

અદા

અદા પરિયોં કી, જોબન હૂર કા, શોખી ગજલોં કી
ગરજ માંગે કી હર ઇક ચીજ હૈ, ઇન હુસ્નવાલોં કી

હફીજ જોગપુરી

મેં દેર તક તુઝે ખુદ હી ન રોકતા લેકિન
તૂ જિસ અદા સે ઉઠા હૈ ઇસી કા રોના હૈ

‘ફિરાક’ ગોરખપુરી

અદા હૈ યાદ તેરે મુસ્કુરા કે આને કી
ઔર ઉસ કે બાદ વો દામન છુડા કે જાને કી

અસર લખનવી

હમારી ઑંખોં મેં આઓ તો હમ દિખાએં તુમ્હેં
અદા તુમ્હારી, જો તુમ ભી કહો કિ ‘હાં, કુછ હૈ’

રિયાજ ખેરાબાદી

અપના અદા-શનાસ^૧ બન, અપના જમાલ ભી તો દેખ
તુઝ મેં કમી હૈ કૌન-સી, તુઝ મેં કમી કોઈ નહીં

અદીબ માલેગાંવી

અદા આઈ, જફા આઈ, ગરૂર આયા, હિજાબ આયા,
હજારોં આફતેં લે કર હસીનોં કા શબાબ આયા

નૂહ નારવી

૧. અદા ઓળખનાર

કુછ ઈસ અદા સે આજ વો પહલૂનશી^૧ રહે
જબ તક હમારે પાસ રહે, હમ નહીં રહે

જિગર મુરાદાબાદી

આફત તો હૈ વો નાજ ભી, અંદાજ ભી, લેકિન
મરતા હૂં મેં જિસ પર વો અદા ઓર હી કુછ હૈ

અમીર મીનાઈ

કુછ ઈસ અદા સે આપને પૂછા મેરા મિજાજ
કહના પડા કિ શુક હૈ પરવરદિગાર કા

યે તબસ્સુમ^૧, યે તકલ્લુફ^૨, યે તગાફુલ^૩, યે અદા
યહી અંદાજ તો દીવાના બના દેતે હૈ

કમર સમ્બલી

સાથ શોખી^૪ કે કુછ હિજાબ^૫ ભી હૈ
ઈસ અદા કા કહી જવાબ ભી હૈ

દાગ

ખુદા જાને કરેગા ચાક^૬ કિસ કિસ કે ગરીબાં કો
અદા સે ઉનકા ચલને મેં વો દામન^૭ કો ઉઠા લેના

જુરઅત

ઈશવોં^૮ કો ચૈન હી નહીં આફત કિએ બગૈર
તુમ ઓર માન જાઓ શરાત કિએ બગૈર

જોશ મલીહાબાદી

તેરી એક-એક - અદા પહચાની
અપની એક - એક ખતા માન ગયે

જહરા નિગાહ

મિલતે હૈં ઈસ અદા સે કિ ગોયા ખફા નહીં
ક્યા આપ કી નિગાહ સે હમ આશના^૧ નહીં ?

હસરત મુઠાની

તેરી અદાએં દિલ કો લુભાએં તો ક્યા કરેં ?
ઑંખેં ન માનેં દેખે હી જાયેં તો ક્યા કરેં ?

અસર લખનવી

મુઝ સે ઈરશાદ યહ હોતા હૈ કિ 'તડપા ન કરો'
કુછ તુમહેં અપની અદાઓં પે નજર હૈ કિ નહીં ?

જલીલ માનિકપુરી

હમ જિસ પર મર રહે હૈં વો હૈ બાત હી કુછ ઓર
આલમ મેં તુઝ સા લાખ સહી, તૂ મગર કહાં ?

હાલી

આઈને મેં વો અપની અદા દેખ રહે હૈં,
મર જાએ કિ જી જાએ કોઈ, ઉન કી બલા સે

રાગા અકબરાબાદી

ઈસ અદા કા તેરી જવાબ નહીં
મેહરબાની ભી, સરગિરાની^૨ ભી

ફિરાક ગોરખપુરી

ઈસ અદા સે મુઝે સલામ કિયા
એક હી આન^૩ મેં ગુલામ કિયા

આસકુદૌલા

૧. સ્મિત ૨. શિષ્ટાચાર ૩. ઉપેક્ષા ૪. ચંચળતા ૫. શરમ
૬. ફાટેલો ૭. પાલવ ૮. નખરાં અને અદા

૧. પરિચિત ૨. ગુસ્સા ૩. ઘણા

अजब अदा से यमन में बहार आती है
कली कली से मुझे बू-अ-यार आती है

जलील मानिकपुरी

बिजलियों ने सीप ली उनके तबस्सुम^१ की अदा
रंग जूल्फों का युवा लाई घटा बरसात की

‘सबा’ अङ्गानी

मैं सवाले-वस्ल^२ कर के उस अदा पे भिट गया
हँस के इरमाया कि ये दरब्वास्त^३ नामंजूर है

रसा

अदाओं उन की दिल से खेलती हैं
वो क्या जानें वफ़ा क्या है ? जफ़ा क्या ?

झिराक गोरभपुरी

अदाओं तेरी कोई समझा न समझे
हँसा कर रुलाया, रुला कर हँसाया

सागर

किस अदा से पूछते हैं, मेरी सूरत देखकर –
‘यह तेरा क्या डाल है, दो दिन में कैसा हो गया ?’

आगा शाहर किजिलबाश

सामने आईना रखते तो गश^४ आ-आ जाता
तुमने अन्दाज नहीं अपनी अदा का देखा

आतिश

औं जान ! कछो फिर इस अदा से –
‘मैं आज ‘निजाम’ से भफ़ा हूँ’

निजाम रामपुरी

लडकपन की अदा है जानलेवा
गजब ये छोकरी है डाय-भर की

झिराक गोरभपुरी

नया बिस्मिल^१ हूँ मैं वाकिफ़ नहीं रश्मेशादात^२ से
बता दे तू ही अे जालिम ! तउपने की अदा क्या है ?

यकभस्त

जो तेरे दिल को लुभा ले वो अदा मुझ में नहीं
क्यों न तुझ को कोई तेरी ही अदा पेश करूँ ?

साहिर लुधियानवी

मेरा करार^३, मेरा यैन, मेरा सध्रो-सुकूँ^४
सत्मी को लूट लिया आप की अदाओं ने

तमन्ना अम्बालवी

तबियत जो उन पर आ गई तो क्या करूँ
अदा उन की जो त्मा गई तो क्या करूँ

अनवर आगेवान

ईस अदा से वो जफ़ा^५ करते हैं
कोई जाने कि वफ़ा करते हैं

दाग

आप ने तस्वीर बेछ, मैंने देखी गौर से
हर अदा अच्छी पामोशी की अदा अच्छी नहीं

जलील मानिकपुरी

डया से सर लुका लेना, अदा से मुस्कुरा देना
हसीनों को भी कितना सडल है बिजली गिरा देना

१. स्मित २. मिलनजी मांगपुरी ३. प्रार्थना ४. बेहोशी

१. घायल २. शहीद थवानो मार्ग ३. संतोष ४. धैर्य अने शांति ५. अत्याचार

અફસાના (કથા)

મેં ઈસે શોહરત કહૂં યા અપની રુસવાઈ કહૂં
મુઝ સે પહલે ઉસ ગલી મેં મેરે અફસાને ગએ

‘ખાતિર’ ગજબવી

બજમ મેં સુબહ હુઈ, છા ગયા ઈક સન્નાટા,
સિલસિલા છિઝ ગયા જબ આપ કે અફસાને કા

યાસ ‘યગાના’ ચંગેજી

કોઈ હદ હી નહીં શાયદ મોહબ્બત કે ફસાને કી
સુનાતા જા રહા હૈ, જિસ કો જિતના યાદ હોતા હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

વાએ નાદાની કિ વક્તે-મર્ગ^૧ યે સાબિત હુઆ
ખ્વાબ થા જો કુછ કિ દેખા, જો સુના અફસાના થા

મીર ‘દર્દ’

મઝા આતા અગર ગુજરી હુઈ બાતોં કા અફસાના
કહીં સે હમ બયાં કરતે, કહીં સે તુમ બયાં કરતે

વહશત કલકતવી

હૈ હસ્તી-એ-આશિક કા^૨ બસ ઈતના હી ફસાના
બર્બાદ થી, બર્બાદ હૈ, બર્બાદ રહેગી

કુંવર મહેન્દ્રસિંહ બેદી

બાત બઢકર ફસાના બનતી હૈ
બાત સુનતા નહીં હૈ જબ કોઈ

‘રાહી’ કુરૈશી

સુનતા હૂં બડે ગૌર સે અફસાના-એ-હસ્તી
કુછ ખ્વાબ હૈ, કુછ અસલ હૈ, કુછ તર્જ-અદા હૈ

અસગર ગોંડવી

તુમ્હારી અંજુમન સે ઉઠ કે દીવાને કહાં જાતે
જો વાબસ્તા હુએ તુમ સે વો અફસાને કહાં જાતે

કતીલ શિક્ષાઈ

બૈઠિયે, સુનિયે અબ અફસાના-એ-ફુર્કત^૧ મુઝ સે,
આપને યાદ દિલાયા તો મુઝે યાદ આયા

દાગ

વો ફસાને હો ગએ હેં અબ મતા-એ-ખાસો-આમ^૨
જો ફસાને હમ સમઝતે થે, હમીં કો યાદ હૈ

હસન ‘નઈમ’

કહ કે યે ફેર લિયા મુંહ મેરે અફસાને સે
ફાયદા રોજ કહી બાત કે દોહરાને સે

ફઠીમ ગોરખપુરી

તુઝે કુછ ઈશ્કો-ઉલ્ફત કે સિવા ભી યાદ હૈ એ દિલ
સુનાએ જા રહા હૈ એક હી અફસાના બરસોં સે

અબ્દુલ મજીદ ‘સાલિક’

હૈ ‘સૈફ’ બસ ઈતના હી તો અફસાના-એ-હસ્તી^૩
આએ થે પરેશાન, પરેશાન ગએ હમ

સૈફુદ્દીન ‘સૈફ’

કહાની હૈ તો ઈતની હૈ ફરેબે-ખ્વાબે-હસ્તી કી
કિ આંખેં બંદ હોં ઔર આદમી અફસાના હો જાએ

સીમાબ અકબરાબાદી

૧. મૃત્યુ સમય ૨. પ્રેમીની જિંદગીનો

૧. વિરહ-વૃત્તાંત ૨. સામાન્ય અને ખાસ લોકોની સંપત્તિ ૩. જીવનકહાણી

કભી કહા ન કિસી સે તિરે ફસાને કો
ન જાને કેસે ખબર લગ ગઈ જમાને કો

કમર જલાલવી

અફસાના - ગો ને ઔર ભી બેતાબ કર દિયા,
જાલિમ સુના રહા હૈ મેરી દાસ્તાં મુઝે -

તસ્લીમ લખનવી

યે ઉડી-ઉડી સી રંગત યે ખુલે-ખુલે સે ગેસૂ^૧
તેરી સુબહ કહ રહી હૈ, તેરી રાત કા ફસાના^૨

એહસાન દાનિશ

સાવન કી રૈન અંધેરી તનહાઈયોં કા^૩ આલમ
ભૂલે હુએ ફસાને સબ યાદ આ રહે હૈં

જિગર મુરાદાબાદી

કૌન સુનતા હૈ કહાની મેરી
ઔર ફિર વહ ભી જુબાની મેરી

ગાલિબ

કહને સુનને મેં જો નહીં આતી
વો ભી એક દાસ્તાન હૈ પ્યારે

જિગર મુરાદાબાદી

સુબહ તક દેખના અફસાના બના ડાલેગા
તુઝ કો ઈક શખ્સ ને દેખા હૈ મેરે કમરે મેં

જફર ગોરખપુરી

મુઝે તો હોશ નહીં, આપ મશવરા^૪ દીજે
કહાં સે છોડૂં, ફસાના કહાં તમામ કરૂં ?

શકીલ નોમાની

મેરી જબાં સે મેરી દાસ્તાં સુનો તો સહી
યકીં કરો યા ન કરો, મેહરબાં સુનો તો સહી

સુદર્શન ફાકિર

ખમોશી મેરી માનીખેજ^૧ થી ઐ 'આરજૂ' કિતની
કિ જિસને જૈસા યાહા વૈસા અફસાના બના ડાલા

આરજૂ લખનવી

ચલતે-ચલતે કિસ નજર સે ઉસને દેખા ક્યા કહૂં ?
દિલ કે અફસાને મેં ઈક ટુકડા નયા શામિલ હુઆ

દિલ શાહજહાંપુરી

દર્દ-દિલ સુન કે મેરા સમઝે ફસાના હૈ કોઈ
બોલે-‘રુકિયે ન, કહે જાઈયે, હાલ અચ્છા હૈ’

હફીઝ જોનપુરી

તુમ સુનોગે ઉસે ? તુમ સુન કે તસલ્લી^૨ દોગે ?
વાહ ! ક્યા ખૂબ ! કહૂં તુમ સે ફસાના દિલ કા

નસીમ ભરતપુરી

નજર મેં ઢલ કે ઉભરતે હૈં દિલ કે અફસાને
યે ઔર બાત હૈ, દુનિયા નજર ન પહચાને

ગુલામ મુસ્તુફા 'તબસ્સુમ'

અપની મુહબ્બત કે અફસાને કબ તક રાજ બનાઓગે
રુસવાઈ સે ડરનેવાલો, બાત તુમ્હીં ફૈલાઓગે

અહમદ ફરાજ

દાસ્તાં ઉનકી અદાઓં કી હૈ રંગીં, લેકિન
ઉસમેં કુછ ખૂને-તમન્ના ભી હૈ શામિલ અપના

અસગર ગૌડવી

૧. લટ ૨. વાત ૩. એકાન્ત ૪. સલાહ

૧. અર્થપૂર્ણ ૨. ઘેર

દેખકર મેરી તરફ ખામોશ હો જાના જરા
મેં ફસાના જબ કહૂં ઓંસૂ ન ભર લાના જરા

અભી સે જાને લગે હો, જરા ઠહર જાઓ
અભી પહાડ સી યે દાસ્તાન બાકી હૈ

વજીર આગા

સુનાયેં તુમ્હેં દાસ્તાને-ફિરાક
મગર કબ કિસી સે સુના જાય હૈ

ફિરાક ગોરખપુરી

અબ આગે ઈસ મેં તુમ્હારા ભી નામ આએગા
જો હુકમ હો તો યહીં છોડ દૂં ફસાને કો

કમર જલાલવી

દુશ્વાર^૧ હોતી જાલિમ, તુઝ કો ભી નીંદ આની
લેકિન સુની ન તૂને ટુક ભી મેરી કહાની

ખવાજા મીર દર્દ

સમજે વહી ઉસકો જો હો દીવાના કિસી કા
અકબર યે ગઝલ મેરી હૈ અફસાના કિસી કા

અકબર ઈલાહાબાદી

મિરી હયાત કા^૨ ઉનવાન^૩ બન કે આ જાઓ
હૈ નાતમામ^૪ અભી જિન્દગી કે અફસાને

મેંઠદી હસન

ફરાહમ^૫ કર રહા હૂં અપની બર્બાદી કે અફસાને
જો ગલિયાં મેંને દેખી થીં વો ગલિયાં દેખતા હૂં મેં

નાતિક

કઈ ઉનવાન^૧ તો એસે હું કિ તડપા દેંગે
ખત્મ તક કૌન સુનેગા મેરે અફસાને કો ?

બેખુદ દેહલવી

વહી ઝગડા હૈ ફુર્કત^૨ કા, વહી કિસ્સા હૈ ઉલ્કત^૩ કા
તુઝે એ 'દાગ', કોઈ ઔર ભી અફસાના આતા હૈ ?

દાગ

તેરી નજરોં સે ગિર જાના, તેરે દિલ સે ઉતર જાના
યે વો અફસાના હૈ, જિસ સે બહુત અચ્છા હૈ મર જાના

મહરુમ

વો શબાબ^૪ કે ફસાને જો મેં સુન રહા હૂં દિલસે
અગર ઔર કોઈ કહતા તો ન એતબાર આતા

સાકિબ લખનવી

દફન કર સકતા હૂં સીને મેં તુમ્હારે રાજ^૫ કો
ઔર તુમ યાહો તો અફસાના બના સકતા હૂં મેં

મજાઝ

બનાને વાલે બના લેં હજાર અફસાને
મગર મિરે ગમ-એ-પિન્હાઈ^૬ કો કોઈ ક્યા જાને

ફલક

આલમ-એ-હૂ^૭ મેં ઈક આવાજ સી આ જાતી હૈ
ચુપકે-ચુપકે કોઈ કહતા હૈ ફસાના દિલ કા

રિયાજ ખૈરાબાદી

અપના અફસાના સુનાતા હૂં કિસી કે નામ સે
ઈસ તરહ દિલચસ્પ યે રુદાદ^૮ કર લેતા હૂં

અર્શ મલ્સિયાની

૧. મુશ્કેલ ૨. જિન્દગી ૩. શીર્ષક ૪. અધૂરા ૫. એકઠા

૧. શીર્ષક ૨. વિરહ ૩. પ્યાર ૪. જવાબી ૫. ભેદ ૬. અંદરની વ્યથા ૭. નીરવતા ૮. વાર્તા

હુંસી ફિર ઉડને લગી ઈશક કે ફસાને કી
નકાબ^૧ ઉઠાઓ, બદલ દો ફિજા^૨ જમાને કી

જિગર મુરાદાબાદી

હો ચુકી જબ ખત્મ અપની જિન્દગી કી દાસ્તો
ઉનકી ફરમાઈશ હુઈ હૈ ઈસ કો દોબારા કહે

શમશેર બહાદુર સિંહ

કહૂં ક્યા ફસાન-એ-ગમ^૩, ઉસે કૌન માનતા હૈ
જો ગુજરી હૈ મુઝ પર મિરા દિલ હી જાનતા હૈ

કતીલ શિકાઈ

સુનેગા કૌન મેરી ચાક-દામાની^૪ કા અફસાના
યહાં સબ અપને-અપને પૈરહન^૫કી બાત કરતે હૈ

કલીમુદ્દીન

જો કહ રહા થા તો કુછ બી ન સુના દુનિયા ને
જો યુપ હુઆ હૂં તો બનને લગે હૈ અફસાને

‘નાજિશ’ પ્રતાપગઢી

મેરી દીવાનગી, નાસેહ^૬ કો આકિલ^૭ બન કે સમઝાના
ઈસ અફસાને કો જો સુનતા હૈ, ઘડિયોં મુસ્કુરાતા હૈ

શાદ અજમાબાદી

ફસાના ન સમઝના ઈસે, જિંદગાની હૈ મેરી
હર મરીજે-ઈશક^૮ કો યે અપની સી લગે

કુમાર ‘અંસૂ’

જિંદી, વહશી^૧, અલ્હડ, ચંચલ, મીઠે લોગ, રસીલે લોગ
હોંટ ઉનકે ગઝલોં કે મિસરે^૨, આંખોં મેં અફસાને

ઈબને ઈશા

વો બાત, સારે ફસાને મેં જિસકા જિક ન થા
વો બાત ઉનકો બહુત નાગવાર^૩ ગુજરી હૈ

ફૈજ અહમદ ફૈજ

યે બારોં, ઔર મુઝ સા કહનેવાલા
ફસાના ઔર ફિર તેરા ફસાના

હફીજ જોનપુરી

ન મેં સુનાઉં, ન કોઈ સુને જમાને મેં
ગજબ યે કેદ લગી હૈ મેરે ફસાને મેં

હફીજ

રુખ બદલને લગા ફસાને કા
લોગ મહફિલ સે ઉઠકે જાને લગે

બાકી સિદ્દીકી

બાકી જહાં મેં કેસ^૪ ન ફરહાદ રહ ગયા
અફસાના આશિકોં કા ફક્ત યાદ રહ ગયા

દાગ

ઈજિતરાબે-દિલ^૫ કી હાલત હમનશી^૬ મુઝ સે ન પૂછ
ઈક નયા અફસાના છિડ જાતા હૈ અફસાને કે બાદ

પં. જગમોહનનાથ રૈના

તુમને બાત કહ ડાલી, કોઈ બી ન પહચાના
હમને બાત સોચી થી, બન ગએ હૈ અફસાને

જેહરા બાજો ‘નિગાહ’

૧. પરદો ૨. વાતાવરણ ૩. દુખોની કથા ૪. પાલવનો છેડો ફાટવો ૫. વેશ-ભૂષા ૬. ઉપદેશક
૭. બુદ્ધિમાન ૮. પ્રેમમાં ઘાયલ

૧. જંગલી ૨. પંક્તિઓ ૩. અપ્રિય ૪. મજનુ ૫. બેચેન દિલ ૬. મિત્ર

અમલ (આચરણ)

અમલ સે જિંદગી બનતી હૈ, જન્મત ભી જહન્નુમ ભી
યે ખાકી^૧ અપની ફિતરતમેં^૨ ન નૂરી^૩ હૈ ન નારી^૪ હૈ

ઈકબાલ

જો ભી કરના હો વો કર ગુજરો, યે દિલ કી રાય હૈ
સોચને વાલા હમેશા સોચતા રહ જાએ હૈ

વકીલ 'અખ્તર'

અમલ જબ તક ન હો અચ્છા-બુરા પરખા નહીં જાતા
યહી હૈ વો કસૌટી જો ખરે ખોટે કો કસતી હૈ

જબ મેં કહતા હૂં કિ યા અલ્લાહ મેરા હાલ દેખ
હુકમ હોતા હૈ કિ અપના નામા-એ-આમાલ^૫ દેખ

સ્વામી રામ

આખિરત મેં અમલ-એ-નેક^૬ હી કામ આએંગે
પેશ હૈ તુઝ કો સફર, જાદ-એ-સફર^૭ પૈદા કર

અમીર મીનાઈ

અમલ કી છૉવ મેં ચલતા રહા ગર કારવાં અપના
વહીં મંઝિલ ચલી આએ, કદમ પહુંચે જહાં અપના

જામી કામટવી

બશર, આમાલ કર અચ્છે, તિરે ઉકબા^૮ મેં કામ આએ
વહાં જન્મત નહીં મિલતી, યહાં સે સાથ જાતી હૈ

બનારસી

અયાદત (બીમારની ખબર પૂછવા જવું)

આયા ન એક બાર અયાદત^૧ કો વો મસીહા^૨
સૌ બાર ફરેબ-સે^૩ મેં બીમાર હો ચુકા

અમીર મીનાઈ

કિસ વક્ત આપ મેરી અયાદત કો આયે હૈં
જબ સુન ચુકે, ગલે સે ઉતરતી દવા નહીં

મુશ્તરી લખનવી

અયાદત કો મેરી આકર વો યહ તાકીદ કરતે હૈં
'તુઝે હમ માર ડાલેંગે, નહીં તો જલ્દ અચ્છા હો'

દાગ

આને મેં સદા દેર લગાતે હી રહે તુમ
જાતે રહે હમ જાન સે, આતે હી રહે તુમ

રાસિખ

ઉનકે દેખે સે જો આ જાતી હૈ મુંહ પે રૌનક
વો સમઝતે હૈં કિ બીમાર કા હાલ અચ્છા હૈ

ગાલિબ

તુમને આ કર મિજાજ પૂછ લિયા
અબ તબીયત કહાં સંભલતી હૈ

જલીલ માનિકપુરી

હાલે-બદ^૪ ગુફ્તની^૫ નહીં મેરા
તુમને પૂછા તો મેહરબાની કી

મીર

૧. મનુષ્ય ૨. પ્રકૃતિથી ૩. દૈવી ૪. નારકીય ૫. કાર્યોની સૂચિ ૬. ભલાઈનું કામ ૭. યાત્રાભોજન ૮. પરલોક

૧. માંદાની ખબર પૂછવી ૨. મિત્ર, પ્રેમિકા ૩. ચાલાકીથી ૪. ખરાબ હાલત ૫. બતાવવા જેવું

દેખને આયે થે વો અપની મુહબ્બત કા અસર
કહને કો યે હૈ કિ આયે હૈં અયાદત કરને

હસરત મુહાની

આયા હૈ અયાદત કો મેરી સારા જમાના
અબ વો ભી ચલે આયેં, યે ઈમ્કાં સા લગે હૈં

મુજફ્ફર શિકોહ

અગર આપ બીમાર કો હૌસલા દેં
તવાનાઈયાં હી તવાનાઈયાં હૈં

અદમ

દેખ આઓ મરીજે-ફુરકત કો^૧
રસ્મે-દુનિયાં ભી હૈ, સબાબ^૨ ભી હે

દેખ લેતા હૈ વો પહલે ચારસૂ અચ્છી તરહ,
યુપકે સે ફિર પૂછતા હૈ, 'મીર' તૂ અચ્છી તરહ ?

મીર

પુરસિશોગમ^૩કા શુક્રિયા, ક્યા તુઝે આગહી^૪ નહીં
તેરે બગૈર જિન્દગી, દર્દ હૈ, જિન્દગી નહીં

એહસાન દાનિશ

ઉસને અગર કરમ ભી ક્રિયા તો જફા^૫ કે બાદ
આયા મેરી ખબર કો સિતમગર કજા^૬ કે બાદ

દાગ

અભી બીમારે-ગમ^૭કો દેખના હૈ તો આ જાઓ
કિ થોડી દેર મેં ફિર ખુદા જાને કહાં હોગા ?

નાદાં બરેલવી

વો અયાદત કે લિયે આયે હૈં, લો ઔર સહી
આજ હી ખુબીયે-તકદીર^૧ સે હાલ અચ્છા હૈ

દાગ

કિસ વક્ત બહરે-પુર્સિશો-બીમાર^૨ આયે વો
જબ આંખ સે ભી અપની ઈશારા ન હો સકા

નૂરજહાં નાઝ

બહરે-અયાદત આયે વો લેકિન કજા^૩ કે સાથ
દમ હી નિકલ ગયા મેરા, આવાજે-પા^૪ કે સાથ

મોમિન

વો ન આએ કભી અયાદત કો
દર્દ બઢકર દવા હુઆ તો ક્યા

હજી

અયાદત હોતી જાતી હૈ, ઈબાદત હોતી જાતી હૈ
મેરે મરને કી દેખો, સબ કો આદત હોતી જાતી હૈ

મીનાકુમારી

અયાદત કો આએ શિકા^૫ હો ગઈ
મેરી રૂહ^૬ તન સે જુદા હો ગઈ

કભી કી થી જો અબ દવા કીજિએગા
મુઝે પૂછ કર આપ ક્યા કીજિએગા ?

હસરત મુહાની

સબ તો ખૈર, ઉનકી હાલ-પુરસી પર^૭
દિલ ઉમડ આયા, અશક^૮ ભર આએ

આરજૂ લખનવી

૧. સંભાવના ૨. શક્તિ ૩. વિરહથી બીમાર ૪. દુનિયાની રીત ૫. પુણ્ય ૬. દુઃખ વિશે પૂછવું
૭. જાણકારી ૮. અત્યાચાર ૯. મોત ૧૦. પ્રેમી

૧. ભાગ્ય ૨. માંદાની ખબર પૂછવી ૩. મૃત્યુ ૪. પગનો અવાજ ૫. તંદુરસ્તી ૬. આત્મા ૭. ખબર અંતર
પૂછાય ત્યારે ૮. આંસુ

જબ પુર્સિશે-હાલ^૧ પર કહતા હું એહસાન હૈ આપકા જિંદા હું
કહતે હૈં કિસ-કિસ પહલૂ^૨ સે અબ મેરી શિકાયત હોતી હૈ

અંજુમ માનપુરી

જબ હમેં બજમ મેં^૩ આને કી ઈજાજત ન રહી,
ફિર યે ક્યોં પુર્સિશે-હાલાત હૈ, યે ભી ન સહી

આજાદ અંસારી

સબ આયે મેરી અયાદત કો વો ભી આયા થા,
જો સબ ગયે તો મેરા દર્દ-આશના ભી ગયા

પરવીન શાકિર

અયાદત કો આએ શિકા હો ગઈ
અલાલત^૪ હમારી દવા હો ગઈ

અકબર ઈલાહાબાદી

ઈક બાર ઔર ભી મેરી અયાદત કો આઈએ
અચ્છી તરહ સે મેં અભી અચ્છા નહીં હુઆ

તસ્વીર

મુંદ ગઈ ખોલતે હી ખોલતે આંખેં 'ગાલિબ'
ખૂબ વક્ત આયે હો ઈસ આશિક-એ-બીમાર કે પાસ

ગાલિબ

ઉસને કિસ લુત્ફ^૧ સે પૂછા કિ 'અસર' કેસે હો
બેખુદી^૨ કા હો બુરા, કહ દિયા કુછ યાદ નહીં

અસર લખનવી

ગૈર કે સાથ અયાદત કો વો દિલરુબા^૩ આયા
લો મસીહા^૪ મલકુલ-મૌત^૫ કો લેકર આયા

શોર

બહુત અચ્છા હું ઐસી ક્યા જરૂરત થી અયાદત કી
અદૂ^૬ કે સાથ આપ આએ, બડી મુઝ પર ઈનાયત^૭ કી

હમીદ મેરઠી

હહરજા ઐ કજા^૮, આતા હૈ વો મેરી અયાદત કો
દમ-એ-આબિર^૯ તો મિલ લેને દે મુઝકો ઉસ સિતમગર સે

હમદમ

કભી અફસોસ આતા હૈ, કભી રોના આતા હૈ
દિલ-એ-બીમાર કે હૈં દો હી અયાદત વાલે

જૌક

ઉઠે, ઉઠકર ચલે, ચલ કર રુકે, રુકકર કહા હોગા
મેં ક્યોં જાઉં, બહુત હૈં ઉન કી હાલત દેખને વાલે

મુજતર ખૈરાબાદી

જૌ-બલબ^{૧૦} થા તો અયાદત કો ભી આ જાતે થે
મેં તો લો ઔર બુરા હો ગયા, અચ્છા હો કર

'તસ્વીર'

'અજીજ' અબ કૌન સા વક્ત આ ગયા ? ક્યા હોનેવાલા હૈ ?

કિ વો ખુદ પૂછતે હૈં હાલ આ કર દમ-બ-દમ^{૧૧} મેરા

અજીજ લખનવી

૧. હાલ પૂછવા પર ૨. રીત ૩. મહેફિલમાં ૪. રોગ, બીમારી

૧. મઝા ૨. બેહોશી ૩. પ્રિયતમા ૪. દેવ-દૂત ૫. ચમરાજ ૬. શત્રુ ૭. કૃપા ૮. મૌત
૯. છેલ્લો શ્વાસ ૧૦. મરણાસન્ન ૧૧. વારંવાર

અરમાન

હઝરતે - દિલ ! આપ હૈં કિસ ધ્યાન મેં
મર ગએ લાખોં ઈસી અરમાન મેં

દાગ

હજારોં ખ્વાહિશોં ઐસી કિ હર ખ્વાહિશ પે દમ નિકલે
બહુત નિકલે મિરે અરમાન લેકિન ફિર ભી તો કમ નિકલે

ગાલિબ

સીને સે લગાએં તુમ્હેં અરમાન યહી હૈ
જીને કા મઝા હૈ તો મેરી જાન યહી હૈ

અકબર ઈલાહાબાદી

મુઝ કો અરમાન મનાએ કોઈ મેરે દિલ કો
ઉનકો યહ હટ કિ ખફા હૈં તો ખફા રહને દો

રિયાજ

ગૈરોં કે પાસ જાના, હમ સે કભી ન મિલના
અફસોસ હૈ તો યહ હૈ, અરમાન હૈ તો યહ હૈ

રંગીબ

અરમાન તમામ ઉમ્મ કે સીને મેં દફન હૈ
હમ ચલતે-ફિરતે લોગ મજારોં સે કમ નહીં

શેફ્તા

નાક રગડી બરસોં ઈસી અરમાન મેં
સુન લેં મેરી બાત એક દિન કાન મેં

અકબર

૨૦ જુલિસ્તાં - એ - શાયરી

દેર હો જાએ બલા સે ઉન્હેં આરાઈશ^૧ મેં
રહ ન જાએ કિસી કમબખ્ત કા અરમાન કોઈ

દિલે-વીરોં મેં અરમાનોં કી બસ્તી તો બસાતા હૂં
મુઝે ઉમ્મીદ હૈ હર આરઝૂ ગમ સાથ લાએગી

જલીલ

જિસ કી હસરત થી ઉસે પા ભી યુકે, ખો ભી યુકે
અબ કિસી ચીજ કા હમકો નહીં અરમાન હોતા

નાતિક ગુલાવહી

કિસ દર્જા દિલ-શિકન^૨ થે મુહબ્બત કે હાદસે
હમ જિંદગી મેં ફિર કોઈ અરમાન ન કર સકે

સાહિર લુધિયાનવી

આપ કે સર કી કસમ, 'દાગ'કો પરવાહ ભી નહીં
આપ સે મિલને કા હોગા જિસે અરમાન હોગા

દાગ

પરેશાં હુઆ દોસ્તી કરકે મેં
બહુત મુઝકો અરમાન થા યાહ કા

મીર

એક હમ હૈં કિ હુએ ઐસે પશેમાન^૩ કિ બસ
એક વો હૈં કિ જિન્હેં યાહ કે અરમાં હોંગે

મોમિન

દિલ હૈ કિસ કા જિસમેં અરમાં આપકા રહતા નહીં
ફર્ક હૈ ઈતના કિ સબ કહતે હૈં, મેં કહતા નહીં

નાતિક લખનવી

૧. સજ્જા ૨. દિલને તોડનાર ૩. લજ્જિત

૨૧ જુલિસ્તાં - એ - શાયરી

अरमान हमें अक रहा हो तो कहें भी
क्या जाने, ये दिल कितनी चिताओं में जला है

जौनिसार अप्तर

जिन्हें हासिल है तेरा कुर्ब^१ भुश किस्मत सही लेकिन
तेरी हसरत पे मर जाने वाले और होते हैं

पंडित हरियन्ट अप्तर

उठ गया आभिर मुहब्बत का भी पर्दा उठ गया
अब न मेरे दिल में हसरत है न उनके दिल में है

जिगर मुरादाबादी

मुन्हसिर^२ मरने पे हो जिस की उमीद
ना उमीदी उसकी देखा याहिए

गालिब

दिल में 'हाली' के रहे बाकी न बस अरमान कुछ
जो में है कुछ अब अगर बाकी तो यह अरमान है

हाली

हसरतों का सिलसिला कब खत्म होता है 'जलील'
भिल गये जब गुल तो पैदा और कलियाँ हो गईं

जलील मानिकपुरी

अरमान बहुत रफते थे हम दिल के यमन में
बैठे न भुशी से कभी साये के तले हम

वज्जर

अरमानों के सूने घर में हर आहट बेगानी निकली
दिलने जब नजदीक से देखा हर सूरत अनजानी निकली

साहिर लुधियानवी

आ गई है तेरे भीमार के मुँह पर रौनक
जान क्या जिस्म^१ से निकली, कोई अरमाँ निकला

शानी भदायूनी

आह होती मेरे लब पर न ये नाला^२ होता
अक भी तूने जो अरमान निकाला होता

रसा

अश्क (आंसु, अश्रु)

देख सकता है तला कौन ये प्यारे आँसू
मेरी आँखों में न आ जायें तुम्हारे आँसू

अप्तर शीरानी

थमते-थमते थमंगे आँसू
रोना है कुछ हँसी नहीं है

मीर

जब किसी आँप से गिरा आँसू
अपनी पलकों पे ले लिया हमने

नरेश कुमार 'शाह'

मुदत के बाद उस ने जो की लुत्फ की निगाह,
जो भुश तो हो गया मगर आँसू निकल पडे

'कैफ़ी' आज़मी

रोने वाले तुझे रोने का सलीका ही नहीं
अश्क पीने के लिये हैं कि बहाने के लिये ?

आनंद नारायण मुल्ला

१. सामीप्य २. निर्भर

१. शरीर २. आर्तनाह

કુછ હસીં ખ્વાબ ઓર કુછ આંસૂ
ઉમ્ર ભર કી યહી કમાઈ હૈ

મઝહર ઈમામ

અજનબી શૈ થી ખુશી, ઘબરા ગએ
હંસતે હી આંખોં મેં આંસૂ આ ગએ

શહીદ કબીર

બહ ગએ અશક મેરી આંખોં સે
કારવાં લૂટ ગયા બહારોં કા

‘ખલિશ’

શક ન કર મેરી ખુશક^૧ આંખોં પર
યૂં ભી આંસૂ બહાએ જાતે હૈં

‘સાગર’ નિઝામી

ઉન્હીં ગલિયોં મેં જબ રોતે થે હમ ‘મીર’
કઈ દરિયા કી ધારેં હો ગઈ હૈં

મીર

ઈન આંસુઓં કી હકીકત કો કૌન સમઝેગા ?
કિ જિન મેં મૌત નહીં, જિન્દગી કા માતમ^૨ હૈ

સિરહાને^૩ ‘મીર’ કે આહિસ્તા બોલો
અભી ટુક રોતે-રોતે સો ગયા હૈ

મીર

મૈં વહ રોનેવાલા જહાં સે ચલા હૂં
જિસે અબ્ર^૪ હર સાલ રોતા રહેગા

મીર

અજબ નહીં જો ઉગેં યાં દરખ્ત^૧ પાની કે
કિ અશક બોયે હૈં શબ-ભર^૨ કિસી ને ધરતી મેં

શિકેબ જલાલી

આજ હમારે અશકોં સે દામન કો બચા લેં આપ મગર
યે વો મોતી હૈં કલ જિન કો, શબનમ શબનમ યુનિયેગા

સહબા અખ્તર

તડપતી ક્યોં હૈ ઐ બુલબુલ, કમાલ ઈતના તો પૈદા કર
કિ તેરા અશક જિસ જા^૩ ગિર પડે ગુલઝાર^૪ પૈદા હો

સોજ

ક્યા જાનિયે કિ દિલ પર ગુજરે હૈ ‘મીર’ ક્યા-ક્યા
કરતા હૈ બાત કોઈ આંખેં પુરઆબ^૫ કર-કર

મીર

અશક-એ-ખૂં ચશમ સે બહતે હૈં
ફિર ભી તો રૌશની નહીં હોતી

‘હામિદ’

ઈન્હેં આંસૂ સમઝ કર યૂં ન મિટ્ટી મેં મિલા જાલિમ
પયામે-દર્દ-દિલ^૬ હૈ ઓર આંખોં કી જબાની હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

જો આગ લગાઈ થી તુમને ઉસકો તો બુઝાયા અશકોં ને
જો અશકોં ને ભડકાઈ હૈ, ઉસ આગ કો ઠંડા કૌન કરે

મુઈન અહસન ‘જજબી’

આજ આંસૂ તૂને પોંછે ભી તો ક્યા
યે તો અપના ઉમ્ર ભર કા કામ હૈ

જલીલ માનિકપુરી

૧. કોરી ૨. શોક ૩. તકિયા ૪. વાદળ

૧. વૃક્ષ ૨. રાત ભર ૩. જગ્યા ૪. બાગ ૫. આંસુ ભરીને ૬. દિલની હાલતનો સંદેશ

હમ તો ‘હજી’ યે સમજે હૈં દામન જો ભિગો દે પાની હે
આંસૂ તો વહી ઇક કતરા હે, પલકોં પે જો તડપે બહ ન સકે

‘હજી’

મેરી આંખે ભી હૈં વીરાં મેરા દિલ ભી ખાલી
ચન્દ આંસૂ ભી નહીં ખુદ પે બહાને કે લિએ

મખમૂર સઈદી

તુમ ઇસે શિકવા સમજ કર કિસ લિએ ઘબરા ગએ
બાદ મુદત કે જો દેખા થા તો આંસૂ આ ગએ

અનવર સાબરી

જબ તુમ્હેં મુઝ સે જિયાદા હે જમાને કા ખયાલ
ફિર મેરી યાદ મેં યૂં અશક બહાતી ક્યોં હો ?

સાહિર લુધિયાનવી

બરસ એ અબ્ર^૧ જિતના ચાહે તૂ અબ તેરી બારી હે
કભી દિલ થા તો મેં રો-રોકે એક દરિયા બહાતા થા

જિયાઉદ્દીન ‘જિયા’

પી લિયા ? લૌટ ગયા ? ખુશક^૨ હુઆ ? - કુછ તો બતા
ક્યા હુઆ આંખ સે આંસૂ વો ટપકને વાલા

વજીર આગા

અશક ને મેરે મિલાયે કિતને હી દરિયા કે પાટ
દામને સહરા^૩ મેં વર્ના ઇસ કદર કબ ફેર થા ?

ખવાજા મીર દર્દ

શબનમ^૪ ઓર આંસૂ દોનોં હૈં, ઇસ ફર્ક કો લેકિન ક્યા કહિએ ?
જો ખાક પે હે વહ પાની હે, જો ફૂલ પે હે વહ મોતી હે

નજ્મા તસદુક

હવાદિસ^૧ સે ઉલઝ કર મુસ્કુરાના મેરી ફિતરત હે
મુઝે દુશ્વારિયોં^૨ પર અશક બરસાના નહીં આતા

અખ્તર શીરાની

ગિર કે ઉસ કી ગલી મેં ખાક મેં મુફ્ત
અશક કી મોતી કી-સી આબ^૩ ગઈ

મીર

હર દર્દમન્દ દિલ કો રોના મેરા રુલા દે
બેહોશ જો પડે હૈં, શાયદ ઉન્હેં જગા દે

ઈકબાલ

કોઈ ‘કાવિશ’ ભલે ન સમજે
અશક એક દાસ્તાન હોતા હે

‘કાવિશ’

દુનિયા કા એતબાર કરેં ભી તો ક્યા કરેં
આંસૂ તો અપની આંખ કા અપના હુઆ નહીં

‘અદીબ’

અપની ખુશી મેં મેરે ગમ કો ભી નિબાહ લો
ઇતના હંસો કિ આંખ સે આંસૂ નિકલ પડે

કોઈ પહુંચ્યા ન ઉનકે દામન તક
અશક આંખોં મેં બેશુમાર આએ

‘મસ્ત’ રહમાની

થક ગઈ હે જબાં તો ચુપ હોકર
કામ મેં આંસૂઓં કો લાએ હે

‘મખમૂર’ કાદરી

૧. વાદળ ૨. કોરી ૩. જંગલ ૪. ઝાકળ

૧. દુર્દટના ૨. મુશ્કેલીઓ ૩. ચમક

उज्जर जन्त क्रिया फिर भी आ गये आँसू
अगर किसी ने कड़ा हम से मुस्कुराने को

‘अलमास’

कहते हैं आँसूओं से बुझाएंगे हम तुझे
ये दिल्लगी भी करते हैं दिल की लगी से हम

धरा

मेरी आँधों में आँसू तुझ से हमदम^१ क्या कलूँ क्या है
ठहर जाये तो अंगारा है, बह जाये तो दरिया है

झानी भद्रायनी

बेसबब आँध से जब अशक उमड आते हैं
हमको बेवक्तकी बरसात से डर लगता है

‘आसी’ कानपुरी

दई सीने में जरा जागा तो आँधें फुल गई
दिल में कुछ योंते उभर आई तो आँसू आ गये

शायर अमरोहवी

दिल आँसू की दो बूँदों से कुछ उलका-सा हो जाता है
अब इस से ज्यादा और उजाला टूटे तारे क्या करते

अब्बासमली जाँ ‘वेपुट’

ईतने आँसू ही कलँ थे कि बुझाते थे आग
अपना घर हमने यूँ ही जलता हुआ छोड दिया

अस.अ. रज्जक

किसी की याद में आँसू बहाये थे न कभी
मैं आज क्यों मेरे परवरदिगार रोता हूँ

अली अप्तर ‘अप्तर’

तारा टूटा सब ने देखा, ये नहीं देखा अक ने भी
किसकी आँध से आँसू टपका, किसका सडारा टूटा है

आरजू लजनवी

देखा उन्हें करीब से हमने तो रो दिये
जिन बस्तियों को आग लगाने यले थे हम

पुर्शाद उल इस्लाम

हमने रो-रो के रात काटी है
आँसूओं पर ये रंग तब आया

असर लजनवी

युप हो गये तेरे रोने वाले
दुनिया का फयाल आ गया है

इराक गोरभपुरी

आँसू तो बहुत से हैं आँधों में ‘जिगर’ लेकिन
बिंध जाये सो मोती है, रड जाये वो दाना है

जिगर मुरादाबादी

बरसात का तो मौसम कब का निकल गया पर
पलकों की ये घटायें अब तक बरसतियाँ हैं

सैध

जिस तरड हँस रडा हूँ मैं पी पी के गर्म अशक
यूँ दूसरा हँसे तो कलेजा निकल पडे

कैड़ी आठमी

आँध के आँसू से दिल घबरा गया
भैर हो कशती में पानी आ गया

कमर जलालवी

દુઃખ જાતા હૈ જબ દિલ તો ઉબલ પડતે હૈં આँસૂ
'મુલ્લા'કો દિખાવે કા તડપના નહીં આતા

આનંદનારાયણ 'મુલ્લા'

ચલો આજ જી ભર કે આँસૂ બહા લેં
યહ તારો ભરી રાત આયે ન આયે

'ખિજો'

કભી અશક ભર આયે તો પી ગયે હમ
કિ મદ્દે-નજર^૧ આબરૂ થી કિસી કી

મુશ્તાક

એસા નહીં જો યાર કી લા દે ખબર મુઝે
એ સૈલે-અશક^૨ તૂ હી બહા લે ઉધર મુઝે

અકબર ઈલાહાબાદી

એક ઉમ્ર બાદ મિલા હૈ તો મુસ્કુરા કે મિલ
જો ખુશક^૩ હો ચુકે ઉન આँસૂઓં કી બાત ન કર

મંજૂર નદીમ

કોઈ આँસૂ તેરે દામન પર ગિરા કર
બૂંદ કો મોતી બનાના ચાહતા હૂં

કતીલ શિક્કાઈ

મુત્તસિલ^૪ રોતે હી રહેં તો બુઝે આતિશ^૫ દિલ કી
એક દો આँસૂ તો ઓર આગ લગા જાતે હૈં

મીર

ભોલે બનકર હાલ ન પૂછો, બહતે હૈં અશક તો બહને દો
જિસસે બઢે બેચૈની દિલ કી એસી તસલ્લી^૬ રહને દો

આરઝૂ લખનવી

મેં તેરી આંખ સે ઢલકા હુઆ એક આँસૂ હૂં
તૂ અગર ચાહે બિખરને સે બચા લે મુઝકો

મુહસિન એહસાન

કિસકે આँસૂ છિપે હૈં ફૂલોં મેં
ચૂમતા હૂં તો હોઠ જલતે હૈં

બશીર બદ્ર

જબ નામ તેરા લીજિએ, તબ અશક ભર આએ
યૂં જિંદગી કરને કો કહાં સે જિગર આએ

મીર

આયા હી થા ખયાલ કિ આંખેં છલક પડી
આँસૂ કિસી કી યાદ સે કિતને કરીબ થે

અંજુમ

દામન બચાકર યૂં ન હિકારત^૧ સે દેખિયે
અશકોં કી આબરૂ ભી સિતારોં સે કમ નહીં

ખલિશ

આંખ કા પાની હૈ, લેકિન આँસૂ હૈ
આँસૂઓં કો બાલટી ન ચાહિએ

ચિતુ મોદી 'ઈર્શાદ'

અહબાબ (દોસ્ત, મિત્ર)

તુમ્હારી દોસ્તી કો દેખકર સબ રશક^૨ કરતે હૈં
જો બસ ચલતા તો દુનિયા છીન લેતી જિંદગી મેરી

એહસાન દાનિશ

૧. નજર સામે ૨. આંસુનું ઝરણું ૩. સુકાઈ જવું ૪. લગાતાર ૫. આગ ૬. ધીરજ

૧. બેઇજજતી ૨. ઈર્ષ્યા

તુમ તો દિલ માંગો છો, યહાં જાન તલક હાજિર હૈ
બાત યે ભી હૈ કોઈ આપકે ફરમાને કી

અહસન અલી અહસન

મૈં હૈરૌં હૂં કિ ક્યૂં ઉસસે હુઈ થી દોસ્તી અપની
મુઝે કેસે ગવારા હો ગયી થી દુશ્મની અપની

એહસાન દાનિશ

અહબાબ કે કાંધે સે લહદ^૧ તક આએ
કિસ ચૈન સે સોએ હુએ હમ અપને ઘર આએ

રિયાજ ખેરાબાદી

હમ ક્યા કહેં અહબાબ ક્યા કાર-એ-નુમાયો^૨ કર ગએ
બી.એ. હુએ, નૌકર હુએ, પેન્શન મિલી, ફિર મર ગયે

અકબર ઈલાહાબાદી

દોસ્તોં સે હમને ઈસ કદર સદમે^૩ ઉઠાએ જાન પર
દિલ સે દુશ્મન કી અદાવત કા ગિલા જાતા રહા

કૌસર

જમાને સે અદાવત^૪ કા સબબ^૫થી દોસ્તી જિનકી
અબ ઉનકો દુશ્મની હૈ હમસે, દુનિયા ઈસકો કહતે હૈં

બેખુદ દેહલવી

‘અહસાન’ અપના કોઈ બુરે વક્ત કા નહીં
અહબાબ બેવફા હૈં, ખુદા બેનિયાજ^૬ હૈ

‘અહસાન’ દાનિશ

તુમ તકલ્લુફ^૭ કો ભી ઈખલાસ^૮ સમઝતે હો ‘ફરાજ’
દોસ્ત હોતા નહીં હર હાથ મિલાને વાલા

અહમદ ફરાજ

ઈતિફાકન^૧ ભી જિંદગી મેં ‘ફરાજ’
દોસ્ત મિલતે નહીં ‘જિયા’^૨ જૈસે

અહમદ ફરાજ

સબ કુછ સહી ‘ફરાજ’ પર ઈતના જરૂર હૈ
દુનિયા મેં ઐસે લોગ બહુત કમ હૈ દોસ્તો

અહમદ ફરાજ

કુછ છોટે-છોટે દુઃખ અપને, કુછ દુઃખ અપને અજીજોં કે
ઈન સે હી જીવન બનતા હૈ, સો જીવન બન જાયેગા

જમીલુદ્દીન આલી

જિન મેં ચર્યા ન કુછ તુમ્હારા હો
ઐસે અહબાબ, ઐસી સુહબત ક્યા ?

આસી

જો રાહે દોસ્તી મેં ઐ ‘મીર’ મર ગયે હૈં
સર દેંગે લોગ ઉનકે પા કે નિશાન ઉપર

મીર

જિસ કા તૂ આશના^૩ હુઆ હોગા
ઉસને ક્યા-ક્યા સિતમ સહા હોગા

સોજ

કલ તક તો આશના થે, મગર આજ ગૈર હો
દો દિન મેં યહ મિજાજ હૈ આગે કી ખૈર હો

દાગ

આડે-આયા^૪ ન કોઈ મુશ્કિલ મેં
મશવરે^૫ દે કે હટ ગએ અહબાબ

ખોશ મલીહાબાદી

૧. કબર ૨. ઉપલબ્ધિ ૩. દુઃખ ૪. દુશ્મની ૫. કારણ ૬. નિસ્પૃહ ૭. ઔપચારિકતા ૮. પ્રેમ

૧. સહસા ૨. ફરાજનો સંકેત મિત્ર જિયાઉદ્દીન ‘જિયા’ની તરફ છે ૩. મિત્ર ૪. કામ આવવું ૫. સલાહ

दोस्त यकरंग^१ जो यकज^२ कहीं मिल बैठे हैं
लुत्क^३ के साथ गुजर जाती है सोहबत कैसी

दरि

ये हकीकत है कि अहबाब को हम
याद ही कब थे जो अब याद नहीं

नासिर काजमी

अहबाब से क्या कहते, एतना न हुआ 'झानी'
जब जिक मेरा आता मरने की हुआ करते

झानी भदायूनी

औ 'शाद' जिनके साथ जमाना बसर किया
अल्लाह ! अब वही मुझे पहचानते नहीं

शाद अज्जमाबादी

सियहरोज^४ में मेरी कद्र को अहबाब क्या जाने
अंधेरी रात में किसको कोई पहचानता होगा

कल जहाँ से उठा लाये थे अहबाब मुझे
ले यला आज वही फिर दिल-अ-बेताब^५ मुझे

जौक

जिंदगी है ना लुत्के-सोहबते-अहबाब^६ का
ये नहीं 'झानी' तो जना कोई जना ही नहीं

झानी भदायूनी

वो क्या है और हकीकत में क्या लगे हैं मुझे
कि उसका दर्द भी तो दिलरुबा लगे हैं मुझे

शहवार बेगम

हम को अग्यार^१ से गिला कैसा
जम्म भाये हैं हमने यारों से

बढाओ न आपस में मिलत^२ जियादा
मबादा^३ कि हो जाय नफ़रत जियादा

मौलाना हाली

हमारा काम ही दुश्मन से प्यार करना है
जमाने भर को दिया दर्से-दोस्ती^४ हमने

लतीफ़ इहमी

दोस्त बन-बन के मिले मुझ को मिटानेवाले
मैंने देखे हैं कई रंग बदलने वाले

सईद राही

वो नहीं मिलता मुझे एसका गिला अपनी जगह
उसके मेरे दरमियाँ फ़ासला अपनी जगह

इफ़्तियार एमाम सिद्दीकी

ये कहाँ की दोस्ती है कि बने है दोस्त नासेह^५
कोई चारासाज^६ होता, कोई गमगुसार^७ होता

गालिब

हमारी बात पे क्यों सर जूका दिया औ दोस्त
यही कि बात मेरी, काबिले-जवाब^८ नहीं

शाद अज्जमाबादी

उंया नीयत का अपना जना रभना
अहबाब से साफ़ अपना सीना रभना

अकबर एलाहाबादी

१. अक स्वभाव २. अक साथ ३. आनंद ४. दुर्भाग्य ५. व्याकुल हृदय ६. मित्रोनी संगतिनो आनंद

१. पारकुं २. मनमोह ३. अयुं न थाय ४. दोस्तीनो पाठ ५. उपदेशक ६. हकीम ७. अनुकंपाशील ८. उत्तर आपवा माटे उचित

ਠੂੰ ਤੋ ਮਿਲਨੇ ਕੋ ਮਿਲ ਗਯਾ ਛੇ ਖੁਦਾ
ਪਰ ਤੇਰੀ ਦੋਸਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੀ

ਫ਼ਿਰਾਕ ਗੋਰਖਪੁਰੀ

ਕਿਯਾ ਸੈਰ ਸਭ ਛਮਨੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰੇ-ਦੁਨਿਆ^੧
ਗੁਲੇ-ਦੋਸਤੀ^੨ ਮੇਂ ਅਯਬ ਰੰਗੋਭੂ^੩ ਛੇ

ਫਰ ਤਰਫ਼ ਭੁਸਤ^੪ ਕੀ ਰਾਛੋਂ ਮੇਂ ਕੀ ਧੂਪ ਛੇ ਦੋਸਤ
ਭਸ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਕੇ ਸਾਥੇ ਛੇ ਪਨਾਛੋਂ^੫ ਕੀ ਤਰਛ

ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਫ਼ਾਕਿਰ

ਤੁਝ ਸੇ ਕਰੀਭ ਆ ਕੇ ਭੜੀ ਉਲਝਨੋਂ ਮੇਂ ਛੁੱ
ਮੇਂ ਦੋਸਤੋਂ ਮੇਂ ਛੁੱ ਕਿ ਤੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਮੇਂ ਛੁੱ

ਅਹਮਦ ਫ਼ਰਾਯ

ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਦੋਸਤੋਂ ਕੇ ਯਰਾ ਨਾਮ ਤੋ ਭਠਾਓ
ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਕੀ ਠਾਠਾਤ^੬ ਤੋ ਸਮਝ ਛੁੱ

ਰੋ ਰਛੇ ਛੇ ਦੋਸਤ ਮੇਰੀ ਲਾਸ਼ ਪਰ ਭੇਠਘਿਠਿਯਾਰ^੭
ਯੇ ਨਹੀਂ ਠਰਿਯਾਫ਼ਤ^੮ ਕਰਤੇ ਕਿਸਨੇ ਈਸਕੀ ਯਾਨ ਲੀ

ਅਕਬਰ ਈਲਾਠਾਠਾਈ

ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਯਮ ਕਰ ਕਰੋ, ਲੇਕਿਨ ਯੇ ਗੁੰਯਾਈਸ਼ ਰਛੇ
ਯਭ ਕਠੀ ਛਮ ਦੋਸਤ ਛੋ ਯਾਐਂ ਤੋ ਸਰਮਿੰਠਾ ਨ ਛੋ

ਭਸ਼ੀਰ ਭਦਰ

ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਸੇ ਪਨਾਛ ਮਾਂਗੀ ਛੇ
ਦੋਸਤੋਂ ਕੇ ਖੁਲੂਸ^੯ ਕੇ ਊਰ ਸੇ

ਰਾਮਨਾਠ 'ਅਸੀਰ'

ਦੋਸਤੀ ਆਮ ਛੇ, ਲੇਕਿਨ ਐ ਦੋਸਤ
ਦੋਸਤ ਮਿਲਤਾ ਛੇ ਭੜੀ ਮੁਸ਼ਿਕਲ ਸੇ

ਠਫ਼ੀਯ ਠੋਠਿਯਾਰਪੁਰੀ

ਅਪਨੋਂ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਨੇ ਸਿਯਾਯਾ ਛੇ ਯੇ ਸਭਕ
ਗੈਰੋਂ ਕੀ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਠੀ ਈਨਾਯਤ^੧ ਸੇ ਕਮ ਨਹੀਂ

ਯੋਸ਼ ਮਲਿਸਿਯਾਨੀ

ਦੋਸਤੋਂ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਕੋ ਠੇਯਕਰ
ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਸੇ ਦੋਸਤੀ ਕਰਨੀ ਪੜੀ

ਅਯਗਰ ਸ਼ਾਠਾਨੀ

ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਕੇ ਸਾਠ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਠੀ ਆਯਾਠ ਛੇ
ਠੇਯਨਾ ਛੇ ਈਂਕਠਾ ਛੇ ਮੁਝ ਪੇ ਪਛਲਾ ਠੀਰ ਕੀਨ

ਪਰਵੀਨ 'ਸ਼ਾਕਿਰ'

ਛਮ ਤੁਮ ਠੋਨੋਂ ਦੋਸਤ ਪੁਰਾਨੇ, ਸਠਿਯੋਂ ਕੀ ਮਯਭੂਰੀ ਕੇ
ਈਸ ਸੇ ਭਠਕਰ ਤੁਮ ਛੀ ਠੋਲੋ ਐਰ ਠੀ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਠਾ ਛੇ

ਵਿਸ਼ਵਨਾਠ 'ਠਠ'

ਛਮੇਂ ਠੀ ਆ ਪੜਾ ਛੇ ਦੋਸਤੋਂ ਸੇ ਕਾਮ ਕੁਠ ਯਾਨੀ
ਛਮਾਰੇ ਦੋਸਤੋਂ ਕੇ ਠੇਵਫ਼ਾ ਛੋਨੇ ਕਾ ਵਕਤ ਆਯਾ

ਠਰਿਯਠਠ 'ਅਯਠਰ'

ਛਸੀਨੋਂ ਸੇ ਈਕਤ ਸਾਛਭ-ਸਲਾਮਤ ਠੂਰ ਕੀ ਅਠਠੀ
ਨ ਉਨਕੀ ਦੋਸਤੀ ਅਠਠੀ ਨ ਉਨਕੀ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਅਠਠੀ

'ਠਫ਼ੀਯ' ਯੋਨਪੁਰੀ

ਦੋਸਤ ਯਾ ਅਯੀਝ ਛੇ ਖੁਠ ਫ਼ਰੇਠਿਯੋਂ ਕੇ^੨ ਨਾਮ
ਆਯ ਆਪ ਕੇ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਆਪ ਕਾ ਨਹੀਂ

'ਠਾਯਠਰ' ਨਠਠਠਾਠਾਈ

੧. ਸੰਸਾਰਨੋ ਠਾਗ ੨. ਮੈਠਰੀਨੁੰ ਪੁਠਪ ੩. ਰੰਗ ਅਨੇ ਸੁਗੰਠ ੪. ਯਿੰਠਗੀ ੫. ਰਠਠਾਠਾ ੬. ਸੰਠਠਾ
੭. ਆਪ ਸੇ ਆਪ ੮. ਮਾਲੂਸ ੯. ਨਿਠਠਾ

੧. ਮਠੇਰਠਾਨੀ ੨. ਆਠਮ ਪਰਵੰਠਨਾ

કાફી દિનોં જિયા હૂં કિસી દોસ્ત કે બગૈર
અબ તુમ ભી સાથ છોડને કો કહ રહે હો, ખૈર

ફિરાક ગોરખપુરી

મુઝકો આશિક કહ કે ઉસ કે રૂ-બ-રૂ મત કીજિયો
દોસ્તો, ગર દોસ્ત હો તો યે કભૂ મત કીજિયો

મીર 'હસન'

મુકિયોં મેં ખાક લે કર દોસ્ત આએ વક્તે-દફ્ન^૧
જિંદગી ભર કી મોહબ્બત કા સિલા^૨ દેને લગે

સાકિબ કજલબાશ

દુશ્મનોં કી ભીડ મેં કુછ દોસ્ત ભી મૌજૂદ હેં
દેખતે રહના કરેગા મુઝ પે પહલા વાર કૌન

મંજર મજીદ

યે દોસ્તી, યે મરાસિમ^૩, યે યાહતેં, યે ખુલૂસ
કભી-કભી મુઝે સબ કુછ અજબ લગતા હૈ

જૌનિસાર અખ્તર

સમન્દરોં સે વો રખતા થા દોસ્તી, લેકિન
મરા તો વિરસે મેં^૪ સદિયોં કી પ્યાસ છોડ ગયા

ખુસરો મતીન

કભી હમ મેં તુમ મેં ભી યાહ થી, કભી હમ મેં તુમ મેં ભી રાહ થી
કભી હમ ભી તુમ ભી યે આશના^૫, તુમ્હેં યાદ હો કિ ન યાદ હો

મોમિન

આ કિ તુઝ બિન ઈસ તરહ ઐ દોસ્ત ઘબરાતા હૂં મેં
જૈસે હર શય^૬ મેં કિસી શય કી કમી પાતા હૂં મેં

જિગર મુરાદાબાદી

દોસ્તી ઓર કિસી ગરજ કે લિએ
વો તિજારત^૧ હૈ, દોસ્તી નહીં

અદમ

ઈસ સે બઢકર દોસ્ત કોઈ દૂસરા હોતા નહીં
સબ જુદા હો જાએં, લેકિન ગમ જુદા હોતા નહીં

જિગર મુરાદાબાદી

તેરે જલવોં^૨ ને મુઝે ઘેર લિયા હૈ એ દોસ્ત
અબ તો તનહાઈ કે લમ્હેં^૩ ભી હસીં હોતે હેં

સીમાબ અકબરાબાદી

યાર દુશ્મન આ મિલે હેં રાત કી છત કે તલે
મુદતોં કે બાદ ફિર અગલે જમાને આએ હેં

બશીર બદ્ર

આજ કલ કે દોસ્ત ક્યા હેં જિસ તરહ કાગજ કે ફૂલ
દેખને મેં ખુશનુમા^૪ બૂએ-વફા^૫ કુછ ભી નહીં

ખ્યારે સાહબ રશીદ

રફીકોં સે^૬ રકીબ^૭ અચ્છે, જો જલકર નામ લેતે હેં
ગુલોં સે ખાર બેહતર હેં, જો દામન થામ લેતે હેં

ગો^૮ જરા સી બાત પર બરસોં કે યારાને^૯ ગએ
લેકિન ઈતના તો હુઆ કુછ દોસ્ત પહચાને ગએ

ખાતિર ગઝનવી

વફા કા દોસ્તો દામન કભી ન છોડૂંગા
કદમ-કદમ પે મુઝ કો યાહે કોઈ ઠુકરાયે

શહીદ દેહલવી

૧. દફ્નાવતી વખતે ૨. બદલો ૩. રિવાજ ૪. વિરાસત મેં ૫. મિત્ર ૬. ચીજ

૧. વ્યાપાર ૨. રૂપની શોભા ૩. એકાંતની ઘણો ૪. સુંદર ૫. બિર્વાહની સુગંધ ૬. દોસ્તોથી ૭. દુશ્મન ૮. યધપિ ૯. દોસ્તી

યાદ આતી હે તિરી જબ એ દોસ્ત
જાને ક્યો ખુદ કો ભૂલ જાતા હૂં

નક્શ

કલ જિન્હે દોસ્તી કા થા દાવા
ઉનસે અબ બાત નહીં હોતી

સાજન પેશાવરી

બહુત તહકીક^૧ કી લેકિન અગર પાયા તો યહ પાયા
વજૂદ-એ-દોસ્તી^૨ કુછ હૈ તો યારોં કી જુબાં તક હૈ

રંજૂર

દિલ અભી પૂરી તરહ ટૂટા નહીં
દોસ્તોં કી મેહરબાની યાહિએ

અદમ

ક્યોં કહૂંગા મેં કિસી સે તેરે ગમ કી દાસ્તોં
ઔર અગર એ દોસ્ત, લબ પર તેરા નામ આ હી ગયા ?

મજરૂહ સુલતાનપુરી

ફાયદા ક્યા સોચ આખિર તૂ ભી દાના^૩ હૈ ‘અસદ’
દોસ્તી નાદોં કી હૈ જી કા જિયાં^૪ હો જાયેગા

ગાલિબ

દોસ્તોં કી દોસ્તી ને ગુલ ખિલાયે
ફૂલ મેરે હક મેં કોંટે બો ગયે

એ દોસ્ત હમને તર્ક-એ-તઅલ્લુક^૫ કે બાવજૂદ^૬
મહસૂસ કી હૈ તેરી જરૂરત કભી-કભી

સૈફુદ્દીન સૈફ

દુશ્મનોં સે ક્યા ગરજ દુશ્મન હેં વો
દોસ્તોં કો આજમા કર દેખિયે

સાજન પેશાવરી

ન દોસ્તોં સે શિકાયત, ન દુશ્મનોં સે ગિલા
કિસી ને મુઝ કો ભુલાયા, કિસીને યાદ કિયા

કમર જલાલાબાદી

જો સુનાતે દોસ્તોં કો તો ઉન્હેં યકીં ન આતા
વો સિતમ હમારે દિલ પર રાહ-એ-દોસ્તી મેં^૧ ગુજરે

‘નિસાર’

દોસ્તો, મુઝ કો મુહબ્બત મેં નસીહત^૨ ન કરો
ઔર કુછ રોજ ઈસી તરહ ગુજર જાને દો

માહિર ઉલ કાદરી

કૌન રોતા હૈ કિસી ઔર કી ખાતિર એ દોસ્ત
સબ કો અપની હી કિસી બાત પે રોના આયા

સાહિર લુધિયાનવી

દોસ્તી ઔર ઈસ જમાને મેં
જિક કરતે હો કિસ જમાને કા ?

શાદ અજીમાબાદી

તુમ્હેં અપની જિન્દગી કા અબ રાઝ મેં બતા હૂં
મેરે દોસ્તોં કી યારી^૩ મેરી જિન્દગી હૈ યારો

વિનય વાઈકર

૧. તપાસ ૨. મૈત્રી હોવી ૩. બુદ્ધિમાન ૪. નુકસાન ૫. સંબંધ છોડવો ૬. છતાં પણ

૧. મિત્રતાના માર્ગ પર ૨. ઉપદેશ ૩. દોસ્તી

આઈના (દર્પણ, અરીસો)

અંદાઝ અપના દેખતે હૈં આઈને મેં વો,
ઔર યે ભી દેખતે હૈં, કોઈ દેખતા ન હો.

નિઝામ રામપુરી

આઈને મેં વો દેખ રહે યે બહારે હુસ્ન
આયા મેરા ખયાલ તો શર્મા કે રહ ગએ

હસરત મુઠાની

પૂછતે ક્યા હો કિ દિલ મેં કૌન હૈ
લો યહ આઈના ઉઠા કર દેખ લો

‘હસન’

ન દેખના કભી આઈના, ભૂલ કર દેખો
તુમ્હારે હુસ્ન કા પૈદા જવાબ કર દેગા

‘બેખુદ’ દેહલવી

જબ સે આયા હૈ વો મુખડા નજર આઈને કો
તબ સે અપની ભી નહીં હૈ ખબર આઈને કો

મજબૂં

અપની સૂરત આઈને મેં તુમ ન દેખો હર ઘડી
કર દિયા દેખો ઈસી સૂરતને દીવાના હમેં

‘કેસર’

આઈના ચૂમ-ચૂમ રહે યે વો બાર-બાર
દેખા જો યક-બ-યક^૧ મુઝે શરમા કે રહ ગએ

જિગર મુરાદાબાદી

મુઝ કો ક્યા કામ કિ આઈને કી હૈરત દેખૂં
દેખ તૂ આઈના ઔર મેં તેરી સૂરત દેખૂં

મોમિન

મેંને જો તુમ્હેં યાહા, ક્યા ઈસમેં ખતા મેરી
યે તુમ હો, યે આઈના, ઈન્સાફ જરા કરના

જલીલ માનિકપુરી

સચ બાત માન લીજિએ ચેહરે પે ધૂલ હૈ
ઈલ્લામ આઈનોં પે લગાના કિઝૂલ હૈ

અંજુમ રહબર

જરા વિસાલ^૧ કે બાદ આઈના તો દેખ ઐ દોસ્ત
તેરે જમાલ^૨ કી દોશીજગી^૩ નિખર આઈ

ફિરાક ગોરખપુરી

આરસી દેખકર ન હો મગરૂર
ખુદનુમાઈ ન કર, ખુદા સોં ડર

વલી દકની

દેખ કર આઈના કહતે હૈં કિ - લાસાની^૪ હૂં મેં
આઈના દેતા હૈં ઉનકી લનતરાની^૫ કા જવાબ

પં. અમરનાથ સાહિર

ન દેખ અન્દાઝ આઈને મેં અપના, પૂછ લે હમ સે
જમાને ભર સે અચ્છા ઔર તેરે સર કી કસમ અચ્છા

નજમ તબા તબાઈ

આઈના દેખ કર તસલ્લી હુઈ
હમ કો ઈસ ઘર મેં જાનતા હૈ કોઈ

ગુલઝાર

आईना देख कर भयाल आया
तुम मुझे बेमिसाल^१ कहते थे

उम्मतुलरुक नसरी

किस सोच में हैं आईने को आप देख कर,
मेरी तरफ तो देखिये सरकार क्या हुआ

अनवर

दिल के आईने में है तस्वीर-ओ-यार
जब जरा गरदन ठुकाई देख ली

मोमिन

आईना देख अपना सा मुँह ले के रह गये
साहब को दिल न देने पे कितना ग़र्र था

गालिब

आईना क्या बतायेगा मुझ से मिलाओ आँप
मेरी नज़र कसौटी है हुस्न-ओ-जमाल की

बेभुए देहलवी

देखियेगा सँभल कर आईना,
सामना आज है मुकाबिल^२ का

रियाज़ जैराबादी

कहता है अक्स^३ हुस्न को रुसवा^४ न कीजिये
हर वक्त आप आईना देखा न कीजिये

रियाज़ जैराबादी

मैं तो जब जानूँ कि मेरे दिल की बेताबी मिटे
क्या हुआ गर आईने को तुमने छैरों^५ कर दिया

तिलोकचंद 'महूरम'

देखकर आईने को, अक्स से कहता है वो शोष^१
कुछ अगर हुस्न का दावा है तो बाहर आओ

अमीर मीनाई

आईना छोड़ के देखा किये सूरत मेरी
दिले-मुजतरने^२ मेरे उनको सँवरने न दिया

अजीज़ लखनवी

मुँह तका ली करे है जिस-तिस का
छैरती^३ है ये आईना किस का

मीर

ईसदिये देखभाल करते हैं
आईने में लुज़ूर रहते हैं

अहम

प्यार की उँगावियों से जरा छू दिया
देर तक आईना गुनगुनाता रहा

कुंवर जेरैन

देखना अच्छा नहीं जानूँ^४ पे रफ कर आईना
दोनों नाजुक हैं, न रफो, आईने पर आईना

एए

आईना तुम्हारे रुब^५ है
सय-सय कडो, कौन भूबरु^६ है

'जर्क'

सँवर के आये जिस दिन आईने के करीब
तो आईने ने तुझे लाजवाब देखा है

साहिल जॉसवी

१. अनुपम २. बराबरियों ३. प्रतिबिम्ब ४. बदननाम ५. यकित

१. शंयाण २. व्याकुल मनने ३. यकित ४. गोट ५. सम्भुज ६. भूबसूरत

આરઝૂ (ઈચ્છા)

આરઝૂ હૈ મુઝે એક શપ્સ સે મિલને કી બહુત
નામ ક્યા હૂં કોઈ અલ્લાહ કા બંદા હોગા

અકબર ઈલાહાબાદી

અબ ક્યા જવાબ હૂં મેં કોઈ મુઝે બતા દે
વો મુઝ સે કહ રહે હૈ, ક્યોં મેરી આરઝૂ કી

જિગર મુરાદાબાદી

તુઝ સે મિલે ન થે તો કોઈ આરઝૂ ન થી
દેખા તુઝે તો તેરે તલબગાર^૧ હો ગયે

‘ઝિયા’ અકબરાબાદી

ઈક આરઝૂ થી અપની જગહ મુસ્તકિલ^૨ રહી
જબ વો કરીબ આયે તો હમ દૂર હો ગયે

‘બિજ’ બર્ની

આરઝૂ તેરી બરકરાર રહે
દિલ કા ક્યા હૈ, રહા રહા, ન રહા

હસરત મોહાની

બાકી અભી હૈ તર્કે-તમન્ના^૩ કી આરઝૂ
ક્યોં કર કહૂં કિ કોઈ તમન્ના નહીં મુઝે

અસર લખનવી

ઉસ સે મિલને કી આરઝૂ મેં ‘અદમ’
અપને નજદીક આ રહા હૂં મેં

અદમ

‘સૌદા’ જહાં મેં આકે કોઈ કુછ ન લે ગયા
જાતા હૂં એક મેં દિલે પુરઆરઝૂ^૧ લિયે

સૌદા

હમ ક્યા કરેં અગર ન તેરી આરઝૂ કરેં
દુનિયા મેં ઔર ભી કોઈ તેરે સિવા હે ક્યા ?

હસરત મોહાની

ઝુકી જરા ચશમે-જંગજૂ^૨ ભી
નિકલ ગઈ દિલ કી આરઝૂ ભી
બડા મઝા ઉસ મિલાપ મેં હૈ
જો સુલહ હો જાએ જંગ હો કર

દાગ

ઉસ આદમી કો સૌંપ હૂં દુનિયા કા કારોબાર
જિસ આદમી કે દિલ મેં કોઈ આરઝૂ ન હો

જૌક

યૂં હી રોજ મિલને કી આરઝૂ, બડી રખ રખાવકી ગુફ્તગૂ^૩
યે શરાફતેં^૪ નહીં બેગરજ, ઉસે આપ સે કોઈ કામ હૈ

‘ફાની’ કો યા જુનૂં^૫ હૈ, યા તેરી આરઝૂ હૈ
કલ નામ લે કે તેરા દીવાનાવાર^૬ રોયા

ફાની બદાયૂની

અજબ આરઝૂ હૈ, અનોખી તલબ હૈ
તુઝી સે તુઝે માંગના ચાહતા હૂં

સિકન્દર અલી વજદ

૧. ચાહવાવાળો ૨. મજબૂત ૩. ઈચ્છાત્યાગ

૧. ઈચ્છાથી પૂર્ણ ૨. લડાયક નજર ૩. વાતચીત ૪. સજજનતા ૫. ગાંડપણ ૬. ગાંડાની જેમ

दिल औ 'सीमाब' आरजू से ખाली रह न सकता था
न छोती आरजू तो आरजू की आरजू छोती.

सीमाब अकबराबादी

देखकर दिलकशी जमाने की
आरजू है इरेब खाने की

अदम

जिंदगी को बेनियाजे-आरजू^१ करना पडा
आह किन आँषों से अंजामे-तमन्ना^२ देखते

'साहिर' लुधियानवी

है डूसूले-आरजू^३ का नाम तर्क-आरजू^४
मैंने दुनिया छोड दी तो मिल गई दुनिया मुझे

सीमाब अकबराबादी

जो कुछ भी हमने की है तमन्ना मिली मगर
ये आरजू रही कि कुछ आरजू न हो

पवाज मीर 'दद'

मुज को यह आरजू वो उठाये नकाब खुद
उनको यह इन्तिजार तकाजा करे कोई

मजाज

मरते हैं आरजू में मरने की
मौत आती है पर नहीं आती

गालिब

दइनाना देखभाल के हसरत भरे की लाश
लिपटी हुई कइन में कोई आरजू न हो

१. दरखा दिना २. दरखानो अंत ३. दरखा पूर्ण थवी ४. दरखात्याग

गो में हूँ तुज से दूर, तेरी आरजू तो है
तेरा पता मिले न मिले आरजू तो है

पहशत कलकतवी

बस इतनी आरजू है बादे-इना^१ जनाज
निकले मेरे मकॉ से, हडरे तिरी गली तक

नाज

मुझे तमाम जमाने की आरजू क्यों हो ?
बहुत है मेरे लिअे अेक आरजू तेरी.

जलील मानिकपुरी

क्या पूछते हो मुज से मेरे दिल की आरजू
खुद देख लो, इकीर की सूरत सवाल है

इरोजशाहणॉ रामपुरी

गुजर रही है तसप्पुर में^२ जिंदगी अपनी
अब आरजू न सही, आरजू का प्वाब तो है

नसीर आरजू

हसरत^३ भी है, उम्मीद भी है, आरजू भी है
सब कुछ मेरे नसीब में है, अेक तू नहीं

अकबर हैदरी

होंठों पे आज मेरे मयलती है आरजू
मैं सोचती हूँ आज नई बात क्या करूँ ?

मजरूह सुलतानपुरी

मुझे यह डर है तिरी आरजू न मिट जाये
बहुत दिनों से तबीअत मिरी उदास नहीं

'नाजिर' काजमी

१. मृत्यु पछी २. कल्पनामां ३. अभिलाषा

गम-अ-उयात ने आवारा: कर दिया वर्ना,
थी आरजू कि तिरे दर पे सुभल-ओ-शाम करें

मजरूह सुलतानपुरी

तिरी आरजू है अगर जुर्म कोई
तो उस जुर्म की मैं सजा याहता हूँ

हसरत मोहानी

तमन्ना है तेरी अगर है तमन्ना
तेरी आरजू है अगर आरजू है

पवाजा मीर हर्द

आरजू ले के कोई घर से निकलते क्यों हो ?
पाँव जलते हैं तो फिर आग पे चलते क्यों हो ?

वाली आसी

अगर तू याहता है आरजू तेरी करे दुनिया
तो दिल पर जभ्र कर के बेनियाजे आरजू हो जा

सीमाज अकबराबादी

ये आरजू थी तुजे गुल^१ के इब्र^२ करते
हम और बुलबुले-बेताब^३ गुस्तगू^४ करते

आतिश

आशिक के दिल में और तेरी आरजू न हो !
ईस बाग का तू हूल हो फिर उस में भू न हो !!

दग

सिवा तेरी आरजू के दिल में कोई भी आरजू नहीं है
हर अक जजबा^१ हर अक धडकन, हर अक हसरत तेरे लिये है

साहिर लुधियानवी

१. हूल, गुलाब २. सम्भुभ ३. व्याकुल बुलबुल ४. वातपीत ५. प्रभण हरछा

आशिक (प्रेमी)

आदम^१ का जिस्म^२ जब कि अनासिर^३ से मिल बना
कुछ आग बय रही थी सो आशिक का दिल बना

सौदा

मुज को आशिक कलके उसके इब्र^३ मत कीजिये
दोस्तो, गर दोस्त हो तो यह कभी मत कीजिये

मीर हसन

तू लुत्फ^४ करे या न करे फुश हो कि नाफुश
ईस बात पे भरता हूँ कि आशिक हूँ तिरा मैं

भुदाजपशा 'कैसर'

दिल में तुम, आँषों में तुम, छुपते हो फिर किस वास्ते
तुम को शर्म आती नहीं आशिक से शरमाते हुअे

हुस्न बरेलवी

आशिक की भी कटती है क्या भूब तरह रातें
दो यार घडी सोना, दो यार घडी बातें

सौदा

अजल से^५ हुस्नपरस्ती लिभी थी किस्मत में
मेरा मिजाज लडकपन से आशिकाना था

रहमत

ईस ईशको - आशिकी के मजे हम से पूछिये
दौलत मिटाई, रंज सहे, जो दिया शबाब^६

जोमुद देहलवी

१. मनुष्य २. शरीर ३. पाँय तत्पथी ४. कृपा ५. अनादि काणथी ६. जवानी

अपनी तो आशिकी का किस्सा ये मुप्तसर^१ है
हम ज़ा मिले जुदा से दिलबर बदल-बदल के

माईल देहलवी

गर्द^२ ठिड़ी आशिक की तुरबत^३ से तो जुंजला कर कडा
वाह ! सर यदने लगी, पाँवों की हुकराई हुई

अमीर मीनाई

अपनी जहाँ से कुछ न कहेंगे, युप ही रहेंगे आशिक लोग
तुमसे तो ईतना छो सकता है, पूछो डाल बेयारों का

ईवने ईन्शा

आह ! क्या सडल गुजर जाते हैं ज़ से आशिक
ढब कोई सीप ले उन लोगों से मर जाने के

मीर

हैक^४ उस यार गिरह^५ कपडे की किस्मत 'गालिब'
जिस की किस्मत में छो आशिक का गरेबाँ^६ छोना

गालिब

यहाँ आने से किस वास्ते जलता है हमारे
आशिक तो नहीं है कहीं दरबान तुम्हारा

तसकीन देहलवी

आशिकी से मिलेगा ऐ ज़हिए^७
बन्दगी से जुदा नहीं मिलता

दग

हम-ब-हम^८ रोना हमें, यारों तरफ़ तकना हमें
या कहीं आशिक हुअे, या छो गया सौदा^९ हमें

मोमिन

झिरते हैं 'मीर' प्वार^१ कोई पूछता नहीं
ईस आशिकी में ईज्जते-सादात^२ ली गई

मीर

वफ़ा^३ के गीत ज़ब हुस्नो-मोहब्बत मिल के गारेंगे
वो दौरे आशिकी^४ 'सीमाब' कितना दिलकुशा^५ डोगा

सीमाब अकबराबादी

काबे^६ से न गरज उसको, न लुतपाने^७ से मतलब
आशिक ज़ो तेरा है, न ईधरका न उधर का

नसीर देहलवी

हम ऐसे साखिबे-ईस्मत^८ परी पैकर^९ पे आशिक है
नमाजें पढती हैं डूरें हमेशा जिस के दामन पर

जैक

जो दानिशमंद^{१०} हैं वो यूँ दुआ देते हैं लडकों को
न छो मक्कार^{११} पीरी^{१२} में, न छो आशिक जवाँ छो कर

अकबर ईलाहाबादी

मुझे दफ़न करना तू जिस घड़ी, तो ये उस से कडना कि ऐ परी
वो ज़ो तेरा आशिके-ज़ार था, तडे-पाक उसको दबा दिया

बहादुरशाह 'जकर'

दिल बना आशिकी में जुद मुप्तार^{१३}
और मजबूर कर दिया हम को

'नासिब'

१. संक्षिप्त २. धूण ३. कबर ४. अइसोस ५. गांठ

६. पहेरएानो गणानी आसपासनो भाग ७. तस्कत ८. वारंवार ९. पागलपन

१. तुरछ २. सैयद ज़ातिनी मर्यादा ३. वायदो ४. प्रेमजुं चक्कर ५. मनोहर ६. मक्का ७. मंदिर

८. शील ९. परी जेवी सुंदर १०. बुद्धिमान ११. दगाबाज १२. वृद्धापस्थामां १३. प्रतिनिधि

ચૈન દિન કો ન શબ કો રાહત હૈ
આશિકી ક્યા હૈ ઇક મુસીબત હૈ

‘હેરો’

લોગ કહતે હૈ આશિકી જિસ કો
મેં જો દેખા બડી મુસીબત હૈ

મીર

અલગ ‘કતીલ શિકાઈ’કા નહીં કોઈ કબીલા
જો આશિક કી જાત^૧ વો ઉસ કી જાત હૈ સચ્ચે સોઈ

કતીલ શિકાઈ

ઈતના તો જાનતે હૈ કિ આશિક ફના હુઆ^૨
ઔર ઉસ સે આગે બઢ કે ખુદા જાને ક્યા હુઆ ?

આસી ગાઝીપુરી

વસીયત ‘મીર’ ને મુઝ કો યહી કી
‘કિ સબ કુછ હોના, તૂ આશિક ન હોના’

મીર

કભી સરે-રાહ ઇત્તફાકન જો અજનબી કી તરહ મિલા થા
‘નિયાઝ’ ફિર મેરી રૂહ મેં ભી ઉતર ગયા કૌન શખ્સ થા વહ ?

નિયાઝ બદાયૂની

કલ કિસી ને જો કહા મરતા હૈ આશિક તેરા
હુંસ કે ગૈરોં કી તરફ, કહને લગા ‘ઔર સુના ?’

જાફરઅલી ‘હસરત’

૧. સ્વત્વ ૨. મટી જવું

આશિયાના (પદ્મીનો માળો)

હમને અપને આશિયાને કે લિયે
જો ચુભેં દિલ મેં વહી તિનકે લિયે

વહીઉદીન વહીદ

ફસ્લે-બહાર^૧ અપની ગુજરી હૈ યૂં હી સારી
યહાં આશિયાં બનાયે, વહાં આશિયાં બનાયે

મૌલાબખ્શ

ચાર તિનકે સહી પર એ સૈયાદ,^૨
મેરી દુનિયા થી આશિયાને મેં

કૈસ શોખપૂરવી

હમ એસે બદનસીબ કિ અબ તક ન મર ગએ
ઔંખોં કે આગે આગ લગી આશિયાને મેં

યાસ યગાના ચંગેઝી

ખુદા કિસી કો ભી યે ખાબે-બદ^૩ ન દિખલાએ
કફસ^૪ કે સામને જલતા હૈ આશિયાં અપના

યાસ યગાના ચંગેઝી

બાગબાં ને આગ દી જબ આશિયાને કો મેરે
જિન પે તકિયા^૫ થા વહી પત્તે હવા દેને લગે

સાકિબ લખનવી

બાગબાં, કામ હમેં ક્યા હૈ, વો ઉજડે કિ રહે
જબ હમીં બાગ સે નિકલે તો નશેમન^૬ કેસા ?

રિયાઝ ખૈરાબાદી

૧. વસંત ઋતુ ૨. શિકારી ૩. દુઃસ્વપ્ન ૪. શરીર ૫. આશ્રય ૬. માળો

નશેમન ન જલતા, નિશાની તો રહતી
હમારા થા ક્યા, ઠીક, રહતે, ન રહતે

સાહિબ લખનવી

ક્યા બતાએ કિ ઈસ ચમન કે બીચ
કહીં અપના ભી આશિયાના થા

અસર લખનવી

સચ કહો એ બુલબુલો, કિસ બાગ સે આતી હો તુમ
હે હમારે ભી તુમ્હે કુછ આશિયાને કી ખબર ?

ચકીબ

ચલી કુછ એસી મુખાલિક^૧ હવા જમાને કી
પનાહ^૨ બર્ક ને^૩ લી મેરે આશિયાને કી

જિગર મુરાદાબાદી

જલ ભી જાએ નશેમન તો પર્વા નહીં
બિજલિયોં સે મેરા દોસ્તાના તો હે

કતીલ શિકાઈ

બનાએ ક્યા સમઝકર શાખે ગુલ પર આશિયાં અપના
ચમન મેં આહ ! ક્યા રહના, જો હો બેઆબરૂ રહના

ઈકબાલ

મિરે આશિયાં કે તો થે ચાર તિનકે
ચમન ઊડ ગયા આંધિયાં આતે-આતે

દાગ

ચમન ફૂંક ડાલૂંગા આહ-ઓ-ફુગાઈ^૪ સે
વો મેરા નશેમન જલા કર તો દેખેં

ઈબ્રાહમ

બચ ગયા કલ કિસી હિકમત^૧ સે નશેમન અપના
આજ કી તુન્દ^૨ હવા દેખિયે ક્યા કરતી હે

નવાબ જફર મુજફ્ફરપુરી

સબ બાંધ ચુકે કબકે સરેશાખ^૩ નશેમન
હમ હેં કિ ગુલિસ્તાં કી હવા દેખ રહે હેં

જલીલ માનિકપુરી

નશેમન ફૂંકને વાલે, હમારી જિંદગી ક્યા હે
કભી રોયે, કભી સજદે^૪ કિયે ખાકે - નશેમન કે^૫

બેમુદ મુદાની

જુબાં કટતી હે જિકે આશિયાં પર
તમન્ના ભી બહુત થી આશિયાં કી

ફાની બદાયૂની

ઈસ સાલ ફરલ-એ-ગુલ^૬ મેં ઉજડા થા બનતે બનતે
રહતા તો આશિયાં કો અબ એક સાલ હોતા

‘આસી’ ઉલદની

યહ સોચતે હી રહે ઔર બહાર ખત્મ હુઈ
કહાં ચમન મેં નશેમન બને, કહાં ન બને

‘અસર’ લખનવી

ફરલે-ગુલ જો યાદ આઈ, આશિયાં ભી યાદ આયા
ફરલે-ગુલ મેં ઉજડા થા શાયદ આશિયાં અપના

ફાની બદાયૂની

મિરા ઘર હે, બુરા હે યા ભલા હે
લગા દૂં આગ ક્યોંકર આશિયાં કો

‘જેશ’ મલસિયાની

૧. વિરુદ્ધ ૨. આશ્રય ૩. વીજળીએ ૪. નિસાસો નાખીને મોટેથી બોલવું

૧. ચુક્તિ ૨. તેજ ૩. ડાળ પર ૪. પ્રણામ ૫. બળેલા માળાની રાખ ૬. વસંત ઋતુ

આશિયોં છોડ ચલે ઐ ચમનઆરા^૧ હમ તો
તૂ હી લે જાઈયો સર પર યહ ગુલિસ્તોં ઉઠા

હસરત મોહાની

હમારે ફૂલ, હમારા ચમન, હમારી બહાર
હમીં કો જા^૧ નહીં મિલતી હૈ આશિયાને મેં

આગા શાયર

નશેમન હી કે લૂટ જાને કા ગમ હોતા તો ક્યા ગમ થા ?
યહોં તો બેચનેવાલોંને ગુલશન બેચ ડાલા હૈ

બેકલ ઉત્સાહી

ગુલચીં^૨ બુરા ક્રિયા જો યે તિનકે જલા દિયે
થા આશિયોં મગર તેરે ફૂલોં સે દૂર થા

સાકિબ લખનવી

કૈદ મેં ઈતના જમાના હો ગયા
અબ કફસ^૩ ભી આશિયાના હો ગયા

હફીઝ જોનપુરી

બહાના મિલ ન જાએ બિજલિયોં કો ટૂટ પડને કા
કલેજા કોંપતા હૈ આશિયોં કો આશિયોં કહતે

અસર લખનવી

બર્ક^૪ કા આસમાન પર હૈ દિમાગ
ફૂંક કર મેરે આશિયાને કો

મોમિન

દિલ ઘૂટ રહા હૈ આપ સે આપ આશિયાને મેં
અચ્છી નહીં ચમન કી હવા ઈસ જમાને મેં

સાકિબ લખનવી

આજ કુછ મેહરબાન હૈ સૈયાદ^૫
ક્યા નશેમન ભી હો ગયા બર્બાદ !

અસર લખનવી

ચાર દિન કી ઈસ બુલંદી^૬ મેં ભી થી પસ્તી^૭ નિહોં^૮
આશિયાને સે નઝર આતા થા ઘર સૈયાદ^૫ કા

સાકિબ લખનવી

કફસ મેં મુઝ સે રૂદાદે-ચમન^૯ કહતે ન ડર હમદમ^૬
ગિરી હૈ જિસ પે કલ બિજલી વો મેરા આશિયોં ક્યોં હો ?

ગાલિબ

બહારોં મેં યહ હોશ હી કબ રહા થા
કિ જલતી હૈ ક્યા શૈ^૭, કહોં આશિયોં હૈ

મદહોશ ગ્યાલિયરી

ઐસે ભી હમને દેખે હૈં દુનિયા મેં ઈન્કિલાબ
પહલે જહોં કફસ^૯ થા, વહીં આશિયોં બના

સીમાબ અકબરાબાદી

કફસ^૯-ઓ-આશિયોં કા ફર્ક ઐ સૈયાદ, સુન મુઝ સે
યે તેરી દસ્તકારી^૯ હૈ, ઉસે મેંને બનાયા હૈ

સાકિબ લખનવી

૧. બાગ સજાવનાર ૨. પિંજરું ૩. વીજળી ૪. શિકારી ૫. બાગની વાત ૬. દોસ્ત ૭. પિંજરું

૧. જગ્યા ૨. માળી ૩. ઉચ્ચતા ૪. નીચાઈ ૫. છુપાવેલું ૬. શિકારી ૭. ચીજ ૮. પિંજરું ૯. હાથની કરામત

કફસ કી તીલિયોં મેં જાને ક્યા તરકીબ રખી હે
કિ હર બિજલી કરીબે-આશિયોં માલૂમ હોતી હે

સીમાબ અકબરાબાદી

કનાઅત^૧ ન કર આલમે-રંગો-બૂ^૨ પર
ચમન ઓર ભી આશિયોં ઓર ભી હે -

ઈકબાલ

ફૂલોં કી ટહનિયોં^૩ પે નશેમન બનાઈએ,
બિજલી ગિરે તો જશને-ચરાગોં^૪ મનાઈએ

અદમ

મેરી કેદ કા દિલશિકન^૫ માજરા^૬ થા
બહાર આઈ થી, આશિયોં બન ચુકા થા

સાકિબ લખનવી

તમામ ઉમ્મ ઈસી એહતિયાત^૭ મેં ગુઝરી
કિ આશિયોં કિસી શાબે ચમન પે બાર^૮ ન હો

મહશર લખનવી

જલ ગયા અપના નશેમન તો કોઈ બાત નહીં
દેખના યે હે કિ અબ આગ કિધર લગતી હે

જોંનિસાર અખ્તર

સોચ રહી હે કેસે આશાઓં કા નશેમન બનતા હે
મન કી ચિડિયા, તન કે દ્વારે બેઠી, ચોંચ મેં ઘાસ લિએ

‘રિફ્અત’ સરોશ

અંધેરા દેખતે હી ગુલિસ્તોં મેં
લગા દી આગ મેંને આશિયોં મેં

કવી ઝોંકી

હમને બના લિયા હે નયા ફિર સે આશિયોં
જાઓ, યે બાત ફિર કિસી તૂફાન સે કહો

કતીલ શિકાઈ

ગુલશન બહાર પર થા નશેમન બના લિયા,
મેં ક્યોં હુઆ અસીર^૧ મેરા ક્યા કુસૂર થા ?

સાકિબ લખનવી

જલ કે આશિયોં અપના ખાક હો ચુકા કબ કા
આજ તક યે આલમ હે રોશની સે ડરતે હેં

ખુમાર બારાબંકવી

મેરે ચમન મેં કોઈ નશેમન નહીં રહા
યા યૂં કહો કિ બર્ક કી દહશત નહીં રહી

દુષ્ચંત કુમાર

લાઉં વો તિનકે કહાં સે આશિયાને કે લિએ
બિજલિયોં બેતાબ હોં જિનકો જલાને કે લિએ

ઈકબાલ

સારે ચમન કો મેં તો સમઝતા હૂં અપના ઘર
તૂ આશિયોંપરસ્ત હે, જા આશિયોં બના

સીમાબ અકબરાબાદી

અબ ઉસ ચમન મેં બનાયેંગે આશિયોં અપના
કિ આસ્મોં જહાં બિજલિયોં ગિરા ન સકે

સફીક જોનપુરી

૧. સંતોષ ૨. રંગ અને સુવાસની દુનિયા ૩. ડાળી ૪. દિવાળીનો ઉત્સવ ૫. દિલ તોડનાર

૬. ઘટનાની સમજૂતી ૭. સતર્કતા ૮. બોજ

૧. કેદી

ખબર ક્યા થી જશને-બહારો^૧ કી ખાતિર
હમને આશિયાના જલાના પડેગા

ફના નિઝામી

ક્યૂં ન દેખૂં ચમન કો હસરત^૨ સે
આશિયાં થા મેરા ભી યહાં પરસાલ

મીર

જબ મેં નહીં તો બાગ મેં ઈસકા મુકામ ક્યોં ?
અચ્છા હુઆ કિ લગ ગઈ આગ આશિયાને મેં

સાકિબ લખનવી

હાલાત કી બિજલી ને કિયા રાખ નશેમન^૩
પર આસ કા પંછી કિ ચહકતા હી ચલા જાએ

કતીલ શિકાઈ

બચે-ખુચે હુએ તિનકે ભી ફૂંક દે સૈયાદ
હુંસી ઉડાતે હેં સબ મેરે આશિયાને કી

ખુમાર બારાબંકવી

મિલી તો ક્યા મિલી સૈયાદ^૪, ઐસી આઝાદી
જબ એક શાખે-નશેમન^૫ પે ઈખ્તિયાર^૬ ન હો

અલમ મુજફ્ફરનગરી

કહીં બિજલી, કહીં ગુલચી^૭, કહીં સૈયાદ કા ખતરા
ફલે-ફૂલેગી ઈસ ગુલશન મેં શાખે-આશિયાં ક્યોં કર ?

અલમ મુજફ્ફરનગરી

ચમન કો યાદ કરકે દેર તક આંસૂ બહાતા હૂં
કોઈ તિનકા જો મિલ જાતા હૈ ઉજડે આશિયાને કા

શાદ અઝીમાબાદી

તિનકોં સે ખેલતે હી રહે આશિયાં મેં હમ
આયા ભી ઔર ગયા ભી જમાના બહાર કા

ફાની બદાયૂની

કહૂં ક્યોં કર કિ મેં કુછ ભૂલ આયા હૂં નશેમન મેં
મેરા સૈયાદ કહતા હૈ કિ 'ક્યા રક્યા હૈ ગુલશન મેં ?'

સાકિબ લખનવી

હે ભરી બહાર તો ક્યા કરૂં, ન મિલે કરાર તો ક્યા કરૂં
મિરે સામને હેં વો આશિયાં, જો ભરી બહાર મેં જલ ગયે

ફરીદ ખવેદ

આશિયાને કી બાત કરતે હો
કિસ જમાને કી બાત કરતે હો ?

જોદરા નિગાહ

આહ

આહ કો યાહિએ એક ઉમ્ર અસર હોને તક
કોન જીતા હૈ તેરી જુલ્ફ^૧ કે સર હોને તક

ગાલિબ

હમ આહ ભી કરતે હેં તો હો જાતે હેં બદનામ
વો કતલ ભી કરતે હેં તો ચર્યા નહીં હોતા

અકબર ઈલાહાબાદી

આહ જો દિલ સે નિકાલી જાયગી
ક્યા સમજતે હો કિ ખાલી જાયગી ?

અકબર ઈલાહાબાદી

૧. વસંતોત્સવ ૨. કામના ૩. માળો ૪. શિકારી ૫. માળાની ડાળ ૬. અધિકાર ૭. માળી

૧. કેશ

ક્યા જાનિએ યે આહ હૈ કિ ક્યા હૈ
કુછ આગ સી આઈ હૈ જુબાँ પર

અફસોસ

મેરી આહ કા તુમ અસર દેખ લેના
વો આએંગે થામે જિગર દેખ લેના

દાગ

હેં મેરે દિલ મેં વો આહેં કિ જો બિજલી ન બની
મેરી આँખોં મેં વો કતરા^૧ હૈ જો તૂફાँ ન હુઆ

દતાત્રેય કેફી

સુન કે મેરી આહ શબ કો વો મેરે ઘર આ ગયે
હંસ કે પૂછા, કુછ અભી બાકી હૈ અસર હોને કો ?

કેફ

શમ્મા રોશન હૈ હમારી આહ સે
લૌ લગાએ બેઠે હેં અલ્લાહ સે !

દાગ

આહ હોતી ન મેરે લબ પે ન નાલા હોતા
એક ભી તૂને જો અરમાન નિકાલા હોતા

રસા

કહાનિયાँ અસરે-આહ કી ગલત હેં 'શાદ'
કિસી કે દિલ પે કિસે ઇખ્તિયાર^૨ હોતા હૈ

શાદ અઝીમાબાદી

આહ કે સાથ ખુલ ન જાએ ભરમ
દર્દ કિતના હૈ ઓર કિતની ઉમંગ

યગાના ચંગેઝી

આહ ને ઇતની તો કી તાસીર^૧ પૈદા, શુક્ર હૈ
બામ^૨ પર આને લગે વો, સામના હોને લગા

નસીમ લાખનવી

ઇઘર સે ભી હૈ સિવા કુછ ઉઘર કી મજબૂરી
કિ હમને આહ તો કી, ઉન સે આહ ભી ન હુઈ

જિગર મુરાદાબાદી

રૂક કે જો સાँસેં આઈ ગઈ માના કિ વો આહેં થીં, લેકિન
આપને તેવર ક્યોં બદલે ! આહોં મેં કિસી કા નામ નહીં

ફાની બદાયૂની

ઔર ઇકબાલ-એ-જુર્મ^૩ ક્યા હો 'શકીલ'
થરથરાતે લબોં પર આહ તો હૈ

શકીલ બદાયૂની

ખેર ગુજરી કિ ન પહુંચી તેરે દર તક, વર્ના
આહ ને આગ લગા દી હૈ, જહાँ ઠહરી હૈ

હસરત મોહાની

ન ઇક આહ કી, જખ્મ સૌ સૌ ઉઠાયે
તુઝે આફી 'જૌક' સદઆફી^૪ હૈ

'જૌક'

યૂં ઉઠે આહ ઇસ ગલી સે હમ
જૈસે કોઈ જહાँ સે ઉઠતા હૈ

મીર

દર્દ દિલ કુછ કહા નહીં જાતા
આહ ! યુપ ભી રહા નહીં જાતા

કાયમ

૧. પાણીનું ટીપું ૨. કાબૂ

૧. અસર ૨. અટારી ૩. ગુનો કબૂલવો ૪. સો સો વખત શાબાશ

आखों के शोले^१ जिस जा उठते थे 'भीर' से शब^२
वहाँ जा के सुबह देखा मुश्ते-गुबार^३ पाया

भीर

तारे तो ये नहीं, मेरी आखों से रात की
सूराभ^४ पड गये हैं तमाम आसमान में

भीर

नीला नहीं सपहर^५, तुझे ईशतबाह^६ है
दूदे - जिगर^७ से मेरे यह छत सब सियाह^८ है

भीर

आह नावे मत किया कर इस कदर बेताब हो
अै सितमकश^९ 'भीर' जलिम है जिगर भी दिल के पास

भीर

आह और अश्क^{१०} है सदा ही यहाँ
रोज बरसात की हवा है यहाँ

भीर

सुबह है कोई आह कर लीजै
आसमाँ को सियाह कर लीजै

भीर

तुम्हें आहें सुनने का शौक था, मगर अब बताओ करोगे क्या
जो कराहता था तमाम शब^{११}, वो मरीज 'जेश' तो भर गया

जेश मलीहाबादी

आग जो दहर में^१ लगा न सके
क्या जरूरत है ऐसी आखों की

उमर अंसारी

बेहतर तो यही है, हँसता रह, तू कोह^२ है, फुद को काह^३ न कर
यह बन न पड़े तो कम से कम, जामोश ही रह, आह न कर

जेश मलीहाबादी

आह ! किस ने मुझे दुनिया से मिटाना याहा
आह ! उसने कि जिसे डासिले - दुनिया जाना

आजाए अंसारी

अन्दाज वो ही समझे मेरे दिल की आह का
जम्मी जो हो युका हो किसी की निगाह का

भीर दई

'दई' अपने डाल से आगाह^४ क्या करें ?
जो साँस भी न ले सके वो आह क्या करें ?

भीर दई

न करता जब्त मैं नावा तो फिर ऐसा धुआँ होता
कि नीचे आसमाँ के अेक नया और आसमाँ होता

जैक

कभी तक के दर^५ को भरे रहे, कभी आह भर के यले गये
तेरे क्यूे^६ में जो हम आये भी तो ठहर के यले गये

मुसहड़ी

अर्श^७ तक जाती थी अब लभ तक भी आ सकती नहीं
रहम आता है 'भयाँ' अब मुज को अपनी आह पर

वहाँ

१. तपुआ २. रात्रि ३. मुझी धूण ४. छेद ५. आकाश ६. छम ७. दिलनो धुमाडे
८. काणुं ९. अत्याचार पीडित १०. आंसु ११. रात भर

१. युगमां २. पर्वत ३. घास ४. जलु करवी ५. द्वार ६. गली ७. आकाश

આહ ! કિસ સે કહેં કિ હમ ક્યા થે ?
સબ યહી દેખતે હેં કિ ક્યા હૈ હમ

અસર લખનવી

અંગડાઈ

કૌન યહ લે રહા હૈ અંગડાઈ
આસમાનોં કો નીંદ આતી હૈ

ફિરાક ગોરખપુરી

અપને મરકજ^૧ કી તરફ માઈલ-એ-પરવાઝ^૨ થા હુસ્ન
ભૂલતા હી નહીં આલમ^૩ તેરી અંગડાઈ કા

‘અઝીઝ’ લખનવી

શાખે-ગુલ^૪ ઝૂમ કે ગુલઝાર^૫ મેં સીધી જો હુઈ
ફિર ગયા આંખ મેં નક્શા તેરી અંગડાઈ કા

આગા શરફ

અંગડાઈ ભી વો લેને ન પાયે ઉઠા કે હાથ
દેખા જો મુઝ કો તો છોડ દિએ મુસ્કુરા કે હાથ

નિઝામ રામપુરી

દરિયા-એ-હુસ્ન ઓર ભી દો હાથ બઢ ગયા
અંગડાઈ ઉસને નશે મેં લી જબ ઉઠા કે હાથ

‘નાસિખ’

ઈલાહી^૬ ક્યા ઈલાકા^૭ હૈ વો જબ લેતે હેં અંગડાઈ
મેરે સીને કે સબ જખ્મોં કે ટાંકે ટૂટ જાતે હેં

અમીર મીનાઈ

દિલ કા ક્યા હાલ કહૂં, સુબહ કો જબ ઉસ બુત ને
લે કે અંગડાઈ કહા નાઝ^૧ સે હમ જાતે હેં

દાખ

અબસ^૨ અંગડાઈયાં લે લે કે ક્યૂં મલતે હો આંખોં કો
ભલા યહ ભી તો ઘર હૈ, સો રહો ગર નીંદ આતી હૈ

‘જુરમત’

હુસ્ન કે હાથ બંધે, વો જરા દેર સહી,
મુઝ પે અહસાં તેરી આઈ હુઈ અંગડાઈ કા

સાકિબ લખનવી

દેર તક ઈસ શુબહ^૩ મેં દેખા હિલાલ^૪
યે કિસી કાફિર કી અંગડાઈ ન હો

સાઈલ દેહલવી

શાખ-એ-ગુલ તનતી હૈ ક્યા બાગ મેં જોશ-એ-બહાર^૫
ઈસ મેં અંદાઝ કહાં યાર કી અંગડાઈ કા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

ઉન સે છીકે સે કોઈ ચીજ ઉતરવાઈ હૈ
કામ કા કામ હૈ, અંગડાઈ કી અંગડાઈ હૈ

રિયાઝ ખૈરાબાદી

અંગડાઈ પર અંગડાઈ લેતી હૈ રાત જુદાઈ કી
તુમ ક્યા સમઝો, તુમ ક્યા જાનો, બાત મેરી તનહાઈ^૬ કી

કતીલ શિકાઈ

અંગડાઈ લે કર, અપના મુઝ પર ખુમાર ડાલા
કાફિર કી ઈસ અદા ને, બસ મુઝ કો માર ડાલા

મુસહફી અમરોહવી

૧. કેંદ્ર ૨. ઊંચે ઊંડી રહ્યો હતો ૩. દૃશ્ય ૪. ફૂલની ડાળી ૫. બાગ ૬. ઈશ્વર ૭. લગાવ

૧. ગર્વ ૨. વ્યર્થ ૩. સંદેહ ૪. અડધો ચંદ્ર ૫. વસંતનું જોશ ૬. એકાન્ત

કેફ-એ-મસ્તી^૧ મેં ભી રહતા હૈ જોબન કા લિહાજ
ઉનકો અંગડાઈ ભી આતી હૈ તો શરમાઈ હુઈ

અમીર મીનાઈ

જહાં જાગે, વહીં અંગડાઈયાં લો
યહાં ફૈલાઈ હૈ સુસ્તી કહાં કી

મુશ્તાક

અંજુમન (મહેફિલ, બઝમ, સભા)

દુનિયા કી મહફિલોં સે ઉકતા ગયા હૂં યા રબ
ક્યા લુત્ફ અંજુમન કા જબ દિલ હી બુઝ ગયા હો

ઈકબાલ

બને વો રૌનકે-મહફિલ જિસ અંજુમન મેં રહે
રહે બહારે યમન, જિસ યમન મેં રહે

હસરત મોહાની

જિસ અંજુમન મેં બૈઠ ગયા, રૌનક આ ગઈ
કુછ આદમી 'રિયાઝ' અજબ દિલ્લગી કા હૈ

રિયાઝ ખૈરાબાદી

બહુત લગતા હૈ જી સોહબત મેં તેરી
તૂ અપની જાત સે ઈક અંજુમન હૈ

હસરત મોહાની

રૌશન જમાલે-યાર^૨ સે હૈ અંજુમન તમામ
દહકા હુઆ હૈ આતિશે-ગુલ^૩ સે યમન તમામ

હસરત મોહાની

નિકલ કે જાઉં કહાં તેરી અંજુમન કે સિવા
યમન કી બૂ^૧ હૂં, બસૂં ફિર કહાં યમન કે સિવા

આગા શરફ

તેરી મહફિલ સે ઉઠાતા ગૈર મુઝ કો ક્યા મજાલ
દેખતા થા મેં કિ તૂ ને હી ઈશારા કર દિયા

હસરત મોહાની

શાયદ મુઝે નિકાલ કર પછતા રહે હું આપ
મહફિલ મેં ઈસ બયાલ સે ફિર આ ગયા હૂં મેં

અદમ

કલ વો અપની જાત મેં એક અંજુમન થા દોસ્તો
આજ વો ટૂટા હુઆ તસ્બીહ^૨ કા દાના લગે

'નશ્તર'

યૂં યુરાઈ ઉસને આંખેં સાદગી તો દેખિએ
બઝમ મેં ગોયા મેરી જાનિબ ઈશારા કર દિયા

ફાની બદાયૂની

મહફિલ મેં તેરી આ કે યહ બેઆબરૂ હુએ
પહલે થે આપ, આપ સે તુમ, તુમ સે તૂ હુએ

વો આએ બઝમ મેં ઈતના તો 'મીર' ને દેખા
ફિર ઉસકે બાદ ચિરાગોં મેં રૌશની ન રહી

મીર

તુમ કિ હર મહફિલ મેં બન સકતે હો ફિદોંસે - નઝર^૩
મુઝ કો યે દાવા કિ હર મહફિલ પે છા સકતા હૂં મેં

મજાઝ

૧. મસ્તીનો નશો ૨. પ્રિયતમાનું સૌંદર્ય ૩. ફૂલની આગ

૧. સુગંધ ૨. માળા ૩. દૃષ્ટિનું સ્વર્ગ

હમ ને સોચા, તિરી આંખેં તો ઉઠેં, લબ તો હિલેં
ઈસ લિએ હમ તિરી મહફિલ સે ચલે આએ હેં

પરવીન 'ફના'

આએ ભી લોગ, બેઠે ભી, ઉઠ ભી ખડે હુએ
મેં જા હી ઢૂંઢતા તિરી મહફિલ મેં રહ ગયા

આતિશ

ઈસ સોચ મેં બેઠે હેં ઝુકાએ હુએ સર હમ
ઉઠે તેરી મહફિલ સે જાએંગે કિધર હમ

સિરાજ લખનવી

તેરી મહફિલ ભી ગઈ, ચાહને વાલે ભી ગયે
શબ કી આહેં ભી ગઈ, સુબહ કે નાલે ભી ગયે

ઈકબાલ

'હસરત' તિરી નિગાહ-એ-મુહબ્બત કો ક્યા કરૂં
મહફિલ મેં ઉન સે રાત શરારત ન હો સકી

હસરત મોહાની

લહદ મેં ક્યૂં ન જાઉં મુહ છુપાએ
ભરી મહફિલ સે ઉઠવાયા ગયા હૂં

શાદ અઝીમાબાદી

ફિર નજર મેં ફૂલ મહકે, દિલ મેં ફિર શમ્માએં જલીં
ફિર તસવ્વુર ને લિયા ઉસ બઝમ મેં જાને કા નામ

ફેઝ અહમદ 'ફેઝ'

ઉઠકર તો આ ગયે હેં તેરી બઝમ સે મગર
કુછ દિલ હી જાનતા હે કિ કિસ દિલ સે આયે હેં

ફેઝ અહમદ 'ફેઝ'

કોઈ દમ કા મેહમાં હૂં એ અહલે-મહફિલ^૧
ચિરાગે-સહર^૨ હૂં બુઝા ચાહતા હૂં

ઈકબાલ

આજ મહફિલસે તુમ આયે હો ઉઠાને હમ કો
હાય ! વો દિન કિ જો ઉઠતે થે બિઠાને હમકો

અમીર મીનાઈ

આને પાતા નહીં કોઈ આશિક
ખૂબ મહફિલ કા ઈન્તઝામ કિયા

દાગ

આનેવાલોંકી નિગાહેં બખ્શતી હે રૌશની
ઝગમગાતી હે ચિરાગોં સે કોઈ મહફિલ કહાં

ખલિશ મુજફ્ફર

ઉન્હીં કી બઝમ સહી, યે કહાં કા હૈ દસ્તૂર
ઈધર કો દેખના, દેના ઉધર કો પૈમાના

હરવંશનારાયણ 'અમન'

દુલહન બની હુઈ અબ કે ચમન મેં આઈ હૈ
બહાર હો કે તેરી અંજુમન મેં આઈ હૈ

અસર લખનવી

યૂં ઉઠે વો બઝમ મેં તાઝીમ^૩ કો ગૈરોં કી હાય
હમનશી^૪ તૂ બૈઠ, યહાં હમ સે ન બૈઠા જાયગા

મુઝે તો નિકાલા હૈ ખૈર તુમને મહફિલસે
તુમ્હારા ચેહરા ભી ઉતરા સા ક્યૂં લગે હૈ મુઝે

૧. મહેફિલમાં ઉપસ્થિત લોકો ૨. પ્રભાતદીપ ૩. સ્વાગત ૪. દોસ્ત

भुल गया राज छुपी याद का सब मडकिल पर
नाम लेकर जो मेरा उससे पुकारा न गया

‘वही’

कहाँ की ऐसी उलज्ज न है, तकाजों पर तकाजा है
जरा में दिल को समजा लूँ उठा जाता हूँ मडकिल से

‘ह्यात’

दिले-मुजतर^१ से पूछ ओ रौनके-बज्ज
में भुद आया नहीं, लाया गया हूँ

‘शाद’ अजीमाबादी

यूँ तडप कर दिल ने तडपाया सरे-मडकिल मुजे
उसको कातिल कलने वाले कल उठे कातिल मुजे

‘जिगर’ मुरादाबादी

अक आँसु ने उबोया मुज को उनकी बज्ज में
बूँद लर पानी से सारी आबरू पानी छुई

जैक

जो तेरी बज्ज से उठ्ठा वो इस तरड उठ्ठा
किसी की आँप में आँसू, किसी के दामन में

अब्दुल मज्जद ‘सालिक’

ये न जाना था कि इस मडकिल में दिल रड जायेगा
डम ये समजे थे यले आयेगे डम लर देज कर

‘भमजूल’ सोनीपती

मुडबत करनेवाले कम न होंगे
तिरी मडकिल में लेकिन डम न होंगे

हकीम होशियारपुरी

हैं तो मडकिल में, मगर ऐसी जगड बैठे हैं
जमे-मय^१ डादसा^२ बन जाये तो डम तक पहुँचे

नवाब अइसर

भुदा जाने ये किस की जलवा^३ गडे नाज है दुनिया
डजारों उठ गये, रंगत वही बाकी है मडकिल की

असीर लजनवी

लरी बज्ज में राज की बात कल दी
बडा बे अडब हूँ सजा याडता हूँ

ईकबाल

मडकिले-वाज^४ तो ता-देर^५ रहेगी कायम
ये है मैजाना अली पी के यले आते हैं

कायम चाँदपुरी

भुदा डाकिल है, क्योँ मडकिल में उसका नाम आया था
तडपने से अली दिल को मेरे आराम आया था

हसरत मोहानी

मुडबतने किया बदनामो-रुस्वा^६ इस कदर मुजको
कि डर मडकिल में मेरी दास्तां दुडराई जाती है

मु. तकी कैस शोभपुरवी

मडकिल की मडकिल है गमगीं^७
किस-किस का दिल शाद^८ करोगे ?

तासीर

१. व्याकुल मन

१. शराबनी प्याली २. दुर्घटना ३. रूप ४. उपदेश सभा ५. मोडे सुधी ६. कलंकित ७. उदास ८. प्रसन्न

કૈસી કૈસી મહફિલેં સૂની હુઈ
ફિર ભી દુનિયા કિસ કદર આબાદ હૈ

સદર અંસારી

‘દાગ’ ઉસ બઝમ મેં મેહમાન કહાં જાતા હૈ
તેરા અલ્લાહ નિગહબાન^૧, કહાં જાતા હૈ ?

દાગ

બાત કરની હમેં મુશ્કિલ કભી ઐસી તો ન થી
જૈસી અબ હૈ તેરી મહફિલ, કભી ઐસી તો ન થી

બહાદુરશાહ ‘જફર’

ચલે થે, એક નઝર તેરી બઝમ દેખ આયેં
યહાં જો આયે તો બેઈખ્તિયાર બૈઠ ગયે

રઝા બ્યોતનવી

બઝમ સે ઉસકી ‘આરઝૂ’ આએ હો જો તુમ શાદ-શાદ^૨
મુઝદા^૩ હમેં ભી દેતે જાઓ, દિલ જો લિયા તો ક્યા દિયા

આરઝૂ લખનવી

ઈસ અંજુમન મેં આપ કો આના હૈ બાર-બાર
દીવારો-દર કો ગૌર સે પહચાન લીજિયે

શહરચાર

કુછ દેર ફિક આલમેબાલા^૪ કી છોડ દે
ઈસ અંજુમન કા રાઝ ઈસ અંજુમન મેં હૈ

અસર લખનવી

કિસ કી આંખોંસે અશક ઢલકે હેં
અંજુમન મેં બડે તહલકે હેં

ઝહીર ગાઝીપુરી

હુઈ હમ સે યહ નાદાની તેરી મહફિલ આ બૈઠે
ઝર્મી કી ખાક હો કર આસમોં સે દિલ લગા બૈઠે

તુમ છેડતે હો બઝમ મેં મુઝ કો તો હંસી સે
પર મુઝ પે જો હો જાયે હૈ પૂછો મેરે જી સે

મીર

મુમકિન નહીં કિ બઝમે-તરબ^૧ ફિર સજા સકૂં
અબ યે ભી હૈ બહુત કિ તુમહેં યાદ આ સકૂં

જગન્નાથ આઝાદ

વો ભી કુછ કહતે હુએ દૂર તક આએ પીછે
હમ જો ઉસ બઝમ સે નિકલે ભી તો તૌકીર^૨ કે સાથ

નિઝામ રામપુરી

કુછ દર પે ઝુકાએ હુએ સર બૈઠે હેં ‘સાબિર’
ઈસ બઝમ સે શાયદ કિ નિકલવાએ હુએ હેં

‘સાબિર’ કાદિર બખ્શ

ઉન કી મહફિલ મેં હમ રંગે મહફિલ બને
મુસ્કુરાતે થે સબ, મુસ્કુરાના પડા

યૂં હી તો નહીં કહતા રહતા નઝમેં,^૩ ગઝલેં, ગીત ‘કતીલ’
યે તો કિસી કી મહફિલ તક જાને કા એક વસીલા^૪ હૈ

કતીલ શિક્ષાઈ

જબ હમેં બઝમ મેં આને કી ઈજાઝત ન રહી
ફિર યહ ક્યોં પુરસિશે-હાલાત^૫ હૈ ? યહ ભી ન સહી

આઝાદ અન્સારી

૧. રક્ષક ૨. ઠર્ષિત ૩. ખુશખબર ૪. પરલોક

૧. આનંદ મંડળી ૨. સમ્માન ૩. કવિતા ૪. સાધન ૫. ખબરઅંતર પૂછવા

ઇસે બસા કે અગર યૂં ઉજાડ દેના થા
તો અંજુમન યે સજાયી થી કિસ લિએ તૂને ?

જમીલ મલિક

યહ ક્યા મુંસિફી^૧ હૈ, કિ મહફિલ મેં તેરી
કિસી કા ભી હો જુર્મ, પાયેં સજા હમ

હસરત મોહાની

કૌન હૈ બઝમ કે કાબિલ વો સમઝ જાતે હૈ
સબ નિકાલે ગયે, પરવાને નિકાલે ન ગયે

હફીઝ જૌનપુરી

યે બઝમે - મૈ હૈ, યાં કોતાહ^૨ દસ્તી^૩ મેં હૈ મહરૂમી^૪
જો બઢકર ખુદ ઉઠા લે હાથ મેં, મીના ઉસીકા હૈ

શાદ અઝીમાબાદી

જો બયાને-ઇશક ભી સમઝે, જબાને હુસ્ન ભી
આપકી મહફિલ મેં એસા રાઝદાં કોઈ નહીં

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

દિખાવે કે હૈં સબ યહ દુનિયા કે મેલે,
ભરી બઝમ મેં હમ રહે હૈં અકેલે

અફસર મેરઠી

અનોખે ખયાલોં કી મહફિલ જમાયે
પડે રહતે હૈં ઘર મેં 'અફસર' અકેલે

અફસર મેરઠી

તેરી મહફિલ મેં મેરા બૈઠના બેલુત્ક^૫ થા લેકિન
જરા યહ ભી તો સુન લૂં, મેરે ઉઠ જાને પે ક્યા ગુઝરી ?

અદા અકબરાબાદી

શે'ર-ઓ-ફન^૧ કી સજી હૈ નથી અંજુમન,
હમ ભી બૈઠે હૈં કુછ નૌજવાનોં કે બીચ

જૌનિસાર અખ્તર

જો અપની જાત^૨ સે ઇક અંજુમન કહા જાયે,
વો શખ્સ તક મુઝે તનહા દિખાઈ પડતા હૈ

જૌનિસાર અખ્તર

ઉસી પે ખત્મ હૈ યાદોં કી મહફિલેં ભી 'નઈમ'
જો દેખને મેં અકેલા દિખાઈ દેતા હૈ

હસન નઈમ

કૌન લાયા તેરી મહફિલ મેં હમેં હોશ નહીં
કોઈ આએ તેરી મહફિલ સે ઉઠા લે જાએ

અહમદ ફરાઝ

ઉઘને વાલોં કી આંખોં મેં કાંટા બન કર નીંદ યુભે
પ્યારે સાથી, ઇસ મહફિલ મેં કોઈ એસા રાગ અલાપ

કતીલ શિફાઈ

તેરી મહફિલ મેં આ કર સોચતા હૂં
ન આતા તો બહુત નુકસાન હોતા

સરશાર સિદ્દીકી

જો ભી હો સાહિબે-મહફિલ^૩ વહી કહતા હૈ 'ફરાઝ'
કિ વહ ઉઠ જાયે જો મહફિલસે તો મહફિલ ન રહે

અહમદ ફરાઝ

આપ કી કૌન-સી બડી ઇજ્જત ?
મેં અગર બઝમ મેં જલીલ^૪ હુઆ

મોમિન

૧. ન્યાયપરાયણતા ૨. નાનું ૩. હાથ ૪. કશુંક ન હોય તે ૫. બેમજા

૧. શાયરી અને કલા ૨. વ્યક્તિત્વ ૩. સભાપતિ ૪. અપમાનિત

આજ ઉસ બઝમ મેં તૂફાન ઉઠાકર ઉઠે
યહાં તલક રોયે કિ ઉનકો ભી રુલા કર ઉઠે

મોમિન

‘અસર’ ઉઠાએ ગએ આજ ઉસકી મહફિલ સે
હમેં યકીન થા યે બે બુલાએ જાતે હેં

અસર લખનવી

હમારે સામને કાતિલ હે, ક્યા ક્રિયા જાયે
વો અબ ભી ઝીનતે - મહફિલ^૧ હે, ક્યા ક્રિયા જાયે !

મજકૂર^૨ તેરી બઝમ મેં કિસ કા નહીં આતા
પર જિક હમારા નહીં આતા, નહીં આતા

જોક

સારી મહફિલ જિસ પે ઝૂમ ઉઠી ‘મજાઝ’
વો તો આવાઝે - શિકસ્તે - સાઝ^૩ હે

મજાઝ

મહફિલ સે નિકાલો હમેં કુછ સોચ-સમઝ કર
જબ હમ ન રહે, આપ કી મહફિલ મેં રહા ક્યા ?

જોશ મલસિયાની

વાહ ક્યા રંગ હે ક્યા ખૂબ તબીયત હે ‘રિયાઝ’
હો જર્મી કોઈ, તુમહેં ફૂલતે ફૂલતે દેખા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

હર્મી જબ ન હોંગે તો ક્યા રંગેમહફિલ
કિસે દેખકર આપ શર્માઈયેગા ?

જિગર મુરાદાબાદી

હઝરતે ‘દાગ’ જહાં બૈઠ ગયે, બૈઠ ગયે
ઔર હોંગે તેરી મહફિલ સે ઉભરને વાલે

દાગ

કિસ્મત કી શિકાયત કિસ સે કરેં, વો બઝમ મિલી હે હમકો જહાં
રાહત કે હજારો સાથી હેં, દુ:ખ-દર્દ મેં શામિલ કોઈ નહીં

વાસિત ભોપાલી

મેરા ઉઠ જાના જરૂરી થા મગર
આપકી મહફિલ તો ખાલી હો ગયી

સબા અકબરાબાદી

હમારે સાથ સભી હેં, મગર કોઈ ભી નહીં
હમ અંજુમન મેં હેં બેઠે હુએ મગર તનહા^૧

જફર અકબરાબાદી

આંખેં

ઉન મસ્ત આંખડિયોં કો કવલ કહ ગયા હૂં મેં
મહસૂસ કર રહા હૂં ગઝલ કહ ગયા હૂં મેં

અદમ

જબ મિલી આંખ હોશ ખો બૈઠે
કિતને હાઝિર જવાબ હેં હમ લોગ

જિગર મુરાદાબાદી

રહ ગયે લાખોં કલેજે થામ કર
આંખ જિસ જાનિબ તુમહારી ઉઠ ગઈ

‘દાગ’

૧. મહેફિલની શોભા ૨. ચર્યા ૩. સાજ ટૂવાનો અવાજ

૧. એકલો

जिस तरङ्ग तू ने किया अक ईशारा न जिया
न जिया, आह ! तेरी यश्म का मारा न जिया

भिलना कम कम कली ने सीभा है,
उस की आँभों की नीमभाबी से

भीर

भीर उन नीमभाज^१ आँभों में
सारी मस्ती शराब की सी है

भीर

न और भोल अम्बी नीमभाज आँभों को
तेरे निसार, ये जट्ट, अम्बी जगाअे ज

झिराक गोरभपुरी

रहते हो तुम आँभों में झिरते हो तुम्हीं दिल् में
मुद्दत से अगरअे यहाँ आते हो न जाते हो

भीर

आँभें जो भुल रही हैं मरने के बाद मेरी
हसरत^२ यद थी कि उनको मैं अक निगाह देभूँ

भीर

उसकी आँभों को गौर से देभो
मंदिरों में यिराग जलते हैं

अशीर अद्र

तुम्हें जरूर कोई यादतों से देभेगा,
मगर वो आँभें हमारी कहाँ से लायेगा ?

अशीर अद्र

मेरे रास्ते में उजाला रहा
दिये उसकी आँभों में जलते रहे

अशीर अद्र

आज एतनी पीला दे आँभों से
अत्म रिंदोंकी^१ ध्यास हो साकी

अदम

आँभों से आँभें यार दुई, कुछ मैंने कडा, कुछ उसने कडा,
युप रहने से क्या होता है, अब राज छुपाना मुश्किल है

‘हदी’

अक मुद्दत से यिरागों की तरह जलती है
एन तरसती दुई आँभों को भुजा दे कोई

‘साकी’ झरुकी

भोती के दो थाल सजाअे आज हमारी आँभों ने
तुम जाने किस देश सिधारे, त्मेजें ये सौगात कहाँ ?

झिराक गोरभपुरी

लोग कहते हैं जिन्हें नील कंवल वो तो ‘कतील’
शभ^२ को एन जील सी आँभों में भिला करते हैं

कतील शिझई

और भी मेरे लिअे आइत का सामां हो गई
दाय वो मभमूर आँभें जब पशेमां^३ हो गई

‘झिरा’ मुरादाभादी

देभी थी अक रोज तेरी मस्त अंभडियाँ
अँगडाईयाँ-सी लेते हैं अब तक भुमार में

‘भीर’ साहब

१. अर्ध उघाडी २. धरछा

१. शराबीनी २. रात्रि ३. लज्जित

વો ચીજ કહતે હેં કિદોસે-ગુમશુદા^૧ જિસ કો
કભી-કભી તેરી આંખ મેં પાઈ જાતી હૈ

‘જિગર’ મુરાદાબાદી

આપ દિલ કે કરીબ હેં ફિર ભી
આંખેં દીદાર^૨ કો તરસતી હેં

શાદ અઝીમાબાદી

આંખ ઉસકી જબ નશે મેં ગુલાબી હો જાયે
સૂફી ઉસે દેખે તો શરાબી હો જાયે

જૌક

આંખેં તુમહારી મસ્ત ભી હૈ, મસ્તી કા પૈમાના ભી
એક છલકતે સાગર મેં મય ભી હૈ, મયખાના ભી

સાગર

આંખેં ખોલી ભી, બંદ ભી કી
વહ શકલ ન સામને સે ગુજરી

અમીર મીનાઈ

એક જંગલ હૈ તેરી આંખોં મેં
મેં જહાં રાહ ભૂલ જાતા હૂં

દુષ્યંત કુમાર

મેરી આંખેં ઓર દીદાર આપકા
યા ક્યામત આ ગઈ યા ખ્વાબ હૈ

આસી ગાઝીપુરી

તિરે જમાલ કી તસ્વીર ખીંચ દૂં લેકિન
જુબાં મેં આંખ નહીં, આંખ મેં જુબાં નહીં

જિગર મુરાદાબાદી

યૂં ચુરાઈ ઉસ ને આંખેં સાદગી તો દેખિયે
બઝમ મેં^૧ ગોયા મેરી જાનિબ^૨ ઇશારા કર દિયા

‘ફાની’ બદાયૂની

ઈન રસભરી આંખોં મેં હયા ખેલ રહી હૈ
દો જહર કે પ્યાલોં મેં કઝા^૩ ખેલ રહી હૈ

‘અખ્તર’ શીરાની

હોતા હૈ રાઝ-એ-ઈશક-ઓ-મુહબ્બત ઇસી સે ફાશ
આંખેં જુબાં નહીં હૈ મગર બેજુબાં નહીં

અસગર ગોંડવી

ખુદા બચાયે તેરી મસ્ત-મસ્ત આંખોં સે
ફરિશ્તા હો તો બહક જાય આદમી ક્યા હૈ

ખુમાર બારાબંકવી

વો સૂરતેં ઇલાહી કિસ મુલક મેં બસતિયાં હેં
અબ દેખને કો જિન કે આંખેં તરસતિયાં હેં

સૈદ

મેરે મૌલા મિરી આંખોં કો સમુન્દર દે દે
ચાર બૂંદોં સે ગુજરા નહીં હોગા મુઝ સે

ઈશરત કિરત પુરી

આ જાયે મયસ્સર^૪ જિસે આંખોં કે વો સાગર
વહ રીંદ^૫ તો પી-પી કે બહકતા હી ચલા જાએ

કતીલ શિફાઈ

ઉસકે લહજે કા અસર તો હૈ બડી બાત ‘કતીલ’
વો તો આંખોં સે ભી કરતા હુઆ જાદૂ આએ

કતીલ શિફાઈ

૧. ખોવાયેલું સ્વર્ગ ૨. દર્શન

૧. મહેફિલમાં ૨. તરફ ૩. મૃત્યુ ૪. પ્રાપ્ત ૫. શરાબી

મૈકદે બંદ હુએ, ઢૂંઢ રહા હૂં તુઝ કો
તૂ કહાં હૈ મુઝે આંખોં સે પિલાને વાલે

કતીલ શિક્ષાઈ

જામ તોઝૂ ભી તો આંખોં સે પિલાના યાહે
ફિર વો જાલિમ મુઝે મૈખ્વાર બનાના યાહે

કતીલ શિક્ષાઈ

જાનમ યે રસીલી, યે કટીલી આંખેં
રહતી હૈં જો બે-પિયે નશીલી આંખેં
ઐસા ન હો, આખિર ડુબો દે મુઝકો
યે તેરી સમંદરોં-સી નીલી આંખેં

કતીલ શિક્ષાઈ

કભી ઈન મદભરી આંખોં સે પિયા થા એક જામ
આજ તક હોશ નહીં, હોશ નહીં, હોશ નહીં

જિગર મુરાદાબાદી

અસર લુભાને કા પ્યારે તેરે બયાન મેં હૈ
કિસી કી આંખ મેં જાદૂ તુમ્હારી જબાન મેં હૈ

એક સી શોખી^૧ ખુદા ને દી હૈ હુસ્નો ઈશક કો
ફર્ક બસ ઈતના હૈ, વો આંખોં મેં હૈ, યે દિલ મેં હૈ

જામિન અલી જલાલ

આપ સે આંખ મિલાઉં યે મેરી તાકત હૈ ?
દેખતા હૂં કિ વો અગલી સી નઝર હૈ કિ નહીં

જલીલ માનિકપુરી

બસ રહા હૈ મેરી આંખોં મેં વહી જાને-બહાર^૧
જિસકા હમ-રંગ^૨ કોઈ ફૂલ ચમન ભર મેં નહીં

તાજવર નજીબાબાદી

વો જિન કે જિક સે 'નાહીદ' જિંદગી હૈ હસીં
વો લોગ આએં તો આંખોં પે હમ બિઠાએં ભી

કિશ્વર 'નાહીદ'

આંખોં હી મેં રહે હો, દિલ સે નહીં ગએ હો
હેરાન હૂં, યે શોખી આઈ તુમ્હેં કહાં સે ?

મીર

દેખો તો ચશ્મે-યાર^૩ કી જાદૂ-નિગાહિયોં^૪
હર એક કો હૈ ગુમોં^૫ કિ મુખાતિબ^૬ હમીં રહે

હસરત મોઠાબાદી

આંખોં પર પલકોં કા સાજન, કબ હોતા હૈ બોઝ
દૂર સે આયે હો તુમ નૈનન બીચ કરો આરામ

ઈરફાના અઝીઝ

હમ આંખ બન્દ કિયે તસવ્વુર મેં પડે હૈં
ઐસે મેં કહીં છમ સે વો આ જાયેં તો ક્યા હો ?

રિયાઝ ખૈરાબાદી

ક્યા હુસ્ન કા અફસાના મહદૂદ^૭ હો લફઝોં મેં
આંખેં હી કહેં ઉસ કો, આંખોં ને જો દેખા હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

તુઝે દેખને કા સૌદા^૮ તો જહાન મેં હૈ સબ કો
મગર આંખ દેખને કી કોઈ લાયેગા કહાં સે ?

અર્શ મલસિયાબાદી

૧. ચંચળતા

૧. વસંતનો પ્રાણ ૨. સમાન રૂપ રંગ વાળો ૩. પ્રિયાનાં નેત્ર ૪. દૃષ્ટિનો જાદુ ૫. વિચાર ૬. સમ્બોધિત ૭. સીમિત ૮. ઉન્માદ

હુઈ સામને યોં તો એક એક કે
હમીં સે વહ કુછ આંખ શરમા ગઈ

મીર

વે દિન ગયે કિ આંખેં દરિયા સી બહતિયાં થીં
સૂખા પડા હૈ અબ તો મુદત સે વહ દોઆબા^૧

મીર

વહ જબ દેખે મેરી જાનિબ^૨ સમંદર જેસી આંખોં સે
ન ઉભરા જાયે હેં મુઝ સે, ન ડૂબા જાયે હૈ મુઝ સે

સહબા અખ્તર

તુમ્હારી બેરુખી^૩ ને લાજ રખ લી બાદાખાને^૪ કી
તુમ આંખોં સે પિલા દેતે તો પૈમાને કહાં જાતે ?

કતીલ શિકાઈ

વો મેહરબાં હૈ બહુત ફિર ભી હમ યે કહતે હેં
તમાશે આંખોં ને ઐસે બહુત સે દેખે હેં

અહમદ હમદાની

ઈક હસીં આંખ ને કુછ જખ્મ દિયે થે મુઝ કો
અબ કોઈ આંખ મિલાતા હૈ તો રો દેતા હૂં

અલ્તાફ મશહદી

શાયદ હુઝૂર સે કોઈ નિસ્બત હમોં ભી હો
આંખોં મેં ઝાંક કર હમોં પહચાન જાઈએ

કતીલ શિકાઈ

દોનોં જહાન કી ન રહી ફિર ખબર ઉસે
દો પ્યાલે જિસકો આંખોં ને તેરી પિલા દિયે

મીર દર્દ

નેન સે નેન જબ મિલાય ગયા
દિલ કે અંદર મેરે સમાય ગયા

આબરૂ

આંખેં નહીં હેં ચેહરે પે તેરે ફકીર કે
દો ઠીકરે હેં ભીક કે, દીદાર કે^૧ લિએ

આતિશ

ભરી મહફિલ મેં હર ઈક સે બચા કર
તેરી આંખોં ને મુઝ સે બાત કર લી

ફિરાક ગોરખપુરી

હમારી આંખોં સે યુન લો કિ ફિર કિસી દામોં
ન મિલ સકેંગે યે ગૌહર^૨ અભી યહાં સે ન જાવ

ફિરાક ગોરખપુરી

તેરી આંખોં કા કુછ કુસૂર નહીં
હાં, મુઝી કો ખરાબ હોના થા

જિગર મુરાદાબાદી

બહુત અઝીઝ^૩ હેં આંખેં મેરી ઉસે, લેકિન
વહ જાતે-જાતે ઈન્હેં કર ગયા હૈ પુરનમ^૪ ફિર

પરવીન શાકિર

દિખા કે મદભરી આંખેં કહા યે સાકી ને
હરામ કહતે હેં જિસકો યે વો શરાબ નહીં

ખુમાર બારાબંકવી

દેખ છોટોં કો હૈ અલ્લાહ બડાઈ દેતા
આસમાં આંખ કે હૈ તિલ મેં દિખાઈ દેતા

જૌક

૧. પાસેની બે નદી વચ્ચેનો પ્રદેશ ૨. તરફ ૩. ઉપેક્ષા ૪. શરાબખાનું

૧. જોવા માટે ૨. મોતી ૩. પ્રિય ૪. અશ્રુપૂર્ણ

आँभें भुलीं तो जग उठीं हसरतें तमाम
उस को भी जो दिया जिसे पाया था ज्वाब में

सिराज लખनवी

वो कहते हैं कि हम आँभों में सब को ताड लेते हैं
मोहब्बत सारी दुनिया की इसी कौटे पे तुलती है

अमीर मीनाई

कदम रंजा इर्माईये बेतकल्लुफ़^१
सरे राह आँभें बिछाये लुये हैं

आग दिल में लगी न हो जब तक
आँभ अशकों से^२ तर नहीं होती

आरजू लखनवी

हसीं तेरी आँभें, हसीं तेरे आँसू
यहीं डूब जाने को जो याहता है

जिगर मुरादाबादी

ईतजार

कहीं वो आ के मिटा दें न ईतजार का लुत्फ़
कहीं कुबूल न हो जाये ईत्तजा^३ मेरी

जिगर मुरादाबादी

अब ईन हदूद^४ में लाया है ईतजार मुझे
वो आ भी जायें तो आये न अेतबार मुझे

पुमार वाराणंकीवी

अब मिले हम तो कई लोग बिछड जायेंगे,
ईतजार और करो अगले जन्म तक मेरा

अशीर वदर

मोहब्बत ईतजारे-दाईमी^१ का नाम है, अै दिल
कोई आया तो क्या होगा, नहीं आया तो क्या होगा ?

पुमार वाराणंकीवी

जो भी बिछडे वो कब मिले हैं 'इराज'
फिर भी तू ईतजार कर शायद

अहमद इराज

और कुछ पल उसका रस्ता देख लूँ
आसमाँ पर अेक तारा और है

परवीन शाकिर

सजे लुअे हैं दरीये^२ पे झूल बेले के
बहुत रहा है तेरा ईत्तजार तेरे बाद

ईरझाना अजीज

जिंदगानी तवील^३ थी लेकिन मौत के ईतजार में गुजरी
जो भी गुजरी बुरी लकी 'सानी' आप के ईत्तियार में गुजरी

डॉ. जरीना सानी

उनके भत की आरजू है, उनकी आमद^४का पयाल
किस कदर झैला हुआ है, कारोबारे - ईत्तजार

हसरत मोहानी

ता फिर न ईत्तजार में नींद आये उम्र भर
आने का अहद कर गये आये जो ज्वाब में

गालिब

१. शिष्याचार विना २. आंसुओथी ३. प्रार्थना ४. सीमा

१. स्थायी प्रतीक्षा २. वारी ३. लांभी ४. आगमन

वस्ल की शब^१ का ईन्तज़ार न पूछ
हमने भर-भर के दिन तमाम किया

अहसन मारहरवी

जिन के हम मुंतज़िर^२ रहे उनको
मिल गया और हमसफ़र शायद

अहमद फ़राज़

वह न आयगा हमें मालूम था उस शाम ली
ईतज़ार उसका मगर कुछ सोच कर करते रहे

परवीन शाकिर

तुम्हें ये ली कभी जयाल आया
कि कोई राह देभता होगा ?

निज़ाम रामपुरी

तमाम उम्र यूँ ही हो गई बसर अपनी
शबे-फ़िराक^३ गई, रोज़े-ईतज़ार आया

नासिफ

भुटा करे कि मजा ईन्तज़ार का न भिटे
मेरे सवाल का वो दै जवाब भरसों में

दग

शबे ईन्तज़ार की कश्मकश न पूछ कैसे सहर छुई,
कभी अक यराग जला दिया, कभी एक यराग बुजा दिया

मज्रूह सुलतानपुरी

कोई वादा नहीं, उम्मीद नहीं
फ़िर मुझे ईन्तज़ार सा क्या है

काबिल अजमेरी

मौत का ईन्तज़ार बाकी है
आपका ईन्तज़ार था न रहा

शानी बदायूनी

ईन्तज़ारे-दोस्त की अल्लाह रे मायूसियाँ^१
डूबते जाते हैं तारे, डूबता जाता है दिल

गौहर गोरभपुरी

यह, आधी रात को उनका पयाम^२ आया है,
'हम आज आ नहीं सकते, अब ईन्तज़ार न हो'

रियाज़ जैराबादी

गजब किया तेरे वादे पे अतबार^३ किया
तमाम रात कयामत का ईन्तज़ार किया

दग

ये न थी हमारी किस्मत कि विसाले-यार^४ होता
अगर और ज़ते रहते यही ईन्तज़ार होता

गालिब

कोई आया न कोई आयेगा लेकिन
क्या करें गर न ईन्तज़ार करें

फ़िराक गोरभपुरी

एक मैं कि ईन्तज़ार में घडियाँ गिना करूँ
एक तुम कि मुज से आँभ बयाकर यले गये

जेश मलसियानी

वक्त सौ मुंसिफों का मुंसिफ है
वक्त आयेगा ईन्तज़ार करो

१. मिलन की रात्रि २. प्रतीक्षा रत ३. विरहरात्रि

१. निराशा २. संदेश ३. विश्वास ४. प्रेमीनो मेणाप

ખુદા ગવાહ કિ કાટે સે અબ નહીં કટતી
યે ઈન્તઝાર કી રાતેં યે ઈન્તઝાર કે દિન

જોશ મલીહાબાદી

સબ દુનિયા ને કહા તુઝે, મત એતબાર કર ઉસકા
બૈઠા સારી ઉમ્ર મિયાં, અબ ઈતઝાર કર ઉસકા

કતીલ શિક્કાઈ

બેખુદી^૧ લે ગયી કહાં મુઝ કો
દેર સે ઈન્તઝાર હૈ અપના

મીર

મેં ઝિન્દા થા કિ તિરા ઈતઝાર ખત્મ ન હો
જો તૂ મિલા તો અબ સોચતા હૂં, મર જાઉં

અહમદ નદીમ કાસમી

હમ ઈતિઝાર કરેંગે તિરા કયામત તક
ખુદા કરે કિ કયામત હો ઓર તૂ આએ

સાહિર લુધિયાનવી

કુછ ઈતની તેઝ થી રસ્તારે-કારવાને-હયાત^૨
કહીં ઠહર કે તિરા ઈતઝાર કર ન સકે

ઉમર અંસારી

આયે હો ક્યા તુમ હી મુઝે આવાઝ દો જરા
આંખોં કા નૂર છીન લિયા ઈન્તઝાર ને

આનંદ નારાયણ 'મુલ્લા'

ન કોઈ વાદા, ન કોઈ યકીં, ન કોઈ ઉમ્મીદ
મગર હમેં તો તેરા ઈન્તઝાર કરના થા

ફિરાક ગોરખપુરી

અભી કહૂં તો કરેં લોગ શર્મસાર મુઝે
કિ કિસકે વાદે પે હૈ ઈતના ઈન્તઝાર મુઝે

શેક્તા

કિસે યકીન કિ તુમ દેખને કો આઓગે
આખિરી વક્ત મગર ઈન્તઝાર ઓર સહી

આગા શાયર

હે કિસકા ઈન્તઝાર, કહાં ધ્યાન લગા હૈ
ક્યોં ચૌંક-ચૌંક પડતે હો આવાઝ-એ-પા^૧ કે સાથ

નિઝામ રામપુરી

કહતે હૈં લોગ, મૌત સે બદતર હૈ ઈન્તઝાર
મેરી તમામ ઉમ્ર કટી ઈન્તઝાર મેં

મજાઝ

તમામ ઉમ્ર તેરા ઈન્તઝાર હમને કિયા
ઈસ ઈન્તઝાર મેં કિસ કિસ સે પ્યાર હમને કિયા

હફીઝ હોશિયારપુરી

કુછ રોજ યે ભી રંગ રહા ઈન્તઝાર કા
આંખ ઉઠ ગઈ જિંધર બસ ઉધર દેખતે રહે

અસર લખનવી

હૈ ખુશી ઈન્તઝાર કી હરદમ
મેં યે ક્યોં પૂછૂં કબ મિલેંગે આપ

નિઝામ રામપુરી

ખુલૂસે-દિલ^૨સે પુકારે જો એક બાર મુઝે
ઉસ આદમી કા અભી તક હૈ ઈન્તઝાર મુઝે

હફીઝ જાલંધરી

૧. તન્મયતા ૨. જીવનના કાફલાની ગતિ

૧. પદરવ ૨. સરળ અને પવિત્ર હૃદયથી

तमाम उअ तेरा ँन्तजार कर लेंगे
भगर ये रंज रहेगा कि ज़िंदगी कम है

शाहिन सिदीकी

अल्लाह रे भेभुदी कि तेरे पास बैठ कर
तेरा डी ँन्तजार किया है कभी कभी

नरेश 'शाह'

'नजमा' अब आ यली है सितारों को नींद सी
क्यों उनका ँन्तजार किअे जा रही हूँ में

'नजमा' शमशाह

एक उअ कट गई है तेरे ँन्तजार में
अैसे ली हूँ कि कट न सकी जिनसे अेक रात

किराक गोरभपुरी

माना कि तेरी दीद^१ के काबिल नहीं हूँ में
तू मेरा शौक देभ, मेरा ँन्तजार देभ

एकवाल

सारे पलाउ काट के में मिलने आउंगा
हाँ, मेरे ँन्तजार में दरिया रुका ली हो

भशीर भद्र

में आ डी जाउंगा और तू ली मिल डी जाअेगा
एस अेतिमाद^२ से अब मेरा ँन्तजार न कर

अतीकुल्ला

मेरी आँभों के दोनों पट भुले हूँ ँन्तजारी में
भलाना मत करो, गर तुम को आना है तो आ जाओ

सिराज औरंगाबादी

मेरी ना'श के सिरलाने वो भडे ये कड रहे हूँ
एसे नींद यूँ न आती अगर ँन्तजार होता

सई लभनवी

एन्कार

एस 'नहीं'का कोई एलाज नहीं
रोज कडते हूँ आप, 'आज नहीं'

एए

भाँगता हूँ जो दुआ वरल^१ की उनके आगे
युपके युपके वो कडे जाते हूँ भुमकिन डी नहीं

एए

कडी जब बात मतलभ की तो वो कडने लगा हँस कर
कि सभ कुए और भुमकिन है, पर अैसा हो नहीं सकता

२२क

आता है भुज को याद सवाले-विसाल^२ पर
कडना किसी का, लाअे, वो भुँड केरकर 'नहीं'

एए

दिन नहीं, रात नहीं, सुभल नहीं, शाम नहीं
रड गई अेक 'नहीं' 'हाँ' का कोई नाम नहीं

अभीर

जो याडता है किंर करूँ तुम से कोई सवाल
तेरी 'नहीं, नहीं' ने गजभ का भजा दिया

जलील मानिकपुरी

१. दर्शन २. विश्वास

१. मिलन २. मिलननी प्रार्थना

ઈસલિએ વસ્લ સે ઇન્કાર હે, હમ જાન ગયે
યહ ન સમઝે કોઈ, ક્યા જલ્દ કહા માન ગયે

દાગ

ફિર ઇસ 'નહીં' કા લુન્ફ દિખાયેંગે આપકો
સુન લી અગર, ખુદા ને હમારી દુઆ કભી

રાના

ઝિડકી સહી, અદા સહી, ચીને-જબીં સહી
સબ કુછ સહી, પર એક 'નહીં' કી નહીં સહી

ઈન્શા

યે રાત હે વસ્લ કી મેરી જાં, ભરે હેં દિલ મેં હજારોં અર્મા
નહીં ન નિકલે જબાં સે, હાં-હાં, અરે યે મૌકા નહીં, નહીં કા

જલીલ માનિકપુરી

ઇતની ભી કિસી બાત પર યોં હટ નહીં કરતે
ઇતના ભી બસ ઇન્કાર મિરી જાં નહીં હોતા

બેખુદ દેહલવી

હો ગઈ આદત તુમ્હેં તો વસ્લ મેં ઇન્કાર કી
ફિર વહી ઝગડા નિકાલા, ફિર વહી તકરાર કી

નાઝ વલી

યાદ કી શર્ત લગા દેતે હો વાદા કર કે
ખૂબ ઇન્કાર કા પહલૂ હે યહ ઇકરાર^૨ કે સાથ

'કેસર'

ગાલી સહી, અદા સહી, ચીને-જબીં સહી
યહ સબ સહી પર એક 'નહીં' કી નહીં સહી

'રશ્ક'

કોઈ મુંહ યૂમ લેગા ઇસ 'નહીં' પર
શિકન^૧ રહ જાએગી યૂં હી જબીં^૨ પર

રિયાઝ ખૈરાબાદી

જબ તક થા દિલ મેં આપ કે, ઇકરારે-વસ્લ^૩ થા
જબ આ ગયા જબાન પે ઇન્કાર હો ગયા

બેખુદ દેહલવી

મિરે ઇઝહારે-ગમ^૪ કા કુછ તો લાઝિમ^૫ થા જવાબ ઉનકો
ન કહતે 'હાં', મગર મુંહ સે 'નહીં' ભી તો નહીં નિકલી

અમીર મીનાઈ

અપને મતલબ કી કહે જાયેંગે હમ
ગરચે સૌ બાર 'નહીં' કીજિયેગા

મીર કલ્લુ શાયર

યે ક્યા કહા કિ મેરી બલા ભી ન આયેગી
ક્યા તુમ ન આઓગે તો કઝા^૬ ભી ન આયેગી

દાગ

રાત દિન નામા-ઓ-પૈગામ^૭ કહાં તક હોંગે ?
સાફ કહ દીજિએ મિલના હમેં મંજૂર નહીં

દાગ

અચ્છા કિયા જો શબે-વસ્લ^૮ સે ઇન્કાર કર ગયે
ખુશી સે મર ગયે હોતે અગર ઇકરાર^૯ હો જાતા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

૧. માથા પર ત્યોરી ૨. સ્વીકૃતિ

૧. કરચલીઓ ૨. મસ્તક ૩. મિલનની સ્વીકૃતિ ૪. દુઃખની અભિવ્યક્તિ ૫. જરૂરી ૬. મૃત્યુ
૭. પત્ર અને સંદેશ ૮. મિલનની રાત્રિ ૯. સ્વીકૃતિ

ઇમ્તહાન (પરીક્ષા)

હમારા ઇમ્તહાં કરતે હો લેકિન
તુમ્હારા ભી ઇસ મેં ઇમ્તહાં હૈ

‘બેનઝીર’ શાહ

બાત અબ ઇમ્તહાં પે આઈ હૈ
કિસ્સા કોતાહ^૧, જાં પે આઈ હૈ

મિર્ઝા અસફરી

યહી હૈ આઝમાના તો સતાના કિસકો કહતે હૈં
અદૂ^૨ કે હો લિયે જબ તુમ તો મેરા ઇમ્તહાં ક્યોં હો ?

ગાલિબ

કહીં ઐસા ન હો મર જાઉં મેં હસરત^૩ હી હસરત મેં
જો લેના હો તો લે લો સબ સે પહલે ઇમ્તહાં મેરા

જાવેદ લખનવી

ઇમ્તહાં ઓર ભી બાકી હૈં, વો યોં હોતે હૈં
યહ ભી અંદાઝ હૈ, મુઝ સે ઉન્હેં નફરત કેસી

દાગ

ઇમ્તહાં ક્યા હૈ મેરા મેં કિસી લાયક હી નહીં
ખૂબ તુમ કો તો હૈ બંદે કી હકીકત માલૂમ

નિઝામ રામપુરી

લો ઇમ્તહાં તુમ મેરે નાલોં^૪ કા શૌક સે
ક્યોં ડર કે આસ્માં કે નીચે સે હટ ગયે

જલાલ લખનવી

બદનામ હોગે, જાને ભી દો ઇમ્તહાં કો
રકબેગા કૌન તુમ સે અઝીઝ^૫ અપની જાન કો

બસ હો યા રબ^૬ યહ ઇમ્તહાન કહીં
યા નિકલ જાયે અપની જાન કહીં

મીર મહમ્મદ ‘અસર’

ઘબરાકે જબ ફિરાક^૭ મેં માંગી દુઆ-એ-વસ્લ^૮
આઈ સદા^૯ યહી તો મકામ ઇમ્તહાં કે હૈં

અમીર મીનાઈ

મય વો ક્યોં બહુત પીતે બઝમ-એ-ગૈર^{૧૦} મેં યારબ
આજ હી હુઆ મંઝૂર ઉનકો ઇમ્તહાં અપના

ગાલિબ

યા રબ, તેરી રહમત^{૧૧} સે માયૂસ^{૧૨} નહીં ‘ફાની’
લેકિન તેરી રહમત કી તાખીર^{૧૩} કો ક્યા કહિયે ?

ફાની બદાયૂની

સાફ કબ ઇમ્તહાન લેતે હૈં
વો તો દમ દે કે જાન લેતે હૈં

દાગ

તુમ ઉસ કે સબ્ર કા અબ ઓર ઇમ્તહાન ન લો
વો સહ ગયા હૈ તુમ્હારી હર એક સજા ચુપચાપ

સફદર સલીમ સિયાબ

હમ સે જો હો સકા સો કર ગુઝરે
અબ તેરા ઇમ્તહાન હૈ પ્યારે

જિગર મુરાદાબાદી

૧. સંદેપમાં ૨. શત્રુ ૩. કામના ૪. રોકકળ

૧. પ્રિય ૨. ઈશ્વર ૩. વિયોગ ૪. મિલનની પ્રાર્થના ૫. અવાજ ૬. પારકી મહફિલ
૭. કૃપા ૮. નિરાશ ૯. વિલમ્બ

आये है आलमे-बाला^१ से सदा^२ 'माँगे सो हूँ'
ईभ्तहाँ को भी मैं लेकिन कभी साईल^३ न हुआ

नासिण

कम से कम हम में ये डौसला तो रखा
जिन्दगी काट दी ईभ्तहानों के बीच

जाँनिसार अप्तर

ईलाम (आरोप)

तुम मेरे लिखे अब कोई ईलाम न हूँदो
याहा था तुम्हें, ईक यही ईलाम बहुत है

साहिर लुधियानवी

मुज पे रफते हैं हथ्र में ईलाम
आ न जाये जहाँ पे तेरा नाम

शानी बदायूनी

रगें भियने लगीं, अब मौत का हंगाम^४ आता है
वो जाये, वर्ना उन के सर पर सब ईलाम आता है

अजीज लजनवी

अपने दिले-बेताब^५ से मैं भुद हूँ परीशां
क्या हूँ उन्हें ईलाम मैं कुछ सोय रखा हूँ

साकिब कानपुरी

दोनों ही तो सय्ये थे, ईलाम किसे देते ?
कानों ने कहा सहरा, आँषों ने सुना पानी

अहमद मुश्ताक

जना है तो ज जने की तरह
जने का इकत ईलाम न ले

इना कानपुरी

दुनिया ने हम पे जब कोई ईलाम रभ दिया
हमने मुकाबिल^१ उस के तिरा नाम रभ दिया

कतील शिफाई

अपने ऐबों को छुपाने के लिये दुनिया में
मैंने हर शप्स पे ईलाम लगाना याहा

इरर नूरी

शमा पर भून का ईलाम हो साबित क्यों कर
हूँक दी लाश भी कमबफ्त ने परवाने की

हमीद अल्मास

हम पर तुम्हारी याह का ईलाम ही तो है
दुश्नाम^२ तो नहीं है ये ईकराम^३ ही तो है

इज्ज अहमद 'इज्ज'

गैर तो गैर ही थे, उन से शिकायत कैसे ?
हम पे अपनों ने भी ईलाम तराशे^४ क्या-क्या

'तइता'

दिल पे तेरी आँष का ईलाम लेकर पी गया
आज वाईज भी भुदा का नाम लेकर पी गया

कतील शिफाई

सैंकडों मिलते हैं ईलाम के देनेवाले
अेक दो भी नहीं आराम के देनेवाले

एए

१. स्वर्ग २. अवाज ३. लिम्हक ४. समय ५. बेरोन दिल

१. सम्भुज २. अपशब्द ३. कृपा ४. लगावपुं

ખુદા-ખુદા કરો મેં કબ ગયા થા મસ્જિદ મેં ?
મુઝે લગાઓગે ઈલ્લામ પારસાઈ^૧ કા !

નસીમ ભરતપુરી

તુહમત-એ-ચન્દ^૨ અપને જિમ્મે ધર ચલે
કિસ લિએ આએ થે હમ, ક્યા કર ચલે

ખવાજા મીર દર્દ

ફિર શૌક સે હુઝૂર સુના લેતે ગાલિયાં
સાબિત કિયા તો હોતા હમારે કુસૂર કો

બાદશાહ મહલ 'આલમ'

મુઝ કો તુહમત ન દો, મેં શરાબી નહીં
વહ નઝર સે પિલાએ તો મેં ક્યા કરું ?

તાબિશ કાનપુરી

ડરતા હે જમાને કી નિગાહોં સે ભલા ક્યા
ઈન્સાફ તેરે સાથ હે ઈલ્લામ ઉઠા લે

સાહિર લુધિયાનવી

એક હમેં આવારા કહના, કોઈ બડા ઈલ્લામ નહીં
દુનિયાવાલે દિલ વાલોં કો ઔર બહુત કુછ કહતે હેં

હબીબ જાલિબ

મેરી તબાહી મેરા મુકદ્દર^૩
આપ પે કુછ ઈલ્લામ નહીં હે

શેરી ભોપાલી

એક મુદ્દત કી રફાકત^૪ કા હો કુછ તો ઈનઆમ^૫
જાતે-જાતે કોઈ ઈલ્લામ લગાતે જાઓ

મુહસિન ભોપાલી

જબ-જબ વો નઝર ઉઠી મેરે સર
લાખોં ઈલ્લામ મઢ ગયી હે

ફિરાક ગોરખપુરી

કુછ તો હાલાત ને મુજરિમ^૧ હમેં ઠહરાયા હે
ઔર કુછ આપ ભી ઈલ્લામ દિયે જાતે હેં

સુદર્શન ફાકિર

એક કબ્રસ્તાન મેં તબ્દીલ^૨ કિયા
આશિકી પર વહ મેરા ઈલ્લામ હે

ચિતુ મોદી 'ઈશાદ'

ઈલાહી (ખુદા)

જવાબ દો કિ ન દો એ બુતો નહીં પરવા
કહું જો કુછ વો બરાયે-ખુદા^૩ સુનો તો સહી

નવાબ બેગમ 'હિજાબ'

તેરે કમાલ કી હદ કબ કોઈ બશર^૪ સમઝા
ઉસી કદર ઉસે હૈરત હે, જિસ કદર સમઝા

શાદ અઝીમાબાદી

ખુદા એસે બન્દોં સે ક્યોં ફિર ન જાયે
જો બૈઠા હુઆ માંગના જાનતા હે

યગાના ચંગેજી

દર્દ-દિલ કી કોઈ દવા ન દુઆ
યા ઈલાહી ! વહ માજરા^૫ ક્યા હે ?

યગાના ચંગેજી

૧. સદાચાર ૨. ખોટા આરોપ ૩. ભાગ્ય ૪. દોસ્તી ૫. પુરસ્કાર

૧. અપરાધી ૨. પરિવર્તિત ૩. ભગવાનને ખાતર ૪. મનુષ્ય ૫. હાલ

તુમ નહીં કોઈ તો સબ મેં નઝર આતે ક્યોં હો ?
સબ તુમ હી તુમ હો તો ફિર મુંહ કો છુપાતે ક્યોં હો ?

આસી ગાઝીપુરી

કિસી કે દર પે ‘આસી’ રાત રો-રો કે યહ કહતા થા
કિ ‘આબિર મેં તુમ્હારા બન્દા હૂં, તુમ બન્દા પરવર^૧ હો’

આસી ગાઝીપુરી

ખુદા કે ડર સે તુમ કો હમ, ખુદા તો કહ નહીં સકતે
મગર લુત્કે-ખુદા^૨, કહરે-ખુદા^૩, શાને-ખુદા^૪, તુમ હો

નૂહ નારવી

ફના^૫ બગૈર બકા કા^૬ મઝા નહીં મિલતા
ખુદી^૭ મિટાઓ ન જબ તક ખુદા નહીં મિલતા

અહસન મારહરવી

હે ફર્જ તુઝ પર ફકત બન્દ-એ-ખુદા કી^૮ તલાશ
ખુદા કી ફિક ન કર, વો મિલા, મિલા-ન-મિલા

અલમ મુજફ્ફર નગરી

સુના હૈ ફિર વો સુનને આ રહે હેં દાસ્તાં મેરી
ઈલાહી ! આજ તો રંગે-અસર લાયે જબાં મેરી

અલમ મુજફ્ફર નગરી

સરાપા^૯ મેં ઉસ કે નઝર કર કે તુમ
જહાં દેખો અલ્લાહ અલ્લાહ હૈ

મીર

ખુદા ખુદા ન સહી રામ રામ કર લેંગે
મિલેગા રાહ મેં કાબા સલામ કર લેંગે

કૃશન કા હૂં મેં પુજારી, અલી કા બન્દા હૂં
‘યગાના’ શાને ખુદા^૧ દેખકર રહા ન ગયા

યગાના રંગેઝી

ન અલ્ફાજે^૨ હમ્દો સના^૩ જાનતા હૂં
ન દિલચસ્પ તર્જે અદા^૪ જાનતા હૂં
મેરી બંદગી હૈ ઉસી મેં કિ તુઝ કો
ખુદા માનતા હૂં, ખુદા જાનતા હૂં

અકબર હૈદરી

હમ ખુદા કે કભી કાયલ^૫ ન થે
ઉનકો દેખા તો ખુદા યાદ આયા

મીર

બંદે ન હોંગે જિતને ખુદા હેં ખુદાઈ મેં
કિસ-કિસ ખુદા કે સામને સઝદા^૬ કરે કોઈ

યગાના રંગેઝી

જબ ઉનકો ખુદા ઠહરા હી લિયા ફિર ઔર કો સઝદા ક્યા કરતે
ઐ દીન-એ-મુહબ્બત^૭ તુઝ પે કોઈ ઈલામ ગવારા હો ન સકા

ખાંનિસાર અખ્તર

ઈલાહી કેસે હોતે હેં જિન્હે હૈ બંદગી ખ્વાહિશ
હમેં તો શર્મ દામનગીર^૮ હોતી હૈ ખુદા હોતે

મીર

જો યાહે સો માંગ ‘આતિશ’ દરગાહ-એ-ઈલાહી^૯ મેં
મહરૂમ^{૧૦} કભી ફિરતે દેખા નહીં સાઈલ^{૧૧} કો

આતિશ

૧. દીનબન્દુ ૨. ઈશ્વરનો આનંદ ૩. ઈશ્વરની આપતિ ૪. ઈશ્વરની સજાવટ ૫. નાશ ૬. અમરતા
૭. અહંભાવ ૮. ઈશ્વરનો સેવક ૯. નાખશિખ

૧. ઈશ્વરની ભવ્યતા ૨. શબ્દસમૂહ ૩. ઈશ્વરની પ્રશંસા ૪. હાવભાવના પ્રકાર ૫. માનનારો
૬. વંદન ૭. પ્રેમનો ધર્મ ૮. દાવેદાર ૯. ઈશ્વરના દરબારમાં ૧૦. વંચિત ૧૧. ભિન્નુક

બડા કરીમ^૧ હૈ, દેને કો ક્યા નહીં દેતા
કરમ^૨ હો ઉસકા તો મિલને કો ક્યા નહીં મિલતા

શકુક

હોશ કિસી કા ભી ન રખ જલવાગહે-નિયાઝ મેં^૩
બલકે ખુદા કો ભી ભૂલ જા સજદયે-બેનિયાઝ મેં^૪

અસગર ગોંડવી

યહાં ભી તૂ, વહાં ભી તૂ, જમીં તેરી, ફલક^૫ તેરા
કહીં હમને પતા પાયા ન હરગિઝ આજ તક તેરા

દાગ

જિન્દગી અપની જબ ઈસ શકલ સે ગુઝરી ‘ગાલિબ’
હમ ભી ક્યા યાદ રખેંગે કિ ખુદા રખતે થે

ગાલિબ

સુખ મેં હોતા હૈ હાફિઝા^૬ બેકાર
દુઃખ મેં અલ્લાહ યાદ આતા હૈ

અફસર મેરઠી

દાવર^૭ કે સામને બુતે-કાફિર^૮ કો ક્યા કહૂં
દોનોં કી શકલ એક હૈ, કિસ કો ખુદા કહૂં ?

જાહિદ^૯ શરાબ પીને દે મસ્જિદ મેં બૈઠકર
યા વો જગહ બતા દે જહાં પર ખુદા ન હો

દાગ

કુછ સમઝ કર હી ખુદા તુઝ કો કહા હૈ વરના
કૌન સી બાત કહી ઈતને યકીં હૈ હમને

જૌનિસાર અખ્તર

‘દાગ’ કો કૌન દેનેવાલા હૈ
જો દિયા ઐ ખુદા દિયા તૂને

દાગ

મેરી હસ્તી^૧ ગવાહ કિ મુઝે
તૂ કિસી વક્ત ભૂલતા હી નહીં

ફાની બદાયૂની

જગ મેં આકર ઈધર ઉધર દેખા
તૂ હી આયા નઝર જિધર દેખા

ખવાજા મીર દર્દ

મૌત ને કર દિયા લાચાર વગનાં ઈન્સાં
હૈ વો ખુદબી^૨ કિ ખુદા કા ભી ન કાયલ હોતા

જૌક

ખુદી કો કર બુલંદ ઈતના કિ હર તકદીર સે પહલે
ખુદા બન્દે સે ખુદ પૂછે, બતા તેરી રઝા^૩ ક્યા હૈ

ઈકબાલ

વો ખુદા હૈ, કિસી ટૂટે હુઝે દિલ મેં હોગા
મસ્જિદોં મેં ઉસે ઢૂંઢો, ન કલીસાઓં^૪ મેં

ફતીલ શિકાઈ

બુતખાના^૫ તોડ ડાલિયે, મસ્જિદ કો ઢાઈયે
દિલ કો ન તોડિયે, યે ખુદા કા મુકામ હૈ

આતિશ

તુમ ખુદા કો ખુશ કરો, સબ કી ખુશામદ છોડકર
બાખુદા^૬ હાકિમ જો હોગા, ખુદ હી ખુશ હો જાએગા

અકબર

૧. દયાળુ ૨. કૃપા ૩. પ્રેમ મંદિર મેં ૪. ભક્તિની તલ્લીનતામાં ૫. આકાશ ૬. સ્મરણ-શક્તિ
૭. ન્યાયકર્તા ૮. નાસ્તિક પ્રિયતમા ૯. ઈશ્વર ભક્ત

૧. અસ્તિત્વ ૨. અભિમાની ૩. ઈચ્છા ૪. દેવળ ૫. મંદિર ૬. ભગવાન સમઝ

पता यूँ तो बताते हैं वो सब को लामकाँ^१ अपना
मगर मालूम है रहते हैं वो टूटे हुए दिलमें

अनीस दाउदनगरी

जो ठोकर ली नहीं आते वो सब कुछ हैं, मगर वायेज^२
वो, जिनको दस्ते-रहमत^३ जुद सभाले, और छोते हैं

पंडित हरियंद अफ्तर

जुदा मुज को तुज से ली महरूम^४ कर दे
जो कुछ और तेरे सिवा यादता हूँ

ताजवर नज्जुआबादी

हुआ है हुकूम कि 'कैफ़ी'^५ को संगसार^६ करो
मसीह बैठे हैं छुप के कहाँ जुदा जाने

कैफ़ी आठमी

अपने अलदे-वफ़ा^७ को भूल गये
तुम तो बिल्कुल जुदा को भूल गये

मुज्जितर जैराबादी

जिसने इस दौर^८ के इन्सान किये हैं पैदा
वो मेरा ली जुदा हो मुझे मंजूर नहीं

हज़ीज़ जालन्धरी

कहने को यूँ जहाँ में हज़ारों हैं यार-दोस्त
मुश्किल के वक्त एक है परवरदिगार दोस्त

असीर

जुदा का काम है यूँ तो मरीजों को शिफ़ा^९ देना
मुनासिब हो तो एक दिन लाथ से अपने दवा देना

अज़ीज़ लज्जनी

जिसने बनाई बाँसुरी गीत उसी के गाये जा
साँस जहाँ तक आये जाये, एक ही धुन बजाये जा

आरजू लज्जनी

बेजुदी^१ में हम तो तेरा दर^२ समझकर लुक गये
अब जुदा मालूम वो काबा था या बुतभाना था

तालिब बाग़पती

कोई उनको समझ ली ले तो फिर समझा नहीं सकता
जो इस उद पर पहुँच जाता है वो आमोश रहता है

नज्जुल जारयवी

उनका पता मिला तो फिर अपना पता कहाँ
अब आशाना^३ कहाँ कोई, नाआशाना^४ कहाँ

मुज्जतर मुज्जुदपुरी

जाहिए को डेढ ईट की मस्जिद पे ये गरूर
वो ली जुदा के इजल^५ से, घर का मकान नहीं

धलाही दुनिया में और कुछ दिन अली कयामत न आने पाये
तेरे बनाये हुये बशर^६ को, अली में इन्साँ बना रहा हूँ

बिस्मिल सईदी

दलाइल^७ की तराजू में, जुदा को तौलनेवाले,
मुझे इतना ही बता दे कि, बशर क्यूँ है, बशर क्या है

एक बार जुदा ली देजे उन्हें तो दर्द से वो ली थीज उठे
इन्साँ के जो जुल्म इन्साँ पे मैं देज के युप रह जाता हूँ

फ़िराक गोरजपुरी

१. शून्य २. उपदेशक ३. ईश्वरनी कृपाना हाथ ४. वंचित ५. पत्थर मारी मारीने मारी नाजदुं
६. प्रेम-प्रतिज्ञा ७. काण ८. आरोग्य

१. तन्मय थईने २. द्वार ३. मित्र ४. पारकुं ५. कृपा ६. मनुष्य ७. दलील

गमे-जहाँ^१ से इराग^२ मिलता, तो हम जुदा से ये पूछ लेते
जहाँ के मालिक, तेरे जहाँ में, कभी हमें भी जुशी मिलेगी ?

मेयर सीमावी

किसी ने गर कडा भरता है 'मोमिन'
कडा, 'मैं क्या करूँ ? मर्ज जुदा की'

मोमिन

जुदा हम को ऐसी जुदाई^३ न दे
कि अपने सिवा कुछ दिखाई न दे

साकी तेरी मछलि में यर्या डी नहीं मय का
ईस से तो ये बेहतर था कुछ जिंके - जुदा छोता

धग

क्या नाजुदा बगैर कोई डूबता नहीं ?
मुज को मेरे जुदा से पशेमाँ^४ न कीजिये

हड़ीज जालंधरी

सौदागरी नहीं, यह ईबादत^५ जुदा की है,
औ बेजबर जजा^६ की तमन्ना भी छोड दे

ईकवाल

अगर दुनिया मुजाविफ^७ है तो क्या है
हमें तो अस जुदा का आसरा है

बेदिल मुरादाबादी

जुदा की ईतनी बडी कायनात^८ में मैंने
अस अक शप्स को माँगा, मुजे वही नहीं मिला

अशीर अद्र

मैकटे में अजां^१ सुन के रोया बहुत
ईस शराबी को दिल से जुदा याद है

अशीर अद्र

जुदा ऐसे अहसास का नाम है
रहे सामने और दिखाई न दे

अशीर अद्र

मैदान में डार-जुत का यूँ झैसला हुआ
दुनिया थी उनके साथ, हमारा जुदा हुआ

जमील मलिक

रहमत^२ भी है मोहताज^३ तेरी, मेरे गुनाहों की
मेरे बगैर तू भी जुदा छो नहीं सकता

हड़ीज जालंधरी

हमने तमाम उम्र अकेले सफर किया
हम पर किसी जुदा की ईनायत नहीं रही

दुष्यंत कुमार

सब कुछ जुदा से माँग लिया तुज को माँग कर
उठते नहीं है हाथ मेरे ईस हुआ के बाद

आगा हश्र कश्मीरी

जुदा की टेन है, जिस को नसीब छो जाये
हरअक दिल को गमे-जौविदा^४ नहीं मिलता

असर सहबाई

ईन्सान की ताकत के सिवा भी है कोई चीज
तुम जुद समज जाओगे, जुदा भी है कोई चीज

कतील शिइई

१. दुनियाजुं दुःख २. कुरसद ३. संसार ४. लज्जित ५. प्रार्थना ६. अदला ७. विरोधी ८. विषय

१. प्रार्थना २. कृपा ३. गरीब ४. स्थायी दुःख

અચ્છા, યકીન નહીં હૈ તો કશ્તી ડુબા કે દેખ
ઇક તૂ હી નાખુદા નહીં જાલિમ, ખુદા ભી હૈ

ફાની બદાયૂની

ખુદા કે હાથ હૈ બિકના ન બિકના મય કા ઐ સાકી
બરાબર મસ્જિદે-જામા^૧ કે હમને તો દૂકાં રખ દી

રિયાઝ ખેરાબાદી

ગુનાહ ક્યા સનમ કે નઝારે^૨ મેં જાહિદ^૩
ખુદાને યે જલવા^૪ દિખાયા તો દેખા

અમતુલ ફાતમા બેગમ 'સાહબ'

તિફલ-એ-શીરખાર^૫ કો જ્યોં-જ્યોં શઉર^૬ હો ચલા
જિતના ખુદા કે પાસ થા, ઉતના હી દૂર હો ચલા

જૈક

સય હૈ કિ ખુદા તક હૈ મુહબ્બત કી રસાઈ^૭
ઔર ગર યકીન હો તો મુહબ્બત હી ખુદા હૈ

ઇકબાલ

અય જિંદગી ખુદા કે લિએ અબ મુઆફ કર
બૈઠી હુઈ હૈ મૌત મેરે ઇન્તઝાર મેં

મુનવ્વર લખનવી

મૈને ભી એક બનાયી હૈ દુનિયા યહાં સે દૂર
ઐસા ભી એક જહાન^૮ હૈ, જિસકા ખુદા હૂં મૈં

અખ્તર અંસારી

મય^૧ ન દે, મીના^૨ ન દે, સુરૂર^૩ ન દે,
જિંદગી કા ચાહે શરૂર ન દે
ઔર કુછ દે યા ન દે, લેકિન
મેરે મૌલા^૪, મુઝે ગરૂર^૫ ન દે

ગુલામ રબ્બાની તાબાં

તખલીકે-કાયનાત^૬ કે દિલચસ્પ જુર્મ પર
હસતા તો હોગા આપ ભી યજદાઈ^૭ કભી કભી

અદમ

ખુદા તુઝે મેરી આગોશ^૮ સે જુદા ન કરે
યહ બાત કહતે હી ઘડકે હૈ દિલ ખુદા ન કરે

બથાં

મેરે મૌલા મેરી આંખોં કો સમુન્દર દે દે
ચાર બૂંદોં સે ગુઝારા નહીં હોગા મુઝ સે

ઇશ્વત કિરતપુરી

કુટપાથ પર પડે થે તો ખાતે થે ઠોકરેં
મંદિર મેં જાકે બૈઠ ગયે ઔર ખુદા હો ગએ

સલમાન અખ્તર

મિરે ખુદા મુઝે ઇતના તો મોતબર^૯ કર દે
મેં જિસ મકાન મેં રહતા હૂં ઉસકો ઘર કર દે

ઇફ્તિખાર આરિફ

તુમ્હેં દેખકર હાથ ફૈલા દિયે હેં
નહીં જાનતા હૂં કિ ક્યા ચાહતા હૂં

બહઝાદ લખનવી

૧. મોટી મસ્જિદ ૨. પ્રિયતમાના દર્શનમાં ૩. ભક્ત ૪. રૂપ
૫. દૂધ પીતું બાળક ૬. બુદ્ધિ ૭. પહોંચ ૮. દુનિયા

૧. દારૂ ૨. દારૂની પ્યાલી ૩. આછો નશો ૪. ઈશ્વર ૫. ઘમંડ
૬. સંસારજું સર્જન ૭. ઈશ્વર, ખુદા ૮. ખોળો ૯. વિશ્વસનીય

મેરી અલ્લાહ સે ઈતની દુઆ હૈ 'રાશિદ'
મેં જો ઉદૂ મેં વસીઅત લિખૂં, બેટા પઢ લે

રાશિદ આરફી

યહ ક્યા મઝાક ફરિશતોં કો આજ સૂઝા હૈ
ખુદા કે સામને લે આયે હૈં પિલા કે મુઝે

રિયાઝ ખૈરાબાદી

ખુદા સે હમને અક્સર યહ કહા હૈ
તુઝે શાયદ યકીં ઈસ કા ન આયે
હમારે શહર મેં ભી ઈક ખુદા હૈ

પાશા રહમાન

મેરા કોઈ ભી નહીં કાયનાત-ભર^૧ મેં 'નદીમ'
અગર ખુદા ભી ન હોતા તો મેં કિધર જાતા

અહમદ નદીમ કાસમી

ગલી મેં યાર કી ઐ 'શાદ' સબ મુશ્તાક^૨ બૈઠે હૈં
ખુદા જાને વહાં સે હુકમ કિસ કે નામ આએગા

શાદ અઝીમાબાદી

ખુદાઈ તેરી હૈ હમ ભી હૈં અય ખુદા તેરે
મુસીબતોં મેં પુકારેં કિસે સિવા તેરે ?

અકબર ઈલાહાબાદી

કિયા હૈ જિસને આલમ કો પૈદા ઉસકો ક્યા કહિયે ?
ખિર્દ^૩ ખામોશ હૈ ઔર દિલ યે કહતા હૈ ખુદા કહિયે

અકબર ઈલાહાબાદી

અસલ અલ્લાહ સે લગાવટ હૈ
વરના મઝહબ મેં સબ બનાવટ હૈ

અકબર ઈલાહાબાદી

ઐ ખુદા ઈશક ન કરના, તૂ ભી ધોખા ખાયેગા
હમ તો મરકે તેરે પાસ આએંગે, બતા તૂ કહાં જાયેગા ?

મજનૂં

યારબ, તેરી રહમત સે માયૂસ^૧ નહીં 'ફાની'
લેકિન તેરી રહમત^૨ કી તાખીર^૩ કો ક્યા કહિએ ?

ફાની બદાયૂની

અલ્લાહ કા ઘર કાબે કો કહતે હૈં વ લેકિન
દેતા હૈ પતા ઔર વહ મિલતા હૈ કહીં ઔર

દાગ

કોઈ કન્ધા તક નહીં દેતા હમારી નાશ^૪ કો
હમ ખુદા કે ઘર ભી અપને પાવ સે જાયેંગે ક્યા ?

દેખિયે તો હર ઈક જગહ હૈ વો
ઢૂંઢિયે તો કહીં નહીં મિલતા

હફીઝ જૌનપુરી

મેરે ખુદા, મેરી પરવાઝ^૫ પર નજર રખના
મેરે કદમ મેરી અપની જમીન પર રખના

ખલીલ ઘનતેજવી

ક્યૂં આસમાં કી તરફ દેખ કર દુઆ માંગૂં
મેરા ખુદા તો મેરે આસપાસ બૈઠા હૈ

ખલીલ ઘનતેજવી

૧. સંસાર ભર ૨. ઉત્સુક ૩. બુદ્ધિ

૧. નિરાશ ૨. દયા ૩. વિલમ્બ ૪. લાશ ૫. ઉડાન

મેરે ખુદા તુઝે અબ યે ભી સોચના હોગા
કરમ^૧ ક્રિયા કિ સિતમ આદમી બના કે મુઝે

જાવર ફતહપુરી

કિસી રઈસ કી મહફિલકા જિફ ક્યા હૈ ‘અમીર’
ખુદા કે ઘર ભી ન જાયેંગે, બિન બુલાયે હુએ.

અમીર

ઈશક (પ્યાર)

ઈશક સુનતે થે જિસે હમ વો યહી હૈ શાયદ
ખુદ બ ખુદ દિલ મેં હૈ ઇક શખ્સ સમાયા જાતા

મૌલાના હાલી

અસર-એ-ગમ^૨ જરા બતા દેના
વો બહુત પૂછતે હૈં ક્યા હૈ ઈશક

મોમિન

કહર^૩ હૈ મૌત હૈ, કજા^૪ હૈ ઈશક
સય તો યહ હૈ બુરી બલા હૈ ઈશક

મોમિન

તિરે ઈશક કી ઈન્તિહા^૫ ચાહતા હૂં
મેરી સાદગી દેખ ક્યા ચાહતા હૂં

ઈકબાલ

ન આયા હમેં ઈશક કરના ન આયા
મરે ઉમ્ર ભર ઓર મરના ન આયા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

જિન જિન કો થા યહ ઈશક કા આઝાર^૧ મર ગએ
અકસર હમારે સાથ કે બીમાર મર ગએ

મીર

દિલ મેં સોજિશ^૨, આંખ મેં પાની
ઈશક હૈ ખેલ આગ પાની કા

અકબર ઈલાહાબાદી

આતિશ-એ-ઈશક^૩ ભડકતી હૈ હવા સે પહલે
હોંટ જલતે હૈં મુહબ્બત મેં હવા સે પહલે

ફિરાક ગોરખપુરી

આઓ અબ ‘આઝાદ’ આસન માર બૈઠેં ઓર જખેં
આત્મા ભી ઈશક હૈ, પરમાત્મા ભી ઈશક હૈ

આઝાદ અન્સારી

ક્યા ખબર થી દિલ-સા શાહ-શાહ આખિર એક દિન
ઈશક કે હાથોં ગદાઓં-કા-ગદા^૪ હો જાયગા

યગાના રંગેઝી

ઈશક કી અઝમત^૫ ન હરગિઝ જીતે જી કમ કીજિયે
જાન દે દીજે મગર, આંખેં ન પુરનમ^૬ કીજિયે

જિગર મુરાદાબાદી

સામને ઉસકે ન કહતે, મગર અબ કહતે હૈં
લજજતે-ઈશક^૭ ગઈ, ગૈર કે મર જાને સે

ઈન્સાન કો બેઈશક સલીકા નહીં આતા
જીના તો બડી ચીજ હૈ, મરના નહીં આતા

અસર

૧. ફૂપા ૨. દુઃખની અસર ૩. આફત ૪. મરણ ૫. અંત

૧. બીમારી ૨. ઈર્ષ્યા ૩. પ્રેમાગ્નિ ૪. ભિશ્નુક ૫. મહતા ૬. અશ્રુપૂર્ણ ૭. પ્રેમની મઝા

છાતી જલા કરે હૈ સોજે-દરૂં^૧ બલા સે
એક આગ-સી લગી હૈ, ક્યા જાનિયે કિ ક્યા હૈ ?

મીર

ઇબ્તિદા^૨ હી મેં મર ગયે સબ યાર
ઇશક કી કૌન ઇન્તિહા^૩ લાયા

મીર

ઇશક ક્યા-ક્યા હમેં દિખાતા હૈ
આહ ! તુમ ભી તો એક નઝર દેખો

મીર

હાએ રે મજબૂરિયાँ, મહરૂમિયાँ^૪, નાકામિયાँ
ઇશક આખિર ઇશક હૈ તુમ ક્યા કરો, હમ ક્યા કરેં

જિગર મુરાદાબાદી

ઇશક ને 'ગાલિબ' નિકમ્મા કર દિયા
વર્ના હમ ભી આદમી થે કુછ કામ કે

ગાલિબ

ઇશક જબ તક ન કર ચુકે રુસ્વા^૫
આદમી કામ કા નહીં હોતા

જિગર મુરાદાબાદી

અગરો ઇશક મેં આફત ભી હૈ, બલા ભી હૈ
નિરા બુરા નહીં યહ ઇશક, કુછ ભલા ભી હૈ

ચક્રીલ

ઇશક સર ચઢ કે ઉતરતા હી નહીં
સબ અમલ પઢ દેખે ઇસ જિન^૬ કે લિએ

અમરોહી

બચતા નહીં હૈ જો કિ હૈ બીમાર ઇશક કા
યારબ^૧ કિસી કો ભી ન હો આજાર ઇશક કા

આશુક્તા

કુછ જુર્મ નહીં ઇશક, જો દુનિયા સે છુપાયેં
હમને તુમ્હેં યાહા હૈ, હજારોં મેં કહેંગે

જાંનિસાર અખ્તર

'અતહર', તુમને ઇશક કિયા, કુછ તુમ ભી કહો, ક્યા હાલ હુઆ
કોઈ નયા અહસાસ મિલા, યા સબ જૈસા અહવાલ હુઆ ?

અતહર નફીસ

ઇશક મેં ઔર કુછ નહીં મિલતા
સૈંકડો ગમ નસીબ હોતે હૈં

નૂહ નારવી

પત્તા પત્તા, બૂટા બૂટા, હાલ હમારા જાને હૈ
જાને ન જાને ગુલ હી ન જાને, બાગ તો સારા જાને હૈ

મીર

'ફર્દ' કી ક્યા ખૂબ હાલત ઇશક મેં પહુંચી હૈ અબ
જિસકો જો કુછ જી મેં આયા, મુંહ પર આ કર કહ ગયા

અબુલહસન ફર્દ કુલવારવી

મેં પરીશાँ થા, પરીશાँ હૂँ, નઈ બાત નહીં
આજ વો ભી હૈં પરીશાँ, ખુદા ખૈર કરે

ઉમર અંસારી

અલ્લાહ બચાયે મર્જ-એ-ઇશક^૨ સે દિલ કો
સુનતે હૈં કિ યહ આરજા^૩ અચ્છા નહીં હોતા

અકબર ઇલાહાબાદી

૧. દિલની આગ ૨. આરંભ ૩. અંત ૪. વંચિત ૫. બદનામ ૬. ભૂત-પ્રેત

૧. ઠે ઈશ્વર ૨. પ્રેમરોગ ૩. રોગ

મકતબ-એ-ઈશક^૧ કા દસ્તૂર^૨ નિરાલા દેખા
ઉસકો છુટ્ટી ન મિલી જિસકો સબક^૩ યાદ હુઆ

સૌદ

બે-ઈશક આદમી કી જરા શાન હી નહીં
જિસકો ન હોવે ઈશક વો ઈન્સાન હી નહીં

રઝી

ઈશક પર જોર નહીં હે યે વો આતિશ 'ગાલિબ'
કિ લગાએ ન લગે ઓર બુઝાએ ન બને

ગાલિબ

કોઈ સમઝે તો એક બાત કહૂં
ઈશક તૌફીક^૪ હે, ગુનાહ નહીં

ફિરાક ગોરખપુરી

ક્યોં હિજ્જ^૫ કે શિકવે કરતા હે, ક્યોં દર્દ કે રોને રોતા હે
અબ ઈશક કિયા હે તો સબ્ર ભી કર, ઈસ મેં તો યહી કુછ હોતા હે

હફીઝ ખાલંધરી

વો કૌન થે જો ઈશક કો એક ખેલ જાન કર
ખેલે ભી ઓર ચલ ભી દિએ જીત હાર કે

હફીઝ ખાલંધરી

તુઝ કો પાકર ભી ન કમ હો સકી બેતાબી-એ-દિલ^૬
ઈતના આસાન તિરે ઈશક કા ગમ થા ભી કહાં ?

ફિરાક ગોરખપુરી

ઈશક દિલ મેં રહે તો રુસવા હો
લબ પે આએ તો રાઝ હો જાએ

ફેઝ અહમદ 'ફેઝ'

કુછ ન પા કર ભી, મુતમઈન^૧ હેં હમ
ઈશક મેં હાથ ક્યા ખજાને લગે

બાકી સિદ્દીકી

વાકિફ હે 'જોશ' ઈશક સે અપને તમામ શહર
ઓર હમ યહ જાનતે હેં કોઈ જાનતા નહીં

જોશ મલીહાબાદી

નહીં ઈશક કા દર્દ લજ્જત^૨ સે ખાલી
જિસે જૌક^૩ હે વહ મઝા જાનતા હે

મીર

ઈશક કો કિસ કે દિલ સે લાગ નહીં
કૌન-સા ઘર હે જિસ મેં આગ નહીં ?

નાસિખ

કુછ તો હોતા હે હસીનોં કો ભી એહસાસે-જમાલ^૪
ઓર કુછ ઈશક ભી મગરૂર બના દેતા હે

અર્શા ભોપાલી

ન હોતા ઈશક તો યહ જહાં કહાં હોતા ?
ન ગુલ ખિલતે યહાં ન ગુલસિતાં હોતા

અનવર આગેવાન

સીને સે ચર્ખે-પીર^૫ લગાયે હે ચાંદ કો
કુછ ઈશક મુનહસિર^૬ નહીં બૂઢે જવાન પર

જલીલ માનીકપુરી

ઉસ મર્જ^૭ કો મર્જે - ઈશક કહા કરતે હેં
ન દવા હોતી હે, જિસકી ન દુઆ હોતી હે

શફક રિઝવી

૧. પ્રેમની નિશાળ ૨. રિવાજ ૩. પાઠ ૪. ઈશ્વરની કૃપા ૫. વિરહ ૬. દિલની બેચેની

૧. સંતુષ્ટ ૨. સ્વાદ ૩. પ્રસન્નતા ૪. સૌંદર્યાનુભૂતિ ૫. વૃદ્ધ આકાશ ૬. નિર્ભર ૭. બીમારી

તુમ ભી 'મજાઝ' ઇન્સાં હો આખિર, લાખ છુપાઓ ઇશક અપના
યે ભેદ મગર ખુલ જાએગા, યે રાઝ^૧ મગર ઇફશાં^૨ હોગા

મજાઝ

ઇશક કરતા હૈ તો ફિર ઇશક કી તૌહીન ન કર
યા તો બેહોશ ન હો, હો તો ન ફિર હોશ મેં આ

આનંદનારાયણ મુલ્લા

દીવાનગી-એ-ઇશક^૩ કે બાદ આ હી ગયા હોશ
ઔર હોશ ભી વો હોશ કિ દીવાના બના દે

જિગર મુરાદાબાદી

મરીઝે-ઇશક^૪ પર રહમત ખુદા કી
મર્જ^૫ બઢતા ગયા જ્યો-જ્યો દવા કી

મીર

ઇબ્તદાએ - ઇશક^૬ હૈ, રોતા હૈ ક્યા ?
આગે-આગે દેખિએ, હોતા હૈ ક્યા ?

મીર

ઇઝહારે - ઇશક ઉસસે ન કરના થા 'શેફતા'
યે ક્યા કિયા કિ દોસ્ત કો દુશ્મન બના દિયા,

'શેફતા'

તર્ક-મુહબ્બત^૭ કરને વાલો ! કૌન બડા જગ જીત લિયા
ઇશક કે પહલે કે દિન સોચો, કૌન બડા સુખ હોતા થા

ફિરાક ગોરખપુરી

હમ તૌરે-ઇશક^૮ સે તો વાકિફ^૯ નહીં હૈ લેકિન
સીને મેં જૈસે કોઈ દિલ કો મલા કરે હૈ

મીર

૧. રહસ્ય ૨. જાહેર ૩. પ્રેમનું ગાંડપણ ૪. પ્રેમમાં ગાંડો ૫. બીમારી
૬. પ્રેમનો આરંભ ૭. પ્રેમનો ત્યાગ ૮. પ્રેમના નિયમ ૯. જાણકાર

નાકામિયે-ઇશક^૧ યા કામયાબી
દોનોં કા હાસિલ^૨ ખાના-ખરાબી^૩

હફીઝ ખાલંધરી

ક્યા બલા હૈ ઇશક, જીતી હૂં તો બદનામ હૂં મેં
ઔર મરતી હૂં તો ઉસ શોખ^૪કી રુસવાઈ^૫ હૈ

મુશ્તરી લખનવી

ખલિશે-ઇશક^૬ મિટેગી મેરે દિલ સે જબ તક
દિલ હી મિટ જાયેગા ઐસા નઝર આતા હૈ મુઝે

તાજવર નજીબાબાદી

ઇશક સે લોગ મના કરતે હૈં
જૈસે કુછ ઇખ્તિયાર^૭ હૈ અપના

અસર લખનવી

ઇશક નાજુક મિજાજ હૈ બેહદ
અકલ કા બોઝ ઉઠા નહીં સકતા

અકબર ઈલાહાબાદી

'અહમદ' બતા મેં ક્યા કરૂં અબ રાહે-ઇશક મેં
સર પર તો સાંઝ પડ ગઈ ઔર પાવ થક ગયે

'અહમદ' ગુજરાતી

કહતે હૈં ઇશક કા અંજામ બુરા હોતા હૈ
અબ તો કુછ ભી હો, મુહબ્બત કો નિભાના હૈ હમેં

જફર તાબાં

આગ થે ઇખ્તિદાયે^૮ ઇશક મેં હમ
હો ગયે ખાક ઇન્તિહા^૯ યે હૈ

મીર

૧. પ્રણયમાં નિષ્ફળ ૨. પરિણામ ૩. ઘરની બરબાદી ૪. નટખટ
૫. બદનામી ૬. પ્રેમપીડા ૭. અધિકાર ૮. પ્રારંભ ૯. અંત

હાલે-અંજામે ઇશક ક્યા કહિએ
અબ તો હમ ભી લગે હેં પછતાને

ફિરાક ગોરખપુરી

જો રાહે-ઇશક મેં કદમ રકમેં
વો નશેબો - ફરાઝ^૧ ક્યા જાનેં

દખ

યે માના હુસ્ન કી ફિતરત^૨ બહુત નાજુક હૈ એ 'વામિક'
મિઝાજે-ઇશક કી લેકિન નઝાકત^૩ ઓર હોતી હૈ

વામિક જૌનપુરી

યે માહતાબ^૪ નહીં હૈ કિ આફતાબ^૫ નહીં
સભી હૈ હુસ્ન મગર ઇશક કા જવાબ નહીં

મજાઝ

ઇશક કી ચોટ કા કુછ દિલ પે અસર હો તો સહી
દર્દ કમ હો કિ જ્યાદા હો, મગર હો તો સહી

જલાલ

ઇશક કો મુશ્ક^૬ હી તો કહતે હેં
મેરા અહવાલ પૂછતા ક્યા હૈ

ખલિશ કાદરી

યહ ઇશક નહીં આસાં ઇતના હી સમઝ લીજે
ઇક આગ કા દરિયા હૈ ઓર ડૂબ કે જાના હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

યહ ઇશક નહીં આસાં, હમને તો યહી જાના હૈ
કાજલ કી લકીરોં કો ઑંખોં સે ચુરાના હૈ

સઈદ રાહી

હમ હી ઉસકે ઇશક કે કાબિલ ન થે,
ક્યૂં કિસી જાલિમ કા શિકવા કીજિયે

ઉમ્ર સારી તો કટી ઇશકે-બુતાં મેં 'મોમિન'
આખિરી વક્ત મેં ક્યા ખાક મુસલમાં હોંગે

મોમિન

હુસ્ન ઓર ઇશક કો જિસ રોજ કિ ઇજાદ^૭ કિયા
મુઝ કો દીવાના કિયા તુઝ કો પરીજાદ^૮ કિયા

અજીયત^૯, મુસીબત, મલામત^{૧૦}, બલાયેં
તેરે ઇશક મેં હમને ક્યા-ક્યા ન દેખા

મીર દર્દ

ઇશક મેં હમ હુએ ન દીવાને
કેસ^{૧૧} કી આબરૂ કા પાસ કિયા

મીર

ઇશક કી ચિંગારિયોં કો ફિર હવા દેને લગે
મેરે પાસ આ કર વો દુશ્મન કો દુઆ દેને લગે

ફાની બદાયૂની

ઇશક કી જિસ પર ઇનાયત^{૧૨} હો ગઈ
હોશ જાઈલ^{૧૩} અક્લ રુખ્સત^{૧૪} હો ગઈ

જિસે ઇશક કા તીર કારી લગે
ઉસે જિંદગી ક્યોં ન ભારી લગે

વલી દકની

૧. સંસારના સુખદુઃખ ૨. સ્વભાવ ૩. કોમળતા ૪. ચંદ્ર ૫. સૂર્ય ૬. કસ્તૂરી

૧. સર્જન ૨. પરી જવી સુંદર ૩. કષ્ટ ૪. બીવડાવવું ૫. મજનૂ ૬. ફૂપા ૭. નષ્ટ ૮. વિદાય

જિયાँ^૧ હે ઈશક મેં હમ ખુદ ભી જાનતે હેં મગર
મુઆમલા હી ક્રિયા હો અગર જિયાँ કે લિયે

શેફતા

મુશ્કિલ થા કુછ તો ઈશક કી બાજી કો જીતના
કુછ જીતને કે ખૌફ સે હારે ચલે ગએ

શકીલ બદાયૂની

ઈક ઈશક મેં જૉ કો ખોના હે, માતમ કરના હે ઔર રોના હે
મેં જાનતા હૂં જો હોના હે, પર ક્યા કરૂં જબ દિલ આ જાએ

બહજાદ લખનવી

મુઝ કો અપની જવાની કી કસમ હે કિ યે ઈશક
ઈક જવાની કી શરારત કે સિવા કુછ ભી નહીં

જાંનિસાર અખ્તર

જઝબએ-ઈશક^૨ સલામત હે તો ઈશા-અલ્લાહ
કર્યે ધાગે મેં ચલે આએંગે સરકાર બંધે

દાગ

જખ્મ પે જખ્મ ખા કે જી, અપને લહૂ કે ઘૂંટ પી,
આહ ન કર, લબોં કો સી, ઈશક હે દિલ્લગી નહીં

એહસાન દાનિશ

શર્મા ગએ, લજા ગએ, દામન છુડા ગએ
એ ઈશક, મરહબા^૩, વો યહૉં તક તો આ ગએ

જિગર મુરાદાબાદી

ઈશક કી કુછ હવા લગી જબ ઉન્હેં
કુછ ઉડા રંગ, કુછ નિખર ભી ગએ

ફિરાક ગોરખપુરી

સખ્ત કાફિર^૧ થા જિસને પહલે ‘મીર’
મઝહબે-ઈશક ઈજ્તિયાર ક્રિયા

મીર

મંઝિલે-ઈશક પે તનહા^૨ પહુંચે, કોઈ તમન્ના સાથ ન થી
થક-થક કર ઈસ રાહ મેં આખિર ઈક-ઈક સાથી છૂટ ગયા

ફાની બદાયૂની

તુમ હુસ્ન હો, મેં ઈશક હૂં, તુમ જાન હો, મેં જિસ્મ
મેરા જવાબ હે ના તુમ્હારા જવાબ હે

જિગર મુરાદાબાદી

કિસી કા યૂં તો હુઆ કૌન ઉમ્ર ભર ફિર ભી
યે હુસ્નો-ઈશક તો ધોખા હે સબ મગર ફિર ભી

ફિરાક ગોરખપુરી

ઈશક કી ઈન્તિહા^૩ તો હોતી હે
દર્દ કી ઈન્તિહા નહીં હોતી

શમશેર બહાદુર સિંહ

યે તો કહો, કભી ઈશક ક્રિયા હે, જગ મેં હુએ હો રૂસવા ભી
ઈસકે સિવા હમ કુછ ભી ન પૂછેં, બાકી બાત ફિઝૂલ મિયાં

ઈબને ઈશા

તુમ સમઝતે હો બિછડ જાને સે મિટ જાતા હે ઈશક
તુમ કો ઈસ દરિયા કી ગહરાઈ કા અંદાઝા નહીં

ખુશીંદ રિઝવી

આદમીયત કા તકાજા થા મેરા ઈઝહારે-ઈશક^૪
ભૂલ ભી હોતી હે એક ઈન્સાં સે, જાને ભી દો

ફિરાક ગોરખપુરી

૧. વુકસાન ૨. પ્રેમની ભાવના ૩. શાબાશ

૧. નાસ્તિક ૨. એકલો ૩. અંત ૪. પ્રેમ પ્રગટ કરવો

ઇશક ઓર ઇસ બેવફા દુનિયા સે ઇશક
અપની દુનિયા આપ પૈદા કીજિએ

રૂસ્વા મઝલૂમી

ઇશક કહતા હૈ કિ આલમ સે જુદા હો જાઓ
હુસ્ન કહતા હૈ જિઘર જાઓ નયા આલમ હૈ

આસી ગાઝીપુરી

ઇશક કા જોકે - નજારા^૧ મુફ્ત મેં બદનામ હૈ
હુસ્ન ખુદ બેતાબ હૈ, જલવા દિખાને કે લિએ

મજાઝ

ઇશક કા મન્સબ^૨ લિખા જિસ દિન મેરી તકદીર મેં
આહ કી નકદી^૩ મિલી, સહરા^૪ મિલા જાગીર મેં

ઇશક મેં ખોયે જાઓગે, તો બાત કી તહ ભી પાઓગે
કદ્ર હમારી કુછ જાનોગે, દિલ કો કહીં જો લગાઓગે

મીર

ઇશક હી ઇશક હૈ જહાં દેખો
સારે આલમ મેં ફિર રહા હૈ ઇશક

મીર

ઇશક હૈ ઇક નિશાતે-બે પાયો^૫
શર્ત યહ હૈ કિ આરઝૂ ન રહે

અસર લખનવી

ન હારા હૈ ઇશક ઓર ન દુનિયા થકી હૈ
દિયા જલ રહા હૈ, હવા ચલ રહી હૈ

મુઝ કો કહને દો કિ મેં આજ ભી જી સકતા હૂં
ઇશક નાકામ સહી, જિંદગી નાકામ નહીં

સાહિર લુધિયાનવી

ઇસ ઇશક કે દર્દ કી કૌન દવા બસ એક વજીફા^૧ હૈ, એક દુઆ
પઢો મીર, ફકીર કે બૈત^૨ કબિત, સુનો શેર નઝીરો વલી દખ્ની

ઇબને ઇશા

જનાબે-ઇશક કરતે હૈં કરમ કુછ ખાસ લોગોં પર
હર ઇન્સાં કે મુકદ્દર^૩ મેં તો રુસવાઈ^૪ નહીં હોતી

કતીલ શિફાઈ

ઇશક કરોગે તો કમાઓગે નામ
તોહમતે^૫ બંટતી નહીં ખૈરાત^૬ મેં

કતીલ શિફાઈ

જિસે ન હુસ્ન સે મતલબ, ન ઇશક સે સરોકાર
વો શખ્સ મુઝકો બહુત બદનસીબ લગતા હૈ

જોંનિસાર અખ્તર

હમ ઇશક કરકે મુફ્ત મેં બદનામ હો ગયે
વરના શુમાર અપના ભી થા દેવતાઓં મેં

જોંનિસાર અખ્તર

દિલો-દિમાગ કો રો લૂંગા, આહ કર લૂંગા
તુમ્હારે ઇશક મેં સબ કુછ તબાહ કર લૂંગા

અખ્તર શીરાની

કિસી હસીના કે માસૂમ ઇશક મેં ‘અખ્તર’
જવાની ક્યા હૈ, મેં સબ કુછ તબાહ કર લૂંગા

અખ્તર શીરાની

૧. દર્શનનો આનંદ ૨. અધિકાર ૩. રૂપિયા પૈસા ૪. ખાલી મેદાન ૫. કાયમી સુખ

૧. જપ ના પાઠ ૨. શેર ૩. ભાગ્ય ૪. બદનામી ૫. ખોટું આજ ૬. દાન-પુણ્ય

સિતારોં સે આગે જહોં^૧ ઓર ભી હૈ
અભી ઇશક કે ઇમ્તિહોં^૨ ઓર ભી હૈ

ઇકબાલ

ઇશક ક્યા ચીજ હૈ, યે પૂછીએ પરવાને સે
જિંદગી જિસ કો મયસ્સર^૩ હુઈ જલ જાને સે

‘સાહિર’ હોશિયારપુરી

ઇશકો-મુહબ્બત ક્યા જાનૂં, લેકિન ઇતના મેં જાનૂં હૂં
અંદર હી અંદર સીને મેં મેરે દિલ કો કોઈ ખાતા હૈ

મીર

ઇશક મેં જો સે ગુઝરતે હૈં ગુઝરને વાલે
મૌત કી રાહ નહીં દેખતે મરનેવાલે

અમીર મીનાઈ

હુસ્ન કે જલ્વે મોંગને વાલો
ઇશક કી દૌલત આમ નહીં હૈ

‘શેરી’ ભોપાલી

હુસ્ન કે ભી ડગમગાતે હૈં કદમ
ઇશક કરતા હૈ જહોં દારાઈયોં^૪

જિગર મુરાદાબાદી

ક્યા ઇશક ને સમઝા હૈ, ક્યા હુસ્ન ને જાના હૈ
હમ ખાક-નશીનોં^૫ કી ઠોકર મેં ઝમાના હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

ઇન્સાન

‘જફર’ આદમી ઉસકો ન જાનિયેગા,
વો હો કેસા હી સાહેબે-ફહમોઝકા^૧
જિસે ઐશ^૨ મેં યાદે ખુદા^૩ ન રહી,
જિસે તેશ મેં^૪ ખોફે ખુદા^૫ ન રહા

બહાદુરશાહ ‘જફર’

ખુદા તો મિલતા હૈ, ઇન્સાન હી નહીં મિલતા,
યે ચીજ વો હૈ જો દેખી કહીં-કહીં મેંને

ઇકબાલ

મત સહલ^૬ હમે જાનો, ફિરતા હૈ ફલક^૭ બરસોં
તબ ખાક કે પર્દે સે ઇન્સાન નિકલતે હૈં

મીર

લમ્હોં^૮ કા ભવર ચીર કે ઇન્સાન બના હૂં
એહસાસ હૂં મેં, વક્ત કે સીને મેં ગડા હૂં

ફખ જમોં

જબ જબ ઇસે સોચા હૈ દિલ થામ લિયા મેંને
ઇન્સાન કે હાથોં સે ઇન્સાન પે જો ગુજરી

ફિરાક ગોરખપુરી

કરને કો રફૂ કર હી લેંગે, સબ દુનિયા વાલે જખ્મ અપને
જો જખ્મ દિલે-ઇન્સાં પે લગા, ઉસ જખ્મ કા સીના મુશ્કિલ હૈ

જગન્નાથ આઝાદ

૧. દુનિયા ૨. પરીક્ષા ૩. પ્રાપ્ત ૪. શાસન ૫. માટીમાં બેસનારા

૧. સૂઝસમજવાળા ૨. સુખ ૩. પ્રભુની યાદ ૪. આવેશ
૫. ઈશ્વરનો ડર ૬. આસાન ૭. આકાશ ૮. ક્ષણોનો

ઉરૂજે-આદમે-ખાકી સે^૧ અંજુમ^૨ સહમે જાતે હૈં
કિ યે ટૂટા હુઆ તારા મહે-કામિલ^૩ ન બન જાએ

ઇકબાલ

બશર^૪ કે દિલ મેં ન પડતા જો આરૂં કા દાગ
ખુદા ગવાહ હૈ કિ અનમોલ યહ નર્ગી હોતા

શાહ અઝીમાબાદી

ગુલિસ્તાને - જહાં^૫ મેં બસ વહી આઝાદ ઈન્સાં હૈ
સબા^૬ કી તરહ જિસ ગુલ સે મિલે ઉસકો હુંસા આયે

શાહ અઝીમાબાદી

આદમી આદમી સે મિલતા હૈ
વાત કરની તો કુછ ગુનાહ નહીં

આગા શાયર કિજિલબાશ

ખુદા કે બન્દે તો હૈં હજારોં, બનોં મેં ફિરતે હૈં મારે-મારે
મેં ઉનકા બન્દા બનૂંગા જિન કો ખુદા કે બન્દોં સે ધ્યાર હોગા

ઇકબાલ

તલાશો-જુસ્તજૂ કી^૭ સરહદેં અબ ખત્મ હોતી હૈ
ખુદા મુઝ કો નઝર આને લગા ઈન્સાને-કામિલ મેં^૮

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

દુનિયા કો બના દિયા હૈ દોજખ^૯ ઈસને
કિસ મુહ સે હૈ, જન્મત કા તલબગાર^{૧૦} ઈન્સાં?

મઝહબ સે ન ઈમાન સે ખતરા હૈ બહુત
દુનિયા મેં ન શૈતાન સે ખતરા હૈ બહુત
સય પૂછે જો મુઝ સે કોઈ 'ફરહત' સાહબ
ઈન્સાન કો ઈન્સાન સે ખતરા હૈ બહુત

ફરહત કાનપુરી

૧. માટીના માનવીની પ્રગતિથી ૨. તારા ૩. પૂર્ણિમાનો ચંદ્ર ૪. મનુષ્ય ૫. સંસારઉદ્યાન
૬. ઠંડી હવા ૭. શોધ કરી ૮. પૂર્ણ માનવીમાં ૯. નરક ૧૦. ઈચ્છુક

બસ કિ દુશ્વાર^૧ હૈ હર કામ કા આસાં હોના
આદમી કો ભી મયસ્સર^૨ નહીં ઈન્સાં હોના

ગાલિબ

ઈસાનિયત ખુદ અપની નિગાહોં મેં હૈ જલીલ^૩
ઈતની બુલન્દિયોં પે તો ઈન્સાં કભી ન થા

જગન્નાથ આઝાદ

ફરિશ્તે સે બેહતર હૈ ઈસાન બનના
મગર ઈસમેં પડતી હૈ મેહનત જિયાદા

મૌલાના હાલી

ઈન્સાનિયત કી રોશની ગુમ હો ગઈ કહાં
સાયે^૪ હૈં આદમી કે મગર આદમી કહાં

સબા અફગાની

ફરિશ્તોં કી જરૂરત ક્યા હૈ, યહ જન્મત નહીં વાઈઝ^૫
ઈસે મયખાના કહતે હૈં, યહાં ઈન્સાં મિલતે હૈં

મીર દર્દ

દુનિયા મેં બાદશાહ હૈ સો હૈ વહ ભી આદમી
ઔર મુફલિસો-ગદા^૬ હૈ સો હૈ વહ ભી આદમી

હાલી

ઈન્સાન કી બદબખ્તી^૭ અંદાઝ સે બાહર હૈ
કમબખ્ત ખુદા હો કર બંદા નઝર આતા હૈ

આઝાદ અંસારી

ઈન્સાન કો ઈન્સાન સે કીના^૮ નહીં અચ્છા
જિસ સીને મેં કીના હો વો સીના નહીં અચ્છા

નાસિખ

૧. મુશ્કેલ ૨. પ્રાપ્ત ૩. શરમિંદો ૪. છાયા ૫. ઉપદેશક ૬. નિર્ધન ભિક્ષુક ૭. કમબખ્તી ૮. નફરત

अपने मरने पे ली कादिर^१ नहीं जना कैसा
रास ईन्सान को आया नहीं ईन्सां होना

शाकिर मेरही

ईक उम्र से है मुज को उस ईन्सान की तलाश
अच्छा जो मुज से बढ के हो, मुज से बुरा न हो

अहमद नदीम कासमी

जानवर, आदमी, इरिशता, फुदा
आदमी की हैं सैकड़ों किस्में

हाली

पर इरिशतों को दिये तूने तो क्या गम ईसका
यही क्या कम है कि ईन्साँ का चलन मुजको दिया

फ़िराक गोरजपुरी

ईन्साँ को भरीदता है ईन्साँ
दुनिया ली दुकान हो गई है

फ़िराक गोरजपुरी

मजहब^२ कोई लौटा ले और उस की जगह दे दे
तहजीब^३ सलीके^४की, ईन्सान करीने^५ के

फ़िराक गोरजपुरी

छिम्मत करे ईन्साँ तो क्या हो नहीं सकता ?
वो कौन सा उकटा^६ है जो वा^७ हो नहीं सकता ?

अब कछाँ ईन्सां, जिसे ईन्सां कहे
चलती फिरती देभ लो परछाईयाँ

जिगर मुरादाबादी

ईन्सान मुसीबत में छिम्मत न अगर हारे
आसां से वल आसां है, मुश्किल से जो मुश्किल है

सई लज्जनी

ईन्सानियत की बात तो ईतनी है शेषज
बदकिस्मती से आप ली ईन्सान बन गये

अहम

ईन्सान को बेईशक सलीका^१ नहीं आता
जना तो बड़ी चीज है, मरना ली नहीं आता

असर लज्जनी

आदमी अब से फुद अपना कैसला कर ले
अेक कदम पे दोज्ज है, अेक कदम पे जन्नत है

सुव्या

कहते हो गम से परेशान हुअे जाते हैं
ये नहीं कहते कि ईन्सान हुअे जाते हैं

जेश मलीहाबादी

सभी कुछ हो रहा है ईस तरक्की के जमाने में
मगर ये क्या गजब है, आदमी ईन्सान नहीं होता

फुमार बाराबंकीवी

जैसा दई हो वैसा मंजर^२ होता है
मौसम तो ईन्सान के अंदर होता है

अजीज अेजाज

मौत ही ईन्सान की दुश्मन नहीं
जिंदगी ली जान लेकर जाओगी

‘जेश’ मलसियाजी

१. शक्तिमान २. धर्म ३. संस्कृति ४. वर्तमान ५. सत्य ६. गांध ७. भुलपुं

१. लमीज २. दृश्य

यह काम नहीं आसान, ईन्सान को मुश्किल है
दुनिया में भला होना, दुनिया का भला करना

गालिब

जब मिले, जिससे मिले, दिल धोलकर दिलसे मिले
ईससे बढकर और भूमी कोई ईन्सान में नहीं

बेभुए देहलवी

जिन को शक हो वो कर लें और भुदाओंकी तलाश,
हम तो ईन्सान को दुनियाका भुदा कहते हैं

द्विराक गोरभपुरी

ऐ आसमाँ तेरे भुदा का नहीं है भौंफ
उरते हैं ऐ जमीं तेरे आदमी से हम

जोश

आदमियों से भरी है ये भरी दुनिया मगर
आदमी को आदमी होता नहीं है दस्तयाब^१

द्विराक गोरभपुरी

ईमान^२ तो कहता है कि ईन्सां बन जा
बंदे की मदद को आ, भुदा से बाज^३ आ

पगाना रंगेजी

ईस जमाने का ईन्कलाब न पूछ
रूह^४ शेतान की, शकल आदमी की

जिगर मुरादाबादी

अमने-आलम^५ तो मुश्किल नहीं है
आदमी, आदमी हो तो जाये

अमनवर सावर्री

आदमी के पास सब कुछ है मगर
अक तनहा^१ आदमियत ही नहीं

जिगर मुरादाबादी

क्या भरोसा है जिंदगानी का
आदमी बुलबुला है पानी का

न कोई ज्वाब, न कोई खलिश, न कोई भुमार
ये आदमी तो अधूरा दिभाई देता है

जौनिसार अफ्तर

भरी दुनिया में कोई भी नजर आता नहीं अपना
'अदीब', अक दौर^२ ऐसा भी गुजर जाता है ईन्सां पर

अदीब मालीगौवी

तू इरिशतों के तसव्वुर में भिरे पास न आ
में हूँ ईन्सां, तिरी नजरों से उतर जाउंगा

मुमताज राशिद

किसी के हम न काम आये, न कोई अपने काम आया
ताज्जुब है कि तो भी जुमरअ-ईन्साँ में^३ नाम आया

शाह शजरीमाबादी

ऐसे होने से तो है डूब के मरना बेहतर
आबरू जिस की न हो वो कोई ईन्साँ ही नहीं

कुछ और भी साँसें लेने पर मजबूर सा में हो जाता हूँ
जब ईतने बडे जंगल में किसी ईन्सान की भुशबू आती है

कतील खिड़ाई

१. प्राप्त थयुं २. धर्म ३. हूर ४. आत्मा ५. दुनियानी शांति

१. सिर्ई २. समय ३. ईन्सानोना समूहमां

કોઈ અબ તક યે ન સમઝા કિ ઈન્સાન
કહાં જાતા હૈ, આતા હૈ કહાં સે ?

ઇકબાલ

મુઝે બાદ મેં બનાના કોઈ હિન્દુ યા મુસલમાં
મુઝે પહલે એક ઈન્સાં બડે પ્યાર સે બના દો

બેકલ ઉત્સાહી

ઉલ્કત (પ્યાર)

જિસે દીવાનગી કહતે હૈં ઉલ્કત^૧ કી નબુવ્વત^૨ હૈ
ગનીમત હૈ જો સદિયોં મેં કોઈ દીવાના હો જાય -

સીમાબ

મેરી ઉનકી રસ્મ-એ-ઉલ્કત^૩ છુટ ગઈ
મુદતેં ગુઝરીં, જમાના હો ગયા

મુજ્તાર

ઉલ્કત કા જબ મઝા હૈ કિ દોનોં હો બેકરા
દોનોં તરફ હો આગ બરાબર લગી હુઈ

ઇસ્માઇલ મૈરહી

સચ કહતે હૈં કિ નામ મુહબ્બત કા બુરા હૈ
ઉલ્કત જતા કે દોસ્ત કો દુશ્મન બના લિયા

જોશ લખનવી

કોઈ ભી શખ્સ ઉસ કા મારા હુઆ ન પનપા
દિલ મત કહીં લગાના, ઉલ્કત બુરી બલા હૈ

દર્દ

મેરે લબ પર યે ક્યૂં બેસાખ્તા^૧ આજ ઉનકા નામ આયા
રાહે-ઉલ્કત મેં^૨ શાયદ ફિર કોઈ નાજુક મુકામ આયા

માહિર-ઉલ કાદરી

ઉસકો દુશ્મન સે જો ઉલ્કત હૈ તો પરવાહ નહીં
એ 'રસા' તુમ ભી કિસી ઔર પે મર કર દેખો

રસા

ઉલ્કત મેં બરાબર હૈં વફા^૩ હો કિ જફા^૪ હો
હર બાત મેં લજજત^૫ હૈ અગર દિલ મેં મઝા હો

અમીર મીનાઈ

હમ સમઝતે થે કિ ઉલ્કત ખેલ હૈ
યહ ખબર ક્યા થી લહૂ રુલવાયગી

અસર લખનવી

વફા કરતે હૈં હમ, ફિર ભી હમેં તુમ સે નદામત^૬ હૈ
ઇસે કહતે હૈં, ઉલ્કત, બન્દા પરવર યહ મુહબ્બત હૈ

રસા

મુઝ મેં ક્યા દેખા કિ તુમ ઉલ્કત કા દમ ભરને લગી
મેં તો ખુદ અપને ભી કોઈ કામ આ સકતા નહીં

સાહિર લુધિયાનવી

ન જાને ક્યા તુઝે ઉલ્કત થી ગુલ સે એ બુલબુલ
કિ અપને જી સે ગઈ, પર ચમન સે તૂ ન ગઈ

જાફરઅલી 'હસરત'

સજા મિલતી હૈ લેકિન બેવફા ઇતની નહીં મિલતી
જરા-સે જુર્મે-ઉલ્કત^૭ પર સતાયા ઉમ્ર ભર તૂને

આબિદા ખાનમ

૧. પ્યાર ૨. પૈગમ્બરી ૩. પ્યારનો રિવાજ

૧. અચાનક ૨. પ્રેમ માર્ગમાં ૩. વફાદારી ૪. બેવફાઈ ૫. આનંદ ૬. લજ્જિત હોવાનો ભાવ ૭. પ્યારનો ગુનો

બુરી હે એ 'દાગ' રાહે ઉલ્કત, ખુદા ન લે જાય એસે રસ્તે
જો તુમ અપની ખૈર ચાહતે હો, તો ભૂલ કર દિલ્લગી ન કરના

દાગ

ઔર તો ઉલ્કત ન નિભને કા સબબ^૧ કોઈ નહીં
યા બુરાઈ આપ મેં હૈ યા બુરાઈ હમ મેં હૈ

વૃહ નારવી

તર્ક-ઉલ્કત^૨ કો જમાના હો ગયા લેકિન 'શકીલ'
આજ ફિર મેરા ઔર ઉન કા સામના હોને કો હૈ

શકીલ બદાયૂની

હોતે - હોતે બસ કમ ઈતની રસ્મ-એ-ઉલ્કત રહ ગઈ
ઉનસે હમસે દૂર કી સાહબ સલામત રહ ગઈ

શફીક

અબ ઉનકા સામના હોતા હૈ તો મુંહ ફેર લેતે હૈં
કહાં કી રસ્મ-એ-ઉલ્કત, છોડ દી સાહબ સલામત ભી

નામ ઉલ્કત કા ન લૂંગા જબ તલક હૈ દમ મેં દમ
તૂને ચાહત કા મઝા એ ફિત્નાગર^૩ દિખલા દિયા

મોમિન

યે ભી ઈક તમાશા હૈ કારજારે-ઉલ્કત^૪ કા
દિલ કિસી કા હોતા હૈ, બસ કિસી કા ચલતા હૈ

અફસર મેરહી

ઉનકે આતે હી મેંને દિલ કા કિસ્સા છેડ દિયા
ઉલ્કત કે આદાબ^૫ મુઝે આતે-આતે આએંગે

માહિર-ઉલ-કાદરી

ગર્મ બાજારિ-એ-ઉલ્કત હૈ મુઝી સે વર્ના,
કોઈ લેને કા નહીં નામ-એ-વફા^૧ મેરે બાદ

ખલીલ

ઉલ્કત ભી હૈ ક્યા ચીજ, શિકાયત કી કોઈ બાત
ઉઢી ભી અગર દિલ સે તો આઈ ન જબાં તક

શગલ જયપુરી

ઉલ્કત ભી અજબ શૈ હૈ જો દર્દ વહી દરમોં^૨
પાની પે નહીં ગિરતા જલતા હુઆ પરવાના

આરઝૂ લખનવી

બડી દિલચસ્પ ગફલત હો ગઈ હૈ
અચાનક ઉનસે ઉલ્કત હો ગઈ હૈ

અદમ

જબ તક ગમે-ઉલ્કત કા ઉન્સુર^૩ ન મિલા હોગા
ઈસાન કે પહલૂ મેં દિલ બન ન સકા હોગા

સીમાબ

કોઈ કિસ તરહ રાઝે-ઉલ્કત છુપાયે
નિગાહેં મિલીં ઔર કદમ ડગમગાએ

નાખશબ ખારચવી

બસ ઈતની દાદ દેના બાદ મેરે મેરી ઉલ્કત કી
કિ યાદ આઉં તો અપને આપ કો તુમ પ્યાર કર લેના

તાજવર નઝીબાબાદી

સિતમ હી કરના, જફા^૪ હી કરના, નિગાહે - ઉલ્કત^૫ કભી ન કરના
તુમ્હેં કસમ હૈ હમારે સર કી, હમારે હક^૬ મેં કમી ન કરના

દાગ

૧. કારણ ૨. પ્યારનો ત્યાગ ૩. ઉપદ્રવી ૪. પ્યારનું રણક્ષેત્ર ૫. શિષ્ટાચાર

૧. વફાદારીનું નામ ૨. ઈલાજ ૩. પંચતત્ત્વ ૪. જુલ્મ ૫. પ્યાર ભરી નજર ૬. સ્વત્વ

અબ તો ખુલ જાયગા શાયદ તિરી ઉલ્કત કા ભરમ
અહલે-દિલ^૧ જુરઅતે-ઈઝહાર^૨ તક આ પહુંચે હૈં

કતીલ શિકાઈ

વો અહદ^૩ અહદ હી ક્યા હૈ, જિસે નિભાઓ ભી
હમારે વાદા-એ-ઉલ્કત^૪ કો ભૂલ જાઓ ભી

મુસ્તફા જૈદી

તુઝે ઘાટા ન હોને દેંગે હમ કારોબારે - ઉલ્કત મેં^૫
હમ અપને સર, તેરા એ દોસ્ત, હર નુકસાન લેતે હૈં

ફિરાક ગોરખપુરી

રાઝે-ઉલ્કત^૬ છુપા કે દેખ લિયા,
દિલ બહુત કુછ જલા કે દેખ લિયા
ઔર ક્યા દેખને કો બાકી હૈ
આપ સે દિલ લગા કે દેખ લિયા

ફૈઝ અહમદ ફૈઝ

અપના દીવાના બના દે મુઝ કો
કુછ તો ઉલ્કત કી સજા દે મુઝ કો

સઈ ફૈસ

વો તો કહિએ આપકી ઉલ્કત મેં દિલ બહલા રહા
વર્ના દુનિયા ચાર દિન ભી રહને કે કાબિલ ન થી

મંજર લખનવી

ઉલ્કત કી નયી મંઝિલ કો ચલા તૂ બાંહોં ડાલ કે બાંહોં મેં
દિલ તોડનેવાલે દેખ કે ચલ, હમ ભી તો પડે હૈં રાહોં મેં

કતીલ શિકાઈ

યહ ભી હૈ તમાશા ઉલ્કત કા, જો બાત હૈ વો નાદાની કી
મંજૂર નહીં હૈ રબ્ત^૧ જિન્હેં, રબ્ત ઉન સે બઢાયા જાતા હૈ

વહશત કલકતવી

યે તો મુમકિન નહીં હર ઈક બનાયે તાઝમહલ
મગર હર દિલ મેં ઈક મુમતાઝ મહલ રહતી હૈ

ફલક

લાખ ચાહત કો છિપાયે કોઈ, પર છુપતી નહીં
પ્યાર કી ઔખ ઔર ઉલ્કત કી નઝર છુપતી નહીં

જફર

ખૂબ પહચાન લો 'અસરાર'^૨ હૂં મેં
જિન્સે-ઉલ્કત^૩ કા તલબગાર^૪ હૂં મેં

મજાઝ

યૂં તો અફસાના-એ-ઉલ્કત^૫ થા અઝલ^૬ સે રંગી
હમને કુછ ઔર ભી રંગીન બનાના ચાહા

મજાઝ

એતબાર (વિશ્વાસ)

આપકા એતબાર કૌન કરે
રોઝ કા ઈન્તઝાર કૌન કરે

દાગ

માન લેતા હૂં તેરે વાદે કો
ભૂલ જાતા હૂં મેં કિ તૂ હૈ વહી

જલીલ માનિકપુરી

૧. દિલ ને લાયક ૨. અભિવ્યક્તિની ધૃષ્ટતા ૩. વચન ઝ. પ્રણય વચન પ. પ્રેમ વ્યાપારમાં ૬. પ્યારનું રહસ્ય

૧. સમ્બન્ધ ૨. અસરાર ઉલ્કત(મજાઝનું નામ) ૩. પ્રેમ નામની ચીજ ઝ. ઈચ્છુક પ. પ્યાર ની દાસ્તોં ૬. આદિકાળ

વાઢે કા ઁતબાર તો ઁ યાર, હૈ, મગર
ક્યા ઁતબાર જિંદગી-ઁ-મુસ્તઆર^૧કા

જલીલ

આને કી ખબર હૈ ઉસકે લેકિન
આતા નહીં ઁતબાર દિલકો

જુરઅત

સય હૈ મેરી બાત કા ક્યા ઁતબાર
સય કહૂંગા જૂઠ માની જાયગી

દિલ શાહજહાંપુરી

કશિત-ઁ-ઁતબાર^૨ તોડ કે દેખ
કિ ખુદા ભી હૈ, નાખુદા^૩ હી નહીં

ફાની બદાયૂની

મેરી દાસ્તાને-ગમ^૪ કો વો ગલત સમજ રહે હૈં
કુછ ઉન્હીં કી બાત બનતી અગર ઁતબાર હોતા

સાકિબ લખનવી

આપ કહતે હૈં બારબાર નહીં
આપકી હાં કા ઁતબાર નહીં

‘રવિશ’ સિદ્દીકી

વાદા ન દિલાઓ યાદ ઉનકા
નાદિમ^૫ હૂં ખુદ ઁતબાર કર કે

‘બાકી’ સિદ્દીકી

ઁતબાર-ઁ-ઈશક કી ખાનાખરાબી દેખિઁ
ગૈર ને કી આહ લેકિન વો ખફા મુજ પર હુઆ

ગાલિબ

તેરે વાઢે પે જિઁએ હમ તો યે જાન જૂઠ જાના
કિ ખુશી સે મર ન જાતે અગર ઁતબાર હોતા

ગાલિબ

ઉસે કિસી કી મુહબ્બત કા ઁતબાર નહીં
ઉસે જમાને ને શાયદ બહુત સતાયા હૈ

બશીર બદ્ર

જાદૂ હૈ યા તિલિસ્મ^૧ તુમહારી જુબાન મેં
તુમ જૂઠ કહ રહે થે, મુઝે ઁતબાર થા

બેખુદ દેહલવી

ન જાને કોન સી મંઝિલ પે આ પહૂંચા હૈ પ્યાર અપના
ન હમ કો ઁતબાર અપના, ન ઉનકો ઁતબાર અપના

કતીલ શિફાઈ

તમામ કામ અધૂરે પડે રહે મેરે
મેં જિંદગી પે બહુત ઁતબાર કરતા થા

વાલી આસી

કિયા જો તુમને અપને દિલ સે પૂછો
હમારા ઁતબાર આઁ ન આઁ

અલી સિકંદરવજદ

વાદા કિયા થા ફિર ભી ન આયે મઝાર^૨ પર
હમને તો જાન દી થી, ઈસી ઁતબાર પર

અઝીઝ લખનવી

ઉનકી હર બાત પે ખુદા જાને
ક્યૂં મુઝે ઁતબાર હૈ અબ તક

૧. ઉઘાર માંગેલું જીવન ૨. વિસ્વાસની નૌકા ૩. નાવિક ૪. દુઃખની કઠાની ૫. લજિજત

૧. ચમત્કાર ૨. કબ્ર

દર્દે દિલ ક્યા બચાँ કરૂँ 'રશ્કી'
ઉસકો કબ એતબાર આતા હૈ

મુહમ્મદ અલી ખાં રશ્કી

જો તુમ્હારી તરહ તુમ સે કોઈ ઝૂઠે વાદે કરતા
તુમ્હી મુન્સિફી સે કહ દો, તુમ્હેં એતબાર હોતા ?

દાગ

'જલાલ', અહદે-જવાની^૧ હૈ, દોગે દિલ સૌ બાર
અભી કી તૌબા નહીં એતબાર કે કાબિલ^૨

જલાલ

અબ ઓર કિસકા કીજિયે દુનિયા મેં એતબાર
દિલ સા રફીક^૩ વક્ત પે આંખેં બદલ ગયા

ફરોઝ રામપુરી

હમારે પાસ ભી કહને કો હેં બહુત બાતેં
મગર કહે કા હમારે જો એતબાર આએ

ખવેદ વશિષ્ઠ

મુફલિસી^૪ સબ બહાર ખોતી હૈ
મર્દ કા એતબાર ખોતી હૈ

વલી દફ્ફની

હર ચન્દ એતબાર મેં ધોકે ભી હેં, મગર
યે તો નહીં કિસી પે ભરોસા કિયા ન જાએ

ખૌનિસાર અખ્તર

કિસ બાત પર તેરી મેં કરૂં એતબાર હાય !
ઈકરાર^૫ ઈક તરફ હૈ તો ઈન્કાર ઈક તરફ

કાયમ ચાન્દપુરી

આપ જો કુછ કરાર કરતે હેં
કહિયે, હમ એતબાર કરતે હેં

કાયમ ચાન્દપુરી

લિયા જો ખ્વાબ મેં બોસા તો યાર જાગ ઉઠા
તમામ ઉમ્મ કા હમ એતબાર ખો બૈઠે

અમીર મીનાઈ

તેરે વાદે પર સિતમગર અભી ઓર સબ્ર કરતે
અગર અપની જિંદગી કા હમેં એતબાર હોતા

દાગ

બાર-બાર એતબાર કરતે હેં
તજુબા^૧ એક બાર કરતે હેં

બેગમ અખ્તર સિદ્દીકી

તુમ અપને કૌલ, તુમ અપને કરાર યાદ કરો
ઓર ઉન પે ફિર મેરા વો એતબાર યાદ કરો

બિસ્મિલ સઈદી

હજાર બાર રખા ઉસને હાથ સીને પર
કિ મેરે દમ કે નિકલને કા એતબાર ન થા

ખવેદ લખનવી

એહસાન (ઉપકાર)

ધૂપ સહ લેના હૈ અચ્છા, બારે-એહસાન^૨ કૌન ઉઠાયે
છાંવ એક ગિરતી હુઈ દીવાર હૈ મેરે લિયે

આરઝૂ લખનવી

૧. યુવાવસ્થા ૨. યોગ્ય ૩. સાથી ૪. નિર્દનતા ૫. સ્વીકૃતિ

૧. અનુભવ ૨. ઉપકારનો ભાર

જિસને કુછ એહસાન કિયા, એક બોઝ હમ પર રખ દિયા
સર સે તિનકા ક્યા ઉતારા, સર પે છપ્પર રખ દિયા

જલાલ

દિલ લે કે મુફ્ત, કહતે હૈં કુછ કામ કા નહીં
ઉલ્ટી શિકાયતેં હુઈ, એહસાન તો ગયા

દાગ

એહસાન નાખુદા^૧ કા ઉઠાએ મિરી બલા
કિશતી^૨ ખુદા પે છોડ દૂં, લંગર કો તોડ દૂં

જૈક

કુછ હમીં કો નહીં એહસાન ઉઠાને કા દિમાગ
વો તો જબ આતે હૈં, માયલ-બ-કરમ^૩ આતે હૈં

ફૈઝ અહમદ ફૈઝ

એક એહસાન રહ ગયા, સર પર તુમ્હારી તેગ^૪ કા
વર્ના જો કુછ મુશ્કિલેં થીં આજ આસાં હો ગયીં

મુજતર મુઝફ્ફરપુરી

આપ અગર અપના ગલા કાટ કે મર જાતે ‘રિન્દ’
સર પે ક્યૂં ખંજરે-જલ્લાદ^૫કા એહસાન હોતા

રિન્દ

નિગહે-કહર^૬ ખાસ હમ પર હૈ
યે તો એહસાન હુઆ, સિતમ ન હુઆ

ફાની બદાયુની

કર કે એહસાન જતાતા જો ફિરે દુનિયા કો
એસે કમજર્ફ^૭ કે એહસાન સે ડર લગતા હૈ

અર્શદ ઇશવી

ભલા હુઆ કિ ઉડા દી સબા^૧ ને ખાક મેરી
તેરા તો સર પે ન એહસાન એ ઝમીન લિયા

શાદ અઝીમાબાદી

ચાર દાગોં પે ન એહસાન જતાઓ ઈતના
કૌન-સે બખ્શ દિયે તુમને ખજાને હમ કો ?

બેમુદ દેહલવી

ગૈર કી બઝમ સે આયે થે અયાદત^૨ કે લિએ
યાદ હૈ, યાદ હૈ, વો આપ કા એહસાં મુઝ કો

બેમુદ દેહલવી

લાયા હૈ કોઈ સાથ, ન લે જાયગા કોઈ
દૌલત હો ઔર આદતે-અહસાં ન હો, તો ક્યા ?

નઝમ તબા તબાઈ

રહમ પર ગૈર કે જાના કેસા ?
જિંદગી કા યહ કરીના કેસા ?

અસર લખનવી

એહસાન લે ન હિમ્મતે-મર્દાના છોડકર
રસ્તા ભી યલ તો સબ્ઝ-એ-બેગાના^૩ છોડકર

નઝમ તબા તબાઈ

કિયા કતલ ઔર જાન-બખ્શી ભી કી
‘હસન’ ઉસને અહસાન દુબારા કિયા

મીર ગુલામ ‘હસન’

મુઝ સે કહતા હૈ યહ અહસાન જતા કર જાલિમ
‘હમ સિવા તેરે કિસી પર ભી સિતમ કરતે હૈં ?’

દાગ

૧. મલ્લાહ ૨. નૌકા ૩. ફૂપા કરને કો તત્પર ૪. તલવાર ૫. જલ્લાદની તલવાર ૬. ક્રોધ દૃષ્ટિ ૭. તુચ્છ

૧. હંડી હવા ૨. બીમારની ખબર પૂછવી ૩. હરી ભરી ઘાસ

મુહસિનોં કો^૧ ખુદા સમઝતે હૈં
હમ પર અહસાન સોચ કર કરના

પ્રવીણ અશક

કફન

દે દુપટ્ટા તૂ અપના મલમલ કા
નાતવાં^૨ હૂં, કફન ભી હો હલકા

નાસિખ

શહીદ-એ-નાઝ^૩ હૂં ઉસ ગુલબદન^૪ કા
ગુલાબી રંગ હો મેરે કફન કા

સબક ઈબરત^૫ કા લે નાદાન બાલોં કી સફેદી સે
કફન ઓઢા હૈ જતે જ નિગારે-ઝિન્દગાની ને

હસરત^૬ ઉસકી જગહ થી ખાબીદા^૭
'મીર'કા ખોલકર કફન દેખા

મીર

કહીં શાદી, કહીં ગમ ગરજ દુનિયા દુરંગી હૈ
પહનતા હૈ કફન કોઈ, કોઈ કપડે બદલતા હૈ

દાલ દે સાયા અપને આંચલ કા
નાતવાં હૂં કફન ભી હો હલકા

નસીમ

ખીંચ લે જાયે ન ચાદર હી સમઝ કર કોઈ
મૈં 'ખલીલ' આજ કફન ઓઢ કે સો જાતા હૂં

ખલીલ ધનતેજવી

૧. ઉપકાર કરનારને ૨. કમજોર ૩. પ્રેમિકા કે નાઝ નખરે પર પ્રાણ વ્યોછાવર કરને વાલા ૪. ફૂલ જેવા નાજુક અંગવાળી ૫. માનસિક દુઃખ ૬. કામના ૭. સુષુપ્ત

અબ આયા ધ્યાન ઐ આરામે-જૌ^૧ ઈસ નામુરાદી મેં
કફન દેના તુમ્હેં ભૂલે થે હમ અસબાબે-શાદી મેં

મીર

કબ્ર

આરામ સે હૂં કબ્ર કે અન્દર જો બન્દ હૂં
મૈં ભી તો આદમી હૂં ફરાગત^૨ પસંદ હૂં

શાદ અઝીમાબાદી

શુક્રિયા ઐ કબ્ર તક પહુંચાને વાલો શુક્રિયા
અબ અકેલે હી ચલે જાએંગે ઈસ મંઝિલ સે હમ

ચકબસ્ત

ખુદા જાને યે કેસી રહગુઝર^૩ હૈ કિસ કી તુરબત^૪ હૈ
વો જબ ગુઝરે ઈધર સે ગિર પડે દો ફૂલ દામન સે

રિયાઝ ખૈરાબાદી

બાદ મરને કે મિરી કબ્ર પર આયા વો 'મીર'
યાદ આઈ મિરે ઈસા કો દવા મેરે બાદ

મીર

જમા હુએ હૈં કુછ હસીં ગિર્દ મેરે મઝાર^૫ કે
ફૂલ કહાં સે ખિલ ગએ દિન તો ન થે બહાર કે

આરઝૂ લખનવી

દિખાકર નકશ-એ-કદમ^૬ કહ રહી હૈ કબ્ર મેરી
અભી ગયા હૈ કોઈ પાયમાલ કર કે મુઝે

૧. દિલને શાંતિ આપનારી ૨. મુક્તિ ૩. રસ્તો ૪. સમાધિ ૫. કબર ૬. પગલાંનું નિશાન

યલે ભી આઓ યહ હૈ કબ્ર-એ-ફાની^૧ દેખતે જાઓ
તુમ અપને મરને વાલોં કી નિશાની દેખતે જાઓ

ફાની બદાયૂની

રાસ્તા છોડ દિયા ઉસને ઈધરે કા ‘આસી’
ક્યોં બની રહગુઝરે-યાર મેં^૨ તુરબત દિલ કી

આસી ગાઝીપુરી

કાતિલ કા નામ લિખ દિયા ક્યોં મેરી કબ્ર પર
લેતે હૈં રાહગીર ભી બોસે મઝાર કે

સીમાબ અકબરાબાદી

કબ્ર મેં ભી તો મર કર પહુંચા હૂં
રાસ કોઈ સફર નહીં મુઝ કો

અહસન મારહરવી

ન સહી કબ્ર મેં આ કર મુઝે રાહત ન સહી
તેરે ચક્કર સે તો એ ગર્દિશ-દૌરોં^૩, નિકલા

અહસન મારહરવી

જિન કે મહલોં મેં હજારોં રંગ કે ફાનૂસ થે,
ઝાડ ઉનકી કબ્ર પર હૈં ઓર નિશોં કુછ ભી નહીં

બચોં

ગુબાર ઉઠતા હૈં યહ કહતા હુઆ ગોરેગરીબોં સે^૪
જહોં મેં એક દિન સબ કા યહી અંજામ હોના હૈં

આરઝૂ લખનવી

ઉન સે ઈઝહારે-મુહબ્બત જો કોઈ કરતા હૈં
દૂર સે ઉસકો દિખા દેતે હૈં તુરબત^૫ મેરી

જલીલ માનિકપુરી

ગોર^૧ કિસ દિલ જલે કી હૈં યહ ફલક^૨
શોલા^૩ એક સુબહ યાં સે ઉઠતા હૈં -

મીર

સુના જાતા હૈં શહરે ઈશક કે ગિર્દ
મઝારેં હી મઝારેં હો ગઈ હૈં

મીર

અદમ^૪ કે તારીક^૫ રસ્તે મેં કોઈ મુસાફિર ન રાહ ભૂલે
મેં શમ્મે-હસ્તી^૬ બુઝા કે અપની ચિરાગે-તુરબત^૭ જલા રહા હૂં

બિસ્મિલ સઈદી

તુરબતે ‘હાદી’^૮ દિખા કે, સબ સે કહતા હૈં વો શોખ
યે વો સોતા હૈં, જિસે બરસોં સે નીંદ આઈ ન થી

હાદી રોહતકી

કબ્ર મેં રખકર ન ઠહરા કોઈ દોસ્ત
મેં નયે ઘર મેં અકેલા રહ ગયા

અનીસ

તુમ ગુલ સે ગાલ કબ્ર પે રખતે તો બાત થી
ક્યા ફાયદા જો ફૂલોં કા અમ્બાર કર દિયા

ગની

હૂંસ કબ્ર પે મેરી ખિલખિલાકર
યહ ફૂલ ચઢા કભી તો આ કર

ખવાખા મીર દર્દ

ચઢાઓ ફૂલ મેરી કબ્ર પર જો આયે હો
કિ અબ જમાના ગયા તેવરી ચઢાને કા

દાગ

૧. ફાનીની સમાધિ ૨. ચારના માર્ગમાં ૩. આપતિનું ચક્કર ૪. કબ્રસ્તાનમાંથી ૫. કબ્ર

૧. કબ્ર ૨. આકાશ ૩. ચિતગારી ૪. પરલોકના ૫. અંધારું ૬. જીવનરૂપી દીપક ૭. મજારનો દીપક ૮. હાદીની કબ્ર

યહ કહને કો મુઝે જાલિમ સરે-મઝાર આયા -
'મેરે બગૈર તુઝે કિસ તરહ કરાર આયા ?'

દખ

પાંવ લટકાયે હુએ કબ્ર મેં બૈઠે હૈ 'જિગર'
દેર ચલને મેં નહીં, સુબહ ચલે, શામ ચલે

જિગર મુરાદાબાદી

બાદે-ફના^૧ ફિઝૂલ હૈ નામો-નિશાં કી ફિક
જબ હમ નહીં રહે તો રહેગા મઝાર ક્યા ?

ચકબસ્ત

યે જર્મી પે જિનકા થા દબદબા, કિ બુલંદ અર્શ^૨ પે નામ થા
ઉન્હેં યોં ફલક^૩ ને મિટા દિયા કિ મઝાર તક કા નિશાં નહીં

ચકબસ્ત

પયે-ફાતિહા^૪ કોઈ આયે ક્યોં, કોઈ ચાર ફૂલ ચઢાએ ક્યોં
કોઈ આ કે શમ્મા જલાએ ક્યોં, મેં તો બેકસી કા મઝાર હૂં

બહાદુર શાહ 'જફર'

ન તો મેં કિસી કા હબીબ^૫ હૂં, ન તો મેં કિસી કા રકીબ^૬ હૂં
જો બિગડ ગયા વો નસીબ હૂં, જો ઉજડ ગયા વો દયાર^૭ હૂં

બહાદુર શાહ 'જફર'

મેરી લહદ^૮ પે પતિંગો^૯ કા ખૂન હોતા હૈ
હુજૂર શમા ન લાયા કરેં જલાને કો

કમર જલાલવી

દબા કે કબ્ર મેં સબ ચલ દિયે દુઆ ન સલામ
જરા સી દેર મેં ક્યા હો ગયા જમાને કો

કમર જલાલવી

અપની ગલી મેં મુઝ કો ન કર દફન બાદેકત્લ^૧
મેરે પતે સે ખલ્ક^૨ કો ક્યોં તેરા ઘર મિલે ?

ગાલિબ

ન રોતા હૈ કિસી કે હાલ પર, કોઈ ન હસતા હૈ
બડે આરામ સે સોતે હૈં સબ ગોર-એ-ગરીબાંમે^૩

સફદર મિઝાપુરી

દૌડે તલાશ-એ-દૌલત-એ-દુનિયા મેં^૪ જો હરીસ^૫
આખિર કો થક કે ગોર-એ-ગરીબાં મેં સો ગએ

અમીર મીનાઈ

અબ ઉનકી કબ્ર પે જલતા નહીં દિયા કોઈ
કિ જિન કી દહર^૬ મેં રૌશન બહુત હવેલી થી

માહિર રતલામી

ગઝલ હી કહ લી સુનાને કો હથ્ર^૭ મેં 'સીમાબ'
પડે-પડે યૂં હી તનહા લહદ^૮ મેં ક્યા કરતે?

સીમાબ અકબરાબાદી

ગુલ કી તો હૈ સબ સિફત^૯ મુઝ મેં
બસ યે હૈ કિ કબ્ર પર ખિલા હૂં

અહમદ નદીમ કાસમી

૧. મૃત્યુ પછી ૨. આકાશ ૩. આકાશ ૪. શોક-શ્લોકનું પઠન કરવા ૫. મિત્ર ૬. દુશ્મન ૭. પ્રવેશદ્વાર
૮. કબ્ર ૯. પતંગિયા

૧. કત્લ પછી ૨. દુનિયા ૩. ગરીબોં કી કબ્ર ૪. દુનિયામાં ધનની શોધમાં ૫. લોભુપ ૬. યુગ ૭. કયામત
૮. કબ્ર ૯. ગુણ

બડે ચૈન સે કબ્ર મેં સો રહા હૂં
નયા આસમોં હૈ, નિરાલી ઝમોં હૈ

આગા શાયર

કબ્રોં કે મનાઝિર ને^૧ કરવટ કભી ન બદલી
અન્દર વહી આબાદી, બાહર વહી વીરાના

નૂહ નારવી

ગયે સખ્તી કે દિન, સોયે લેહદ^૨ મેં પાવ કૈલા કે
યે રાહત^૩ બાદે-મુદન^૪ ઝિન્દગાની ભર સે બેહતર હૈ

સફીર બિલગરામી

મેહરબોં, યે મઝારે 'ફાની' હૈ
આપકા જોનિસાર^૫ થા, ન રહા

ફાની બદાયૂની

દિન કો એક નૂર^૬ બરસતા હૈ મેરી તુર્બત પર
રાત કો ચાદરે-મહતાબ^૭ તની હોતી હૈ

હફીઝ જોનપુરી

ભરે હેં આંખ મેં આંસૂ, ઉદાસ બૈઠે હો
યે કિસ ગરીબ કી તુર્બત કે પાસ બૈઠે હો?

તઅશ્શુક

શમએ-મઝાર^૮થી, ન કોઈ સોગવાર^૯ થા
તુમ જિસ પે રો રહે થે, યે કિસ કા મઝાર થા?

બેખુદ દેહલવી

કહીં ભી જાયેં, કહોં આસમોં નહીં મિલતા?
લેહદ હી એક જગહ હૈ જહોં નહીં મિલતા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

રૌશની જિનસે હુઈ દુનિયા મેં ઉન કી કબ્ર પર
આજ ઈતના ભી નહીં જા કર કોઈ રખ દે ચિરાગ

'હાફિઝ'

દફના દિયા ગયા મુઝે ચાંદી કી કબ્ર મેં
મેં જિસ કો ચાહતી થી, વો લડકા ગરીબ થા

હિના તૈમુરી

તુમને મેરી મઝાર પર આ કે જો મુસ્કુરા દિયા
બિજલી કડક કે ગિર પડી સારા કફન જલા દિયા

લહદ તક આપ કી તાઝીમ^૧ કર દી
અબ આગે આપ કે આમાલ જાનેં

અકબર ઈલાહાબાદી

જિસ પર અહબાબ^૨ બહુત રોયે, ફક્ત ઈતના થા
ઘર કો વીરાન કિયા, કબ્ર કો આબાદ કિયા

ચકબસ્ત

છોડકર જાના ન થા, જાના પડા
કબ્ર મેં સોના પડેગા બેવજહ

ચિનુ મોદી 'ઈશાદ'

અબ વો મર્કદ પે^૩ સર-એ-શામ^૪ હી આ જાતે હેં
હમને સો કર ભી નસીબ કો જગા રક્યા હૈ

અર્શ મલ્સિયાની

૧. દૃશ્યો એ ૨. કબ્ર ૩. આરામ ૪. મૃત્યુ પછી ૫. જાન ન્યોછાવર કરનાર ૬. જ્યોતિ ૭. ચંદ્રની ચાદર ૮. કબ્રનો દીપ ૯. શોક કરનાર

૧. આદર ૨. દોસ્ત ૩. કબ્ર પર ૪. સાંજ પડતાં જ

क्यामत (प्रलय)

तुम कि बैठे हुअे अेक आइत छे
उठ भउे छे तो क्या क्यामत छे!

शाह हातिम

में तो समझा था क्यामत छे गઈ
भैर, फिर साहब-सलामत छे गઈ

हसरत मोहानी

जाते हुअे कइते छे क्यामत को मिलेंगे
क्या भूब क्यामत का है गोया कोई दिन और

गालिब

मिलाकर आप से नजरें मुसीबत देख ली मैंने
क्यामत से ही कुछ पहले क्यामत देख ली मैंने

सलमा जमीर

न मरते हैं, न नींद आती है, न वो सूरत बिसरती है
यह जते जागते हम पर क्यामत सब गुजरती है

पद्माब्जा मीर दर्द

दूर से जल्वा-अे-कामत^१ ही सही
कुछ तो दिभलाओ क्यामत ही सही

अनवर अली यास

उश्र^२ में ँन्साइड डोगा बस यही सुनते रहे
कुछ यहाँ डोता रहा है, कुछ वहाँ छे जाअेगा

आगा शायर किजिल भाश

उनका आना उश्र में कुछ कम न था
और जब पलटे क्यामत ढा गये

इराक गोरभपुरी

मुझे जन्मत में वड सनम न मिला
उश्र और अेक बार डोना था

मोमिन

दोस्त करते हैं मलामत^१, गैर करते हैं गिला
क्या क्यामत है मुजी को सब भुरा कइने को है

मोमिन

वो मुँड क्या दिभायेंगे मडशर में मुज को
जो आँपें अली से युराये हुअे हैं

नकाब

उजार उश्र में पुरसिश^२ हुई मगर मैंने
न दिल के दाग दिभाये न उनका नाम लिया

उश्र के दिन तो मिलोगे, यह किया मैंने सवाल,
सोयकर देर में जलिमने कइ - 'मुश्किल है'

दाग

ता^३ क्यामत किसी तरड न भुजे
आग अैसी लगा गया कोई

दाग

अली से सोय-समज लो, नहीं तो उश्र के दिन
मेरे सवाल का तुम से जवाब छे कि न छे

हकीम जौनपुरी

१. भूबसूरतीनुं कइ २. क्यामत

१. धिक्कार २. पूछपरछ ३. सुधी

ક્યામત કા સિતમ હૈ યહ ભી દુનિયા મેં કિ મરને પર
અસીરોં કી^૧ બનાઈ કબ્ર ભી સૈયાદ^૨ને ઘર મેં

શાહ અઝીમાબાદી

ગલી મેં યાર કી હો કબ્ર, યા ખરાબે મેં^૩
હમેં તો હશ્ર કે દિન કહીં પે સો રહના

શાહ અઝીમાબાદી

યહી ઇલ્તિજા^૪ હૈ કિ ઐ ખુદા, મુઝે હશ્ર સે તૂ મુઆફ કર
વહ તેરે હુજૂર મેં આયે ક્યા, જો કિસી કો મુહ ન દિખા સકે

જોશ મલસિયાની

કહતે હૈં વો 'જલાયેંગે હમ તુઝ કો હશ્ર તક
દુશ્મન કી કબ્ર તેરે બરાબર બનાયેંગે'

દાગ

વો ઉઠે અંગડાઈયાં લેતે હુએ
મેં યહ સમઝા હશ્ર બરપા હો ગયા

સાકિબ લખનવી

નામ માલૂમ હૈ કાતિલ કા મગર હશ્ર કે દિન
જાનને વાલોં સે કહતા હૂં, મુઝે યાદ નહીં

સાકિબ લખનવી

હશ્ર મેં મૈકદેવાલો, જો ખુદાને યાહા,
યહી જલસા, યહી સાગર, યહી મીના^૫ હોગા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

હશ્ર કે દિન વો ગુનહગાર ન બખ્શા જાયે
જિસને દેખા તેરી આંખોં કા પશેમોં^૬ હોના

જિગર

ઈલાહી ક્યોં નહીં આતી ક્યામત માજરા ક્યા હૈ?
હમારે સામને પહલૂ મેં વો ગૈરોં કે બૈઠે હૈં

દાગ

ક્યામત ભી હોગી તો મેરી બલા સે
મુઝે દાદખાહી^૧ કી તાકત કહાં હૈ?

મોહમ્મદ યાર ખાકસર

હાય ક્યા મુસીબત હૈ, હાય ક્યા ક્યામત હૈ
હમ હી ખા ગએ ધોકા, હમ ચલે થે સમઝાને

જોહરા બાનો 'નિગાહ'

હમ આપ ક્યામત સે ગુઝર ક્યોં નહીં જાતે
જીને કી શિકાયત હૈ તો મર ક્યોં નહીં જાતે

મહબૂબ ખિજોં

મહશર^૨ મેં ઇત્તફાક^૩ સે આયા ન જહન^૪ મેં
વરના તમામ ઉમ્મ તેરા નામ યાદ થા

અબ્દુલ હમીદ અદમ

હમ હશ્ર મેં ગએ થે, મગર કુછ ન પૂછિયે
વો જાન-બૂઝકર વહાં અનજાન બન ગયે

અદમ

નજઆ^૫ કા વક્ત હૈ, બૈઠે રહિયે
આપ ઉઠે તો ક્યામત હોગી

સફી લખનવી

વો દુનિયા થી જહાં તુમ રોક લેતે થે જહાં મેરી
યહ મહશર હૈ યહાં સુનની પડેગી દાસ્તાં મેરી

આનંદ નારાયણ મુલ્લા

૧. કેદીઓની ૨. શિકારી ૩. ખંડેરમાં ૪. પ્રાર્થના ૫. શરાબ કા પ્યાલા ૬. લજિજત

૧. ન્યાય ચાચના ૨. ક્યામત ૩. સંયોગ ૪. સમઝ ૫. મરને કે સમય સાંસ તોડના

महशर में एक सवाल किया था करीम^१ ने
मुझ से वहाँ भी आप की तारीफ़ हो गई

अहम

हमें मालूम है, हम से सुनो, महशर में क्या होगा
सब उसको देखते होंगे, वो हम को देखता होगा

जिगर मुरादाबादी

हम्र में भी भुसरवाना-शान से^२ जाअँगे हम
और अगर पुरसिश^३ न होगी तो पलट आअँगे हम

जेश मलिहाबादी

माना कि हर कदम पे क्यामत है फिर भी 'जेश'
बनता नहीं किसी से मोहब्बत किअे बगैर

जेश मलीहाबादी

सूरत तेरी टिप्पा के कडूगा रोजे-हम्र^४
आँभों का कुछ गुनाह, न दिल का कुसूर था

अमीर मीनाई

घबरा रहे थे क्चों हम्र में एस कदर 'अमीर'
ईतनी ही सी तो बात है कल दो जाता हुई

अमीर मीनाई

काश उसके रूबरू न करें मुझ को हम्र में
कितने मेरे सवाल हैं, जिनका नहीं जवाब

मीर

कश्ती-नाभूदा-तूफ़ान

उनको क्या, तूफ़ाँ उठा कर जो किनारे हो गये
नाभुदा की मुश्किलें तो नाभुदा से पूछिअे

शहरथार

जरा दरिया की तल तक तू पहुँच्य जाने की हिम्मत कर
तो फिर अे डूबनेवाले, किनारा ही किनारा है

माहिर-उल-कादरी

होते हैं बडे़ किस्मत के धनी, जो ये सदमें^१ सह जाते हैं
तूफ़ाने-हवादस^२ में वरना अच्छे अच्छे बह जाते हैं

निगार

कागज नाव थी मँजधार में दम तोड गई
पास पतवार भी थी दूर, किनारे भी न थे

वजीर आगा

ले यल, हाँ, मजधार में ले यल, साहिल-साहिल^३ क्या जाना?
मेरी कुछ परवाह न कर, मैं भूगर^४ हूँ तूफ़ानों का

हकीकत जलन्धरी

दरिया की जिन्दगी पर सदके^५ हज़ार जानें
मुझको नहीं गवारा साहिल की मौत भरना

जिगर मुरादाबादी

साहिल^६ के सुकूँ^७ से किसे ईन्कार है लेकिन
तूफ़ान से लडने में मजा और ही कुछ है

आले अहमद सुरूर

१. पुदा २. बादशाही गहथी ३. आपत्तगत ४. क्यामतना टिपसे

१. आघात २. दुर्घटनाग्रोनुं तोफ़ान ३. किनारे-किनारे ४. अभ्यस्त ५. निछापर ६. किनारा ७. यौन

ये कलना डमने डी तूफ़ॉ में डल डी कशती
कसूर अपनल डै डरिया को क्खल डुरल कलनल ?

आलडतलड तिरनल

कशतियाँ टूट गयी डैं सारी
अड लिये किरतल डै डरिया डड को

डलकी सिदीकी

डुसलकिरों में अडली तल्लियेँ पुरलनी डैं
सकर नयल डै डगर कशतियाँ पुरलनी डैं

सैयड सिडते अली सडल

डड तो डुडो कर कशती को, डुड डी डलर लगलअेंगे
तूफ़ॉ से गर डय निकले, सलडिल से डल टकरलयेँगे

डलडिर डल कलडरी

कशती यलल रडल डै, डगर किस अडल के सलथ
डड डली न डूड डलअें कडी नलडुडल के सलथ

अडड

डसे तूफ़लन की शिडत से क्खल आडुडगी डोगी
डुडल कल नलड लेकर डिसने कशती डुड डी डोगी

डलडिर डल कलडरी

लडरों से डर कर नौकल डलर नडी डोती
कोशिश करने वललों की डलर नडी डोती

डरिवंशरलथ डर्यन

डुडल डर डुड डी डैंने, डुडल को नलडुडल सडडल
डुडल ने डुड डी डुड डर न डलने डुड को क्खल सडडल?

कुगॉ

१. कडुतल २. डुडतल ३. डीडल ॡ. डलललड

१ॡॡ ० गुवलसुतॉ - अे - शलडरी

‘कलनी’, सकीनल^१ अड डली न डूड तो क्खल करे ?
तूफ़लन को न डेड, सितडे-नलडुडल^२ को डेड

कलनी डडलडुनी

डितनल डलललड^३ कल डर डै डुड को
डतनल तूफ़लन कल डर नडी डै

डकर डकडलल

डलड तड डो सके डड डर सितड डलडे यले डलओ
सडनुडर में डडें तूफ़ॉ से डडरलनल नडी आतल

अडड

अलललड किस कल नलड डै, डलललड किसकल नलड
तूफ़लन किस कल नलड डै, कशती में आ के डेड

कैक डुडलली

गर डे गयल डगल डडें तूफ़लन डली ‘कतील’
सलडिल डे कशतियों को डूडुडल करेंगे डड

कतील डिशुड

वकत कल ‘डशुड’ यड सैललड^ॡ डै
कशती, डलडी कोड डय सकते नडी,

डिनु डुडी ‘डशुड’

डेलनल डड डनको तूफ़लनों से आतल डी न थल
किर वो कशती के डडलरी नलडुडल क्खों डन गये ?

अकसर डेरडी

डुडें डडरे सडनुडर ने डुडुडल
डिनुडें तूफ़ॉ कल अंडलडल डलडुत थल

डुडें डंजूर अडडड डंजूर

१. नौकल २. नलडिकनो डुलड ३. नलडिक ॡ. डलनी डेल

१ॡॡ ० गुवलसुतॉ - अे - शलडरी

ઇસકો કહતે હેં કિસ્મત કી નાકામિયાँ
પહલે કશ્તી ગઈ, ફિર કિનારા ગયા

નાઝીં

સહારા ક્યોં લિયા થા નાખુદા કા
ખુદા ભી ક્યોં કરે ઇમ્દાદ^૧ મેરી ?

હફીઝ ખાલંધરી

ઇક તુમ હો કિ કશ્તી કો તૂફાँ મેં ડુબો બૈઠે
ઇક હમ હેં કિ તૂફાँ કો કશ્તી મેં ડુબોતે હેં

સાગર નિઝામી

મુઝે ઐ નાખુદા, આખિર કિસી કો મુંહ ઢિખાના હૈ
બહાના કર કે તનહા પાર ઉતર જાના નહીં આતા

યગાના ચંગેજી

જિન્દગી દરિયાએ-બેહાસિલ^૨ હૈ ઓર કિશ્તી ખરાબ
મેં તો ઘબરા કર દુઆ કરતા હૂં તૂફાँ કે લિએ

સીમાબ અકબરાબાદી

ખુદા ઓર નાખુદા^૩ મિલકર ડુબો દેં યહ તો મુમકિન હૈ
મેરી વજહે-તબાહી^૪ સિફ તૂફાँ હો નહીં સકતા

સીમાબ અકબરાબાદી

નાખુદા કો મેં ખુદા ઉસ વક્ત ભી સમઝા કિયા
જબ મુઝે ખુદ નાખુદા ને જેરે-તૂફાँ^૫ કર ઢિયા

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

તેરી મરઝી પે છોડ દૂં કિસ તરહ તૂફાન મેં કિશ્તી?
તુઝે ઐ નાખુદા, નાવાકિફે-સાહિલ^૧ સમઝતા હૂં

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

તવજજહ^૨ સર્ફ^૩ કરતા વાકઈ ગર નાખુદા અપની
તો ક્યોં સાહિલ સે ટકરા કરકે કિશ્તી ડૂબતી અપની ?

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

નાખુદા ડૂબ ચુકા, નાવ હૈ ગર્કે-તૂફાँ^૪
હાય ! કિસ વક્ત મુઝે યાદે-ખુદા આતી હૈ

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

અંધેરી રાત, તુફાને તલાતુમ^૫, નાખુદા ગાફિલ
યહ આલમ હૈ તો ફિર કિશ્તી, સરે-મૌજે-રવાँ^૬ કબતક ?

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

હમ ડૂબનેવાલે, મૌજોંકી તૌહીન^૭ ગવારા^૮ ક્યા કરતે ?
કિશ્તી કા સહારા ક્યોં લેતે, સાહિલ કી તમન્ના ક્યા કરતે ?

માહિર-ઉલ-કાદરી

તૂફાન-એ-હવાદિસ^૯ સે ડરાતા હૈ હમેં ક્યા ?
હમ લોગ તો અક્સર તહ-એ-ગિદાબ^{૧૦} રહે હેં

જૌનિસાર અખ્તર

તૂફાँ સે ખેલના અગર ઇન્સાન સીખ લે
મૌજોં સે આપ ઉભરેં કિનારે નયે-નયે

અસર લખનવી

૧. સહાયતા ૨. અસહનતાઓની રેલ ૩. મલ્લાહ ૪. બર્બાદીનું કારણ ૫. તોફાનના વખતમાં

૧. કિનારાથી અજાણ ૨. ધ્યાન ૩. આપવું ૪. તોફાનમાં ફસાયેલા ૫. મોટા મોટા મોજાં ૬. બહતી લહરોં
કે ઉપર ૭. અપમાન ૮. સહ ૯. દુર્ઘટનાઓનું તોફાન ૧૦. ભેંવર કે નીચે

मुझे रोकेगा तू औ नाभुदा क्या गर्क^१ छोने से
कि जिनको डूबना है डूब जाते हैं सझीनों में^२

धकभाल

आने वाले किसी तूझान का रोना रो कर
नाभुदा ने मुझे साखिल पे डूबोना याछा

हझीळ जालंधरी

सछारा न देती अगर भौजे-तूझाँ^३
डुबो छी दिया था डमें नाभुदा ने

भझीन अहसन कलीभ

दरिया को अपनी भौज की तुगियानियों^४ से काम
कशती किसी की पार छो या दरभियाँ रहे

हाली

किनारों से मुझे औ नाभुदाओ, दूर छी रभना
वहाँ ले कर यलो, तूझाँ जहाँ से उठने वाला है

अली जलीली

औ भौजे-बला^५, उनको भी जरा, दो यार थपेडे डलके से
कुछ लोग अभी तक साखिल से, तूझाँ का नजारा करते हैं

मुर्धन हसन झजनी

तुम्हें भौजों से डर है, और मेरा तळरूभा ये है
कि मैं साखिल पे भौजों का सछारा ले के पहुँचा हूँ

शहीद अभीपुरी

मेरे डूब जाने का बाईस^६ न पूछो
किनारे से टकरा गया था सझीना^७

हझीळ जालंधरी

जमाने त्र से निराली है आपकी भंतिक^१
नदी को पार किया किसने उलटी कशती में ?

शिकेभ जलाली

तूने कछा न था कि मैं कशती पे भोज हूँ
आँषों को अब न ढाँप मुझे डूबते भी देख

शिकेभ जलाली

मैंने छार्थों को छी पतवार बनाया वरना
अेक टूटी डुई कशती मेरे किस काम की थी ?

परवीन शाकिर

किनारे आज कशती लग रही है
मुझे डर यीज अथछी लग रही है

अनवर शउर

जहाँ सझीने किनारों पे डूब जाते छो
तलाश अैसे किनारों की क्या करे कोई

नेरंग सरहदी

किश्तियाँ सब की किनारे पे पहुँच जाती हैं
नाभुदा जिनका नहीं, उन का भुदा छोता है

जौक

तुम्हीं तो छो जिसे कछती है नाभुदा दुनिया
बया सको तो बया लो कि डूबता हूँ मैं

भजळ

मुझे आज साखिल पे रोने भी दो
कि तूझान में मुस्कराना भी है

भजळ

१. डूनी जतां २. नाय में ३. तोझानी भोजां ४. उझान, जेशा ५. आपतिनी लपसाक ६. कारण ७. नाय

१. नियभजुं शास्त्र

કસમ (શપથ)

જબ કહા મૈને કસમ ખાઓ તો બોલે હુંસ કર
ગર કસમ હૈ ચીજ ખાને કી તો ખા લી જાએગી

રાબર્ટ ગાર્ડનર

ખાતિર^૧ સે યા લિહાજ^૨ સે મૈ માન તો ગયા
ઝૂઠી કસમ સે આપકા ઈમાન તો ગયા

દાગ

ખુદા કી કસમ ઉસને ખાચી જો આજ
કસમ હૈ ખુદા કી મઝા આ ગયા

દાગ

જાનતા હું કિ 'અસદ' વાદે હૈ ઉસકે ઝૂઠે
કુછ અજબ લુત્ફ હૈ રુક-રુક કે કસમ ખાને મેં

ગાલિબ

આપ ખુદ હી સોચિયે મૈં હું ઉન્હેં કિતના અઝીઝ^૩
વો ખુદા કો છોડકર મેરી કસમ ખાને લગે

શકીલ બદાયૂની

અમ્ન^૪ કી જબ કભી ઈસૌં ને કસમ ખાઈ હૈ
લબે-ઇબ્લીસ પે^૫ હલકી સી હુંસી આઈ હૈ

આનંદ નાશયણ મુલ્લા

હાँ, હાँ જરુર વાદે કા ઈફા^૬ કરોગે તુમ
બસ, બસ કસમ ન ખાઓ, મુઝે એતબાર હૈ

હાથ ટૂટે, મૈને જો છેડી હાં જુલ્કેં આપકી
આપ કે સર કી કસમ, દસ્તે-સબા^૭થી, મૈં ન થા

રસા દેહલવી

બુતોં કો^૨ કૌલ^૩ દેતા હું વફા કા
કસમ અપને ખુદા કી ખા રહા હું

હફીઝ ખાલંધરી

ઝહર મિલતા હી નહીં મુઝ કો સિતમગર, વર્ના
ક્યા કસમ હૈ તિરે મિલને કી કિ ખા ભી ન સકું

ગાલિબ

બહુત બઢ-ચઢ કે દાવે ચૌદહવીં કા ચાંદ કરતા હૈ
તુમ્હેં મેરી કસમ ઉઠના, જરા તુમ ભી સંવર જાના

અહસન મારહરવી

અબ ન ચાહોગે કિસી ઔર કો તસલીમ^૪ મગર
ફાયદા ક્યા હૈ મેરે સિર કી કસમ ખાને સે ?

નસીર આરઝૂ

તુમ્હારી નીંદ મેં ડૂબી હુઈ નઝર કી કસમ
હમ્નેં યહ જિદ હૈ કિ જાગો ભી ઔર જગાઓ ભી

મુસ્તફા જેદી

હાँ, 'અસર' સચ હૈ કિ સબ વાદે હૈ ઉસકે ઝૂઠે
કુછ અજબ લુત્ફ હૈ રુક-રુક કે કસમ ખાને કા

અસર લખનવી

ખુદા કે વાસ્તે ઝૂઠી ન ખાઈયે કસ્મેં
મુઝે યકીન હુઆ, મુઝ કો એતબાર આયા

દાગ

૧. આદર ૨. શીલ-સંકોચ ૩. પ્રિય ૪. શાંતિ ૫. શૈતાન ના હોભે પર ૬. વચનપૂર્તિ

૧. ઠંડી હવા નો હાથ ૨. સુંદરિયોને ૩. વચન ૪. કબૂલ

મુઝકો લે જા કર કહા નાસેહ^૧ ને ઉનકે રુબરુ
આપકે સર કી કસમ, યહ આપકા દીવાના હૈ

દખ

કસમ જનાજે પે આને કી મેરે ખાતે હૈં ‘ગાલિબ’
હમેશા ખાતે થે જો મેરી જાન કી કસમ આગે

ગાલિબ

કારવાँ (કાફલો)

મૈં અકેલા હી યલા થા જાનિબે^૨ મંઝિલ મગર
લોગ સાથ આતે ગયે ઔર કારવાँ બનતા ગયા

મજરુહ સુલ્તાનપુરી

ફિર મૈં આયા હૂં તેરે પાસ એ અમીરે - કારવાँ^૩
છોડ આયા થા જહાં તૂ, વો મેરી મંઝિલ ન થી

સીમાબ અકબરાબાદી

અંધેરી રાત, થકી હિમ્મતેં, ગિરાં^૪ મંઝિલ
સલામતી કી દુઆ માંગ કારવાँ કે લિએ

નિહાલ સેવહારવી

સફર કરતે હુએ મંઝિલ-બ-મંઝિલ^૫ જા રહે હૈં હમ
મુઝે યે સારી દુનિયા કારવાँ માલૂમ હોતી હૈ

તિલોકચંદ મહરુમ

વહી કારવાँ, વહી રાસ્તે, વહી જિંદગી કે મરહલે^૬
મગર અપને-અપને મકામ પર, કભી તુમ નહીં, કભી હમ નહીં

શકીલ બદાયૂની

ઉઠા કદમ, કદમ ઉઠા ‘શકીલ’ દેખ સામને
વો ઉડ રહી હૈ ગર્દ^૧ સી, વો જા રહા હૈ કારવાँ

શકીલ બદાયૂની

ન પરવા કી હમારી કારવાँ ને જબ તો ફિર હમ ભી
બિછડ કર કારવાँ સે ક્યૂં તલાશે - કારવાँ કરતે

વહશત કલકતવી

ઈસ તરફ સે ગુજરે હૈં કાફિલે-બહારોં કે
આજ તક સુલગતે હૈં જામ્મ રહગુજારોં કે^૨

મજરુહ સુલ્તાનપુરી

જંગલોં મૈં સર પટકતા જો મુસાફિર મર ગયા
અબ ઉસે આવાઝ દેતા કારવાँ આયા તો ક્યા ?

જોશ મલીહાબાદી

ઈન્હીં જરોં^૩ સે હોંગે કલ નયે કુછ કારવાँ પૈદા
જો જરેં આજ ઉડતે હૈં ગુબારે-કારવાँ^૪ હો કર

શફક ટૈંકી

અબ જિસ તરફ સે યાહે ગુઝર જાએ કારવાँ
વીરાનિયોં^૫ તો અબ મેરે દિલ મૈં ઉતર ગયોં

કૈફી આઝમી

મૈં થા જરૂ કારવાँ કે સાથ મંઝિલ તક ગયા
ચાંદ સૂરજ રાહ મૈં આતે રહે જાતે રહે

બેકલ ઉત્સાહી

કારવાँ અજમ^૬ કા રોકે સે કહીં રુકતા હૈ
લાખ તુમ રાહ મૈં દીવાર ઉઠાતે જાઓ

મોહસિન ભોપાલી

૧. ઉપદેશક ૨. તરફ ૩. કાફલાનો સરદાર ૪. કડી ૫. મંઝિલ ની સાથે ૬. પડાવ

૧. ધૂળ ૨. માર્ગના ૩. અણુ ૪. કાફલાની ધૂળ ૫. ઉજાડ-પન ૬. દૃઢ નિશ્ચય

એ કાફિલે વાલો, તુમ ઇતના ભી નહીં સમઝે
લૂટા તુમ્હેં રહજન^૧ને, રહબર^૨ કે ઇશારે પર

તરન્નુમ કાનપુરી

કિસી રાહરો^૩ કો ખબર યહ ન હોગી
કિ ઇન્સાન તનહા^૪ ભી ઇક કારવાં હૈ

નિઝામ રામપુરી

મેરી તકદીર મેં મંઝિલ નહીં હૈ
ગુબારે-કારવાં હૈ ઓર મેં હૂં

મુઈનઅહસન જજબી

હમ કારવાં કે સાથ હૈં, લેકિન હૈં ઇસ તરહ,
જૈસે બિછડ ગયે હોં, કિસી કારવાં સે હમ

જરા ઠહરો, હમેં ભી સાથ લે લો કારવાંવાલો
અગર તુમસે ન પહચાની ગઈ મંઝિલ તો ક્યા હોગા ?

મજરૂહ સુલતાનપુરી

કાફિલે યા મિટ ગએ યા બઢ ગએ
અબ ગુબારે-રાહ^૫ ભી ઉઠતા નહીં

ફિરાક ગોરખપુરી

મેં સો રહા થા કિસી યાદ કે શબિસ્તા^૬ મેં
જગા કે છોડ ગયે કાફિલે સેહર^૭ કે મુઝે

નાસિર કાઝિમી

હજાર ગર્દિશે^૮ શામો-સેહર સે ગુઝરે હૈં
વો કાફિલે જો તેરી રહગુઝર સે ગુજરે હૈં

સૂફી તબસ્સુમ

૧. લુટારા ૨. પથ પ્રદર્શક ૩. મુસાફર ૪. એકલો ૫. રસ્તાની ધૂળ ૬. શયન કક્ષ ૭. સુબહ ૮. દિન રાતનું ચક્કર

બફૈજે-મસલહત^૧ એસા ભી હોતા હૈ જમાને મેં
કિ રહજન^૨ કો અમીરે-કારવાં^૩ કહના હી પડતા હૈ

જગન્નાથ આઝાદ

જરા ઇતના તો ફર્મા દે કિ મંઝિલ કી તમન્ના મેં
ભટકતે હમ ફિરેંગે એ અમીરે-કારવાં કબ તક ?

ફના કાનપુરી

કારવાં બઢતા રહા, મેં ગર્દ મેં દબતા રહા,
ક્યા કહૂં ? કેસે કહૂં ? ગાફિલ રહા, સોતા રહા

ડૉ. વિનય વાઈકર

‘મજરૂહ’ કાફિલે કી મેરે દાસ્તાં યે હૈ
રહબર ને મિલ કે લૂટ લિયા રાહજન કે સાથ

મજરૂહ સુલતાનપુરી

ખુદા બુરા કરે ઇસ નીંદ કા યહ કેસી નીંદ ?
ખુલી કબ આંખ કિ જબ કારવાં રવાના હુઆ

શાદ અઝીમાબાદી

મુઝે ક્યોં છોડ જાતા બેસહારે દશ્તે-ગુરબત મેં^૪
જરૂરત કુછ અગર મહસૂસ કરતા કારવાં મેરી

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

થકે-મોંદે ભી મંઝિલ પર પહુંચ જાયે બ-આસાની^૫
કોઈ તદબીર એસી એ અમીરે-કારવાં, કર લેં

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

જહાં ભી થક કે કોઈ કારવાં ઠહરતા હૈ
વહીં સે એક નયા કારવાં ચલે હૈ મિયાં

જૉનિસાર અખ્તર

૧. દુનિયાદારીને કારણે ૨. લુટારો ૩. કાફિલાનો સરદાર ૪. યાત્રાના માર્ગમાં ૫. આસાની કે સાથ

દરખત^૧ રાહ બતાયેં હિલા-હિલા કર હાથ
કિ કાફિલે સે મુસાફિર બિછડ ગયા હૈ કોઈ

શિકેબ જલાલી

યાદ આગાઝ-એ-મુહબ્બત^૨ કી દિલોં સે ન ગઈ
કાફિલે ઘર સે બહુત દૂર ન હોને પાએ

ફિરાક ગોરખપુરી

કિસે ખબર કિ સદા કિસ તરફ સે આયેગી
કહાં સે આ કે ઉઠાયેગા કાફિલા મુઝ કો

વઝીર આગા

કારવાં કે ચલને સે, કારવાં કે રુકને તક
મંઝિલેં નહીં યારો, રાસ્તે બદલતે હૈં

‘સહબા’ લખનવી

કિસ્સા (કહાની)

ખૈર ઈન બાતોં મેં ક્યા રકબા હૈ, કિસ્સા ખત્મ કર
મેં તુઝે હમદદ સમઝા થા, યે મેરી ભૂલ થી

રશીદ ‘અફરોઝ’

વહી એક કિસ્સા જમાને કો મિરા યાદ રહા
વહી એક બાત, જિસે આજ પુરાની કહ લો

ખલીલુર્હમાન આઝમી

કરવટેં ક્યૂં બદલ રહે હૈં હુજૂર
અભી આગાજ^૩ હૈ કહાની કા

અસર લખનવી

ઈક બાર ઉસને મુઝકો દેખા થા મુસ્કુરાકર
ઈતની સી હૈ હકીકત, બાકી કહાનીયાં હૈં

મેલારામ ‘વફા’

કહાની દદ કી કલ પર ઉઠા રખો ‘તાબોં’
થકી હુઈ હૈ બહુત રાત, સો ગઈ હોગી

ગુલામ રબ્બાની ‘તાબોં’

મેરે રોને કા જિસ મેં કિસ્સા હૈ
ઉમ્ર કા બેહતરીન હિસ્સા હૈ

જોશ મલિહાબાદી

વો દિન ગુજરે કિ જબ યે જિંદગાની ઈક કહાની થી
મુઝે અબ હર કહાની જિંદગી માલૂમ હોતી હૈ

‘નિસાર’ ઇશવી

કહે હે સુન કે મેરી સરગુજશત^૧ વો બેરહમ
યે કોન જિક હૈ, જાને ભી દો, હુઆ સો હુઆ

સૈદા

દાસ્તાને - દિલ^૨ નહીં હૈ, આપ સુનિએ તો સહી
હમ જફાએ-આસમા^૩ કા માજરા^૪ કહને કો હૈ

જમાના બડે ગૌર સે સુન રહા થા,
હમીં સો ગયે દાસ્તાં કહતે-કહતે

સાકિબ લખનવી

કહાની મેરી રૂ-દાદ-એ-જહાં^૫ માલૂમ હોતી હૈ
જો સુનતા હૈ ઉસી કી દાસ્તાં માલૂમ હોતી હૈ

સીમાબ અકબરાબાદી

૧. વૃક્ષ ૨. પ્યારનો પ્રારંભ ૩. શરૂઆત

૧. કહાની ૨. દિલની કહાની ૩. આકાશનો જુલ્મ ૪. ઠાલ ૫. દુનિયાની કથા

કિસે જાકર સુનાયેં દાસ્તાં અપની તબાહી કી
જહાં મેં તો કિસી સે ભી નહીં હૈ દોસ્તી અપની

કુછ યહી કોહકનો^૧ કેસ^૨ પે ગુઝરી હોગી
મિલતી જુલતી હૈ કહાની મેરે અફસાને સે

જહીર દેહલવી

કહને કો લફ્ઝ દો હેં ઉમ્મીદ ઓર હસરત
ઈનમેં નિહાં મગર ઈક દુનિયા કી દાસ્તાં હૈ

સીમાબ અકબરાબાદી

જવાની ક્યા હુઈ, એક રાત કી કહાની હુઈ,
બદન પુરાના હુઆ, રૂહ ભી પુરાની હુઈ

‘અલીમ’

આખિર ઉસકી સૂખી લકડી એક ચિતા કે કામ આઈ
હરે-ભરે કિસ્સે સુનતે થે જિસ પીપલ કે બારે મેં

પ્રેમનાથ કક્કર

શામ ભી થી ધુઆં-ધુઆં, હુસ્ન ભી થા ઉદાસ-ઉદાસ
દિલ કો કઈ કહાનિયાં યાદ સી આ કે રહ ગઈ

ફિરાક ગોરખપુરી

આગાજ^૩ તો હોતા હૈ, અંજામ નહીં હોતા
જબ મેરી કહાની મેં વો નામ નહીં હોતા

મીનાકુમારી

વો ચાંદ હૈ તો અક્સ^૪ ભી પાની મેં આયેગા
કિરદાર^૫ ખુદ ઉભર કે કહાની મેં આયેગા

ઈકબાલ સાજિદ

કહી કિસી સે ન રુદાદે-જિંદગી^૧ મૈને
ગુજાર દેને કી શય^૨ થી, ગુજાર દી મૈને

હકીમ મખમૂર

અગલે વક્તોં કી સભી બાતેં કહાની હો ગઈ
સુબહેં બેમંજર^૩ હુઈ, આંખેં સુહાની હો ગઈ

હકીમ ‘મંજૂર’

સુની હિકાયતે - હસ્તી^૪ તો દરમિયાં^૫ સે સુની
ન ઈબ્તિદા^૬ કી ખબર હૈ ન ઈન્તિહા^૭ માલૂમ

શાદ અઝીમાબાદી

અભી સે ક્યોં છલક આયે તુમ્હારી આંખ મેં આંસૂ
અભી છોડી કહાં હૈ દાસ્તાને-જિંદગી મૈને ?

અસર લખનવી

યે ઉજલતે - બેજા^૮ ખૂબ રહી,
રુકિયે તો સહી, સુનિયે તો સહી
કુછ દિલ કી કહાની ઓર ભી હૈ
કુછ ગમ કે ફસાને ઓર ભી હૈ

યે કેસી કહાની હૈ કિસ્સાસરા^૯
ન અંજામ^{૧૦} હૈ ઓર ન આગાજ^{૧૧} હૈ

અદમ

વો કિસ્સાગો^{૧૨} ભી ‘જફર’ દિલફિગાર^{૧૩} હી નિકલા
સુનાઈ ઉસને ભી જખ્મોં કી દાસ્તાં મુઝકો

જફર ગોરખપુરી

૧. ફરહાદ ૨. મજનૂ ૩. આરંભ ૪. પ્રતિબિંબ ૫. કાર્ય

૧. જીવનનો કિસ્સો ૨. વસ્તુ ૩. દૃશ્યહીન ૪. જીવનની કહાની ૫. વચ્ચે ૬. આદિ ૭. અંત ૮. અનુચિત જલ્દી ૯. કથાકાર ૧૦. અંત ૧૧. શરૂઆત ૧૨. કથાકાર ૧૩. જખ્મી દિલવાળો

दास्ताने-शबे-गम^१ किस्सा-अ-तुलानी^२ है
मुप्तसर^३ ये है कि तूने मुझे बर्बाद किया

जजनी

मालूम नहीं किस से कछानी मेरी सुन ली
माता ही नहीं अब उन्हें अफसाना किसी का

साधल देहलवी

चौंक पडते हैं जिके 'झानी' से
नींद उचटती है इस कछानी से

झानी भदायूनी

दिल के किस्से कछाँ नहीं छोते ?
छाँ, वो सब से बयाँ नहीं छोते

साकिम लफनवी

वक्त थोडा और यह भी तै नहीं
किस जगह से कीजिये किस्सा शुरु

आरजू लफनवी

'सौदा' फुदा के वास्ते कर किस्सा मुप्तसर^४
मेरी तो नींद उड गयी तेरे फसाने से

सौदा

मेरी रुस्वा^५ और गैरों के ताने, उन की जामोशी
यही दो बार बातें और क्या है दास्तौ मेरी

हर तरफ़ छा गये पैगामे-मुडब्बत^६ बन कर
मुज से अथी रही किस्मत मेरे अफसानों की

जिगर मुरादाबादी

ईक फसाना सुन गये, ईक कछ गये
मैं जो रोया, मुस्कुरा कर रह गये

झानी भदायूनी

सुना है फिर वो सुनने आ रहे हैं दास्तौ मेरी
ईलाही^१, आज तो रंगे-असर लाये जबाँ मेरी

अलम मुजफ्फरनगरी

दिलचस्प है सलीम, छिकायत^२ तेरी मगर
अब सो भी जा, कि यार, बहुत रात छो गई

सलीम अहमद

थोडी है रात और कछानी बहुत बडी
'छाली' निकल सकेंगे न दिल के गुबार^३ अस

हाली

आप की मेरी कछानी अेक है
कहिये अब मैं क्या सुनाऊँ, क्या सुनूँ ?

मयकश अकबराबादी

अब वो बातें, वो किस्से किस तरह 'जाफ़र' लुलाओं
अैसे सदमों का असर दिल पर रहेगा देर तक

जाफ़र शीराज

हमने किस्सा बहुत कछा दिल का
न सुना तुमने माजरा^४ दिल का

आसीफ़

अपनी मायूस उमंगों का फसाना न सुना
मेरी नाकाम मोडब्बत की कछानी मत छोड

साहिर लुधियानवी

१. दुःख की रात का किस्सा २. लांजी कथा ३. संक्षिप्त ४. संक्षिप्त ५. भदनामी ६. प्रेम संदेश

१. फुदा २. किस्सा ३. मनमों दबायेल लाव ४. घटना

શામિલ થી દાસ્તોં મેં કહાની ઈક ઓર ભી
વરના તવીલ^૧ ઈતની મિરી દાસ્તોં ન થી

વઝીર આગા

લુટા કર હમને પત્તોં કે ખજાને
હવાઓં સે સુને કિસ્સે પુરાને

વઝીર આગા

સુન કે 'ફિરાક' કહાની તેરી
ફિતરત^૨ કી ઑંખોં મેં નમી હૈ

ફિરાક ગોરખપુરી

ખત

યૂં મેરે ખત કા જવાબ આયા
લિફાફે મેં ઈક ગુલાબ આયા

ગુસરત બદ્ર

ખત-ઓ-કિતાબત^૩ કી સદા રસ્મ કો જારી રખના
ભૂલ જાના ન હમેં, યાદ હમારી રખના

ખત કા જવાબ તક ભી ન દિયા મેરા જનાબ
ઐસા કસૂર કૌન-સા મુઝ સે હુઆ જનાબ

ખત ઉનકા બહુત ખૂબ ઈબારત^૪ બહુત અચ્છી
અલ્લાહ કરે હુસ્ન-એ-રકમ^૫ ઓર જિયાદા

દાગ

ખત પઢકે હુઆ ઓર ભી વો પેચ-ઓ-તાબ^૧ મેં
ક્યા જાને લિખ દિયા થા ઉસે ઈજિતરાબ^૨ મેં

જૌક

પઢકે તેરા ખત સુલગ ઉઠ્ઠે હેં કાગઝ કી તરહ
કિતની ઉમ્મીદેં થી વા બસ્તા^૩ તિરી તહરીર^૪ સે

મુમતાઝ રશિદ

દોનોં કા એક હાલ હૈ યહ મુદઆ હો કાશ
વો હી ખત ઉસને ભેજ દિયા ક્યૂં જવાબ મેં

મોમિન

લિખ્યા થા અપને હાથોં સે જો તુમને એક બાર
અબ તક હમારે પાસ હૈ વો યાદગાર ખત

હસરત મોહાબી

લે કે ખત ઉનકા કિયા જબ્ત બહુત કુછ લેકિન
થરથરાતે હુએ હાથોં ને ભરમ ખોલ દિયા

જિગર મુરાદબાદી

ગૈર ફિરતા હૈ લિયે યૂં તિરે ખત કો કિ અગર
કોઈ પૂછે કિ યહ ક્યા હૈ ? તો છુપાએ ન બને

ગાલિબ

ક્યા-ક્યા ફરેબ^૫ દિલ કો દિએ ઈજિતરાબ મેં
ઉનકી તરફ સે આપ લિખે ખત જવાબ મેં

દાગ

નહીં ભૂલતા 'મસ્ત' કહના કિસી કા
હમેં રોજ ઈક ખત લિખા કીજિએગા

મસ્ત બનારસી

૧. લાંબી ૨. પ્રકૃતિ ૩. પત્રનો વ્યવહાર ૪. પ્રતીક ૫. લેખન સૌંદર્ય

૧. કુપિત ૨. વ્યાકુળતા ૩. સમ્બદ્ધ ૪. લિખાવટ ૫. ઘોષા

उस शोष को मैं नामे में^१ अल्काब^२ क्या लिखूँ ?
मुशफिक^३ लिखूँ, शकीफ^४ लिखूँ, मेहरबाँ लिखूँ ?

२२४

वो भी शायद रो पड़े वीरान कागज़ देख कर
मैंने उनको आभिरि भत में लिखा कुछ भी नहीं

जहूर नज़र

वाँ से आया है जवाबे-भत कोई सुनियो तो जरा
मैं नहीं हूँ आप में, मुज़ से न समझा जाओगा

जुरमत

लिखा वही था कि जो था नसीब का लिक्खा
बला से, भतका जवाब उसने कुछ दिया तो सही

काबिल देहलवी

भत तो भेजा है पर अब, भौफ़ यही है दिल में
मैंने क्या उसको लिखा और वो क्या समझेगा ?

मजबूँ अज़ीमाभाटी

गैर के धोके में भत ले के मिरा कासिद से
पढने को पढ तो लिया, नाम मगर छोड दिया

निज़ाम रामपुरी

बरसों से कान पर है कलम इस उमीद पर
लिखवाओ मुज़ से भत, भिरे भत के जवाब में

हैं भी जवाब भत का कि न हें क्या भबर मुझे
क्यों अपने साथ ले न गया नामाबर^५ मुझे

सही लजनवी

वादे का नाम लभ पे न आओ प्यामबर^१
कहना इकत यही कि बहुत दिन गुजर गओ

जलील मानिकपुरी

भिट यले मेरी उभीदों की तरह डई मगर,
आज तक तेरे भतों से तिरी भुशबू न गई

अफ्तर शीरानी

नामाबर कुछ तू जबानी भी तो कहना उन से
मेरा मतलब है बहुत, और है थोडा कागज

निज़ाम रामपुरी

जलाये क्यों ? अगर छतने ही कीमती थे भुतूत
कुरेदते हो अबस^२ राभ अब अँगीठी में

शिफेब जलाली

चिठियाँ आती रहीं, जाती रहीं
बीय में गो^३ नामाबर कोई न था

अनवर शउर

पुर्जे उडा के भत के ये छक पुर्ज लिख दिया
लो अपने ओक भत के ये सौ भत जवाब में

बिस्मिल देहलवी

सियाही आँभ से ले कर ये नामा^५ तुम को लिखता हूँ
कि तुम नामा को देखो और तुम्हें देखें मेरी आँभें

मेरा भत पढकर बोले नामाबर^६ से जा, भुदा डाकिज
जवाब आया मेरी किस्मत से लेकिन लाजवाब आया

शहील बदायूनी

१. भत में २. संजोधन ३. दोस्त ४. कृपाणु ५. पत्रवाहक

१. संदेश ले जाने वाला २. व्यर्थ ३. यद्यपि ४. टुकड़े ५. पत्र ६. पत्रवाहक

નહીં આતા હૈ અબ કરાર^૧ મુઝે
તેરે ખત કા હૈ ઇન્તઝાર મુઝે

ઉમરાવ મહલ

લિખો સલામ, ગૈર કે ખત મેં ગુલામ કો
બન્દે કા બસ સલામ હૈ, ઐસે સલામ કો

મોમિન

તુમ્હારે ખત મેં નયા એક સલામ કિસ કા થા ?
ન થા રકીબ^૨ તો આખિર વહ નામ કિસ કા થા ?

દાગ

‘દુબારા હમકો કભી ભૂલકર ન લિખના ખત’
યહ શર્ત હૈ મેરે ખત કે જવાબ મેં દાખિલ

દાગ

હાલે-દિલ યાર કો લિખૂં ક્યોં કર
હાથ દિલ સે જુદા નહીં હોતા

મોમિન

ખત મેં મુઝે અવ્વલ તો સુનાઈ હૈં હજારોં
આખિર યહી લિક્ખા હૈ કિ મેં કુછ નહીં કહતા

દાગ

યે ખત કિસી કો ખૂન કે આંસૂ રુલાયેગા
કાગજ પે રખ દિયા હૈ કલેજા નિકાલ કે

ખલીલ ધનતેજવી

જાઓ, અબ તુમ્હેં રુસ્વા^૩ કોઈ ભી કર સકતા નહીં
વો તુમ્હારે ખત પડે હૈં ફર્શ પર જલતે જુએ

અઝીઝ કાદરી

ખ્વાબ

ઈક ના તમામ ખ્વાબ મુકમ્મલ^૧ ન હો સકા
આને કો જિંદગી મેં બહુત ઈકિલાબ આએ

અન્દલીબ શાદાબી

આંખોં મેં જો ભર લોગે તો કાંટે સે ચુભેંગે
યે ખ્વાબ તો પલકોં પે સજાને કે લિએ હૈં

જાંનિસાર અખ્તર

ન કોઈ ખ્વાબ હમારે હૈં, ન તાબીરેં^૨ હૈં
હમ તો પાની પે બનાઈ હુઈ તસ્વીરેં હૈં

ફતીલ શિફાઈ

હસરતેં દિલ કી મુજસ્સમ^૩ નહીં હોને પાતી
ખ્વાબ બનને નહીં પાતા કિ બિખર જાતા હૈ

મુમતાઝ મિઝાં

હલ કર લિયા મજાજ^૪ હકીકત કે રાઝ કો
પાઈ હૈ મેંને ખ્વાબ કી તાબીર ખ્વાબ મેં

અસગર ગોંડવી

મજાઝ કેસા, કહાં હકીકત, અભી તુઝે કુછ ખબર નહીં હૈ
યહ સબ હૈ ઈક ખ્વાબ કી સી હાલત જો દેખતા હૈ સહર નહીં હૈ

અસગર ગોંડવી

હમારે પાસ હૈ ખ્વાબોં કે આઈને ‘શબનમ’
યહ પત્થરોં કા જમાના હૈ, દેખતે ક્યા હો

શબનમ

૧. ચૈન ૨. દુશ્મન ૩. બદનામ

૧. પૂર્ણ ૨. સ્વપ્નજું શુભાશુભ ફળ ૩. સાકાર ૪. સામર્થ્ય

ખ્વાબ મેં વાદા તો મુઝ સે કર ગએ હૈં વો જરૂર
દેખિએ ઉસ ખ્વાબ કી મિલતી હૈ અબ તાબીર ક્યા ?

દાખ

મોજેં બહમ^૧ હુઈ તો કિનારા નહીં રહા,
આંખોં મેં કોઈ ખ્વાબ દુબારા નહીં રહા

પરવીન શાકિર

રાત સારી કિસી ટૂટી હુઈ કશતી મેં કટી
આંખ બિસ્તર પે ખુલી, ખ્વાબ મેં દરિયા દેખા

અહમદ મુશ્તાક

કૌન હૂં, ક્યોં જિન્દા હૂં, સોચતા રહતા હૂં
ખ્વાબોં કી દુનિયા મેં જાગતા રહતા હૂં

નઝીર કેસર

માના વો એક ખ્વાબ થા, ધોકા નઝર કા થા
ઉસ બેવફા સે રબ્ત^૨ મગર ઉમ્ર ભર કા થા

રશીદ કેસરાની

કામયાબી કે દેખતા હૂં ખ્વાબ
મેરે માલિક ! મુઝે હુઆ ક્યા હૈ ?

અખ્તર અન્સારી

હમારે ખ્વાબ ભી બહલા ન પાયે આજ હમેં
જો રો લિએ હૈં તો કુછ દિલ બહલ ગયા હૈ મિયાં

જૌનિસાર અખ્તર

બદન કા શહર હૈ સૂના, કહો ચલા આયે
વો ખ્વાબ બન કે મુઝે રાત ભર જગાયે કભી

કિશ્વર નાહીદ

જગાને, ચુટકિયાં લેને, સતાને કૌન આતા હૈ
યહ છુપકર ખ્વાબ મેં અલ્લાહ જાને કૌન આતા હૈ

મુઝફ્ફર ખેરાબાદી

દેખા જો મેંને સુબહ કો ઉઠકર તો કુછ ન થા
શબ^૩ કો હસીન ખ્વાબ મેં આએ, ચલે ગએ

રિયાઝ

રહા ખ્વાબ મેં ઉન સે શબ ભર વિસાલ
મિરે બખ્ત જાગે, મેં સોતા રહા

અમીર મીનાઈ

ખ્વાબ મેં ઉનકો કિસીને રાત છેડા હૈ જરૂર
દેખતે હૈં ગૌર સે મુઝ કો બુલાકર સામને

જાઈક

કિસી કી યાદ મુઝ કો નીંદ સે આકર જગા દેતી
કિસી કા વસ્લ^૨ મેરે ખ્વાબ કી તાબીર હો જાતા

શફી રિઝવી

આએ કહાં વો ખાનાખરાબોં કે^૩ ઘર કહાં
યાં ખ્વાબ તક નહીં કિ કભી આએ ખ્વાબ મેં

બિસ્મિલ

ખ્વાબ હી મેં નઝર આતા વો શબ-એ-હિજ્જ^૪ કહીં
સો મુઝે હસરત-એ-દીદાર^૫ ને સોને ન દિયા

નાસિખ

૧. પરસ્પર માળવું ૨. સમ્બન્ધ

૧. રાત્રિ ૨. મિલન ૩. આવારાઓના ૪. વિયોગની રાત્રિ ૫. દર્શનની ઉમ્મીદ

દેખકર ગોરે-ગરીબો^૧ કો અજલ^૨ યાદ આયી
સોને વાલોં ને ક્રિયા ખાબ સે બેદાર^૩ મુઝે

અહમદ સહારનપુરી

ક્યા કહા ઉસને, મુઝે યાદ નહીં, લેકિન
ઇતના માલૂમ હૈ ખ્વાબોં કા ભરમ ટૂટ ગયા

પરવીન શાકિર

નીંદ જબ ખ્વાબોં સે પ્યારી હો તો ઐસે અહદ^૪ મેં
ખ્વાબ દેખે કૌન ઔર ખ્વાબોં કો દે તા'બીર^૫ કૌન ?

પરવીન શાકિર

ઘરોંદા એક બનાયા થા હમને ખ્વાબોં કા
ગિરા કે ખુદ વો ઘરોંદા કહોં ચલે આયે

અહમદ હમદાની

અપને ખ્વાબોં સે મુહબ્બત હૈ તો 'જાવેદ' ઉઠો
અપને ખ્વાબોં કો હકીકત મેં બદલને કે લિએ

ફરીદ જાવેદ

રાત યે મેંને ખ્વાબ મેં દેખા તુમ તન્હા હો
સારા દિન મેં ભીડ મેં થી ઔર રહી અકેલી

ફાતિમા હસન

ઉન્હેં અપના નહીં સકતા, મગર ઇતના ભી ક્યા કમ હૈ
કિ કુછ મુદત હસીં^૬ ખ્વાબોં મેં ખો કર જી લિયા મેંને

સાહિર લુધિયાનવી

મેરે ખ્વાબોં કે ઝરોંકો કો સજાને વાલી
તેરે ખ્વાબોં મેં કહીં મેરા ગુઝર હૈ કિ નહીં ?

૧. વહ સ્થાન જહોં મુઠેં ગાડે જાતે હોં ૨. મૃત્યુ ૩. જાગતા હુઆ ૪. સમય ૫. સ્વપ્ન ફલ બતાના ૬. ખૂબસૂરત

પૂછ કર અપની નિગાહોં સે બતા દે મુઝ કો
મેરી રાહોં કે મુકદ્દર^૧ મેં સહર^૨ હૈ કિ નહીં ?

સાહિર લુધિયાનવી

ગુલોં કી ગોદ મેં જૈસે નસીમ^૩ આકર મચલ જાયે
ઉસી અંદાજ સે ઉન પુરખુમાર^૪ ઔંખોં મેં ખાબ આયા

અસર લખનવી

ઔંખોં કો નીંદ ભી તો નહીં ઇજ્તિરાબ^૫ મેં
ઇસ પર હુસ્ને-જન^૬ કિ વો આયેંગે ખ્વાબ મેં

નઝર રશીદી

ખ્વાબોં કી ગિરફત^૭ મેં હૈ 'શાહિદ'
જાગા હુઆ હૈ ન સો રહા હૈ

શાહિદ કબીર

કોઈ તન્વીર^૮ નહીં, કોઈ ભી તાબીર^૯ નહીં
ખ્વાબ હી ખ્વાબ હૈ ઇસ શબ^{૧૦} મેં સહર^{૧૧} હોને તક

તાજ ભોપાલી

ઝૂઠ હૈ સબ તારીખ^{૧૨} હમેશા અપને કો દુહરાતી હૈ
અચ્છા, મેરા ખ્વાબે-જવાની થોડા સા દુહરાયે તો

અંદલીબ શાદાની

ઔંખ મલતે હુએ દેખા તો ઉજુબા^{૧૩} નિકલે
ખ્વાબ મેં ભી નહીં સોચા થા કિ તુમ ઐસે હો

મિદહત

૧. ભાગ્ય ૨. પ્રભાત ૩. પ્રાતઃ સમીર ૪. મસ્ત ૫. બેચેની ૬. સુંદર વિચાર ૭. પકડ ૮. પ્રકાશ ૯. સપને કા ફલાદેશ ૧૦. રાત્રિ ૧૧. સુબહ ૧૨. ઇતિહાસ ૧૩. બેહતરીન

ज्वाभ कैसे छोते हैं, पूछते छो क्या उनसे
भूष जिन गरीबों को रात भर सताती है

अरुण साहिबाबादी

मैंने इस भौंके से बोये नहीं ज्वाबों के दरभ्त^१
कौन जंगल में उगे पेड़ को पानी देगा

दाराभ आनो वड़ा

टूटे हुअे ज्वाबों की युभन कम नहीं छोती
अभ रो के भी आँभों की जलन कम नहीं छोती

अकभर दलाहाबादी

वो क्या गये कि नींद भी आँभों से ले गये
यानी कि ज्वाभ में भी न आये तमाम रात

शमीम जयपुरी

तुम ज्वाभ में भी आये तो मुँह को छुपा लिया
देभो जहाँ में पर्दानशीं और भी तो है

दग

बहार आने से पहले अेक परीशां-भाभ देभा था
कि जैसे छुट रहा है फस्ले-गुल^२ में आशियाँ उमसे

अङ्कर मुहानी

अय बिरडभन,^३ उमारा तेरा अेक है आलभ
उम ज्वाभ देभते हैं, तू देभता है सपना

अकभर दलाहाबादी

मिलने का वादा मुँह से तो उनके निकल गया
पूछी जगह जो मैंने, कछा हँस के 'ज्वाभ में'

अमीर मीनाई

वादे के अपने सभ्ये थे, आते वो ज्वाभ में
'निजाम' तुम्हीं को नींद न आई तमाम रात

निजाम रामपुरी

ज्वाबों के दरिये^१ भी तो वीरान पड़े हैं
जबसे भिरी रातों का भुदा रूठ गया है

'कैस' रामपुरी

उमने दुनिया में आ के क्या देभा ?
देभा जो कुछ, सो ज्वाभ सा देभा

बहादुर शाह 'जङ्ग'

उर शाम हुई सुभल को अेक ज्वाभे-ङ्गराभोश^२
दुनिया यही दुनिया है तो क्या याद रहेगी

यगाना रंगेछ

ज्वाभ में भी तो नजर भर के न देभा उनको
ये भी आदाभे-मुहब्बत को गवारा न हुआ

'रसा'

मैंने देभा है बहारों में यभन को जलते
है कोई ज्वाभ की ताभीर^३ बताने वाला ?

अहमद ङ्गराज

क्या जाने उसे वहम है क्या भेरी तरङ्ग से
जो ज्वाभ में भी रात को तनडा नहीं आता

जौङ्ग

अपना आप लुटाकर यूँ उम तेरी राह में बैठे हैं
जैसे कोई पतञ्ज में भी देभे ज्वाभ बहारों का

जमील मलिक

१. वृक्ष २. वसंत ऋतु ३. पंडित

१. भिडकी २. लूला हुआ स्पण ३. स्पण का इल

ક્યા નજાકત^૧ હૈ કિ આરિજ^૨ ઉન કે નીલે પડ ગયે
હમને તો બોસા લિયા થા ખ્વાબ મેં તસ્વીર કા

રાત શૈતાન ખ્વાબ મેં દેખા
સારી સૂરત જનાબ કી સી થી

ઈશા

અપની ઑંખોં કે બિસ્તર પર કિસ કે લિએ અબ ફૂલ યુનૂં
સપને સફર સે કબ લોટે હૈં, કબ બનતી હૈ બિગડી બાત

એચ તસવ્વુર

ઝોકે ને તાર-તાર કિયા પૌ-ફટે કા ખ્વાબ
કિન પાગલોં કે હાથ હમારી કબા^૩ લગી

વજીર આગા

ખ્વાબ જો દેખે ન થે ઉન કી સજા તો મિલ ગઈ
બારહા^૪ દેખા જિન્હેં ઉન કા સિલા^૫ મિલતા નહીં

અમીક હન્ફી

બિખર ગયા થા જો કલ રાત કિરચિયોં કી તરહ
મેરી નિગાહ વો ટૂટા સા ખ્વાબ માંગે હૈ

કરામત અલી

ખ્વાબ ઈન ઑંખોં સે અબ કોઈ ચુરા કર લે જાએ
કબ્ર કે સૂખે હુએ ફૂલ ઉઠા કર લે જાએ

બશીર બદ્ર

જિન કી તાબીર^૬ હૈં ઑંસૂ ‘શોહરત’
આજ વો ખ્વાબે-હસી^૭ યાદ નહીં

શોહરત બુખારી

યે ભી ઈક સિતમ થા કિ ખ્વાબ મેં મુઝે અપની શકલ દિખા ગયે
કભી નીંદ બરસોં મેં આઈ થી સો વે ઈસ તરહ સે જગા ગયે

જાફરઅલી ‘હસરત’

મુઝ કો ન ઈન્તઝાર મેં નીંદ આયે ઉમ્ર ભર
આને કા વાદા કર ગયે આયે જો ખ્વાબ મેં

ગાલિબ

તુમ રાત વાદા કરકે જો હમ સે ચલે ગયે,
ફિર તબ સે ખ્વાબ મેં ભી ન આયે, ભલે ગયે !

મુસહફી

મેં અપને ખ્વાબ સે કટ કર જીઉં તો મેરે ખુદા
ઉજાડ દે મેરી મિટ્ટી કો દરબદર^૧ કર દે

ઈફ્તિખાર આરિફ

ખ્વાબ મેં તુમ કો કિસને રોકા હૈ ?
આને જાને કે હૈં હજાર તરીકે

દાગ

જિસ તરહ ખ્વાબ મેરે હો ગયે રેજા રેજા^૨
ઈસ તરહ સે ન કભી ટૂટ કે બિખરે કોઈ

પરવીન શાકિર

પલકેં ભી ચમક ઉઠતી હૈં સોતે મેં હમારી
ઑંખોં કો અભી ખ્વાબ છુપાને નહીં આતે

બશીર બદ્ર

૧. કોમળતા ૨. ગાલ ૩. એક પ્રકાર કા લંબા ઢીલા પહનાવા ૪. કઈ બાર ૫. પુરસ્કાર ૬. સ્વપ્ન ફલ
૭. ખૂબસૂરત સપના

૧. ઘર-ઘર ૨. ટુકડે ટુકડે

ज्वालिश (एरुणा)

ईसाँ की ज्वालिशों की कोई ईतिहा^१ नहीं
दो गज जमीन भी यादिये, दो गज कंकन के बाद

कैड़ी आठमी

सब्ज^२ डोती डी नहीं ये सरजमी^३
तुम्हे-ज्वालिश^४ दिल में तू बोता है क्यों ?

भीर

याहें तो तुम को याहें, देभें तो तुम को देभें
ज्वालिश दिलों की तुम डो, आँभों की आरजू तुम

भीर

तुजे बाँडों में लर लेने की ज्वालिश यूँ उलरती है
कि मैं अपनी नजर में आप रुसवा डो - सा जाता हूँ

जाँनिसार अप्तर

दिल से रुपसत^५ डुई कोई ज्वालिश^६
गिरिया^७ कुछ बेसबभ^८ नहीं आता

भीर

बुजाये बुज नहीं सकती बदन की आग कभी
कि अब तो देभ लिया ज्वालिशें दबाकर भी

अनवर महमूद जालिद

मैं और तुम से वरल^९ की ज्वालिश ! भङा न डो
अेक बात बेभुदी^{१०} में जुभाँ से निकल गई

हिज शाहजहँपुरी

डूब के मर जाने की ज्वालिश जगरी है तो देर न कर
मुमकिन है फिर इस दरिया में इतनी ली गडराई न डो

मुजफ्फर

डजारों ज्वालिशें हें दफन मुज में
में जता जगता ईक मकबरा^१ हूँ

अलील धनतेजवी

मैंने कब डूल को पाने की दुआ माँगी है
सूभे पत्तों ने कभी बादे-सभा^२ माँगी है ?

अलील धनतेजवी

कतल डिस्तों में^३ डुआ उस शप्स का
ज्वालिशों के भीय जो पलता रडा

मुहसिन

मेरी ज्वालिश थी कि ज लर के सँवारूँगा तुजे
जिन्दगी तुज से मगर आज मैं शर्मिँदा हूँ

अलिश अडोदवी

आक (धूण)

डमने माना कि तगाकुल^४ न करोगे लेकिन
आक डो जायेंगे डम, तुम को अबर डोने तक

गालिब

क्या पूछता है तू मेरी बरबादियों का डाल
थोड़ी सी आक लेके डवामें उडा के देभ

जलील मानिकपुरी

१. अंत २. हरी ३. जमीन ४. एरुणा का बीज ५. बिदा ६. एरुणा ७. आह ८. अकारण
९. मिलन १०. तल्लीनता

१. मजार २. पुरवा हवा ३. अंशों में ४. उपेक्षा

उसको क्या डक है कि वो जाके - वतन में दफन हो
जिसके दिल में अजमते -जाके - वतन कुछ भी नहीं

सीमाज अकभराभाटी

सिपुर्टे जाक ही करना है मुज को
तो फिर काहे को नहलाया गया हूँ

हकीज जालंधरी

कितने मुझलिस हो गये, कितने तवंगर हो गये
जाक में जब मिल गये, दोनों बराबर हो गये

जोक

मुझे दफन करना तू जिस घड़ी, तो ये उस से कहना कि मैं परी
वो जो तेरा आशिके-जार था, तहे-जाक^१ उसको दबा दिया

जहादुर शाह जकर

जाक में मुजको मिलाकर वो सनम कहता है
अपने अल्लाह से जाकर मेरी इरियाद करो.

सभा लजनवी

करने गये थे उन से तगाहुल का डम गीला
की अक ही निगाह कि बस जाक हो गये

गालिज

फिरते आदम^२ में थी अल्लाह क्या नशवोनुमा^३
अक मुह्री जाक यूँ कैली कि दुनिया हो गई

साकिज लजनवी

यूँ अगर देबिअे क्या कुछ नहीं मुश्ते-गुबार^४
और अगर सोयिअे तो जाक भी ठन्साँ में नहीं

पं. दत्तात्रेय कैड़ी

गदा नवाज^१ कोई शह-सवार^२ राह में है
बलन्द^३ आज नेहायत^४ गुबार^५ राह में है

आतिश

नसीम^६ है तेरे कूये^७ में और सबा^८ भी है
हमारी जाक से देपो तो कुछ रहा भी है ?

सैद

गली-गली की वो काहे को जाक छानेगा
नसीज हो गई जिसको तिरी गली अे दोस्त

बिस्मिल अल्लामाद्री

मिह्री का जिस्म ले के यले हो तो सोय लो
ईस रास्ते में अक समंदर भी आयेगा

सलीम शाहिद

मिह्री जो देने आये हो तो दो हँसी भुशी
ईको भी अब गुबार को दिल से निकाल के

अमीर मीनाई

तू जिस की राह में रोया है उम्र भर 'नासिक'
वो सुबह राप हुई, अपनी जेदी भर ले जा

बिसार नासिक

निकला गुबार^६ दिल से सफाई तो हो गई
अच्छा हुआ जो जाक में तुमने मिला दिया

जर्क

१. मिह्री के नीचे २. मानव स्वभाव ३. दिमाग ४. मुह्री भर धूण

१. बिस्मिल पर दया करने वाला २. शाही घुड़सवार ३. गीया ४. बहुत ५. धूण ६. प्रभात समीर ७. गली ८. प्रातः पवन ९. मन में दबाया हुआ कोध, दुःख, द्वेष आदि

आग में जिसे जलना हो, वो छिन्दू बन जाये
आक में हो जिसे मिलना वो मुसलमाँ हो जाये

यगाना रंगेळी

लिप कर जमीं पे नाम हमारा मिटा दिया
उनका तो पेल, आक में हम को मिला दिया

नयाज अफ्तर महल

आक का पुतला बना और आक की तस्वीर है
आक में मिल जायेगा और आक दामनगीर^१ है

हम जानते तो ईशक न करते किसू के साथ
ले जाते दिल को आक में इस आरजू के साथ

मीर तक़ी मीर

क्या-क्या अजीज़ दोस्त मिले मेरे आक में
नाहॉ यहाँ किसू का किसी कू भी गम हुआ ?

मीर

मिलाकर आक में भी डाय शर्म उनकी नहीं जाती
निगाह नीची किसे वो सामने मढ़इन^२ के बेंठे हैं

अमीर मीनाई

ले गया आक भी हमराह^३ दिल अपने 'कासिम'
शायद इस जिन्स^४ का यहाँ कोई भरीदार न था

कासिम

आक ही अक्वल - ओ - आभिर^५ ठहरी
कर के जरे^६ को गुहर^७ क्या करते ?

परवीन शाकिर

माटी से माटी मिले जो कर सभी निशान
किस में कितना कौन है, कैसे हो पडयान ?

बिदा इजली

तेरे क्यूे में^१ रहकर मुझ को मरमिटना गवारा है
मगर टैरो-हरम^२ की आक अब छानी नहीं जाती

जोश मलसियानी

आके-आदम^३ ही है तमाम जमीन
पाँव को हम संभाल रहते हैं

मीर

न रफ़्मी मेरी आक भी उस गली में
कदूरत^४ मुझे है निडायत^५ सभा^६ से

मीर

क्या किया है इलक^७ का मैं कि मुझे
आक ही में मिलाये जाता है

मीर

जिस्मआकी^८ का जहाँ परदा उठा
हम हुआ फिर 'मीर' सब कुछ हम हुआ

मीर

नीची नज़रें उंची अब हों या न हो
आक में मिलना था जिस को मिल गया

जलाल

१. दामन पकड़नेवाला २. कब्र ३. सडयात्री ४. चीज़ ५. प्रथम और अंतिम ६. धूलकण
७. मोती

१. गली में २. मंदिर-मस्जिद ३. मनुष्य के शरीर की धूल ४. वैमनस्य ५. अत्यंत ६. हवा ७.
आसमान ८. मिट्टी का शरीर

દુશ્મનોં સે દોસ્તી, ગૈરોં સે યારી યાહિએ
ખાક કે પુતલે બને તો ખાકસારી^૧ યાહિએ

દાખ

દિલ મુઝે ઉસ ગલી મેં લે જાકર
ઔર ભી ખાક મેં મિલા લાયા

મીર

ન કિસી કી ઑંખ કા નૂર હૂં, ન કિસી કે દિલ કા કરાર હૂં
જો કિસી કે કામ ન આ સકે મેં વો એક મુશ્ત-એ-ગુબાર^૨ હૂં

બહાદુર શાહ ઝફર

ખાક આરામ કી ખ્વાહિશ હો વતન સે બાહર
જબ હમેં ચૈન 'તપિશ' અપને હી ઘરને ન દિયા

અબ્દુલ લતીફ 'તપિશ'

યૂં ખાક મેં મિલા કે ન અરમાન^૩ જાઈએ
ગુસ્સે કો થૂક દીજિએ ઔર માન જાઈએ

અકબર ઈલાહાબાદી

હર આરઝૂ કો ખાક મેં પિન્હોં કિએ હુએ
બૈઠા હૂં અપને દિલ કા જનાજા લિયે હુએ

બિસ્મિલ

ડૂબતી હૈ એક પલ મેં કિશ્તી-એ-ઉમ્ર-એ-રવોં^૪
ખાક ઐસી જિંદગાની કા ભરોસા કીજિએ

તસ્લીમ

ઐ યર્ખ,^૫ કિતને ખાક સે પૈદા હુએ હસીન ?
તૂ એક આફતાબ^૬ કો ચમકા કે રહ ગયા

જલીલ માનિકપુરી

ખાક બનતી મેરે-તેરે દિલ મેં
એક શીશા થા, એક પત્થર થા

હફીઝ જોનપુરી

મેં બેકરાર ખાક મેં કબ તક મિલા કરું
કુછ મિલને યા ન મિલને કા તો ભી કરાર કર

મીર

મેં જિસ કો રાહ દિખાઉં વહી હટાયે મુઝે
મેં નકશ-એ-પા^૧ હૂં, કોઈ ખાક સે ઉઠાયે મુઝે

આરિફ અબ્દુલ મતીન

મેં ફિર ખાક કો ખાક પર છોડ આઈ
રિઝા-એ-ઈલાહી^૨ કી તકમીલ^૩ કર દી

પરવીન શાકિર

તુમ ફાતિહા^૪ ભી પઠ ચુકે, હમ દફન ભી હુએ
બસ, ખાક મેં મિલા ચુકે, ચલિયે, સિધારિયે

આતિશ

મિલાતે હો ઉસી કો ખાક મેં જો દિલ સે મિલતા હૈ
મેરી જાં યાહનેવાલા બડી મુશ્કિલ સે મિલતા હૈ

દાખ

કુછ ઢેર રાખ કે હેં, કુછ અધજલી સી લકડી
આયા થા ઈક મુસાફિર સહરાએ-જિન્દગી^૫ મેં

જમીલ મઝહરી

રાયગોં^૬ 'હસરત' ન જાએગા મિરા મુશ્તે-ગુબાર^૭
કુછ જમીં લે જાયેગી, કુછ આસમોં લે જાએગા

હસરત

૧. વિનમ્રતા ૨. મુઢી ભર ધૂલ ૩. ઈચ્છા ૪. છિપા હુઆ ૫. વર્તમાન જીવન કી નૌકા ૬. આકાશ ૭. સૂર્ય

૧. પદ-ચિન્હ ૨. ઈશ્વર કી ઈચ્છા ૩. પૂરા કરના ૪. પ્રાર્થના ૫. જીવન રૂપી જંગલ ૬. વ્યર્થ ૭. મુઢી ભર ધૂલ

લડા કે ઉન બુતોં સે ઑંખ દુનિયા મેં રહા જબ તક
ખુદા કે સામને ક્યા ખાક બન કે પારસા^૧ જતા

બેખુદ દેહલવી

મિટ્ટી ન દી મઝાર^૨ તલક આકે ઉસને ભી
કહતે હેં લોગ ખાક મેં ઉસને મિલા દિયા

મોમિન

તૂ તો જિસ ખાક કો ચાહે વો બને બન્દા-એ પાક^૩
મેં ખુદા કિસ કો બનાઉ જો ખફા તૂ હો જાએ

બર્ક

મિલ ગયા હોગા ખાક મેં જૂં-અશક^૪
તેરી ઑંખોં સે જો ગિરા હોગા

અમીનુદીન ચર્કી

જબી^૫ પર ખાક હેં યે કિસકે દર^૬ કી
બલાયેં લે રહા હૂં અપને સર કી

વો હજાર દુશ્મને-જા^૭ સહી, મુઝે ગૈર ફિર ભી અઝીઝ^૮ હે
જિસે ખાકે-પા^૯ તેરી છૂ ગઈ, વો બુરા ભી હો તો બુરા નહીં

જિગર મુરાદાબાદી

છૂટ જાયેં ગમ કે હાથોં સે જો નિકલે દમ કહીં
ખાક ઐસી ઝિંદગી પર, તુમ કહીં ઔર હમ કહીં

મઝહર અલીઝાર

અય ચશમે-તર^{૧૦} ન અશક^{૧૧} બહા ઉનકે સામને
મોતી મિલાકે ખાક મેં બેઆબરૂ^{૧૨} ન હો

હસરત મોહાબી

તૂ ગુમ પડા હેં અપને ખયાલોં કી ધૂલ મેં
મેં ક્યૂં તુઝે તલાશ કરું ફૂલ-ફૂલ મેં

વઝીર આગા

મેં બન ગયા ગુહર તો મિરા ઈસમેં દોષ ક્યા ?
બેવજહ મુઝકો ખાક મેં તુમ રોલને લગે

વઝીર આગા

તમામ રાહોં મેં બિખરે પડે હેં ઉસકે કદમ
જર્મી કી ધૂલ સે વો કિતના ધ્યાર કરતા થા

વઝીર આગા

ઉડી જો ગદ^{૧૩} તો ઈસ ખાકદાં^{૧૪} કો પહચાના
ખુલા કિ ખાક સે થા સારા ખાકદાં આબાદ

વઝીર આગા

મેં હૂં વો નંગે-ખલક^{૧૫} કિ કહતી હેં મુઝ કો ખાક
ઈસકો બના કે ક્યોં મેરી મિટ્ટી ખરાબ કી

ઝીયાઈ બેગમ 'ઝિયા'

ખાક તાસીર^{૧૬} હો મુલ્લાઓં કો સમજાને મેં
દિન કો મસ્જિદ મેં હેં તો રાત કો મયખાને મેં

અકબર ઈલાહાબાદી

આસાન તુમ ન સમઝો નિખ્વત^{૧૭} સે પાક હોના
ઈક ઉમ્ર ખો કે હમને સીખા હેં ખાક હોના

મીર હસન

ન હુએ તેરી ખાકેપા^{૧૮}, હમને
ખાક મેં આપકો મિલા દેખા

ઝફર

૧. નેક ૨. કબ્ર ૩. પવિત્ર મનુષ્ય ૪. ઑંસૂ કી તરહ ૫. મસ્તક ૬. દ્વાર ૭. જાન કા દુશ્મન
૮. પ્રિય ૯. ચરણોં કી ધૂલ ૧૦. ગીલી ઑંખે ૧૧. ઑંસૂ ૧૨. બેઈજહત

૧. ધૂલ ૨. સંસાર ૩. દુનિયા કે લિએ લજ્જા કા કારણ ૪. અસર ૫. અભિમાન ૬. પૈર કી મિટ્ટી

आक डोता न में तो क्या करता ?
उसके दर^१ का गुबार^२ डोना था

मोमिन

बदला हुआ था रंग गुलों का तेरे बगैर
कुछ आक-सी उड़ी हुई सारे यमन में थी

झानी बदायूनी

बादल को क्या खबर है कि बारिश की याद में
कैसे बुलंदो-बाला^३ शजर^४ आक डो गये

परवीन शाकिर

नाव कागज की गઈ डूब, घरोंदें बिभरे
भेल सब अत्म हुआ, आक उड़ाई जाये

‘शाहिद’ माहली

मिल गया वो आक में, जिस दिल में था अर्माने - दीद^५
अब कोई भुशीद-वश,^६ बालाअे-बाम^७ आया तो क्या ?

दिल शाहजहाँ पुरी

मिट्टी नसीब डो न सकी, कूअे-यार^८ की
आभिर उठा दिये गये, उन की गली से डम

मुज्तर मुज्झर पुरी

किसी के मुँह से न निकला ये मेरे दइन के वक्त
कि इन पे आक न डालो ये हैं नडाअे डूअे

१. द्वार २. धूल ३. डीअे-डीअे ४. पेड ५. दर्शनाबिलाषा ६. सूर्यमुभी ७. छत पर ८. माशुक की गली

तुजे खबर है कि ईक मुशते आक^१ डूँ किर ली
तू क्या समज के डवा में उडा रडा है मुजे

साही झरकी

ईत्र मिट्टी का लगाना याहिये पोशाक में
आक से रगबत^२ रहे, मिलना है ईक दिन आक में

जौक

भिजाँ (पतजड, पानाभर)

झूला डी झूला छोडकर उठ जाउं यमन को
अल्लाड दिभाअे मुजे आलम न भिजाँ का

रिन्द

जिन्दगी है तो भिजाँ के ली गुजर जाअेंगे दिन
इस्ल-अे-गुल^३ भीतों को अगले बरस आती है

मीर हसन

शाभों से बर्ग-अे-गुल^४ नडीं जडते हैं बाग में
जेवर^५ उतर रडा है उरुस-अे-बडार^६ का

अमीर मीनाई

यूँ जिन्दगी गुजार रडा डूँ तेरे बगैर
जैसे करे भिजाँ में कोई गुलसिताँ की सैर

झिराक गोरभपुरी

मेरा रंग रूप बिगड गया, मेरा यार मुज से बिछड गया
जो यमन भिजाँसे उजड गया, मैं उसी की इस्ल-अे-बडार^७ डूँ

बहादुरशाह जङ्गर

१. मुट्टीभर धूल २. प्रेम ३. वसंत ऋतु ४. झूल की पंभुडियाँ ५. गडने, अलंकार ६. वसंत रूपी दुल्हन ७. वसंत ऋतु

छिञ्ज^१ में जिङ्के-यार करते हैं
यूँ भिजाँ को बहार करते हैं

वेगम अप्तर सिदीकी

मेरी जिन्दगी पे न मुस्करा, मुझे जिन्दगी का अलम^२ नहीं
जिसे तेरे गम से डो वास्ता, वो भिजाँ बहार से कम नहीं

शकील बदायूनी

भिजाँ के साथ बहुत दूर मुझ को जाना है
न धिन्तजार कर, ओ मौसमे-बहार मेरा

रविश सिदीकी

डाय ! वो जिस की उम्मीदें डों भिजाँ पर भौकूङ^३
शाप्ते-गुल^४ सूभ के गिर जाये तो काशाना^५ बने

अइसर मेरही

गुँया यटका और आ पडुँयी भिजाँ
इस्ले-गुल^६ की थी इकत धितनी बिसात^७

हाली

मौसमे-गुल में सितम डाय भिजाँ याद न कर
यन्द घडियाँ पुशी की धिन्धें बरबाद न कर

अप्तर अन्सारी

कुछ बबर डो सकी न तेरे बगैर
कब बहार आई, कब भिजाँ आई

सइया शमीम मलीहाबादी

भिजाँ के दौर में उस पर बहार आ जाये
तेरी निगाड को जिस पर ली प्यार आ जाये

मजहर नसीम

भिजाँ ने भाक उडाई हजर गुलशन में
यमन में इल मगर मुस्कराये जाते हैं

सइया मलीहाबादी

शाप्ते-गुल है कि किसी लाश का सूभा हुआ डाय
ये बहाराँ^१ है तो फिर किस को भिजाँ कडते हैं ?

हिमायत अली शायर

वो शप्स जिस को भिजाँ ले गई बहाराँ से
कली यमन में शिगुस्ता^२ गुलाब जैसा था

नसीम महमूदी

जिस यमन में कली न आये बहार
उस यमन की भिजाँ ली प्यारी है

शकील बदायूनी

गजल-शेर-शायरी

शेर दरअसल है वही 'हसरत'
सुनते ही दिल में जो उतर जायें

हसरत मोहानी

डो गजल में शेर सब बेहतर ये मुमकिन ही नहीं
कब डुई हैं उँगलियाँ पाँयों बराबर डाय में

भियाँदाए पाँ सख्याए

'असगर' गजल में याडिये वो भौजे-जिन्दगी
जो डुस्न है बूतों में, जो मस्ती शराब में

असगर गौडवी

१. जुदाई २. गम ३. निर्भर ४. इलों की डाली ५. मकान ६. इल का मौसम ७. सामर्थ्य

१. वसंत ऋतु २. भिवा हुआ

रेफ़्ता के तुम्हीं उस्ताद नहीं हो 'ग़ालिब'
कहते हैं अगले ज़माने में कोई 'भीर' भी था

ग़ालिब

हुस्न माईल-ब-करम^१ हो तो गज़ल होती है
ईशक से कौलो-कसम^२ हो तो गज़ल होती है

उनवान यिश्ती

न हुआ पर न हुआ 'भीर' का अंदाज़ नसीब
'ज़ौक' यारों ने बहुत जोर गज़ल में मारा

ज़ौक

मुज़ को शायर न कडो 'भीर' कि साहब मैंने
रंजो-गम^३ कितने किये जमा तो दीवान^४ किया

भीर

मेरा भी तारीफ़े-अदब^५ में नाम कहीं आयेगा 'जहीर'
इन्^६ की कसौटी पर ज़ौया है जदीद^७ अशआर का रंग

जहीर ग़ाज़पुरी

सावन तो मन-बगिया से बिन भरसे भीत गया
रस में डूबे नग्मे की अब तुम भरसात करो

कतील शिक्षाई

मुज़ से करते हैं 'कतील' ईसलिये कुछ लोग इसद^८
क्यों भिरे शेर हैं मकबूल^९ इसीनाओं में

कतील शिक्षाई

ईशक छुपे और मुश्क^१ छुपे और ज़ोबन तक छुप जाये
सय्या बोल और ज़ूटी कविता कभी नहीं छुप पाये

जमील-उद्दीनआली

अक-ईक शेर पे छिन जाते हैं
कितने दर्दों के भजाने डम से

जमील-उद्दीनआली

मेरे शेरों में रहते हैं तेरे बिन
सारे भिसरे जुदा-जुदा जैसे

जमील-उद्दीन आली

नींद भी रुठ गयी ज्वाब भी रंजुदा^२ हो गये
रात भर तुज़को गज़ल कह के सँवारा मैंने

नियाज़ अदायूनी

मेरे येदरे पे गज़ल लिखती रही
शेर कहती हुई आँभें उस की

परवीन शाकिर

मेरे सुप्न^३ की दाद भी उस को ही दीजिये
वह जिस की आरजू मुझे शायर बना गयी

सहवा अफ़तर

बर्बाद हुई इन्^४ में अक उम्र 'कतील' अपनी
मिलते हैं कल्लों डम से इन्कार^५ लगनवाले

कतील

'कतील' से कोई कितना ही ईफ़्तलाइ^६ करे
जवाँ गज़ल का वो पडुँया हुआ वली तो है

कतील

१. कृपा के साथ आसक्त २. प्रतिज्ञा और शपथ ३. दुःख दर्द ४. गज़लों का संग्रह ५. साहित्य का इतिहास ६. कला ७. नया ८. ईर्ष्या ९. लोकप्रिय

१. कस्तूरी २. नाराज़ ३. शायरी ४. कला ५. कलाकार ६. मतभेद

‘કતીલ’ અપની જબાં કાબૂ મેં રખના
સુખન^૧ સે આદમી પહચાના જાએ

કતીલ

હમ પર દુઃખ કા પરબત ટૂટા તબ હમને દો ચાર કહે
ઉસ પે ભલા ક્યા બીતી હોગી જિસને શેર હજાર કહે

દુષ્યંત કુમાર

કહ દો મીરો-ગાલિબ સે શેર હમ ભી કહતે હેં
વો સદી તુમહારી થી, યે સદી હમારી હૈ

મંઝર ભોપાલી

શે’ર લોગોં કે બહુત યાદ હેં ઔરોં કે લિયે
તૂ મિલે તો મેં તુઝે શે’ર સુનાઉં અપને

અનવર મસુદ

પૂછતા હૂં સબસે ‘અફઝલ’ કોઈ બતલાતા નહીં
બેબસી કી મૌત મરતે હેં સુખનવર^૨ કિસલિએ ?

અફઝલ મિન્હાસ

હાં, મુઝ પે ફૈઝ-એ-મીર-ઓ-ફિરાક-ઓ-નદીમ^૩ હૈ
લેકિન તૂ હમસુખન^૪ મુઝે ઈતની હવા ન દે

અસલમ અંસારી

ઈધર સે ગુજરા થા મુલ્કે-સુખન^૫ કા શહઝાદા
કોઈ ન જાન સકા, સાઝો-રખ્ત^૬ ઐસા થા

શિકેબ જલાલી

ગુનગુનાયા કતીલ ઉસકો મેંને
ઉસમેં અબ ભી ગઝલ કા મઝા હૈ

કતીલ શિકાઈ

શેર કહને કો તો હમને ભી કહે હેં ‘નૂરી’
યે જો ખામોશ-સા બૈઠા હૈ સુખનવર^૧ હૈ યહી

કરાર નૂરી

તુમ હો શાયર, મેરી જાન જીતે રહો
શેર કહતે રહો, ઝહર પીતે રહો

ફરીદ જાવેદ

ઈતના હી ‘ફના’ હમ તો મફહૂમે-ગઝલ^૨ સમઝે
શાયદ કિ જિંદગી ખુદ અશઆર^૩ મેં ઢલ જાએ

ફના કાનપુરી

દુનિયાને તજુર્બાત^૪-ઓ-હવાદિસ^૫ કી શકલ મેં
જો કુછ મુઝે દિયા હૈ, વો લૌટા રહા હૂં મેં

સાહિર લુધિયાનવી

‘શકીલ’ તફસીરે-શેર^૬ અપની જો પૂછતે હો તો હૈ બસ ઈતની
જો નાલા^૭ સીને મેં ઘૂટ રહા થા, વો નગમા બન કર નિકલ રહા હૈ

શકીલ બદાયૂની

દુનિયા ને જર^૮ કે વાસ્તે, ક્યા કુછ નહીં કિયા ?
ઔર હમને શાયરી કે સિવા કુછ નહીં કિયા

ઈકબાલ સાજિદ

૧. શાયરી, કવિતા ૨. શાયર, કવિ ૩. કવિ મીર, ફિરાક ઔર નદીમ કી કૃપા ૪. સાથ-સાથ શાયરી કરને વાલે ૫. શાયરી કા દેશ ૬. સામાન

૧. શાયર ૨. ગઝલ કા અર્થ ૩. શેર કા બહુવચન ૪. અનુભવ ૫. દુર્ઘટના ૬. શેર કી વ્યાખ્યા ૭. આર્તનાદ ૮. ધન-દૌલત

आधी-आधी रात तक सडकों के यक्कर काटिअे
शायरी भी अेक सजा है, जिंदगी भर काटिअे

बिसार नासिक

कोई कूल धूप की पत्तियों में उरे रिबन से बँधा हुआ
वो गजल का लहजा नया नया, न कडा हुआ, न सुना हुआ

अशीर अद्र

पूँ लरे जाम उँलता हूँ मैं
टीस और दई जेलाता हूँ मैं
तुम समजते हो शे'र कडता हूँ
अपने जम्हों से जेलाता हूँ मैं

अफ्तर अंसारी

ये शायरी नहीं है, तमन्ना की कब्र पर
तामीर^१ अेक ताजमल कइ रडा हूँ मैं

अफ्तर अंसारी

जिसने पैदा किये हसीं, उसने
क्या दिलावेज^२ शायरी की है

नरेशकुमार 'शाद'

अशआर मेरे यूँ तो जमाने के लिये हँ
कुछ शे'र इकत उनको सुनाने के लिये हँ

जौनिसार अफ्तर

मैं 'शकील' हिल का हूँ तर्जुमा^३ कि मुहब्बतों का हूँ राजदौँ
मुझे इफ्र^४ है मेरी शायरी मेरी जिन्दगी से जुदा नहीं

शकील अदायूनी

अब तुम से इफसत^१ होता हूँ, आओ सँभालो साजे-गजल
नये तराने छोडो, मेरे नगमों को नींद आती है

इराक गोरभपुरी

साफ़ सुन लो मेरे अशआर के जेरो-अम^२ में
दिले-गेती^३ के धडकने की सदा आती है

इराक गोरभपुरी

अै 'इराक' अब मुशाईरा है शुरू
देर थी आप ही के आने की

इराक गोरभपुरी

शेरे-अकबर में कोई कश्की-करामात^४ नहीं
दिल पे गुजरी हुई है और कोई बात नहीं

अकबर ईलाहाबादी

अगर पलक पे है मोती तो ये नहीं काफ़ी
हुनर भी यादिए अल्लाज में^५ पिराने का

जावेद अफ्तर

जहन^६ की शाओं पर अशआर आ जाते हँ
जब तेरी यादों का मौसम होता है

जावेद अफ्तर

मैंने जब भी कागज पर शायरी उतारी है
यूँ लगा कि आँधी की आरती उतारी है

भलील धन्तेजवी

मुझे नहीं किसी उस्लूबे-शायरी^७ की तलाश
तेरी निगाह का जादू मेरे सुप्न में रहे

मजरूह सुलतानपुरी

१. मकान बनाना २. मनोहर, सुंदर ३. अनुवाद ४. रहस्य जाननेवाला ५. गौरव

१. बिदा २. गीय-नीय ३. धरती का हृदय ४. यमकार ५. शब्दों में ६. बुद्धि ७. शायरी की शैली

‘नज़मी’ गज़ल कहेँ ली तो क्योँकर कि ईन दिनों
अपना तो काफ़िया ही बडा तंग है, मियाँ

कामरान नज़मी

मुज़ को पढना छो तो मेरे शेरों को पढ लो यारो
मेरे डर ईक शेर में यारो ज़वन की अक्कासी^१ है

बिस्मिल नक़्शबंदी

वो नया शेर जो अबतक न कछा है मैंने
दोस्त, अक्सर तेरी आँषों से सुना है मैंने

ज़फ़र गोरजपुरी

सिर्फ़ शायर देभता है कलकल^२ की अस्त्रियत
डर किसी के पास तो ऐसी नज़र होगी नहीं

दुष्यंत कुमार

अक़ शायर था कि ज़गा रातभर
सारे अहमक^३ सो गये आराम से

हसन नईम

जामुशी से डज़ार गम सडना
कितना दुश्वार है गज़ल कडना

ये भास रंग डमेशा से तेरा छिस्सा है
‘रियाज़’ जानते हैं डम तुजे तगज़ज़ुल^४ में

शायरी ज़ूने-ज़िगर का है लबालब सागर
किसी कमज़ई^५ की तफ़रीड^६ का सामाँ तो नहीं

शाह अज़ीमाबादी

गज़ल में बंदिशे-अड्काज़ ही नहीं सब कुछ
ज़िगर का ज़ून ली कुछ याडिये, असर डे लिये

‘सीमाब’ लड्ड^१ लड्ड उतरता है अश^२ से
मेरी बयाजे-शेर^३, पुढा की कितान है

सीमाब अकबराबादी

हैं और ली दुनिया में सुभनवर^४ बहुत अच्छे
कडते हैं कि ‘गालिब’ का है अंदाजे-बयाँ और

गालिब

शायरी क्या है, दिल्ली जज़बात^५ का ईज़डार^६ है
दिल अगर बेकार है तो शायरी बेकार है

सही

दिल में कुछ युबती डुई तकरीर^७ डोनी याडिअे
नाला^८ कैसा ? बात में तासीर^९ डोनी याडिअे

जेमुए देहलवी

सैंकडों में बस, ईक डो शायर
गडरी नदियों की प्यास डोते हैं

सूर्यभानु गुप्त

कुछ दिलभराश^{१०} शेर कडे और यल बसा
बस ज़िंङगी में ईतनी ही कुर्सत मिली मुजे

बाकर मेहदी

डमने सब शे’र में सँवारे थे
डम से ज़ितने सभुन^{११} तुम्डारे थे

इैज़ अहमड ‘इैज़’

१. चित्रकारी २. अड्डास ३. मूर्ध ४. गज़ल का अंतरंग ५. ओछा, कमीना ६. दिल्लीगी

१. शब्द २. आकाश ३. शेर की लेपन बडी ४. कवि ५. आवेश ६. ज़ाडिर करना ७. बातचीत
८. रोनाथोना ९. असर १०. दृडय विदारक ११. बातें

मेरा हर शेर है 'अप्तर' मेरी जिन्दा तस्वीर
देखने वाले ने हर लकड़^१ में देखा है मुझे

अप्तर शीरानी

शेर है दर अस्ल 'माछिर' तर्जुमाने-वारिदात^२
दिल पे जो गुजरे वही मन्जूम^३ होना यादिये

माछिरुल कादरी

जो हैं अहले सुभन^४ 'हातिम' उन्हें मरने से क्या दहशत
मसीहा की तरफ जये क्यामत तक सुभन^५ उन के

शेख ज़हुरउदीन 'हातिम'

न जाना और कुछ ऐ 'जोश', हमने शेर कल-कलकर
यही जाना कि अपने औंठ को भी एक हुनर जाना

जोश मलसियानी

जाने क्या गुजरी कि करजाने^६ भी दीवाने हुआ
में तो शायर था, फुद अपनी आग में जलता रहा

जमील मलिक

ईशक ने उस को सीपा दी शायरी
अब तो अच्छी झिंके 'हसरत' हो गई

हसरत मोहानी

शेर हर रंग में कलना है तेरा काम 'हकीकत'
आज हम मान गये, मान गये, मान गये

हकीकत जौनपुरी

जिसने गर्मोंकी गोद में पाई हो परवरिश^१
वह गमकरोज शेर न लिखे तो क्या करे ?

अप्तर अन्सारी

हम से पूछो कि गजल क्या है, गजल का इन क्या ?
यन्द् लकड़ों में कोई आग छुपा दी जाये

जौनिसार अप्तर

हमारी कद्र करो ऐ सुभन^२ के मतवालो
गजल को कल न मिलेंगे भिजाजदों^३ हम से

जौनिसार अप्तर

वो 'भीर' की गजल हो कि 'गादिब' की शायरी
नगमे तमाम साज-अ-रग-अ-जौ^४ से आये हैं

जौनिसार अप्तर

कब और गजल कलता मैं ईस जमीं में लेकिन
परदे में मुझे अपना अहवाल सुनाना था

भीर

जो देखे उसे वह भो जाये, भो जाये तो शायर हो जाये
उस का अंदाज है गीतों सा, उसकी आवाज गजल जैसी

कतील शिइरई

गुनाह

वो है भोप्तार^५ सज्ज दे कि जजा^६ दे 'झानी'
दो घड़ी होश में आने के गुनाहगार हैं हम

झानी अदायूनी

१. शब्द २. दिल पर गुजरी घटनाओं का वर्णन करनेवाला उ. छन्दोबद्ध ४. कथन के स्वामी ५. शायरी
६. बुद्धिमान

१. पालन-पोषण २. कविता उ. तासीर जाननेवाला ४. प्राण-धमनी का वाद्ययंत्र ५. आज्ञा ६. ईनाम

गुनहगार की छलत है रहम^१ के कलल^२
गरीब कश्मकशे^३ जध्रो-अध्तरर^४ में है

झनी डदररनी

डरत क्यर ररलरने जब डुक्त की डुजत^५ ठडरी
ईस गुनरड डर डुके डररर, कल गुनहगार न थर

डर

सुी जन से डे जरँगर ररकी में सज डर
डडले वु डुके अडनर गुनहगार तु कर लें

अकडर ईलरहलरडी

क्यर कड डेंने कल कलरकी कल सजवर डुआ
डरत क्यर डुँड से नलकली कल गुनहगार डुआ

नकी

युँ जलरगी गुजर रड डुँ तेरे डररैर
जैसे कुरी गुनरड कलने ज रड डुँ में

जलर डुररडलरडी

गुनरड गलन के में क्युँ अडने डलल कुरे डुरे कलरुँ ?
सुनर है तेरे करड कल कुरी डलसलड नडी

डरगलनर रंगेकी

वु कुरीन हैं जलने तुरी कल डलल गुरी कुरसत
डमें गुनरड डल करने कुरे जलरगी कड है

अरनंर नररररर डुलल

गुनरडुँ डर वडी ईनसलन कुरे डजडूर करती है
जुरे ईक डेनरड-सी झनी-सी डजजत^६ है गुनरडुँ में

सीडरड अकडररलरडी

नकलड डललर डलर डूसरने तूर^१ डर डन कल
अगर गुनरड सलीके से डे गुनरड नडी

सीडरड अकडररलरडी

डुडकलन है कुरलशतुँ से कुरी सडडर^२ डुआ डे
में ईतनर गुनहगार कडल डे नडी सकतल

अरुश डलसलरनी

क्युँ गलने जलते हैं गुनरड डेरे
अनगलनत कल शुडर^३ क्यर डरनी ?

जेश डलसलरनी

डेरे सलवर नजर आये न कुरी डुरेजड में
कलसी कल जुरड डे डरललक ! डुके सज डेनर

रलररर डुरैरलरडी

डरडल तुडुँ, डतल डुरी, कुरडरररडे डुआक
डुतल है आडडल डी से आडलर गुनरड डल

हेरत

क्यर अड न डुगी डेरी तरक कुरे नलगलड डल
आडलर कुरी डतल डल है, कुरी गुनरड डल

हेरत

गुनहगार डुँ ईकरर^४ है, गुनरडुँ कल
सज डे, डड सरे डडशर^५, डलसलड क्यर डरनी ?

असर डडनडल

१. डडर २. डुगुड ३. डुरीडतलन ४. वलवशतल, अधलकर ५. वलवरड ६. अरननर

१. शरड डेश कल अेक डरवत-ईसी डरवत डर डजरत डूसर कुरे ईशुवररीड थडतकर डलडरर डडर डल
२. डुलडुड ३. गलनती ४. कडुल ५. क्यरडत

आता है दागे-हसरते-दिल का^१ शुमार याद
मुझ से भिरे गुनह का हिसाब औं जुदा न भाँग

गालिब

गुनहगार के दिल से न भय के यल जाहिल
कहीं कहीं तिरी जन्त भी पाई जाती है

जिगर मुरादाबादी

मुझ से गुनहगार को क्या-क्या अता^२ किया
औं 'दाग' क्या ही शान है परवरद्विगार की

'दाग'

'हमदम' भिरे गुनाहों को बज्शोगा वो करीम
महशर^३ में रट लगाऊँगा जब या गफूर^४ की

हमदम

बोसा तलब किया था इकत और कुछ नहीं
में अपनी बात कलके गुनहगार हो गया

हिदायत

बैठे बैठे आया है मुझे गुनाहों का भयाल
आज शायद तेरी रहमत^५ने किया याद मुझे

अहसान दानिश

नाकई^६ गुनाहों की भी हसरत^७ की मिले दाद
यारब^८ ! अगर इन करदा^९ गुनाहों की सजा है

गालिब

तो क्या हर्मी हैं गुनहगार, हुस्ने यार नहीं ?
लगावटों का गुनाहों में क्या शुमार^{१०} नहीं ?

यगाना खंजेरी

क्यों बज्श दिया मुझ से गुनहगार को मौला^१
मुंसिफ^२ तो किसी से रियायत नहीं करता

कतील शिखरि

तमाम उम्र वफा के गुनाहगार रहे
ये और बात कि हम आदमी तो अच्छे थे

अहमद नदीम कासमी

क्या-क्या न किया जुदा ने जन्त में जतन
आदम^३ ने मगर गुनाह कर के छोडा

जोश मलीहाबादी

इरिशते^४ हश्र^५में पूछेंगे पाकबाजों^६ से
गुनाह क्यों न किये, क्या जुदा गफूर^७ न था ?

यह तो कहिये ईस भता की क्या सजा ?
में जो कहूँ 'आप पर भरता हूँ मैं'

दाग

गुनहगारों में शामिल हैं, गुनाहों से नहीं वाकिफ
सजा को जानते हैं हम, जुदा जाने भता^८ क्या है ?

यकबस्त

'मजरुह' लिख रहे हैं वो अहले-वफा का नाम
हम भी भडे हुअे हैं गुनहगार की तरह

मजरुह सुलतानपुरी

'आर्जू' जाम लो जिकक कैसी
पी लो और दहशते-गुनाह^९ गई

आर्जू लमनवी

१. दिल की कामनाओं के दागों का २. प्रदान ३. क्यामत ४. क्षमा करनेवाला ५. कृपा
६. जो किया न हो ७. अभिलाषा ८. हे ईश्वर ९. किये हुअे १०. गिनती

१. जुदा २. न्यायकर्ता ३. मनुष्य ४. देवता ५. क्यामत ६. सख्यरित्र ७. क्षमा करने वाला ८.
गुनाह ९. गुनाह का डर

राजी हो तो राजी हो, भङ्गा हो तो भङ्गा हो
हम कोई गुनहगार हैं ? तुम कोई भुदा हो ?

लज्जत कभी थी, अब तो मुसीबत - सी हो गई
मुझ को गुनाह करने की आदत सी हो गई

बेभुद देहलवी

रहते थे कभी जिन के दिल में हम जान से ली प्यारों की तरह
बैठे हैं उन्हीं के कूये^१ में हम आज गुनहगारों की तरह

भङ्गुह सुलतानपुरी

किर उसकी शाने-करीमी^२ के छौसले देभे
गुनहगार ये कल दे गुनहगार हूँ मैं

अमीर मीनाई

हम हैं और साया^३ तरे कूये की दीवारों का
काम जन्त में है क्या हम से गुनहगारों का

जोक

हमारे येहरे से विल्लाह^४ कइन न सरकाओ
गुनहगार को रहने दो मुँह छिपाये लुअे

अमीर मीनाई

उँये-उँये मुजरिमों^५ की पूछ छोगी लश्न^६ में
कौन पूछेगा मुझे मैं किन गुनहगारों में हूँ ?

अपनी नजरों में गुनहगार न छोते क्यों कर
दिल ही दुश्मन है मुभालिफ^७ के गवाहों^८ की तरह

सुदर्शन झाकिर

हाँ, आप को देभा था मुहब्बत से हमीने
जु, सारे जमाने के गुनहगार हमी हैं

मेहसान दानिश

दुनिया से ले यला तो है तू हसरतों का भोज
काफी नहीं है सर पे गुनाहों का भार^१ क्या ?

रकबस्त

मय छीन कर किसी से जो पीते तो थी भता
जब दाम दे के पी तो गुनह क्या किसी का था ?

महसूस हो ली जअे तो होता नहीं बयाँ
नाजुक सा अेक ईर्क है गुनाह-ओ-सबाब^२ में

शहरयार

गुनाह कोई न करते, शराब ही पीते
ये क्या किया कि गुनह तो किये, शराब न पी

रियाज पैरावाही

गुनाह करने की मुझ में ली ताब^३ थी लेकिन
ये और बात है मेरा जमीर^४ जिंदा था

भसुद आतिश

भटका लगा न हो तो मजा क्या गुनाह का
लज्जत^५ ही और छोती है थोरी के माल में

यगाना रंगेजी

सभ से बढकर ही मिले उस के गुनाहों के सुभूत
अपने दिल में जो सदा भौड़े-भुदा^६ रभता था

भलील धनतेजवी

१. गली २. उदारता की लव्यता ३. छाया ४. भुदा के लिअे ५. अपराधी ६. कयामत ७. विरुद्ध ८. साक्षी

१. भोज २. पाप और पुष्य ३. शक्ति ४. अंतःकरण ५. मजा ६. भुदा का उर

કબ મેં કહતા હૂં કિ તેરા મેં ગુનહગાર ન થા
લેકિન ઈતની તો અકૂબત^૧ કા સજાવાર^૨ ન થા

કાયમ

ઐબ^૩ જો હાફિજ-ઓ ખય્યામ મેં થા
હાં કુછ ઉસકા ભી ગુનહગાર હૂં મેં

મજાઝ

ગુફ્તગૂ (વાતચીત)

ઉનકી આવાઝ આ રહી થી દિલ કે પાસ
દેર તક કુછ ગુફ્તગૂ કરતે રહે.

ફાની બદાયૂની

શબે-વસ્લ^૪ કી ક્યા કહૂં દાસ્તો
જબાં થક ગઈ, ગુફ્તગૂ રહ ગઈ

દાગ

પહરોં રહતી થી ગુફ્તગૂ જિનસે
ઉન સે અબ બાત ભી નહીં હોતી

સીમાબ

વો ભી દિલગિરિફ્તા^૫ હૈ, અપની ક્યા કહૂં નાસેહ^૬
મુઝ સે ગુફ્તગૂ કરકે ઉન સે ગુફ્તગૂ કરના

શકીલ બદાયૂની

મત પૂછો યહ કિ રાત કટી ક્યોં કર તુમ બગૈર
ઈસ ગુફ્તગૂ સે ફાયદા ? પ્યારે ગુઝર ગઈ

સૌદા

હર એક બાત પે કહતે હો તુમ કિ તૂ ક્યા હૈ ?
તુમહીં કહો કિ યે અંદાઝ-એ-ગુફ્તગૂ^૧ ક્યા હૈ ?

ગાલિબ

‘નિગાર’ અપના ફસાના કહેં તો કિસ સે કહેં ?
જો કોઈ હમઝબાં^૨ મિલતા તો ગુફ્તગૂ કરતે

નિગાર

વો એક બાત જો મૌજૂ-એ-ગુફ્તગૂ^૩ બનતી
મિલે જો આપ તો કમબખ્ત યાદ હી ન રહી.

રઝા નકવી

રાતોં કો કર રહી હૂં સિતારોં સે ગુફ્તગૂ
મુઝ સે મિરે જુનૂ^૪ કી હિકાયત^૫ ન પૂછિએ

શાયરા

ગુલો-ગુંયા^૬ અસલ મેં હૈં, તિરી ગુફ્તગૂ કી શકલેં
કભી ખુલ કે બાત કહ દી, કભી કર દિયા ઈશારા

સલામ સંદેલવી

હુઈ હૈ હઝરતે-નાસેહ^૭ સે ગુફ્તગૂ જિસ શબ^૮
વો શબ જરૂર સરે-કૂએ-યાર^૯ ગુઝરી હૈ

ફૈઝ અહમદ ‘ફૈઝ’

હૈ ખબર ગર્મ કિ ફિરતા હૈ ગુરેઝા^{૧૦} નાસેહ
ગુફ્તગૂ આજ સરે કૂએ-બુતો^{૧૧} ઠહરી હૈ

‘ફૈઝ’

૧. યાતના ૨. સજા કે પાત્ર ૩. દોષ ૪. મિલન કી રાત ૫. ઉદાસ ૬. ઉપદેશક

૧. બાતચીત કા ઢંગ ૨. બોલને યા સમ્મતિ દેને મેં સાથ દેનેવાલા ૩. બાતચીત કે લિએ ઉચિત વિષય
૪. ઉન્માદ ૫. કિસ્સા ૬. ફૂલ ઔર કલી ૭. ઉપદેશક ૮. રાત ૯. પ્રિય કી ગલી ૧૦. ભાગતા
૧૧. સુંદરિયોં કી ગલી મેં

કિસી તરહ તો બયાને-હર્ફે-આરઝૂ^૧ કરતે
જો લબ મિલે થે તો આંખોં સે ગુસ્તગૂ કરતે

અહમદ ફરાઝ

શબ કી તનહાઈ મેં અબ તો અક્સર
ગુસ્તગૂ તુઝ સે રહા કરતી હૈ

પરવીન શાકિર

કફન કો બાંધે હુએ સર સે આએ હૈં, વર્ના
હમ ઓર આપ ઈસ તરહ ગુસ્તગૂ કરતે ?

અઝીઝ લખનવી

જવાબ હઝરતે-નાસેહ કો હમ ભી કુછ દેતે
જો ગુસ્તગૂ કે તરીકે સે ગુસ્તગૂ કરતે

અઝીઝ લખનવી

ગુસ્તગૂ તુઝ સે કરેંગી મેરી ગઝલેં સુબહ-વ-શામ
તેરી ખિલ્વત મેં મેરી તનહાઈયાં રહ જાયેંગી

હસન નઈમ

ઘર

બડા કરમ હૈ યે મુઝ પર અભી યહાં સે ન જાવ
બહુત ઉદાસ હૈ યે ઘર અભી યહાં સે ન જાવ

ફિરાક ગોરખપુરી

કટતે-કટતે રાતેં હોતીં હોતે-હોતે સબેરા હોતા
રાત-કી-રાત કભી મેરા ઘર તેરા રૈન-બસેરા હોતા

ફિરાક ગોરખપુરી

તુમ તો ફરમાતે હો ઘર જાએંગે
હમ કો કહ દો કિ હમ કિધર જાએં ?

તબ્હા

દરવેશ^૧ કોઈ આએ તો આરામ સે રહે
તેરે ફકીર કા ઘર, ઈતના બડા ભી હો

બશીર બદ્ર

કહતે હો તુમ ન ઘર મેરે આયા કરે કોઈ
પર દિલ ન રહ સકે તો ભલા ક્યા કરે કોઈ

શહઝાદી ઝેબુન્નિસા

કોઈ વીરાની સી વીરાની હૈ
દશત^૨ કો દેખ કે ઘર યાદ આયા

ગાલિબ

યાદ આયા મુઝે ઘર દેખ કે દશત
દશત કો દેખ કે ઘર યાદ આયા

ચંબેલી 'યાસમન'

મુબારિક હો યહ ઘર ગૈરોંકો, તુમ કો, પાસબાનોં કો^૩
હમારા ક્યા ઈજારા હૈ, નિકાલા તુમને હમ નિકલે

દાગ

હમેશા તાઝા-દમ ઉસકે મુહલ્લે તક પહુંચતા હૂં
થકન ઉસ વક્ત હોતી હૈ, વો જબ ઘર પર નહીં મિલતા

કતીલ શિક્કાઈ

હર ઘર પે હૈ આવાઝ, હર ઈક દર પે હૈ દસ્તક
બૈઠા હૂં કિ મુઝ કો ભી સદા^૪ દે કોઈ આ કર

અદીમ હાશમી

૧. મનકી ઈચ્છાઓં કા બયાન

૧. ફકીર ૨. જંગલ ૩. પહરેદારોં કો ૪. આવાઝ

चैन था 'गालिब' तो घर की चार दीवारी में था
रेस्तारों में अबस^१ क्या ढूँढता रहता हूँ मैं

अनवर महमूद गालिब

पता अब तक नहीं बढला हमारा
वही घर है, वही करबा हमारा

अहमद मुश्ताक

वो घर तो जल भी युका जिस में तुम ही तुम थे कभी
अब उस की राख से दुनिया नहीं बसाओं हम

अहमद हमदानी

मुझे सँभाल, मिरा हाथ थाम कर ले जा
थका हुआ हूँ कई दिन का, मुझ को घर ले जा

निसार नासिक

नगरी-नगरी फिरा मुसाफिर, घर का रस्ता भूल गया
क्या है तेरा, क्या है मेरा, अपना पराया भूल गया

मीराज

आपने यह क्या कहा, घर जाओ, रूखसत दीजिये
आपका घर तो मेरी आँखों में, मेरे दिल में है

कैसर देहलवी

लहद^२ में शाना^३ खिलाकर यह मौत कडती है
ले अब तो थौंक मुसाफिर कि अपने घर आया

शाह अजीमाबादी

निकली यह कह के आलमे-पीरी में^४ तन से रुह
'अस अब हमारे रहने के काबिल'^५ यह घर नहीं'

शाह अजीमाबादी

मेहमाँ सराओ^१ तन से यली रुह कह के हाथ !
'ईस घर में अब न आयेगे गर 'शाह' नाम है'

शाह अजीमाबादी

सलामत रहे दिल में घर करनेवाले
ईस उजडे मकाँ में बसर करनेवाले

यगाना चंगेजी

उजडा और औसी शान से उजडा मेरा यमन
यह भी पता नहीं कि बनाया था घर कहाँ ?

सीमाब अकबराबादी

या रहें ईस में अपने घर की तरह
या मेरे दिल में आप घर न करें

अर्शा भलसियानी

मेरे गम की उन्हें किसने जबर की ?
कई क्यों घर से बाहर बात घर की ?

नातिक गुलावरी

गैर के घर हें वो मेहमान, बडी मुश्किल है
जान जाने के हें सामान, बडी मुश्किल है

नसीम भरतपुरी

उंग रहा है दरो दीवार पर सजा^२ 'गालिब'
हम बयाबाँ^३ में हें और घर में बहार आयी है

गालिब

घर टपकता है और उस पर घर में वो मेहमान हें
पानी-पानी हो रही है आबडू बरसात में

इना कानपुरी

१. व्यर्थ २. कब्र ३. कन्धा ४. बूढ़ापे में ५. उचित

१. मुसाफिर जाना २. दरियावी ३. जंगल

કૌન ઈસ ઘર કી દેખભાલ કરે
રોજ એક ચીજ ટૂટ જાતી હૈ

જાન એલિયા

ચાહતો ભરે કમરે દિલ ખુલે ખુલે ઓંગન
અબ તો ઢૂંઢે પે ભી એસે ઘર નહીં મિલતે

રઉફ ખલિશ

સબ કા ખુશી સે ફાસલા એક કદમ હૈ
હર ઘર મેં બસ એક હી કમરા કમ હૈ

જાવેદ અપ્તર

હૈ ખબર ગર્મ ઉન કે આને કી
આજ હી ઘર મેં બોરિયા^૧ ન હુઆ

ગાલિબ

ચન્દ તસ્વીરે- બુતાં^૨ ચન્દ હસીનોં કે ખુતૂત^૩
બાદ મરને કે મેરે ઘર સે યે સામાં નિકલા

ગાલિબ

ઘર કા સારા રાસ્તા ઈસ સરખુશી^૪ મેં કટ ગયા
ઈસ સે અગલે મોડ કોઈ, હમસફર હોને કો હૈ

પરવીન શાકિર

લોગ ટૂટ જાતે હૈં એક ઘર બનાને મેં
તુમ તરસ નહીં ખાતે બસ્તિયાં જલાને મેં

બશીર બદ્ર

અંધેરે માંગને આયે થે રોશની કી ભીક
હમ અપના ઘર ન જલાતે તો ઓર ક્યા કરતે ?

બઝીર બનારસી

શામ હોતી હૈ તો સબ ઘર કી તરફ જાતે હૈં
જિતને દરિયા હૈં સમન્દર કી તરફ જાતે હૈં

અંજુમ રુમાળી

મેં સમન્દર થા, મગર વીરોં થા સહરા કી તરહ
મેરે ઘર તક ચલ કે આતા, ઈતના પ્યાસા કૌન થા ?

ખાલિદ અહમદ

અબ ભલા છોડ કે ઘર ક્યા કરતે ?
શામ કે વક્ત સફર ક્યા કરતે ?

પરવીન શાકિર

મુહબ્બત, અદાવત, વફા,^૧ બેરુખી^૨
કિરાયે કે ઘર થે બદલતે રહે.

બશીર બદ્ર

મિરે ઘર મેં કદમ રંજા કિયા તો સરફરાઝી^૩ કી
નવાજિશ હૈ^૪, કરમ હૈ, મેહરબાની હૈ, ઈનાયત^૫ હૈ

મેહર લખનવી

વો આએ ઘર મેં હમારે, ખુદા કી કુદરત હૈ
કભી હમ ઉન કો કભી અપને ઘર કો દેખતે હૈં

ગાલિબ

રૌનક થી દિલ મેં જબ તઈ^૬ બસતે થે દિલબરોં^૭
અબ ક્યા રહા હૈ ઉઠ ગએ સબ ઈસ મકાં કે લોગ

મીર

વો આ ભી જાએ તો ઉસ કો કહાં બિઠાઉંગા ?
મેં અપને ઘર મેં તો રહતા હૂં, બેઘરોં કી તરહ

વકીલ અપ્તર

૧. તાડ કે પત્તો કી ચટાઈ ૨. સુન્દરિયોં કે ચિત્ર ૩. પત્ર ૪. હલ્કા નશા

૧. 'નિર્વાહ' ૨. ઉપેક્ષા ૩. પ્રતિષ્ઠા ૪. કૃપા ૫. દયા ૬. તક ૭. દિલબર

आमे और ठहरे नहीं तुम तो शिकायत कैसी
ईक भुले दर के सिवा और मेरे घर में क्या था ?

अस-अ-रज्जाक

अब तक न खबर थी मुझे उजड़े लुअे घर की
तुम आअे तो घर बे-सरो-सामों^१ नजर आया

जेश मलिहाभादी

घर के दरो-दीवार को उँया न करो
ईतना गहरा मेरी आवाज से पर्दा न करो

जयैर रिजवी

गअे हँ जब से वो, अपने ली आअे, गैर ली आअे
सब आअे ली, गअे ली, घर की वीरानी नहीं जाती

नातिक गुलापटी

तेरा घर छिन गया तो क्या लुआ अै शहद की मक़्भी
शराफ़त का तो दुनिया में यही ईनाम मिलता है

अदम

रस्ता-रस्ता वही बन जायेगा घर का मालिक
कारे-दुश्वार^२ है मेहमान को घर में रखना

जान काश्मिरी

घर जला कर ही रौशनी कर ले
हर गली कूये में अँधेरा है

जिया इतेहाभादी

मैंने जहेज^३ जमआ किया घर को बेय कर
बन्धी को घर मिला तो मेरा घर खला गया

जिया अंसारी

दर-ब-दर^१ ठोकरें भाई तो ये मालूम लुआ
घर किसे कलते हँ, क्या खीज है बेघर होना

सलीम अहमद

हर आने जाने वाले को करना पडा सलाम
ता उअ्र^२ अपने घर में, मैं दरबान ही रहा

जइर गोरभपुरी

ईक बार यूम लूँ दरो-दीवार तो खलूँ
जैसा ली है, ये मेरा पुराना मकान है

ईकबाल अशहर

किर गये आप मेरे कूये^३ से
दो कदम पर गरीबजाना^४ था

असर अजीमाभादी

कुछ बताओ तो आभिर क्या जवाब हूँ उसको
ईक सवाल करता है, रोज मुज से घर मेरा

गुलाम रज्जानी 'ताभों'

उस घर में किसे देते हो अब जा के सदाअें
वो डारे-थके लोग तो अब सो ली युके हँ

सभा अकरम

अ हूँढता है घर कोई दोनों जहाँ से दूर
ईस आपकी जमी से अलग, आस्माँ से दूर

शानी भदायूनी

आग ली उन घरों को लगती है
जिन घरों में यिराग जलते हँ

ईकबाल सईपुरी

१. जरूरी वस्तुओं का अभाव २. मुश्किल कार्य ३. दहेज

१. घर घर २. सारी उअ्र ३. गली ४. मकान

कुछ इस तरह से गुजारी है जिंदगी जैसे
तमाम उम्र किसी दूसरे के घर में रहा

अहमद इराज

घर से निकले तो छो तुम काँच के पैकर^१ ले कर
लोग बैठे हैं मगर राह में पत्थर ले कर

बिस्मिल थानेसरी

ये और बात कि अब वो यहाँ नहीं रहता
मगर ये उसका बसाया हुआ मकान तो है

अकील शादाब

जिसे रौनक तेरे कदमों ने दे कर छीन ली रौनक
वो लाभ आबाद छो उस घर की वीरानी नहीं जाती

जिगर मुरादाबादी

अब तेरे ताल्लुक^२ से हमें याद है छतना
ईक रात को मेहमान रहे थे तिरें घर हम

जाँनिसार अफ्तर

मैं सोचता था वतन जा के पड रहुँगा कभी
मगर इसाद^३ में वो घर भी जल गया है मियाँ

जाँनिसार अफ्तर

बारडा^४ इस घर का अँटवारा हुआ है आज तक
अपने छिस्से में सदा दुःख के भजाने आये हैं

अशीर अद्र

वो घरोंदे तिरें बचपन में भी ढा देती थी
अब तो वो भेल की बातें भी नहीं, घर न बना

अब्दुल गनी 'मुसदिक'

'अदा' में नकलते-गुल^१ भी न थी, सबा^२ भी न थी
कि मेहमाँ-सी रहुँ और अपने घर में रहुँ

अदा जाफरी

आज वह शायद मेरे घर में रात गये तक आये
भोर समय से छत पर अपनी बोल रहा है काग

पाशा रहमान

हमारे घर में यूँ तो क्या नहीं है
बस छतना है कोई रहता नहीं है

तहसीन सरभरी

घरों पे नाम थे, नामों के साथ ओहदे थे
बहुत तलाश किया, कोई आदमी न मिला

अशीर अद्र

तुम राह में चुपचाप जाते हो तो गये हो
किस-किस को बताओगे कि घर क्यों नहीं जाते ?

अमीर आगा इजलबाश

जो घर बनाओ तो ईक पेड भी लगा लेना
परिन्दे^३ सारे मुहल्ले में यद्यदाओंगे

डॉ. के.के.रिषी

वो आ के मेरे गाँव से वापस भी जा चुका
मैं थी कि अपने घर को सजाने में रह गई

अंजुम रहबर

वो अचानक मेरे घर तक पहुँचा
रास्ता भूल गया हो जैसे

मसूदा हयात

१. आवरण २. संबंध, लगाव ३. जगडा ४. कछी बार

१. झूल की सुगंध २. ठंडी हवा ३. पक्षी

बे-दरौ-दीवार^१-सा ईक घर बनाया याछिअे
कोई डमसाया^२ न डो और पासबाँ^३ कोई न डो

गालिब

डो गये बरसों कि आँभों की ढटक जाती नहीं
जब कोई तिनका उडा, घर अपना याद आया मुजे

साकिब लजनवी

ईन्हीं पत्थरों पे चल कर अगर आ सको तो आओ
मेरे घर के रास्ते में कहीं कडकशाँ^४ नहीं है

मुस्तफ़ा जैदी

बे-सबब^५ लोग बदलते नहीं मस्कन^६ अपना
तुमने जलते डुअे देआ है नशेमन^७ अपना

मुहसिन लोपाली

बाजारों में फिरते-फिरते दिन लर बीत गया
काश ! डमारा ली घर डोता, घर जाते डम ली

अनवर शरिफ़

काश ! डो जाती मुलाकात आप से
ईत्तिफ़ाकन^८ रात घर कोई न था

अनवर शरिफ़

नाम ले कर कलमी डम को ली पुकारे कोई
घर का दरवाजा किसी रोज तो ढोलें डम ली

कररि नूरी

अब ईस घर की आबादी मेडमानों पर है
कोई आ जाये तो वक्त गुजर जाता है

जेहरा निगाह

ढुद अपने डी घर में हें ईस तरड आज आअे डुअे
कि जैसे घर में किसी के डो डम ढुलाअे डुअे

कररि नूरी

शोलये ईशक ! लगा आग न डिल में मेरे
यड तो अल्लाड का घर है, किसी दुश्मन का नहीं

ईशरत महल डेगम

अपने डी घर के डुअे दरवाजे बंद
वडम था सब से निलमा सकता डूँ में

रज्जाक अर्शद

कितनी यादें लिपट के रोती हें
जब कोई शम्स घर बदलता है

महमूद ईशकी

न दुनिया में निलमी अपनी, न रास आया अडम^९ डम को
कलमी ईस घर से निकले हें, कलमी उस घर से निकले हें

याँद

कोई सैफ़ो^{१०} डो या कि भीरा डो कि परवीन उसे
रास आता डी नहीं याँद नगर में रडना

परवीन शाकिर

१. द्वार और दीवार बिना २. पडोसी ३. पडरेदार ४. आकाशगंगा ५. अकारण ६. रडने का स्थान, घर ७. घोंसला ८. ईश्वर करे, अैसा डो जाय ९. संयोग से

१. मृत्युलोक, अमरत्व २. छड सौ ईसा पूर्व की यूनानी कवयित्री

पत्तों से छन के आयी है आँगन में यॉदनी
जैसे किसी जुशी में जुशी की कमी रही

अदा जाहरी

हमने तो दोनों को देया, दोनों ही बेदरद कठोर
घरती वाला, अम्बर वाला, पहला यॉद और दूजा यॉद

एँजे एँशा

यॉद के पास क्या जिला तारा
बन गया सारा आसमान रकीब^१

परवीन शाकिर

कभी सपने में आ कर प्यार कर जाओ तो कर जाओ
वगर्ना वो अभी तक यॉद के आँगन में रहता है

सईद अहमद अफ्तर

नहीं मुहताज जेवर^२ का जिसे भूभी जुदा देवे
कि आभिर बदनूमो^३ लगता है देओ यॉद को गहना^४

इल, गुल, शम्शोकमर^५ सारे ही थे
पर हमें उनमें तुम्हीं भाये बहुत

मीर

तुम यौधवीं का यॉद हो तो अपने वास्ते
क्या फायदा, किसी को किसी के कमाल से

अमीर मीनाई

कल यौदहवीं का यॉद था, शब लर रहा यर्या तेरा
कुछ ने कहा ये यॉद है, कुछ ने कहा येहरा तेरा

हसरत मोहानी

ठहर सकी न अगर यॉदनी तो क्या गम है
यही बहुत है कि तू याद आ गया मुज को

पज़ीर आगा

ये किस हिसाब से की तूने रौशनी तकसीम^१
सितारे मुज को मिले, माहताब उसका था

पज़ीर आगा

कोई बात करनी है यॉद से, किसी शापसार^२ की ओट में
मुझे रास्ते में यहीं कहीं किसी कुंज-अ-गुल^३ में उतार दो

ओतबार साजद

अल्लाहने ही है जो तुम्हें यॉद-सी सूरत
रौशन भी करो जाके सियहपाना^४ किसी का

अकबर एलाहाबादी

कैसे लिफू में यॉद के डिस्से, कैसे लिफू में इल की बात
रेत उडाओ गर्म हवा तो कैसे मैं बरसात लिफू

जावेद अफ्तर

तुम्हारे दुस्न की तशबीह^५ यॉद से क्या है
वो सिर्फ दूर से प्यारा दिभाई देता है

अहसन मुरादाबादी

कल पूनम की रात है प्यारे तू भी छत पर आ जाना
तेरी भातिर यॉद को भी हम यही संदेशा भेजेंगे

भलील धन्तेखवी

सौ यॉद भी यमकेंगे तों क्या बात बनेगी ?
तुम आये तो इस रात की औकात बनेगी

जौनिसार अफ्तर

१. प्रतिद्वंद्वी २. आलूषण ३. कुरूप, लदा ४. ब्रह्मण लगना ५. यॉद-सूर्य.

१. बाँटना २. डाली ३. इल के अंकांत में ४. अन्धकारमय स्थान ५. उपमा

ચાँદ કે ટુકડે ભી આંખોં મેં સમા સકતે ન થે
ક્યા બતાયેં હમ તિરે દર કે ગદા ક્યોં હો ગયે

અલી અખ્તર 'અખ્તર'

રુલાતી હૈ મુઝે ક્યૂં ચાँદની રાત
યહી એક રાઝ મેરી જિન્દગી હૈ

અબ્દલીમ શાદાની

ઉનતીસવીં કો રુખ^૧ કી તેરે દીદ^૨ હો ગઈ
અબ ચાહે ચાँદ હો કિ ન હો ઈદ હો ગઈ

હર તરફ બિખરી હુઈ હૈ ચાँદની હી ચાँદની
જૈસે વો ખુદ સાથ હેં, ઉનકી જવાની સાથ હૈ

મખદૂમ મોહિઉદીન

હમેં તો શામે-ગમ^૩ મેં કાટની હૈ જિન્દગી અપની
જહાં વો હેં, વહીં એ ચાँદ લે જા ચાँદની અપની

શેરી ભોપાલી

એ 'હશ્ર' દેખના તો, યે હૈ ચૌદહવીં કા ચાँદ
યા આસમૌં કે હાથ મેં તસ્વીર યાર કી

આગા હશ્ર કશ્મીરી

સાકી ! હૂં તીસ રોજ^૪ સે મુશ્તાક^૫ દીદ કા
દિખલા દે જામે-મય^૬ મેં મુઝે ચાँદ ઈદ કા

આતિશ

આનેવાલે આ, કહોં તક ઈન્તઝાર ?
ચાँદ ડૂબા, તારે ભી કજલા ગયે

અસર લખનવી

ચાँદ સિતારોં સે ક્યા પૂછું, કબ દિન મેરે ફિરતે હેં ?
વો તો બેચારે ખુદ હેં ભિકારી, ડેરે-ડેરે ફિરતે હેં

સરયદ આબિદ અલી

ફૂલોં સે લિપટતી હૈ મગર કિતની હયા સે
યે ચાँદની શાયદ તિરે આંચલ સે છની હૈ

કતીલ શિફાઈ

ઢલ ગયા ચાँદ, ગઈ રાત, ચલો સો જાએં
હો ચુકી ઉન સે મુલાકાત, ચલો સો જાએં

કતીલ શિફાઈ

મેરે ઘર કી છત કે ઉપર સૂરજ આયા, ચાँદ ભી ઉતરા
છત કે નીચે કે કમરોં કી જૈસી થી ઔકાત^૧ વહી હૈ

અમીક હન્ડી

તારીકિયોં^૨ કબૂલ હેં લેકિન કભી-કભી
આંગન મેં મેરે ચાँદ ભી ઉતરા કરે કોઈ

ખાલિદ શરીફ

ચાँદ મેં કેસે નજર આયે તિરી સૂરત મુઝે
આંધિયોં સે આસમૌં કા રંગ મૈલા હો ગયા

અગર મિરા હૈ તો ઉતરે કભી મિરે ઘર મેં
વો ચાँદ બન કે ન ચૂં દૂર સે લુભાયે મુઝે

આરિક અબ્દુલ મતીન

ચાँદ કો હમને કભી ગૌર સે દેખા હી નહીં
ઉસ સે કહિયે કિ કભી દિન કે ઉજાલોં મેં મિલે

રાહત ઈંદૌરી

૧. મુખ ૨. દર્શન ૩. શોક કી સંધ્યા ૪. રોઝા ૫. ઉત્સુક ૬. શરાબ કા પ્યાલા

૧. સ્થિતિ ૨. અંધકાર

जब सँवर कर मेरा मलबूबे-नज़र^१ बैठ गया
याँद शरमा के घटाओं में उधर बैठ गया

जफ़र कलीम

महेतमाम^२ अत्नी कौन छत पे आया था
कि जिस के आगे तेरी रौशनी त्नी माँद^३ छुई

परवीन शाकिर

याँद होता है अक ही नत्म में
देभिये तो ये दूसरा क्या है ?

उदयलालु हंस

आ मेरे याँद रौशनी कम है
बात बनती नहीं सितारों से

रजा बिजौरी

जम्म

बिछडा है जे ईक बार तो मिलते नहीं देभा
ईस जम्म को हमने कत्नी सिलते नहीं देभा

परवीन शाकिर

नजर लगे न कहीं उन के दस्तो-बाजू को
ये लोग क्यों मेरे जम्मे-जिगर को देभते हैं

गालिब

मुज से बिछडा था वो पहले त्नी मगर
अब के ये जम्म नया हो जैसे

परवीन शाकिर

ऐसे त्नी जम्म थे कि छुपाते झिरे हैं हम
दरपेश^१ था किसी के करम का मामला

परवीन शाकिर

क्यों किसी और को दुष्-दई सुनाई अपने
अपनी आँषों से त्नी मैं जम्म छुपाई अपने

अनवर मसुद

ईक जरा-सी लूल पे हम को ईतना तो बदनम न कर
हमने अपने घाव छिपा कर तेरे काज सँवारे हैं

जमील मलिक

दिल के जम्म का रंग तो शायद आँषों में त्तर आये
इह के जम्मों की गहराई कैसे दिभायें तुम्हें ?

जहूर नजर

जुदाईयों के जम्म दई-अ-जिन्दगी^२ ने त्तर दिये
तुजे त्नी नींद आ गई, मुजे त्नी सभ्र^३ आ गया

नासिर काजमी

दहन हूँ अहसास की सदियों पुरानी कब्र में
जिन्दगी अक जम्म है और जम्म त्नी ताजा नहीं

मुजफ्फर वारसी

मुजे जम्म ही मिले हैं, मैं जहाँ-जहाँ गया हूँ
कत्नी दुश्मनी के बदले, कत्नी दोस्ती के बदले

अनवर इरुभावादी

हम को अग्यार^४ से गिला कैसा
जम्म भाये हैं हमने यारों से

सादिर होशियारपुरी

१. प्यारा २. पूर्ण याँद ३. धुंधली ४. बाँह और हाथ को

१. सामने २. जवन की पीडा ३. धैर्य ४. पराया

जिन के हाथों से हमें ज़प्मे-निहाँ^१ पहुँचे हैं
वो भी कहते हैं कि ज़प्मों को छुपाये रखिये

तारिक भदायूनी

कौन समझेगा मेरे दर्द को आह !
रुह का ज़प्म किसने देखा है ?

अफ़्तर अन्सारी

और भी ज़प्म हुआ जाते हैं गहरे दिल के
हम तो समझे थे तुम्हें यारागरी^२ आवे है

जौनिसार अफ़्तर

दिल के ज़प्मों को न रो, दोस्त का अहसान समझ
वरना वो दस्ते-खिनाई^३ नहीं देता कुछ भी

अहमद फ़राज़

रहने दो ये पंदो-नसीहत^४, हम भी 'फ़राज़' से वाकिफ़ है
जिसने फुद सौ ज़प्म सहे हों, उस को क्या समझाओगे ?

अहमद फ़राज़

कितने दर्द यमक उठते हैं कुर्कत^५ के सन्नाटे में
रात-रात भर जाग के हमने फुद ये ज़प्म लगाये थे

नूर गिज़नौरी

यारासाजो^६, भूल जाऊंगा उसे
अब सुनाओ ज़प्म कितना रह गया

हमीद अल्मास

ढूँढते फिरते हैं, ज़प्मों का मुदावा^१ निकले
ईस तरे शहर में कोई तो मसीहा^२ निकले

अब्दुल जमील मलिक

उसी तरह से हर एक ज़प्म फुशनुमा^३ लगे
वो आये तो मुझे अब भी हरा-भरा देखे

परवीन शाकिर

ये ज़प्म है उन दिनों की यादें
जब आप से दोस्ती बढी थी

अहमद फ़राज़

ये भोजज^४ भी मुहब्बत कभी दिखाये मुझे
कि संग^५ तुज़ पे गिरे और ज़प्म आये मुझे

कतील शिफ़ाई

ये जिन्दगी है, यहाँ रंज से भी क्या छसिल
हमें तो देखो कि हम ज़प्म ज़प्म हँसते हैं

अहमद हमदानी

'मुसहज़ी' हम तो समझे थे कि होगा कोई ज़प्म
तेरे दिल में तो बहुत काम रकू का निकला

मुसहज़ी

ज़प्म का लगना हमें करार था, फिर उसके बाद
ज़प्म का रिसना भी क्या और ज़प्म का भरना भी क्या ?

पज़ीर आगा

१. छिपे हुए ज़प्म २. चिकित्सा कार्य ३. मेंहदी वाले हाथ ४. नसीहत की बातें ५. जुदाई ६. उपचारको

१. ईलाज २. बीमारों को जीवन देनेवाले ३. जो देखने में अच्छा लगे ४. यमत्कार ५. पत्थर

ਘੁੱ-ਛੀ-ਸਾ ਥਾ ਕੋਠਿ ਜਿਸਨੇ ਮੁਝੇ ਮਿਟਾ ਡਾਲਾ
ਨ ਕੋਠਿ ਨੂਰ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਨ ਕੋਠਿ ਜੋਫਰਾ-ਝਰੀ^੧

ਫ਼ਿਰਾਕ ਗੋਰਮਪੁਰੀ

ਓਨਾਯਤ^੨ ਕੀ, ਕਰਮ ਕੀ, ਲੁਫ਼^੩ ਕੀ ਆਖਿਰ ਕੋਠਿ ਢਢ ਹੈ
ਕੋਠਿ ਕਰਤਾ ਰਫੇਗਾ ਯਾਰਾ-ਐ-ਝਮੇ ਜਿਗਰ^੪ ਕਭ ਤਕ

ਫ਼ਿਰਾਕ ਗੋਰਮਪੁਰੀ

ਔਰ ਕਯਾ ਓਸ ਸੇ ਜਯਾਦਾ ਕੋਠਿ ਨਰਮੀ ਭਰਤੂੰ
ਫਿਲ ਕੇ ਝਮੀਂ ਕੋ ਢੁਆ ਹੈ ਤੇਰੇ ਗਾਲੀਂ ਕੀ ਤਰਫ

ਯੈਨਿਸਾਰ ਅਘਤਰ

ਝਮ ਵੋ ਫਿਲ ਪੇ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਯਾਐ ਨ ਭਨੇ
ਔਰ ਯਾਫੈਂ ਕਿ ਢੁਪਾ ਲੈਂ ਤੋ ਢੁਪਾਐ ਨ ਭਨੇ

ਜਿਗਰ ਮੁਰਾਫਾਯਾਈ

ਫਟ ਕੇ ਝੂਲ ਭੀ ਖਿਲਤੇ ਫੈਂ, ਭਿਯਰ ਜਾਤੇ ਫੈਂ
ਝਮ ਕੈਸੇ ਭੀ ਡੀਂ ਕੁਝ ਰੋਜ ਮੈਂ ਭਰ ਜਾਤੇ ਫੈਂ

ਯਾਵੇਫ ਅਘਤਰ

ਸਾਝ ਲਿਯਆ ਢੁਵਾ ਹੈ ਝਮੀਂ ਪਰ
ਸਭ ਕੇ ਸਭ ਅਪਨੇ ਫੈਂ, ਲੁਲਾ ਛੀ ਫੇ

ਮਲੀਲ ਧਨਤੇਯਵੀ

ਯੇਫਰੇ ਪੇ ਤੂ ਨ ਫਿਲ ਕੀ ਉਫਾਸੀ ਤਵਾਸ਼ ਕਰ
ਗਝਲੀਂ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਝਮ ਢੁਪਾਤਾ ਰਫਾ ਢੂੰ ਮੈਂ

ਮਲੀਲ ਧਨਤੇਯਵੀ

ਸੀਨਾ ਡੋ ਝਮ ਝਮ ਤੋ ਫਲਤੇ ਫੈਂ ਕੈਸੇ ਗੀਤ
ਝੁਰਸ਼ਤ ਅਗਰ ਮਿਲੇ ਤੋ ਕਭੀ ਭਾੱਸੁਰੀ ਸੇ ਪੂਢ

ਝਫ਼ਰ ਗੋਰਮਪੁਰੀ

ਥਾ ਜਿਨ ਕੇ ਪਾਸ ਝਮ ਕਾ ਮਰਫਮ ਕਫਾੱ ਗਯੇ
ਜੋ ਫਿਲ ਕੋ ਜੋਫਤੇ ਥੇ ਵੋ ਮੇਮਾਰ^੧ ਕਯਾ ਢੁਐ ?

ਮੁਓੰਯ ਫਸਨ ਝਝਯੀ

ਸੁਭੂਤ ਕੁਢ ਤੋ ਮਿਲੇ ਅਪਨੀ ਜਿਨਫਗੀ ਕਾ ਮੁਝੇ
ਨਮਕ ਛੀ ਝਮ ਪੇ ਐ ਮੇਫਰਭਾੱ ਰਯਤਾ ਯਲ

ਝਿਯਾਉਲ ਅੰਯੁਮ

ਯਕੀ ਨ ਆਯੇ ਤੋ ਓਕ ਭਾਰ ਪੂਢ ਕਰ ਫੇਯੋ
ਜੋ ਫੱਸ ਰਫਾ ਹੈ ਵੋ ਝਮੀਂ ਸੇ ਯੂਰ ਨਿਕਲੇਗਾ

ਅਮੀਰ ਕਝਲਯਾਥ

ਕਯਾ-ਐ-ਝਾੱ^੨ ਮੈਂ ਕੋਠਿ ਝੂਲ ਖਿਲਾਨੇ ਆਯੇ
ਵੋ ਮੇਰੇ ਫਿਲ ਪੇ ਨਯਾ ਝਮ ਲਗਾਨੇ ਆਯੇ

ਪਰਵੀਨ ਸ਼ਾਕਿਰ

ਫਮ ਤੋ ਸਮਝੇ ਥੇ ਕਿ ਓਕ ਝਮ ਹੈ ਭਰ ਜਾਯੇਗਾ
ਕਯਾ ਯਭਰ ਥੀ ਕਿ ਰਗੇ-ਝਾੱ^੩ ਮੈਂ ਉਤਰ ਜਾਯੇਗਾ

ਪਰਵੀਨ ਸ਼ਾਕਿਰ

ਝਨਤ (ਰਵਗ)

ਫਮਕੋ ਮਾਲੂਮ ਹੈ ਝਨਤ ਕੀ ਢਕੀਕਤ ਲੇਕਿਨ
ਫਿਲ ਕੇ ਯੁਸ਼ ਰਯਨੇ ਕੋ 'ਗਾਲਿਯ' ਯਫ ਯਯਾਲ ਅਝਯਾ ਹੈ

ਗਾਲਿਯ

ਨ ਜਾਉਂਗਾ ਕਭੀ ਝਨਤ ਮੈਂ, ਮੈਂ ਨ ਜਾਉਂਗਾ
ਅਗਰ ਨ ਡੋਗਾ ਵੋ ਨਕਸ਼ਾ ਤੁਮਫਾਰੇ ਧਰ ਕਾ ਸਾ

ਮੋਮਿਨ

੧. ਘਾੱਫ-ਸਾ ਮੁਯਵਾਲੀ ੨. ਝੁਪਾ ੩. ਮਝਾ ੪. ਫਿਲ ਕੇ ਢਾਵ ਕਾ ਉਪਯਾਰ

੧. ਮਕਾਨ ਭਨਾਨੇ ਵਾਲਾ ੨. ਪ੍ਰਿਯਤਮ ਕਾ ਗਾੱਵ ੩. ਜਿਨਫਗੀ ਕੀ ਰਗ

દુનિયા મેં જાનતા હૂં જન્મત મુઝે મિલી
રાહત અગર જરા સી મુસીબત મેં મિલ ગઈ

દાપ

તેરા મિલના, તેરા નહીં મિલના
ઔર જન્મત હૈ ક્યા, જહન્નુમ ક્યા ?

જિગર

સુનતે હેં જો બહિશત^૧ કી તારીફ સબ દુરુસ્ત,
લેકિન ખુદા કરે વો તેરી જલ્વાગાહ^૨ હો

ગાલિબ

બસ ઈસી ધુન મેં રહા, મર કે મિલેગી જન્મત
તુમ કો ઐ શૈખ, ન જીને કા કરીના^૩ આયા

અર્શ મલસિયાની

પી લેંગે જરા શૈખ તો કુછ ગર્મ રહેંગે
ઠંડા કહીં ન કર દેં યે જન્મત કી હવાએં

વહી જન્મત હૈ જહાં ચૈન મિલે, દિલ બહલે
જિસ પે દિલ આએ વહી હૂર^૪ હૈ ઈન્સાં કે લિએ

યે જન્મત મુબારક રહે જાહિદોં કો
કિ મેં આપકા સામના ચાહતા હૂં

ઈકબાલ

જાય હૈ જી નેજાત^૫ કે ગમ મેં
ઐસી જન્મત ગઈ જહન્નમ મેં

મીર

હુઆ હૈ ચાર સજદોં^૧ પર યહ દાવા જાહિદો તુમ કો
ખુદાને ક્યા તુમહારે હાથ જન્મત બેચ ડાલી હૈ ?

દાપ

યે માના રાહતેં સારી મયસ્સર^૨ હૈ વહાં લેકિન
ન હો જબ હાજરી તેરી તો જન્મત ભી જહન્નમ હૈ

સૂફી બાણોટી

પી શૌક સે વાઈઝ અરે, ક્યા બાત હૈ ડર કી
દોઝખ તેરે કબજે મેં હૈ, જન્મત તેરે ઘર કી

શકીલ બદાયૂની

મુઝે બહિશત સે ઈન્કાર કી મજાલ કહાં ?
મગર જર્મી પે મહસૂસ યે કમી તો કરૂં

જિસ મેં લાખોં બરસ કી હૂરેં હો
ઐસી જન્મત કો ક્યા કરે કોઈ ?

દાપ

સજદે કરૂં, સવાલ કરૂં, ઈલ્તજા^૩ કરૂં
યૂં દે તો કાયનાત^૪ મેરે કામ કી નહીં

વો ખુદ અતા કરે તો જહન્નમ ભી હૈ બહિશત
મોંગી હુઈ નિઝાત^૫ મેરે કામ કી નહીં

સીમાબ અકબરાબાદી

સૈયાદ તેરા ઘર મુઝે જન્મત સહી મગર
જન્મત સે ભી સિવા મુઝે રાહત ચમન મેં થી

નૂર તકી 'નૂર'

૧. સ્વર્ગ ૨. નિવાસસ્થાન ૩. તરીકા ૪. અપ્સરા ૫. નિર્વાણ

૧. પ્રણામ ૨. પ્રાપ્ત ૩. પ્રાર્થના ૪. સમ્પત્તિ ૫. સ્વર્ગ

क्या जगह कूया-अ-मडबूब^१ है, सुब्दान अल्लाह
कोई काबा, कोई जन्त, कोई गुलशन^२ समजा

‘आतश’

भुदा शाहिन^३, भुरा कडता नही जन्त को मैं लेकिन
मजा कुछ और ही है, मै-कशी^४ का बादापाने में

शाह अजीमाबादी

मैपाने^५ में मजार^६ हमारा अगर बना
दुनिया यही कडेगी कि जन्त में घर बना

रियाज पैराबादी

तेरा गुलशन वो गुलशन, जिस पे जन्त की इजा सदके
मेरा भिरमन^७ वल भिरमन, जिस पर अंगारे बरसते हैं

आजाह अन्सारी

जन्त एक थीज है सही लेकिन
दश्र^८ तक इन्तजार क्या मानी ?

जेश मलसियानी

गम रहा उनका जो दोजभ^९ में पडे जलते हैं
मेरे पुश होने का जन्त में भी सामों न हुआ

दत्तात्रय ‘कैफ़ी’

अब मैं समजा मुराह जन्त से
आप जिस राह से गुजर जायें

असर लफनवी

जिसने लाभों को मुक्त शाही^१ दे दी
क्या हम से बहिश्त^२ की वल कीमत लेगा ?

आसी उल्लनी

तुजे ये नाज कि जन्त की लीक माँगूंगा
मुजे ये जिद कि तकाजा^३ मेरा उसूल^४ नही

मन्जूर अहमद

निकलना फुल्ल^५ से आदम^६ का सुनते आये थे लेकिन
बहुत बे-आबरू हो कर तेरे कूये^७ से हम निकले

गालिब

कुर्बा^८ हो जिस के दुस्न पे सौ जन्तों ‘कतील’
नजरो के सामने वो नजारा^९ है इन दिनों

कतील शिफाई

बहुत सैर की बागे-जन्त की हमने, मगर कुछ मजा जिन्दगी का न देया
किसी दिल में दर्द-मोडब्बत न पाया, किसी दिल में दागे-तमन्ना न देया

जेश मलिहाबादी

क्यों न हिर्दोस^{१०} को दोजभ^{११} में मिला लें यारभ^{१२}
सैर के वास्ते थोडी-सी जगह और सही

गालिब

शब^{१३} को मय भूब-सी पी, सुबह को तौबा कर ली
रिन्द^{१४} के रिन्द रहे, हाथ से जन्त न गई

जलाल

१. प्रिय की गली २. बाग ३. गवाह ४. शराब पीना ५. मधुशाला ६. कब्र ७. भविष्य ८. क्यामत ९. नरक

१. बादशाहत २. जन्त ३. तगाडा ४. सिद्धान्त ५. जन्त ६. पैगम्बर ७. गली ८. भेंट ९. दृश्य १०. जन्त ११. नरक १२. भुदा १३. रात्रि १४. शराबी

दोऊध-ओ-जन्त हँ अब मेरी नजर के सामने
घर रकीबों ने बनाया उन के घर के सामने

नसीम

ईल्म^१ में भी सुरुर^२ है लेकिन
यह वह जन्त है जिस में डूर नहीं

ईकबाल

ऐ शैब, अगर फुल्द^३ की तारीफ़ यही है
मैं ईस का तलबगार^४ कभी हो नहीं सकता

जेश मलसियानी

जन्त में न मय है, न मुहब्बत, न जवानी
किस चीज पे ईसाँ बसर-औकात^५ करेंगे ?

अहम

पाना-पीना कुछ भी नहीं रक़्बा है, प्यारे ?
जन्त है और कोई बंदोबस्त नहीं

यिनु मोदी 'ईशाद'

जनाजा (अर्थी)

कहा मैंने मरता हूँ तुम पर तो बोले
निकलते न देखा जनाजा किसी का

जनाजे पे मेरे वो हँस कर यह बोले
ये लौटेंगे कब तक, कहाँ जा रहे हैं ?

घर से निकलो तो सही, आँभ से देओ तो सही
अकरिबा^१ आओ हँ आशिक का जनाजा ले कर

एपी

भबर उन को छुई होगी अजब क्या गर यले आओं
जनाजा ले यलो सू-ओ-मजार^२ आखिस्ता-आखिस्ता

यल साथ कि हसरते-दिल-ओ मरडूम^३ से निकले
आशिक का जनाजा है जरा धूम से निकले

इंदवी अजीमाबादी

जनाजेवालो, न युप के कदम बढाये यलो
उसी का कूया^४ है, टुक करते डाय-डाय यलो

सोऊ

वह घबरा कर जनाजा देपने बाहर निकल आये
किसी ने कह दिया मय्यत^५ जवाँ मालूम होती है

आये जो मेरी लाश पे वो तंज^६ से बोले
'अब हम हँ पफ़ा तुम से कि तुम हम से पफ़ा हो ?'

अमीर मीजाई

गम नहीं लिक्भूँ क्या मैं गम को, जश्न^७ लिक्भूँ क्या मातम^८ को
जो देजे हँ मैंने जनाजे क्या उन को बारात लिक्भूँ ?

जावेद अफ़्तर

काँधे पे उठाये हुओ हस्ती का जनाजा
हम पानाबदोशों^९ की तरह धूम रहे हँ

अजीज वारसी

१. ज्ञान २. आनंद, हलका नशा ३. स्वर्ग ४. याहनेवाला ५. समय व्यतीत करना

१. सम्बन्धी २. कब्र की ओर ३. मृत हृदय की आकांक्षा ४. गली ५. लाश ६. व्यंग ७. त्योहार ८. शोक, सोग ९. घर का सामान ले कर भटकने वाले

ઝમાના

કુછ તમાશા હૈ, ખેલ હૈ, ક્યા હૈ
ઈક ઝમાને કો કતલ કર બૈઠે

મૌલાબખ્શ 'કલક'

જહાં સે સાથ ઝમાને કો લે કે ચલના થા
વહીં પે છોડ ગઈ ગર્દિશ-ઝમાના^૧ હમૈ

મોહસિન એહસાન

જિન કે આંગન મેં અમીરી કા શજર^૨ લગતા હૈ
ઉન કા હર ઐબ^૩ ઝમાને કો હુનર લગતા હૈ

અંજુમ રહબર

'અખ્તર' યહ ગમ કે દિન ભી ગુઝર જાયેંગે યૂં હી
જૈસે વો રાહતોં કે ઝમાને ગુઝર ગયે

અખ્તર અંસારી

અંધેરે મેં થે જબ તલક ઝમાના સાઝગાર^૪ થા
ચિરાગ ક્યા જલા દિયા, હવા હી ઓર હો ગઈ

પરવીન શાકિર

ઝમાના દેખ યુકા હૈ, પરખ યુકા હૈ ઉસે
'કતીલ' જાન સે જાએ પર ઈલ્તજા^૫ ન કરે

કતીલ શિફાઈ

કોઈ તો કૈઝ^૬ હૈ, કોઈ તો બાત હૈ ઉસ મેં
કિસી કો દોસ્ત યૂં હી કબ ઝમાના રખતા હૈ

અંજુમ રુમાની

અબ ન તુમ વો રહે, ન હમ વો રહે
ઈત્તિફાકાત^૧ હૈ ઝમાને કે

ફિરાક ગોરખપુરી

ઝમાને મેં સૌ ઈન્કિલાબાત આયે
મગર હમ તો હર હાલ મેં મુસ્કુરાયે

અઝીઝ વારસી

તુમ્હારે બસ મેં અગર હો તો ભૂલ જાઓ મુઝે
તુમ્હેં ભુલાને મેં શાયદ મુઝે ઝમાના લગે

કૈસર ઉલ જાફરી

બચ્ચે દાના^૨ હૈ, ઝમાને કી ખબર રખતે હૈં
બૂઢે કહતે હૈં કિ બચ્ચોં કો પતા હી ક્યા હૈ

રિયાઝ મજીદ

બુલબુલ કહાં, બહાર કહાં, બાગબાં કહાં
વો દિન ગુઝર ગયે, વો ઝમાના ગુઝર ગયા

સબા લખનવી

'હસન' મત યાદ કર ઉન સુહબતોં કો
સદા ઈકસાં નહીં રહતા ઝમાના

મીર હસન

ઐ 'શાદ' જિન કે સાથ ઝમાના બસર કિયા
અલ્લાહ ! અબ વહી મુઝે પહચાનતે નહીં

શાદ અઝીમાબાદી

ક્યા ઝમાના થા, કેસે દુશ્મન થે ?
રાત ભર સુલહ ઓર દિન ભર જંગ

ચગાના ચંગેઝી

૧. સંસાર કા ચક્કર ૨. પેડ ૩. દોષ ૪. અનુકૂલ ૫. નિવેદન ૬. દાનશીલતા, ભલાઈ

૧. આકસ્મિક ઘટનાયે ૨. બુદ્ધિમાન

जमाना साजियों^१ से बन्दा परवर ! हम को नकरत है
भरी मडकिल में मुँह पर साँफ कल देने की आदत है

जेश मलसियानी

किसका जयाल, कौन सी मंजिल नजर में है
सदियाँ गुजर गई कि जमाना सफर में है

जिगर

हजार बार जमाना धर से गुजरा है
नई नई सी है कुछ तेरी रहगुजर^२ फिर भी

द्विराक गोरजपुरी

गुजरे हुए जमाने का अब तजकिरा^३ ही क्या
अच्छा गुजर गया, बहुत अच्छा गुजर गया

हकीकत जालंधरी

मेरी उनकी रस्म-अ-उलकत^४ छुट गई
मुदते गुजरी, जमाना छो गया

न दो कदम भी जमाना यला हमारे साथ
हमी को साथ में यलना पडा जमाने के

कहीर लजबनी

में युप बैठा हूँ और यह मालूम होता है
कि जैसे एक जमाना कल रहा है दास्ताँ मेरी

आसी उलदनी

‘भीर’ साडभ जमाना नाजुक है
दोनों हाथों से थामिअे दस्तार^५

भीर

जमाना साजियों^१ से मैं हमेशा दूर रहता हूँ
मुझे हर शप्स के दिल में उतर जाना नहीं आता

‘बिस्मिल’

कायल जुदा का यूँ तो है, सारा जमाना ‘जेश’
कितना है अहतेरामे-जुदा^२ कुछ न पूछिअे

जेश मलसियानी

तसकीन मुसीबत में देने को, यूँ तो जमाना आता है
ऐसा भी कोई आता है जिसे, बिगडी को बनाना आता है

अलम मुजक़्करनगरी

जब भी याहेंगे जमाने को बदल डालेंगे
सिर्फ कलने के लिअे बात बडी है यारो

जौनिसार अफ़तर

सुनी अेक भी बात तुमने न मेरी
सुनीं मैंने सारे जमाने की बातें

अमीर

गुजर गया जो जमाना उसे भूला ही दो
जो नकश^३ बन नहीं सकता, उसे मिटा ही दो

अमजद हरलाम

भिरामे नाज^४ और उनका भिरामे नाज ! क्या कलना ?
जमाना ठोकरें पाता हुआ मडसूस होता है

कतील शिफ़ाई

१. जमाने के साथ मेलजोल रभनेवाले २. रास्ता ३. जिक, बर्था ४. प्यार की रीति ५. पगडी

१. जमाने के साथ मेलजोल रभनेवाले २. ईश्वर में विश्वास ३. जो चित्रित किया हो ४. ठठवाती हुई याद

वो अेक शप्स कि मिल कर गया है मुज से अन्नी
उस अेक शप्स को देणे लुअे ज्माना लुआ

असर लणनवी

अब मुज को है करार^१ तो सबको करार है
दिल क्वा ठहर गया कि ज्माना ठहर गया

सीमाब अकबराबादी

ईस को नाकदरि-अे-आलम^२ का सिला कडते हैं
न रहे डम तो ज्माने ने बलुत याद किया

ज्का^३ के नाम पे तुम क्को सँबल के बैठ गये
तुम्हारी बात नही, बात है ज्माने की

मज३६ सुलतानपुरी

डम को मिटा सके ये ज्माने में डम नही
डम से ज्माना भुद है, ज्माने से डम नही

जिगर

तब्लो^४ अलम^५ न पास हैं अपने, न मुल्को-माल^६
डम से पिलाङ्ग छो के करेगा ज्माना क्वा ?

आतिश

नया ज्माना, नयी रौशनी, नये दस्तूर
कदीम^७ रस्मो-रिवाज^८-अे-कुहन^९से त्माग यलो

२६२ ० गुलिस्तौ - अे - शायरी

जहाँ थोट जाना, वहीँ मुस्कुराना
मगर ईस अदा से कि रो दे ज्माना

वामिक जैनपुरी

अपना ज्माना आप बनाते हैं अडले-दिल^१
डम वो नहीँ कि जिसको ज्माना बना गया

जिगर मुरादाबादी

ज्माने में उसने बडी बात कर ली
भुद अपने से जिसने मुलाकात कर ली

शेरी भोपाली

अेक मडरुम^२ यले 'भीर' डमी आलम^३ से
वर्ना आलम को ज्माने ने दिया क्वा क्वा कुण ?

भीर

मेरी भुशी तो मेरे गमों का लिबास है
लेकिन ज्माना ईतना कहाँ गम-शनास^४ है ?
जब मैं था कुण उदास तो दुनिया थी मुतमईन^५
अब मैं हूँ मुतमईन तो ज्माना उदास है

आनंद नारायण 'मुल्ता'

किस-किस को बतायेंगे जुदाई का सबब^६ डम
तू मुजे से भङा है तो ज्माने के लिये आ

अहमद इराज

ज्माने से तले डों आप गाङ्गिल
ज्माना आप से गाङ्गिल नहीँ है

मुईन हसन जजबी

१. थैन २. दुनिया की बेकद्री ३. जुल्म ४. बडा डोल ५. ध्वजा ६. राज्य और संपत्ति ७. पुराना
८. रीति रिवाज ९. पुराना

१. दिलवाले २. वंचित ३. संसार से ४. दु:खों को जाननेवाला ५. संतुष्ट ६. कारण

२६३ ० गुलिस्तौ - अे - शायरी

जमाने पे हँसे कोई कि रोये
जो डोना है सो डोता जा रखा है

जिगर

तुम क्या गये कि सारा जमाना यला गया
वो रात दिन नहीं है, वो शामो-सहर^१ नहीं

मुहम्मद दीन तासीर

गले मिलकर वो रुफ्सत^२ हो रहे हैं
मोहब्बत का जमाना आ रहा है

जिगर मुरादाबादी

जमाना हँस रहा है और मैं रो भी नहीं सकता
ये डालत ! किस कदर मजबूरियों की जिन्दगानी है

सेहर रामपुरी

जमाना है कि गुजरा जा रहा है
ये दरिया है कि बहता जा रहा है

जलील मानिकपुरी

मुझे जमाना बुरा कल रहा है, कलने दो
गरज^३ है तुम से, जमाने की तुमने पूछ कही

जलील मानिकपुरी

दोस्त बन कर भी नहीं साथ निभाने वाला
वही अंदाज है जालिम का जमानेवाला

अहमद इराज

क्यों जमाने को दें 'इराज' ईल्जाम^४
वो नहीं हें तो बे-वफ़ा^५ हें हम

अहमद इराज

हम निकम्मे हुये जमाने के
काम अइसा सिखा दिया तू ने

दाग देहलवी

अब न तुम वो रहे, न हम वो रहे
ईतिहास^६ है जमाने के

इराक

कलू करते थे मेहरबानी भी,
आह ! वो भी कोई जमाना था

असर

जमाना ही बुरा है, दूर क्यों जाओ, हमें देखो
जवाँ है और कोई वलवला^७ बाकी नहीं दिल में

जोश मलिहाबादी

और भी दुःख है जमाने में मुहब्बत के सिवा
राहतें और भी हें वखल^८ की राहत के सिवा

इंज अहमद 'इंज'

हवादिस^९ से बयना बड़ी बुजदिली^{१०} है
जमाने का हर गम उठाता यला जा

गजभा तसदुक

जमाने से आगे तो बढ़िये 'मजाज'
जमाने को आगे बढ़ाना भी है

मजाज

१. सुबह और शाम २. बिदा ३. मतलब ४. दोष ५. दगाबाज

१. उत्साह २. मिलन ३. दुर्घटना ४. कायरता

જવાની

કદમ ડગમગાએ, નઝર બહકી બહકી
જવાની કા આલમ હૈ, સરશારિયો^૧ હું

જિગર મુરાદાબાદી

જિજ્ઞાસુ જબ છિડ ગયા કયામત કા
બાત પહુંચી તેરી જવાની તક

ફાની બદાયૂની

મુંહ ફેર કે યૂં ગઈ જવાની
યાદ આ ગયા રુઠના કિસી કા

જલીલ માનિકપુરી

અહદે-જવાની^૨ રો રો કાટા, પીરી^૩ મેં લી આંખે મુંદ
યાની રાત થે બહુત જાગે, સુબહ હુઈ આરામ કિયા

મીર

હાય જવાની, ક્યા ક્યા કહિયે, શોર સરોં મેં રખતે થે
અબ ક્યા હૈ, વો અહદ^૪ ગયા, વો મૌસમ વો હંગામ^૫ ગયા

મીર

એ હમ-નફસ^૬, ન પૂછ જવાની કા માજરા^૭
મૌજે-નસીમ^૮ થી, ઈધર આઈ, ઉધર ગઈ

તિલોકચંદ 'મહરુમ'

જી લિયે ચાર દિન જવાની મેં
જવાની ઉમ્મ ભર નહીં હોતી

૧. મદમત ૨. યુવાવસ્થા ૩. બુઢાપા ૪. ઝમાના ૫. સમય ૬. દોસ્ત ૭. હકીકત
૮. પ્રાત: સમીર

ઈધર આંખ ઝપકી, ઉધર ઢલ ગઈ
જવાની ભી ઈક ધૂપ થી દોપહર કી

ઈબરત

મુઝે કસમ હૈ મેરી દુ:ખ ભરી જવાની કી
મેં ખુશ હૂં, મેરી મુહબ્બત કે ફૂલ હુકરા દો

સાહિર લુધિયાનવી

હમારી ઉમ્મ સે કુછ રોજ ઘટતે જાતે હું
કસમ હુઝૂર ન ખાયા કરેં જવાની કી

મુહમ્મદ કાઝિમ ખાવેદ

કહા ગુંચે^૧ સે મુરઝા કર યહ ગુલ ને
'હમેશા કબ રહા જોબન કિસી કા'

દાગ

કહાની કહનેવાલે હાય ! ક્યોં જિકરે જવાની^૨ હૈ ?
જવાની કી કહાની ક્યા ? જવાની ખુદ કહાની હૈ

સીમાબ અકબરાબાદી

છેડી જો મૈને તેરી જવાની કી દાસ્તાં
તારે, શરાબ, ફૂલ, સુબૂ^૩ મુસ્કુરા દિયે

નજ્મા તસદુક

હયા નહીં ઝમાને કી આંખ મેં બાકી
ખુદા કરે કિ જવાની તેરી રહે બેદાગ

ઈકબાલ

જો જા કર ન આયે વહ જવાની દેખી
જો આ કર ન જાયે વહ બુઢાપા દેખા

૧. કલી ૨. જવાની કી ચર્ચા ૩. મદિરા-ઘટ

वो कुछ मुस्कराना, वो कुछ जेंप जाना
जवानी अदाओं सिजाती है क्या-क्या

जेभुए देहलवी

है जवानी भुए जवानी का सिंगार
सादगी गहना है इस सिन^१ के लिअे

अमीर मीजाई

किस तरह जवानी में यल्लू राह पे नासेह
ये उम्र डी ऐसी है कि सुजाई नहीं देता

आगा शायर किठिलबाश

लुक्^२ के दो अेक दिन तफरीह^३ की ईक आध रात
अे जवानी थी तेरी ले-दे के ईतनी कायनात^४

जेश मलिहाबादी

जवानी को बया सकते तो हैं हर दग से वाईज^५
मगर ऐसी जवानी को जवानी कौन कहता है ?

गले मिलने के इन काफिर हसीनों के यही दिन हैं
जवानी जब गले मिलती हो आ कर के लउकपन से

रियाज जैराबादी

कुछ जवानी है अभी, कुछ है लउकपन उनका
दो दगाबाजों के कब्जे में है जौबन उनका

मुनीर शिकोहाबादी

क्या कहिअे किस तरह से जवानी गुजर गई
बदनाम करने आई थी बदनाम कर गई

दग

१. उम्र २. आनंद ३. भुशी ४. सृष्टि ५. उपदेशक

२६८ ० गुलिस्तौं - अे - शायरी

अहद-अे-पीरी में जवानी की उमंग
आह किस वक्त में क्या याद आया

ईक अदा मस्ताना सर से पाँव तक छाई हुई
उर तेरी काफिर जवानी जेश पर आई हुई

दग

मुअतर^१ साँस, येहरा रशके-गुल^२, मस्ती-लरी आँषें
जवानी है कि ईक सैलाब-अे-रंगो-बू^३ की धारा है

अेहसान दानिश

उम्र की जान जवानी में जवानी की है जौ
बारह से बीस तक जौ हैं वो साल अस्था है

अमीर मीजाई

कहने लगते हैं जवानी की कछानी जौ कभी
पहले हम देर तलक बैठ के रो लेते हैं

शाह अजीमाबादी

यही जब भिट गई, मरने से बढतर जिन्दगानी है
बशर^४ के वास्ते जौ कुछ है दुनिया में जवानी है

जेभुए देहलवी

रहती है कब बहार-अे-जवानी^५ तमाम उम्र
मानिन्द-अे-बू-अे-गुल^६ ईधर आई उधर गई

दग

हर तरफ़ कैली हुई है, याँदनी डी याँदनी
जैसे वो भुए साथ है, उनकी जवानी साथ है

मशहूम

१. सुगंधित २. फूल के लिअे ईर्ष्या का कारण ३. रंग और सुगंध की बाढ ४. मनुष्य ५. यौवन की वसंत ६. फूल की सुगंध की तरह

२६८ ० गुलिस्तौं - अे - शायरी

ક્યા ચાલ યહ નિકાલી હો કર જવાન તુમને
અબ જબ ચલો હો દિલ કો ઠોકર લગા કરે હૈ

મીર

કહતે હૈં ઉમ્મે-રફતા^૧ કભી લૌટતી નહીં
જા મયકદે^૨ સે મેરી જવાની ઉઠા કે લા

અદમ

જવાની ખ્વાબ કી-સી બાત હૈ દુનિયા-એ-ફાની મેં
મગર યહ બાત કિસ કો યાદ રહતી હૈ જવાની મેં

સીમાબ અકબરાબાદી

બલા હૈ, કહર^૩ હૈ, આફત હૈ, ફિતના^૪ હૈ, કયામત^૫ હૈ
હસીનોં કી જવાની કો જવાની કૌન કહતા હૈ ?

અર્શ મલસિયાની

ઘટા, સબ્ઝા^૬, સિતારે, ફૂલ સબ અપની જગહ બરહક^૭
તેરી કાફિર^૮ જવાની, ફિર તેરી કાફિર જવાની હૈ

માહિર-ઉલ-કાદરી

જવાની કી જો મેં તારીફ કરતા હૂં તો કહતે હૈં
જવાની આજ આઈ હૈ, કયામત હૂં મેં બચપન સે

મીર નાસિર અલી

ગલે મેં બાંહેં ડાલે ચૈન સે સોના જવાની મેં
કહાં મુઝ્કિન ફિર ઐસા ખ્વાબ દેખૂં જિન્દગાની મેં

ચગાના ચંગેઝી

ગલતફહમિયોં મેં જવાની ગુઝારી
કભી વો ન સમઝે, કભી હમ ન સમઝે

સબા અકબરાબાદી

યૂં ઉઠા કરતી હૈ સાવન કી ઘટા
જૈસે ઉઠતી હો જવાની ઝૂમ કે

સીમાબ અકબરાબાદી

ક્યા બતાઉં કિ ખુદા જાને જવાની ક્યા થી ?
જાગતે-જાગતે એક ખ્વાબ મગર દેખા થા

નસીમ ભરતપુરી

યહ નૌજવાની, યહ નામુરાદી^૧
છાઈ હૈ મુહ પર યહ મુર્દની^૨ ક્યા !

ચગાના ચંગેઝી

બચ જાય જવાની મેં જો દુનિયા કી હવા સે
હોતા હૈ ફરિશ્તા કોઈ, ઈન્સાં નહીં હોતા

રિયાઝ ખૈરાબાદી

બન જો કુછ બન સકે જવાની મેં
રાત તો થોડી હૈ, બહુત હૈ સ્વાંગ

મીર

પારસાઈ^૩ ઔર જવાની ક્યૂં કે હો
એક જગહ આગ પાની ક્યૂં કે હો

એકરંગ

ફિર આયેગા વો મુઝ સે બિછડને કે વાસ્તે
બચપન કા દૌર ફિર સે જવાની મેં આયેગા

ઈકબાલ સાજિદ

૧. બીતી હુઈ આયુ ૨. મૈખાના, મધુશાલા ૩. આફત ૪. ઉપદ્રવ કરને વાલા ૫. પ્રલય ૬. હરિયાલી
૭. ઉચિત ૮. બેદર્દ

૧. બદ કિસ્મતી ૨. મૃત્યુ કે સમય હોનેવાલા આકૃતિકા વિકાર ૩. સદાચાર

કિતની જાદૂગર હૈ જવાની
મિટ્ટી પર સોને કા પાની

મઠબૂબ મિજાં

કુછ ઠંડી સાંસેં હોતી હેં, અશકોં મેં^૧ રવાની^૨ હોતી હૈ
પૂછે તો કોઈ મેરે દિલ સે ક્યા ચીઝ જવાની હોતી હૈ

રામસરનલાલ રાહી

દેર-પા^૩ હૈ કિસ કદર 'સાકિબ' હસીનોં કા શબાબ
ઉમ્ર ભર અપની જવાની કી કસમ ખાતે રહે

સાકિબ લખનવી

રાત ભી, નીંદ ભી, કહાની ભી
હાય ! ક્યા ચીઝ હૈ જવાની ભી !

ફિરાક ગોરખપુરી

ઝિંદગી

ઝિંદગી કા સાઝ^૪ ભી ક્યા સાઝ હૈ
બજ રહા હૈ ઓર બે આવાઝ હૈ

ઠયાત અમરોહી

ઝિંદગી ઝિંદાદિલી કા નામ હૈ
મુર્દા દિલ ખાક જિયા કરતે હેં

નાસિખ

ચલા જાતા હૂં હસતા-ખેલતા મૌજ-એ-હવાદિસ^૧ સે
અગર આસાનિયાં હોં ઝિંદગી દુશ્વાર^૨ હો જાએ

અસગર ગોંડવી

ન સમઝને કી હૈ યહ બાત, ન સમઝને કી
ઝિંદગી ઉચટી હુઈ નીંદ હૈ દીવાને કી

ફિરાક ગોરખપુરી

જબાં ખામોશ આંખોં મેં નમી^૩ હૈ
યહી બસ દાસ્તાન-એ-ઝિંદગી^૪ હૈ

આઝાદ

ઝિંદગી કી દૂસરી કરવટ હૈ મૌત
ઝિંદગી કરવટ બદલ કર રહ ગઈ

ફાની બદાયૂની

મૌત સે કબ્લ^૫ ઝિંદગી કેસી,
જી રહા હૂં, અભી ખુશી કેસી

જોશ મલિહાબાદી

ઝિંદગી ઓર ઝિંદગી કી યાદગાર
પદાં ઓર પદેં પે કુછ પરછાઈયાં

અસર લખનવી

ન મસરત^૬ સે હૈ, ન ગમ સે હૈ
ઝિંદગી કશમકશ^૭ કે દમ સે હૈ

અદમ

૧. આંસૂ મેં ૨. પ્રવાહ ૩. દેર તક ઠહરને વાલા ૪. સજાવટ કા સામાન

૧. દુર્ઘટના કમ ૨. મુશ્કિલ ૩. ગીલાપન ૪. ઝિંદગી કી કહાની ૫. પહલે ૬. આનંદ દાયક ૭. ખીયા-તાની

ઝિંદગી તેરે લિએ મેંને બહુત રક્સ^૧ કિયા
અબ યહ હસરત હૈ કિ કભી તુઝ કો નયા કે દેખૂં

નાઝ

ગુઝરતી હૈ બશર કી ઝિંદગી કિન-કિન ખયાલોં મેં
જો ઐસા હો તો ઐસા હો, જો ઐસા હો તો ઐસા હો

નૂહ નારવી

ઝિંદગી મેરી થી લેકિન અબ તો
તેરે કહને મેં રહા કરતી હૈ

પરવીન શાકિર

યે ભી શાયદ ઝિંદગી કી એક અદા હૈ, દોસ્તો
જિસ કો સાથી મિલ ગયા વો ઔર તનહા હો ગયા

અફઝલ મિન્હાસ

એક પત્થર ઝિંદગી ને તાક કર મારા મુઝે
ચોટ વો ખાચી કિ સારા જિસ્મ દુહરા હો ગયા

અફઝલ મિન્હાસ

ખુશક^૨ બાતોં મેં કહાં હૈ શૈખ કેફે ઝિંદગી
વહ તો પી કર હી મિલેગા, જો મઝા પીને મેં હૈ

અર્શ મલિસયાની

કલ કે બારે મેં જ્યાદા સોચના અચ્છા નહીં
ચાય કે કપ સે લબોં કા ફાસલા હૈ ઝિંદગી

વિજય બાતે

મૌત કા ભી ઈલાજ હો શાયદ
ઝિંદગી કા કોઈ ઈલાજ નહીં

ફિરાક ગોરખપુરી

ઝિંદગી ધૂપ છાંવ હૈ ઐ દોસ્ત,
ગમ સે ઉક્તા કે મુસ્કરા લેંગે

હેરત

ઝિંદગી કી મેં હકીકત ક્યા કહૂં
રાસ મુઝ કો આ ગઈ પરછાઈયાં

સાજન પેશાવરી

ખત્મ હોગા ન ઝિંદગી કા સફર
મૌત બસ રાસ્તા બદલતી હૈ

સાહિલ

ફિક-એ-દુનિયા^૧ ઔર તુમહારી યાદ મેં
એક મેરી ઝિંદગી ભી બંટ ગઈ

સહર

અરે ઓ ઝિંદગી પર રોને વાલો કુછ ખબર ભી હૈ
યહી હૈ ઝિંદગી તો ઝિંદગી દેખી નહીં જાતી

‘શિક્ષા’

‘ફાની’ કી ઝિંદગી ભી ક્યા ઝિંદગી થી યા રબ
મૌત ઔર ઝિંદગી મેં કુછ ફર્ક ચાહિએ થા

ફાની બદાયૂની

વો કહતે હેં - ‘મેં ઝિંદગાની હૂં તેરી’
યહ સચ હૈ તો ઈસ કા ભરોસા નહીં હૈ

આસી ગાઝીપુરી

કમ સે કમ મૌત સે ઐસી મુઝે ઉમ્મીદ ન થી
ઝિંદગી તૂને તો ધોકે પે દિયા હૈ ધોકા

ફિરાક ગોરખપુરી

૧. નૃત્ય ૨. સૂખી

૧. દુનિયા કી ફિક

મેરે ખુદા મુઝે થોડી સી ઝિન્દગી દે દે
ઉદાસ મેરે જનાઝે સે જા રહા હૈ કોઈ

કમર

જબ સે સુના હૈ મરને કા નામ ઝિન્દગી હૈ
સર સે કફન લપેટે કાતિલ કો ઢૂંઢતે હૈ

આગા હશ્ર કશ્મીરી

મેરી ઝિન્દગાની કા સૌદા ગરૌ^૧ હૈ
ઘટે તો જિયા^૨ હૈ, બઢે તો જિયા^૩ હૈ

શાદ અઝીમાબાદી

ઝિન્દગી ખુદ ક્યા હૈ 'ફાની' યહ તો ક્યા કહિયે મગર
મૌત કહતે હૈ જિસે વો ઝિન્દગી કા હોશ હૈ

ફાની બદાયૂની

મુબારક ઝિન્દગી કે વાસ્તે દુનિયા કો મર મિટના
હમ્ને તો મૌત મેં ભી ઝિન્દગી માલૂમ હોતી હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

યહી ઝિન્દગી મુસીબત, યહી ઝિન્દગી મસરત^૩
યહી ઝિન્દગી હકીકત, યહી ઝિન્દગી ફસાના

મુઈન હસન જજબી

બહુત પહલે સે ઈન કદમોં કી આહટ જાન લેતે હૈ
તુઝે એ ઝિન્દગી હમ દૂર સે પહચાન લેતે હૈ

ફિરાક ગોરખપુરી

ઝિન્દગી ભર કી અજયત^૪ હૈ યહ જાના યારબ
એક દો દિન કી મુસીબત હો તો યહ ભી સહ લેં

અખ્તર અન્સારી

યહ ભી મુમકિન નહીં કિ મર જાએ
ઝિન્દગી હાય કિતની જાલિમ હૈ

અખ્તર અન્સારી

ક્યા કહેં ઈક દમ^૧ કો ક્યા-ક્યા ઝિન્દગી ભર ચાહિએ
રહને કો ઘર ચાહિએ, ઘર કે લિએ જર ચાહિએ

મફ્તૂન

ઝિન્દગી મૌત બન ગઈ લેકિન
મૌત કા ફૈસલા નહીં હોતા

સનમ

અબ ભી ઈક ઉમ્ર પે જાને કા ન અન્દાઝ આયા
ઝિન્દગી છોડ દે પીછા મેરા મૈં બાઝ આયા

શાદ અઝીમાબાદી

મૌત હી ઈન્સાન કી દુશ્મન નહીં
ઝિન્દગી ભી જાન લે કર જાયેગી

જોશ મલિહાબાદી

ઝિન્દગી હૈ અપને કબ્જે મેં ન અપને બસ મેં મૌત
આદમી મજબૂર હૈ ઓર કિસ કદર મજબૂર હૈ

ઉમ્મીદ ઉમેઠવી

ન દેખને કી તરહ હમને ઝિન્દગી દેખી
ચરાગ બુઝને લગા જબ તો રૌશની દેખી

અસર લખનવી

કિસી કે કામ ન આયે તો આદમી ક્યા હૈ ?
જો અપની ફિક મેં ગુજરે વો ઝિન્દગી ક્યા હૈ ?

અસર લખનવી

૧. મહંગા ૨. ઘાટા ૩. ખુશી ૪. કષ્ટ

૧. શ્વાસ

तुम नहीं पास कोई पास नहीं
अब मुझे जिन्दगी की आस नहीं

जिगर बरेलवी

हजार ऐश की सुबहें निसार हैं जिस पर
मेरी हयात में^१ ऐसी ली एक शबे-गम^२ है

मुहम्मद 'असर'

वाक्या^३ यह दोनों आलम में रहेगा यादगार
जिन्दगानी मैंने हासिल की है मर जाने के बाद

अलम मुत्तफ़्फ़रनगरी

जिन्दगी एक हसीन धोका है
हमने सोया है, हमने समझा है

अफ़्तर अन्सारी

जिन्दगी तनहा सफ़र की रात है
अपने-अपने हौसले की बात है

जौनिसार अफ़्तर

कौन सा जोंका बुझा देगा किसे मालूम है
जिन्दगी एक शम्मा-अ-रोशन^४ है हवा के सामने

आजाद

मता-अ-जिन्दगी^५ के देनेवाले ! ये तो समझा दे
कि इतना बोझ सर पे रख के ले जाना कहाँ होगा

आसी उल्लनी

ईस दौर में जिन्दगी बशर^१ की
बीमार की रात हो गई है

हिराक

जब तक जिये, बिभरते रहे, टूटते रहे
हम साँस-साँस कर्ज की सूरत अदा हुआ

निदा झाउली

मरना तो एक बार हुआ सलल ली मगर
जाना जिसे कहे कभी आसों न हो सका

गुशूर वाहिदी

उम्र भर रेंगते रहने की सजा है जाना
अक-दो दिन की अजीयत^२ हो तो कोई सह ले

साहिर लुधियानवी

हम तो बढा रहे थे ताल्लुक^३ हयात^४ से
पर जिन्दगी ने बात को क्या मुफ़्तसर^५ किया

अहम

जिन्दा हूँ ईस तरह कि गमे-जिन्दगी नहीं
जलता हुआ दिया हूँ, मगर रौशनी नहीं

अहज़ाद लामनवी

जिन्दगी ये तो नहीं, तुझ को सँवारा ही न हो
कुछ न कुछ हमने तिरा कर्ज उतारा ही न हो

जौनिसार अफ़्तर

जिन्दगी ! तुझ को बुलाया है बहुत दिन हमने
वक्त प्वाबों में गँवाया है बहुत दिन हमने

जौनिसार अफ़्तर

१. जिन्दगी में २. दुःख की रात ३. घटना ४. सुखगती मोमबत्ती ५. ज्वन रुपी दौलत

१. मनुष्य २. पीडा ३. संबंध ४. जिन्दगी ५. संक्षिप्त

હઝાર બાર ઘડી ભર મેં મીર મરતે હેં
ઉન્હોને ઝિન્દગી કા ઢબ નયા નિકાલા હે

મીર

મુસલસલ^૧ મુસીબત, સરાસર તબાહી
મેરી ઝિન્દગી અરે તૌબા-તૌબા

હરિયન્દ અખ્તર

જો છુપાને કી થી વો બાત બતા દી મુઝ કો
ઝિન્દગી તૂ ને બહુત સખ્ત સજા દી મુઝ કો

સલમાન અખ્તર

ઝિન્દગી ! અપની કડી અબ મુઝે મિલતી સી લગે
કોઈ ઈક બાત કિસી પિછલે જનમ કી સી લગે

‘તલમ’

જો ઓર કુછ નહીં તો કોઈ તાઝા દર્દ હી મિલે
મેં એક હી તરહ કી ઝિન્દગી સે તંગ આ ગયા

‘નાસિર’ કાઝમી

કચ્ચી ગાગર ફૂટ ન જાએ, નાજુક શીશા ટૂટ ન જાએ
જીવન કી પગડંડી પર ચલતા હૂં, યે એહસાસ લિએ

‘રિક્ષત’ સરોશ

ઝિન્દગાની જિસકો કહતે હેં ફરામોશી^૨ હે યે
ખ્વાબ હે, ગફલત હે, સરમસ્તી^૩ હે, બેહોશી હે યે

ઈકબાલ

મુખ્તસર^૪ યે હે હમારી ઝિન્દગી
ઈક સુકૂને-દિલ^૫ કી ખાતિર ઉમ્ર ભર તડપા કિએ

શમીમ કરહાની

યે ઓર બાત હે કિ તઅર્કૂ^૧ ન હો સકા
મેં ઝિન્દગી કે સાથ બહુત દૂર તક ગયા

ખુશાઈ અહમદ ‘જામી’

ઐશ સે ક્યો ખુશ હુએ, ક્યો ગમ સે ઘબરાયા કિએ
ઝિન્દગી ક્યા જાને ક્યા થી ઓર ક્યા સમજા કિએ

મુઈન હસન જઝબી

એક મુઅમ્મા^૨ હે, સમજને કા, ન સમજાને કા
ઝિન્દગી કાહે કો હે, ખ્વાબ હે દીવાને કા

ફાની બદાયૂની

ઝિન્દગી યાદે દોસ્ત હે, યાની
ઝિન્દગી હે તો ગમ મેં ગુઝરેગી

ફાની

અજલ^૩ તો મુક્ત મેં બદનામ હે ઝમાને મેં
કુછ ઉન સે પૂછ જિન્હેં ઝિન્દગી ને મારા હે

ફેઝ અહમદ ફેઝ

મેરી તરહ સે કોઈ હે, જો ઝિન્દગી અપની
તુમ્હારી યાદ કે નામ ઈતિસાબ^૪ કર દેગા

પરવીન શાકિર

ઝિન્દગી ક્યા જાને ક્યો મહસૂસ હોતા હે મુઝે
તુઝ સે પહલે ભી હો જૈસે ઝહર યહ ચકખા હુઆ

સહબા અખ્તર

૧. લગાતાર ૨. વિસ્મૃતિ ૩. મતવાલાપન ૪. સંક્ષિપ્ત ૫. મન કી શાંતિ

૧. પહચાન ૨. પહેલી ૩. મૌત ૪. સમર્પણ

ईस जिन्दगी में अक्सर ऐसे त्मी दौर^१ आये
दिल धून रो रहा था और मैंने गीत गाये

महेशचंद्र नक्श

कहीं से ढूँड के ला दे डमें त्मी अे गुले-तर^२
वो जिन्दगी जो गुजर जाये मुस्कराने में

आसी उलदनी

गर जिन्दगी में मिल गये फिर ईत्तफ़ाक से^३
पूछेंगे अपना डाल तेरी बेबसी^४ से डम

साहिर लुधियानवी

मैंने पूछा जो जिन्दगी क्या है ?
डाय से गिर के ज़ाम टूट गया

मैं तो बस जिन्दगी से डरता हूँ
मौत तो अेक डार डारेगी

गुलज़ार

डामोश जिन्दगी जो बसर कर रहे हैं डम
गडरे समंदरो में सफ़र कर रहे हैं डम

रईस अमरोहवी

बेय डाला डमने कल अपना ज़मीर^५
जिन्दगी का आभिरी जेवर^६ गया

राजेश रेडी

वो जिन्दगी के कडे कोस ! याद आता है
तिरी निगाडे करड का घना-घना साया

फ़िराक

सफ़र में कौन किसका जिन्दगी डर साथ देता है
बिछडते सब हैं लेकिन कोई यूँ पागल नहीं डोता

अफ़तर वामिक

गनीमत ज़ान ज़ना आदमी का
डरुसा कुछ नहीं ईस जिन्दगी का

मीर अबुलहथ

उजडी उजडी डर अेक आस लगे
जिन्दगी राम का बनवास लगे

जौनिसार अफ़तर

डोग डरने के लिये ज़डर पिया करते हैं
जिन्दगी तेरे लिये ज़डर पिया है मैंने

जलीलुर्दहमान आज़मी

अजब तरड से गुज़ारी है जिन्दगी डमने
जहाँ में रह के न कारे-जहाँ^१ को पडयाना

पज़ीर आगा

शामें किसी को माँगती हैं आज़ त्मी 'फ़िराक'
गो जिन्दगी में यूँ मुझे कोई कमी नहीं

फ़िराक गोरभपुरी

जिन्दगी ज़भ्र-अे-मुसलसल^२ की तरड काटी है
जाने किस ज़ुर्म की पाई है सज़ा, याद नहीं

सागर सिद्धीकी

बडारें लुटा दीं, जवानी लुटा दी
तुम्हारे लिये जिन्दगानी लुटा दी

जलील मानिकपुरी

१. दिनोँ का डेर २. तरु ताज़ा डूल ३. संयोग से ४. लायारी ५. विवेक ६. गडना

१. सांसारिक कार्यकलाप २. लगातार सितड

जिन्दगी है या कोई तूफ़ान है
हम तो इस ज़ने के डायों मर गले

पद्माजा मीर दई

उम्र कटने को कटी पर क्या ही ज़ारी में^१ कटी
दिन कटा इरियाद में और रात ज़ारी में^२ कटी

अमीन मुर्शिदाबादी

कभी तो इन्सान जिन्दगी की करेगा इज्जत
ये अक उम्मीद आज भी दिल में पल रही है

जावेद अफ़्तर

औरोंका तज़रुबा^३ जो कुछ हो मगर हम तो 'किराक'
तल्भी-अ-जुस्त^४ को ज़ने का मज़ा कलते हैं

किराक गोरभपुरी

जिन्दगी तूने मुझे कब्र से कम दी है ज़मीं
पाँव कैलाउ तो दीवार में सर लगता है

अशीर अद्व

तल्बियाँ,^५ तनहाईयाँ^६, मायूसियाँ^७, नाकामियाँ^८
बेमज़ा है जिन्दगी, फिर भी ज़िये ज़ता हूँ मैं

ज़िया इन्तेहाबादी

जिन्दगानी तवील^९ थी लेकिन
मौत के ईतज़ार में गुज़री

ज़रीना सानी

जिन्दगी नाम था जिसका, उसे जो बैठे हों हम
अब उमीदों की इकत जल्वागरी^१ बाकी है

यकबस्त

किसे किंके-आसाईशे-जिन्दगी^२ है
ज़रा सी रही है, बहुत कट गयी है

सीमान अकबराबादी

जिन्दगी तुज़ से दूर रह कर मैं
काट दूँगी ज़िलावतन की तरह

परवीन शाकिर

मुफ़्तिसी, किंक और भीमारी
आज की जिन्दगी है अक ज़िदाद^३

इरफ़ान हैदरी

मेरा तज़ुर्बा^४ है कि इस जिन्दगी में
परेशानियाँ ही परेशानियाँ हैं

हकीम ज़ालंधरी

किताबे-जिन्दगी का हर वरक^५ इस तरह बिभरा है
पिज़ाँ में^६ जिस तरह शापों से पत्ते तूट जाते हैं

मलका नसीम

मौत क्या ? अक लफ़्जे-बेमानि^७
जिस को मारा हयात^८ ने मारा

ज़िगर मुरादाबादी

१. ज़िल्लत में २. रोने में ३. अनुभव ४. जिन्दगी की कटुता ५. कटवाहट ६. अकलता ७. निराशा ८. असइलता ९. लंबी

१. तडक लडक २. जिन्दगी के सुभ की चिंता ३. युद्ध ४. अनुभव ५. पुस्तक का पन्ना ६. पतल्ल में ७. शब्द जिसका कोई अर्थ न हो ८. जिन्दगी

કહીં સુબહ હો ગઈ, તો કહીં શામ હો ગઈ
તેરે બગૈર ઝિન્દગી નાકામ^૧ હો ગઈ

વફા મેરહી

ઉધાર માંગ કે લાયે થે ઝિન્દગી શાયદ
હુઆ હૈ સૂદ^૨ ચુકાને મેં વક્ત સર્ફ^૩ મેરા

કૈસર ઉલ જાફરી

આપ હી કા યે ફૈઝ^૪ હૈ વરના
ઝિન્દગી ઈસ કદર ઉદાસ ન થી

શાદ અઝીમાબાદી

આઝૂ ભી, હસરત^૫ ભી, દર્દ ભી, મસરત^૬ ભી
સૈંકડોં હૈં હંગામે^૭, ઝિન્દગી મગર તનહા

ઈકબાલ સફીપુરી

કિતની લતીફ, કિતની હસી, કિતની મુખ્તસર^૮
ઈક નૌ-શિગુફ્તા^૯ ફૂલ કી નકહત^{૧૦} હૈ ઝિન્દગી

શકીલ બદાયૂની

મૌત સે બદતર નઝર આઈ મુઝે
ઝિન્દગી કો ઝિન્દગી સમઝા થા મેં

અર્શા મલ્સિયાની

ઝિન્દગી કો સંભાલ કર રખિયે
ઝિન્દગી મૌત કી અમાનત હૈ

બિસ્મિલ સઈદી

તંગ આ ચૂકે હૈં કશ-મકશે^૧ ઝિન્દગી સે હમ
હુકરા ન દે જહાં કો કહીં બેદિલી સે હમ

સાહિર લુધિયાનવી

ઝિન્દગી ખારઝાર^૨ મેં ગુઝરી
જુસ્તજૂ-એ-બહાર^૩ મેં ગુઝરી

ઝરીના સાની

ઈબ્તિદા^૪ સે ઝિન્દગી કા તો યહી દસ્તૂર હૈ
કેસે મિલતી હમ કો મોહલત મુસ્કુરાને કે લિયે

દિલદાર

મુદત હુઈ હૈ દર્દ કા દર્મા^૫ કિયે હુએ
એહસાસે-ઝિન્દગી કો ગુલિસ્તા^૬ કિયે હુએ

અદમ

વો આયે હૈં પશેમા^૭ લાશ પર અબ
તુઝે અય ઝિન્દગી લાઉ કહાં સે ?

મોમિન

મુસીબત ઓર લંબી ઝિન્દગાની
બુજુર્ગોં કી દુઆ ને માર ડાલા

મુઝતર ખૈરાબાદી

સાથ ભી છોડા તો કબ, જબ સબ બુરે દિન કટ ગયે
ઝિન્દગી તૂ ને યહાં આ કર દિયા ધોખા મુઝે

નાતિક ગુલાવદી

૧. અસફલ ૨. બ્યાજ ૩. ખર્ચ ૪. ઉપકાર ૫. ઈચ્છા ૬. ખુશી ૭. તૂફાન ૮. અલ્પ ૯. નયા ખિલા હુઆ ૧૦. ખુશબૂ

૧. ખીયા-તાની ૨. કંટીલી જગહ ૩. વસંત કી ખોજ ૪. શુરુઆત ૫. ઈલાજ ૬. બાગ ૭. લખ્જિત

दुनियांने दागदार^१ बना दी है जिंदगी
कोना जरा सा मैला जो यादर का हो गया

शहाब मुरादाबादी

जिंदगी ऐक डादसा^२ है, और ऐसा डादसा
मौत से भी अत्म जिसका सिलसिला^३ होता नहीं

जिगर मुरादाबादी

जिंदगी ईक आँसुओं का जाम था
पी गये कुछ और कुछ छलका गये

मजाज लमनवी

अताना जरा रास्ता मयकटे का
में गुजरी हुई जिंदगी ढूँढता हूँ

पुमार नारायंकवी

छियकियों पर हो रहा है जिंदगी का राग अत्म
उटके टे कर तार तोड़े जा रहे हैं साज के

नातिक गुलावटी

मौत जब तक नजर नहीं आती
जिंदगी राह पर नहीं आती

जिगर मुरादाबादी

जिंदगी बैठी थी अपने दुस्न पर झूली हुई
मौत ने आते ही सारा रंग झीका कर दिया

हरियन्ट अप्तर

वक्त की लहरों से टकराते हुअे बढ जाईअे
कैर कर मुँह, जिंदगी का सामना मुमकिन नहीं

अहसान गिन दानिश

पाल ले ईक रोग नाहँ जिंदगी के वास्ते
वरना सेहत के सडारे जिंदगी कटती नहीं

झिराक गोरभपुरी

नहीं ये जिंदगी ऐक दो कदम की
पडा है राह में सडरा का सडरा

जकर शीराजी

अपनी वजहे-अरबादी सुनिये तो मजे की है
जिंदगी से यूँ भेले, जैसे दूसरे की है

जावेद अप्तर

अपने तारीक^१ मकानों से तो बाहर जाँको
जिंदगी शमा लिये दर पे अडी है यारो

जाँनिसार अप्तर

आप आअे जिंदगी में जिंदगी अखी लगी
आप जब रुअसत हुअे तो मौत ही अखी लगी

कमर जलालाबादी

अपने माजी^२ को न रो अै दिल्, कि दुस्ने-जिंदगी
तेरे माजी में नहीं है, तेरे मुस्तकबिल^३ में है

कुमीर नरेश शाद

कुछ ईस कदर है गमे-जिंदगी से दिल् मानूस^४
भिजाँ^५ गई तो अडारों में दिल् नहीं लगता

जिगर

१. जिस पर धब्बा लगा हो २. दुर्घटना ३. कम

१. अँधकारपूर्णा २. भीता समय ३. आनेवाला समय ४. परिचित ५. पतजड

તૂ જહાँ જાયેગી માયૂસ^૧ પલટ આયેગી
ઝિંદગી કોઈ તેરા પૂછનેવાલા હી નહીં

વાલી આસી

તસ્લીમ^૨ ચીરાદસ્તી-એ-જૌરે બિજાઈ^૩ મગર
વીરાં નહીં હૈ ફિર ભી ગુલિસ્તાને-ઝિંદગી

ગોપાલ મિતલ

ઈબાદતોં^૪ કે લિયે ફુર્સતેં હૈં લોગોં કો
હમેં ગુનાહ ભી કરને કો ઝિંદગી કમ હૈ

બિસ્મિલ સઈદી

ઝિંદગી જબ્ર^૫ હૈ ઓર જબ્ર કે આસાર નહીં
હાય ! ઈસ કેદ કો ઝંજીર ભી દરકાર નહીં

તમન્ના આબરુ કી હો અગર ગુલઝારે-હસ્તી^૬ મેં
તો કાંટોં મેં ઉલઝ કર ઝિંદગી જીને કી ખૂ^૭ કર લે

ઈકબાલ

બહુત કુછ હો ચુકી હૈં ઝિંદગી મેં ખામિયાँ પૈદા
જરૂરત હૈ નયે સર સે હો ફિર, બઝમે-જહાँ પૈદા

મેં બતાઉં ફર્ક નાસેહ^૮ જો હૈ મુઝ મેં ઓર તુઝ મેં
મેરી ઝિંદગી તલાતુમ^૯ તેરી ઝિંદગી કિનારા

શકીલ બદાયૂની

ઝિંદગી એક ફકીર કી ચાદર
જબ ઢકે પાँવ હમને, સર નિકલા

૧. નિરાશ ૨. હામી ૩. પતઝડ કે જુલ્મ મંજૂર ૪. બંદગી ૫. અત્યાચાર ૬. ઝિંદગી કા બાગ ૭. આદત ૮. ઉપદેશક ૯. નદી યા સમુદ્ર કી બડી - બડી તરંગેં

કી નહીં ઉમ્ર ભર ખતા જિસને
ઉસને તૌહીને - ઝિંદગી^૧ કી હૈ

નરેશકુમાર શાદ

તૂ મેરી ઝિંદગી સે ભી કતરા કે ચલ દિયા
તુઝ કો તો મેરી મૌત પે ભી ઈખ્તિયાર થા

પાઈ હૈ બાગે-જહાँ^૨ મેં હમને ગુલ કી ઝિંદગી
રંગ બન કર આએ હૈં બૂ^૩બન કે ઉઝ જાયેંગે હમ

આરઝૂ લખનવી

ઝહર મિલતા રહા, ઝહર પીતે રહે, યૂં હી મરતે રહે, યૂં હી જીતે રહે
ઝિંદગી ભી હમેં આઝમાતી રહી, ઓર હમ ભી ઉસે આઝમાતે રહે

તુમ હમારી ઝિંદગી, પર ઝિંદગી કી ક્યા ઉમ્મીદ ?
તુમ હમારી જાન લેકિન ક્યા ભરોસા જાન કા ?

જૌક

જિતની બઢતી હૈ, ઉતની ઘટતી હૈ
ઝિંદગી આપ હી આપ કટતી હૈ

ખ્યાજા મીર દર્દ

કિસ તરહ તુમ કો બના લૂં મેં શરીકે-ઝિંદગી^૪ ?
મેં તો અપની ઝિંદગી કા બાર^૫ ઉઠા સકતા નહીં

સાહિર લુધિયાનવી

૧. ઝિંદગી કી બે ઈજજતી ૨. દુનિયા કા બાગ ૩. ખુશબૂ ૪. જીવન કા હિસ્સેદાર ૫. બોઝ

तेरे दीदार की क्या आक तमन्ना होगी
जिन्दगी भर तेरी तस्वीर से बातें की है

अलवीर सिंह 'रंग'

गई थी कल के कि लाओगी जुल्के यार की भू^१
झिरी, तो बाटे-सभा^२ का दिमाग भी न भिला

जलाल

'झानी' की जिन्दगी भी क्या जिन्दगी थी यारभ^३
भौत और जिन्दगी में कुछ इर्क यादिये था

झानी अदरुनी

किसने भीगी छुई जुल्कों से ये जटका पानी
जूम के आई घटा, टूट के अरसा पानी

आरजू

जुल्के (वाणोनी लट)

जुल्कों वालो, ये अन्धेर
दोहरे दोहरे काले नाग

आजाद अंसारी

नसीमे सुअल^३ भूओ गुल से क्या ईतराती झिरती है
जरा सूँघे शमीमे जुल्के^४, भुशभू ईस को कलते हैं

अकबर ईलाहाबादी

शमीमे-तुर्रमे-गेसूअे-यार^५ लाया छूँ
मैं अपने साथ यमन की अहार लाया छूँ

ईआदिम नज्म अदवी

बिअेर दें जो वो जुल्कों को अपने मुअडे पर
तो मारे शर्म के आई छुई घटा झिर जये

मुसहड़ी

ये भीनी-भीनी सी मस्त भुशभू, ये अलकी-अलकी सी दिलनशी^६ भू
यहीं कहीं तेरी जुल्के के पास कोई परवाना जल रखा है

अदम

तुअारी जुल्के भुद दल माँग लेगी
ये योटी किस लिये पीछे पड़ी है

नसीम अरतपुरी

वो जुल्के दोश^७ पर बिअरी छुई है
जअाने-आरजू^८ थर्रा रखा है

झिगर मुरादाबादी

योरी कहीं भुले न नसीमे-अहार^२ की
भुशभू उडा के लाई है गेसूअे-यार^३ की

आगा हश्म काश्मीरी

न झिया तेरी यश्म^९ का मारा
न तेरी जुल्के का अँधा छूटा

सौध

१. छे भुद २. वसंत समीर ३. प्रियतमा की लट

१. भुशभू २. पूर्व से आनेवाली अवा ३. सुअल की अवा ४. लट की भुशभू ५. प्रेयसी की लटों की भुशभू ६. भोअक ७. कंधा ८. भ्वाअिशों की दुनिया ९. आँभ

में सोयता हूँ जमाने का डाल क्या डोगा
अगर ये उलझी हुई जुल्फें तू ने सुलझाई

अहमद राही

ईजाजत हो तो मैं तस्दीक^१ कर लूँ तेरी जुल्फों से
सुना है जिन्दगी एक भूबसूरत दाम^२ है साकी

अहम

बिभरी हुई वो जुल्फें ईशारे में कल गई
में भी शरीक हूँ तेरे डाल-अ-तबाह^३ में

जलील मानिकपुरी

सुबह दम जुल्फें न यूँ बिभराईये
लोग धोका भा रहे हैं शाम का

शरर बलियाजी

पूछा जो उन से यॉद निकलता है किस तरह
जुल्फों को रुभ पे डाल कर जटका दिया कि यूँ

आरजू लजजवी

यह कलकर सितमगर ने जुल्फों को जटका
बहुत दिन से दुनिया परीशाँ नहीं है

ईधर तुमने जुल्फें डवा में बिभेरीं
उधर धिर के काली घटा छा गई

अब तक इन आँधों के आगे वो बाल घनेरे फिरते हैं
एक दिन उसने नैन मिलाके शर्मा के, मुभ मोडा था

‘आबिह’

१. तय करना २. जाल ३. बरबादी की स्थिति

देजने में तो लली मालूम होती है मगर
साँप बन जाती है उसकी जुल्फें बल जाने के बाद

‘आजम’

गैसू रुभ पर डवा से छिलते हैं
यल्लिअे अब दोनों वक्त मिलते हैं

मिर्जा शौक लजजवी

अे दोस्त, तेरी जुल्फें-परीशाँ^१ की भैर हो
मेरी तबाहियों का न ईतना भयाल कर

अहम

लला क्यों कर न हो रातों को नींदें बेकरार उसकी
कभी लहरा युकी हो जिस पे जुल्फें-मुश्कवार^२ उस की

अफ्तर शीरानी

मिरी जवानी के गर्म लम्हों पे डाल दे गैसुओं का साया
ये दोपहर कुछ तो मोतदिल^३ हो, तमाम माडौल जल रहा है

अहम

जिन्दगी की गर्म रातों में किसे आती थी नींद
ईत्तिफाकन आपकी जुल्फें परीशाँ हो गई

अहम

अभी ‘अहम’ क्या यकीन आये कि यॉदनी रात हो गई है
वो जुल्फें बिभरी तो दिन ढलेगा, वो यॉद निकला तो रात डोगी

अहम

डम डुअे, तुम डुअे कि ‘भीर’ डुअे
उसकी जुल्फों के सभ असीर^४ डुअे

भीर

१. बिभरे केशों की २. सुगंधित केश-राशि ३. संतुलित ४. कैदी

वो शामे-वस्ल^१ दुश्मन जुल्फ सुलजाते हैं रुक-रुक कर
उन्हें याद आ गઈ क्या गुत्थियाँ मेरे मुकदर^२ की ?

शानी भदायूनी

काफ़िर^३ गेसू वालों की रात बसर यूँ छोती है
हुस्न छिड़ाऊत करता है और जवानी सोती है

सागर निजामी

मैं न कडता था कि सुलजा लो ये जुल्फें-मुंतशिर^४
अब तुम्हीं देओ जमाना कितना उलजा जाये है

सलाम मछलीशहरी

उस जुल्फ का क्या कडना जो दोश^५ पे लहराई
सिमटी तो बनी नागिन, झैली तो घटा छाई

शहीक जौनपुरी

नींद उसकी है, दिमाग उसका है, रातें उसकी हैं
तेरी जुल्फें जिस के बाजूं पर परीशाँ छो गई

गालिब

कहें न तुम से तो फिर और जा के किस से कहें ?
सियाह^६ जुल्फ के सायो, बडी उदास है रात

फ़िराक गोरनपुरी

सावन तेरी जुल्फों से घटा भाँग के लाया
बिजली ने युराई है तडप तेरी नजर से

शकील भदायूनी

हँस पडे आप तो बिजली यमकी
बाल भोले तो घटा लौट गई

अमीर मीनाई

घर से दर वक्त निकल आते हो भोले हुअे बाल
शाम देओ न मेरी जान सभेरा देओ

हररत मोहानी

उलजा है पाँव यार का जुल्फे-दराज^१ में
लो आप अपने दाम^२ में सैयाद^३ आ गया

मोमिन

याँद से रुभसार^४ पे लहरा के आने दीजिअे
कीजिअे अँधेरा जुल्फों को परीशाँ छोडकर

आतिश

बिभरे जो हसीं जुल्फ, बिभर जाने दो
ईस वक्त को कुछ और सँवर जाने दो

हरियन्ध अप्तर

निकलते-भुल्ले-बरी^५ झैल गई कोसों तक
वो नडा कर जो सूभाने लगे गेसू^६ अपना

शाह अजीमाबादी

वह जब तक कि जुल्फें सँवारा किया
भडा उस पे मैं जान वारा किया

मीर गुलाम 'हसन'

बडे गुस्ताभ^७ हँ, रुक कर तेरा मुँह युम लेते हँ
बहुत सा तूने जालिम गेसुओं को सर चढाया है

१. लंबे केश २. जल ३. शिकारी ४. गाल ५. जन्त जैसी सुगंध ६. बाल ७. अशिष्ट
८. बालों की लटों को

१. मिलन की शाम २. लाज्य ३. बेदर ४. बिभरे केश ५. कंधा ६. भाँड ७. काला

બિખરા કે ગેસૂ ચાँદ સે ચેહરે પે કહતે હેં
લો, દેખ લો યહ નક્શ: હે લૈલ-ઓ-નિહાર^૧ કા

તસ્કીન

દેખ કર આએ હેં ક્યા આરિઝ-ઓ-ગેસૂ^૨ ઉનકે
લોગ હૈરાન પરીશાન ચલે આતે હેં

નસીમ

કોન ખોલેગા તિરે દિલ કી ગિરહ^૩ મેરે બાદ
કોન સુલઝાએગા ઉલઝા હુઆ ગેસૂ તેરા

શાદ અઝીમાબાદી

ઈસ કદર ઝુલ્ફોં કો અપને સવારે થે સનમ
ઝુલ્ફ જો અબ કયામત ઢા ગઈ તો ક્યા કહું ?

અનવર આગેવાન

જુસ્તજૂ (તલાશ, ખોજ)

અપની હી ખબર નહીં હૈ હમ કો
બેકાર કિસી કી જુસ્તજૂ^૪ હૈ

જગમોહનનાથ રૈના શૌક

હમં ખુદા કે સિવા કુછ નઝર નહીં આતા
નિકલ ગએ હેં બહુત દૂર, જુસ્તજૂ સે હમ

રિયાઝ ખૈરાબાદી

હૌસલા યે હૈ કિ હમ ઢૂંઢ નિકાલેંગે ઉન્હેં,
ઔર માલૂમ હમં નામો-નિશાં કુછ ભી નહીં

શમ્સ અઝીમાબાદી

કલ તક ઉસ કી તલાશ થી લેકિન
આજ હૈ અપની જુસ્તજૂ મુઝ કો

દાપ

ઉસે ઢૂંઢતે 'મીર' ખોએ ગએ
કોઈ દેખે ઈસ જુસ્તજૂ કી તરફ

મીર

દિલ કો હોના થા જુસ્તજૂ મેં ખરાબ
પાસ થી વરના મંઝિલે મકસૂદ^૫

મુઈન હસન જઝબી

પહલે હસ્તી^૬ કી જુસ્તજૂ હૈ જરૂર
ફિર જો ગુમ હો તો જુસ્તજૂ ન કરે

અસગર ગોંડવી

પદાં જબ ઉઠ ગયા હૈ, દેખા યહી હૈ અક્સર
અપની હી આરઝૂ મેં અપની જુસ્તજૂ કી

જિગર મુરાદાબાદી

હૈ જુસ્તજૂ કિ ખૂબ^૭ સે ખૂબતર^૮ કહાં
અબ ઠહરતી હૈ દેખિએ જા કર નઝર કહાં

હાલી

હુએ જલીલ^૯ તો ઈજ્જત કી જુસ્તજૂ ક્યા હૈ
કિયા જો ઈશક તો ફિર પાસ-એ-આબરુ^{૧૦} ક્યા હૈ

તહસીન

ગજબ હૈ જુસ્તજૂ-એ-દિલ કા યહ અંજામ હો જાના
કિ મંઝિલ દૂર હો ઔર રાસ્તે મેં શામ હો જાએ

શેરી ભોપાલી

૧. રાત ઔર દિન ૨. ગાલ ઔર બાલ ૩. ગાંઠ ૪. ખોજ, અન્વેષણ

૧. લક્ષ્ય ૨. અસ્તિત્વ ૩. ઉત્તમ ૪. ઉત્તમ સે બેહતર ૫. અપમાનિત ૬. સમ્માન કા વિચાર

ઈસી તલાશો તજસ્મુમ^૧ મેં ખો ગયા હૂં મેં
અગર નહીં હૂં તો ક્યોંકર, જો હૂં તો ક્યા હૂં મેં

જિગર મુરાદાબાદી

તેરા જમાલ^૨ હૈ, તેરા ખયાલ હૈ, તૂ હૈ
મુઝે યે ફુર્સતે-કાવિશ^૩ કહાં કિ ક્યા હૂં મેં

અસગર ગોંડવી

ખુદા હી જાને ‘યગાના’ મેં કૌન હૂં, ક્યા હૂં
ખુદ અપની જાત પે શક દિલ મેં આયે હેં ક્યા-ક્યા

યગાના ચંગેઝી

ન કુદૃ ફના^૪ કી ખબર હૈ ન હૈ બકા^૫ માલૂમ
બસ એક બેખબરી હૈ, સો વો ભી ક્યા માલૂમ

અસગર ગોંડવી

જહાં અફસાનએ હસ્તી^૬ મેં હૈ ઉલજા હુઆ ‘અખ્તર’
હકીકત પર્દએ-અસરાર^૭ મેં ગુમ હોતી જાતી હૈ

અલી અખ્તર

મંઝિલ કી જુસ્તજૂ સે પહલે કિસે ખબર થી
રસ્તોં કે પેચ^૮ હોંગે ઔર રહનુમા^૯ ન હોગા

આઝાદ અંસારી

નહીં મુઝે જુસ્તજૂ-એ-મંઝિલ^{૧૦} કિ ખુદ હૈ મંઝિલ મેરી તલબ મેં^{૧૧}
કોઈ તો મુઝ કો બુલા રહા હૈ, કિસી તરફ કો તો જા રહા હૂં

પદશત કલકતવી

ઝમાને મેં ઉસને બડી બાત કર લી
ખુદ અપને સે જિસને મુલાકાત કર લી

શેરી ભોપાલી

અપને મન મેં ડૂબ કર પા સુરાગે-ઝિંદગી^૧
તૂ અગર મેરા નહીં બનતા, ન બન, અપના તો બન

ઈકબાલ

ઢૂંઢતા ફિરતા હૂં અય ‘ઈકબાલ’ અપને આપ કો
આપ હી ગોયા^૨ મુસાફિર, આપ હી મંઝિલ હૂં મેં

ઈકબાલ

ફર્શ તા અર્શ^૩ કોઈ નામો-નિશાં મિલ ન સકા
મેં જિસે ઢૂંઢ રહા થા, મેરે અંદર નિકલા

અહસાન બિન દાનિશ

જો મૌકા મિલ ગયા તો ખિજ સે^૪ યહ બાત પૂછોંગે
જિસે હો જુસ્તજૂ અપની વો બેચારા કિધર જાએ

જોશ મલિહાબાદી

તલાશો-જુસ્તજૂ કી સરહદેં જબ ખત્મ હોતી હૈ
ખુદા મુઝ કો નઝર આને લગા ઈસાને-કામિલ^૫ મેં

અલમ

ઝિંદગી કી રાહતેં મિલતી નહીં, મિલતી નહીં
ઝિંદગી કા ઝહર પી કર જુસ્તજૂ મેં ઘૂમિયે

મજીદ અમજદ

૧. ખોજ ૨. સૌંદર્ય ૩. તલાશ કા અવકાશ ૪. વિનાશ ૫. અસ્તિત્વ ૬. અસ્તિત્વ કી કથા ૭. ભેદોંકા પર્દા ૮. ચક્કર ૯. પથ પ્રદર્શક ૧૦. લક્ષ્ય કી ખોજ ૧૧. ખોજ મેં

૧. જીવન કા રહસ્ય ૨. યાને ૩. ઝમીન સે આસમાં તક ૪. એક પૈગમ્બર જો ભૂલે ભટકોં કે માર્ગદર્શક હું ૫. પૂર્ણ માનવી

सुनो, यहाँ से मेरे दोस्तो ईजाजत दो
मुझे तलाश में अपनी रवाना होना है

रविंद्र 'जेर'

हम तुम से किस हवस^१ की झलक^२ ज़ुस्तजू करें
दिल ही नहीं रखा है जो कुछ आरजू करें

जवाब मीर 'दर'

उठाओ ज़ के कहाँ लुत्के-ज़ुस्तजू^३ को
जगह वो कौन सी है, तू जहाँ नहीं होता

अजीज़ लमनवी

गो^४ मैं हूँ तुम से दूर, तिरि आरू तो है
तेरा पता मिले, न मिले, ज़ुस्तजू तो है

पहलत कलकतवी

झलक^५ ने भूल-भुलैयों में डाल रभा था
हम उनको ढूँढते या अपनी ज़ुस्तजू करते

यास यगाना रंगेज़ी

है ज़ुस्तजू अगर उसको, धर भी आयेगा
निकल पडा है तो फिर मेरे घर भी आयेगा

ईक़िज़ार नसीम

बहुत ढूँढा उसे फिर भी न पाया
अगर पाया, पता अपना न रखा

गालिब

तुम को पा लेने में यह बेताब^१ कैफ़ियत^२ कहाँ ?
ज़िन्दगी वह है जो तेरी ज़ुस्तजू में कट गई

अइसर मेरठी

नहीं नहीं हमें अब तेरी ज़ुस्तजू भी नहीं
तुझे भी भूल गये हम तेरी भुशी के लिये

जेहरा निगाह

ईक उम्र ज़ुस्तजू में गुज़ारी तो ये भुला
वो मेरे पास था, मैं जिसे ढूँढता रखा

रशीद कैसरानी

आह किस की ज़ुस्तजू आवारा^३ रभती है तुझे
राह तू, रहरो^४ भी तू, रहबर भी तू, मंज़िल भी तू

ईक़िबाल

तुझे ढूँढता हूँ तेरी ज़ुस्तजू है
मज़ा है कि भुद गुम हुआ याहता हूँ

मज़ाज़

तकदीर और तदबीर (भाग्य, पुरुषार्थ)

तदबीर से किस्मत की बुराई नहीं जाती
बिगड़ी हुई तकदीर बनाई नहीं जाती

दाग

१. कामना २. आकाश ३. भोज का आनंद ४. यद्यपि ५. आकाश

१. बेचैन २. डाल ३. व्यर्थ बटकने वाला ४. यात्री

દેખ 'ફાની' વો તેરી તદબીર^૧ કી મૈયત^૨ ન હો
એક જનાઝા^૩ જા રહા હૈ દોશ^૪ પર તકદીર કે

ફાની બદાયૂની

નસીબ જબ મિરા અચ્છા થા તકદીર અચ્છી થી
મિરી હર બાત અચ્છી થી, હર ઈક તદબીર અચ્છી થી

જફર

જિનકો મિલ જાએં હસીં ચાંદ સી સૂરત વાલે
એસે ભી હાંગે ચમકતી હુઈ કિસ્મત વાલે

મકતૂબ

નાદાન ગુમાં તકદીર પે ક્યા તકદીર બિગડતી બનતી હૈ
જા રખ દે સર ઉસ દર પે જહાં તકદીર બિગડતી બનતી હૈ

વસ્લ^૫ કી બનતી હૈં ઈન બાતોં સે તદબીરેં કહીં ?
આરઝૂઓં સે ફિરા કરતી હૈં તકદીરેં કહીં ?

હસરત મુહાની

ખુદા તૌફીક^૬ દેતા હૈ જિનહેં વો યહ સમજતે હૈં
કિ ખુદ અપને હી હાથોં સે બના કરતી હૈં તકદીરેં

અફસર મેરઠી

મિટ નહીં સકતા મિટાએ સે લિખા તકદીર કા
બસ નહીં ચલતા હૈ કુછ તકદીર પર તદબીર કા

ઈજ્જતો-શોહરત સભી કુછ મુઝ કો હાસિલ હૈ 'ફિરાક'
દોસ્ત ભી મિલને કો મિલ સકતા હૈ કિસ્મત ચાહિએ

ફિરાક ગોરખપુરી

મેં તો સમજા થા કિ લૌટ આતે હૈં જાને વાલે
તૂને જાકર તો જુદાઈ મેરી કિસ્મત કર દી

અહમદ નદીમ કાસમી

સબ કુછ દે કે હૈંસ દી ઔર ફિર કહને લગી તકદીર
કભી ન હોગી પૂરી તેરે દિલ કી એક ઉમંગ

શબનમ શકીલ

ક્યા ઈસલિએ તકદીર ને યુનવાએ થે તિનકે
બન જાએ નશેમન તો કોઈ આગ લગા દે

મિલતે હી કિસી કે ખો ગયે હમ
જાગે જો નસીબ^૧, સો ગયે હમ

તપિશ લાહોરી

મુખાલિફ^૨ બખ્ત^૩ હો તો કામ બન-બન કર બિગડતા હૈ
સફીના^૪ જા પડા મઝધાર મેં ટકરા કે સાહિલ^૫ સે

બિસ્મિલ આરવી

વાયે^૬ કિસ્મત ! વો ભી કહતે હૈં બુરા
હમ બુરે સબ સે હુએ જિન કે લિયે

અમીર મીનાઈ

શિકાયત ક્યા તેરી એ બાગબાં કિસ્મત કી ખૂબી હૈ
ઉસી ડાલી કો કાટા જિસ પે મેરા આશિયાના થા

બેતાબ અઝીમાબાદી

પસ્ત હિમ્મત^૭ રોતે રહતે હૈં સદા તકદીર કો
સાહબે હિમ્મત^૮ હમેશા કરતે હૈં તદબીર કો

રાઝી

૧. યુક્તિ ૨. મૃત્યુ ૩. અર્થો ૪. કંધા ૫. મિલન ૬. શક્તિ

૧. ભાગ્ય ૨. વિરુદ્ધ ૩. ભાગ્ય ૪. નોકા ૫. કિનારા ૬. દુખ, ચિન્તા, કષ્ટ વગેરહ કા સૂચક અવ્યય
૭. હિમ્મત હારા હુઆ ૮. હિમ્મત રખને વાલા

में कडता था ईन्सान की तकदीर नहीं तो कुछ भी नहीं
छिम्मत बढकर बोल उठी-तदबीर नहीं तो कुछ भी नहीं

तालिब बनारसी

नहीं यलता किसी का बस करें गो^१ लाभ तदबीरें
वही बात आयेगी आगे जो किस्मत में लिखी होगी

‘शाह’

जिस में कोशिश हो सो उसका काम बिगडता है वही
दुश्मनी है मेरी तकदीर को तदबीर के साथ

बेभुद देहलवी

लाभ तदबीर करे कोई तो क्या होता है
वही होता है जो मंजूर-भुदा होता है

किस्मत की भूमी देभिये, टूटी कल्ल कंढ^२
दो यार हाथ जब कि लभे-भाम^३ रह गया

‘कायम’ चाँदपुरी

किस्मत में जो लिखा है वह आयेगा आप से
कैलाईये न हाथ, न दामन पसारिये

आतिश

हाँ, हाँ, मगर ऐ दोस्त, तू तदबीर किये जा
यह भी तेरी तकदीर के दस्त में लिखा है

पं. दत्तात्रय ‘कैफ़ी’

उलट जाती हैं तदबीरें, पलट जाती हैं तकदीरें
अगर ढूँढे नई दुनिया तो ईन्सां पा ही जाता है

झिराक गोरभपुरी

जिन का सदियों से अँधेरा ही मुकदर^१ ठहरा
उन के आँगन में भी एक दीप जला दे कोई

भलील धनतेजवी

मेरी किस्मत से भेलनेवाले
मुज को किस्मत से बेभबर कर दे

कैज अहमद कैज

डमसकर^२ छोड गये मुज को तो क्या ?
साथ मेरे मेरी तकदीर तो है

शकील बदायूनी

छोते हैं बडे किस्मत के धनी जो ये सदमे सह जाते हैं
तूझाने-डवादिस^३ में वरना अखे-अखे बह जाते हैं

अंजुम रिजवानी

तकदीर देभिये तो नहीं बूँद भी नसीब
और प्यास देभिये तो समंदर की प्यास है

अजीज कैसी

उदू^४ भी, वाअे किस्मत^५, बजमे-मातम^६ में है साथ उनके
डमारे कूलों में कम्भप्त एक काँटा भी शामिल है

अमीर मीनाई

कैसे पाया था तुजे, फिर किस तरल भोया तुजे
मुज सा मुंकिर^७ भी तो काँल^८ हो गया तकदीर का

अहमद इराज

१. यद्यपि २. रस्सी ३. अटारी का किनारा

१. भाग्य, किस्मत २. मित्र ३. दुर्घटना का तूझान ४. दुश्मन ५. हाथ रे भाग्य ६. शोक सभा
७. ईनकार करने वाला ८. मान ने पर मजबूर

કિસ્મત સે હી લાયાર હૂં એ 'જૌક' વગના
હર ફન^૧ મેં હૂં તાક^૨, મુઝે ક્યા નહીં આતા ?

જૌક

અક્લ સે ક્યા પૂછતા આફત કો સર પર દેખ કર
વહ તો ખુદ ચકરા ગઈ, કિસ્મત કા ચક્કર દેખ કર

જોશ મલસિયાની

અપની તકદીર કો રોતે રહેં સાહિલ વાલે^૩
જિન કો આના થા વો મૉઝધાર તક આ પહુંચે હેં

કતીલ શિક્ષાઈ

ઈસે મેં નસીબ જાનૂં કિ બશર^૪ કી ખુદ ફરેબી^૫
કોઈ ભર રહા હૈ દામન, કોઈ ખાક છાનતા હૈ

કતીલ શિક્ષાઈ

અપને હાથોં કી લકીરોં મેં બસા લે મુઝ કો
મેં હૂં તેરા તો નસીબ, અપના બના લે મુઝ કો

કતીલ શિક્ષાઈ

હમ ભી મૌજૂદ થે તકદીર કે દરવાઝે પર
લોગ દૌલત પે ગિરે, હમને વતન માંગ લિયા

કતીલ શિક્ષાઈ

ખીચ લીં ખુદ હી લકીરેં હમને અપને હાથ પર
કિસ કો ફુર્સત થી કિ હાથોં કા મુકદ્દર^૬ દેખતે ?

ગુલામ જીલાની અસગર

આ કે પત્થર તો મિરે સહન^૧ મેં દો ચાર ગિરે
જિતને ઉસ પેડ કે ફલ થે પસ-એ-દીવાર^૨ ગિરે

શકેબ જલાલી

દિલ કે બહલાને કી તદબીર તો હૈ
તૂ નહીં હૈ, તેરી તસવીર તો હૈ

એક પત્થર કી ભી તકદીર સંવર સકતી હૈ
શર્ત યે હૈ કિ સલીકે સે તરાશા જાયે

મંજૂર નદીમ

કિતના હૈ બદનસીબ 'ઝફર' દફન કે લિયે
દો ગઝ ઝમીન ભી ન મિલી ફૂ-એ-યાર^૩ મેં

બહાદુરશાહ ઝફર

હમ ખવાબ મેં વહાં પહુંચે, તદબીર ઈસે કહતે હેં
વો નીંદ સે ચૌંક ઉઠે, તકદીર ઈસે કહતે હેં

મેરી બિગડી કો ભી યા રબ^૪, બના દેગા તો જાનૂંગા
બનાને કો બનાયા આસ્મૌં તૂ ને ઝમીં, તૂ ને

જોશ મલસિયાની

યહ તેરી કિસ્મતને કૉટે બો દિયે, એ અન્દલીબ^૫
બેતરહ ઉલઝા હુઆ હૈ તેરા દામન ફૂલ મેં

જોશ મલસિયાની

દિલ મેં હૈ દર્દ, દાગ કલેજે મેં, લબ પે આહ
'સાઈલ' કો જો નસીબ સે મિલતા ગયા, લિયા

સાઈલ દેહલવી

૧. કલા ૨. હોશિયાર ૩. કિનારે વાલે ૪. માનવ ૫. આત્મ પ્રવંચના ૬. ભાગ્ય

૧. આંગન ૨. દીવાર કે પીછે ૩. ચાર કી ગલી ૪. ખુદા ૫. બુલબુલ

મિલના ન મિલના યહ તો મુકદ્દર^૧ કી બાત હૈ
તુમ ખુશ રહો, રહો મેરે પ્યારે, જહાં કહીં

આગા શાયર કિઝિલબાશ

વો કરતે હૈં સબ છુપકર, તદબીર ઈસે કહતે હૈં
હમ ધર લિયે જાતે હૈં, તકદીર ઈસે કહતે હૈં

અમજદ હૈદરાબાદી

તુમ્હારે દર સે તો ખાલી કોઈ ગયા હી નહીં
હમં ભી અપના મુકદ્દર સંવાર લેને દો

જમીલ મલિક

પરવાને કર ચુકે થે સર-અંજામે-ખુદકશી^૨
ફાનૂસ આડે આ ગયા, તકદીર દેખના

ચગાના ચંગેઝી

બુરી સરિશત^૩ ન બદલી જગહ બદલને સે
ચમન મેં આ કે ભી કાંટા ગુલાબ હો ન સકા

આરઝૂ લખનવી

ઉન કે ઘર મેં ચાંદ ઓર તારે, અપને ઘર મેં આગ
અપની-અપની કિસ્મત પ્યારે, અપના-અપના ભાગ

પાશા રહમાન

‘કતીલ’ અપના મુકદ્દર^૪ ગમ સે બેગાના^૫ અગર હોતા
તો ફિર અપને પરાએ હમ સે પહચાને કહાં જાતે ?

કતીલ શિકાઈ

મેરી કિસ્મત હી મેં લિખી થી તબાહી એ દોસ્ત
હૈ શિકાયત મુઝે અપને કી, ન બેગાને કી

અઝીજ વારિસી

મેરા સર ઓર તેરા દર^૧
ધન મેરી કિસ્મત, ધન મેરે ભાગ

આઝાદ અંસારી

તુમ મેરી બાત બનાને કા ઈરાદા તો કરો
ઈસ કે આગે મેરી તકદીર બને યા ન બને

અદીબ માલીગાંવી

યાવરી^૨ દેખિયે નસીબોં કી
દોસ્ત ભી હો ગયે મેરે દુશ્મન

મીર દર્દ

નતીજા એક હી નિકલા કિ થી કિસ્મત મેં નાકામી
કભી કુછ કહ કે પછતાયે, કભી ચુપ રહ કે પછતાયે

આરઝૂ લખનવી

યહ મુમકિન હૈ કિ લિખી હો કલમને ફતહ આખિર મેં
જો હૈં અહબાબે-હિમ્મત^૩, ગમ નહીં કરતે શિકસ્તોં^૪ મેં

શાદ અઝીમાબાદી

ઓ વાદા-ફરામોશ^૫ કિધર ભૂલા પડા આજ
તકદીર હમારી, જો યહ સૂરત નઝર આઈ

રૈશન

એ કાતિબ-એ-તકદીર^૬ મુઝે ઈતના બતા દે
ક્યૂં મુઝ સે ખફા હૈ તૂ, ક્યા મેંને કિયા હૈ ?

આરઝૂ લખનવી

ગર નહીં તેરે મુકદ્દર મેં ખુશી તો ગમ ન કર
શાદ^૭ હો ઈસ બાત પર યહાં હર કોઈ નાશાદ^૮ હૈ

વઝીર આગા

૧. કિસ્મત ૨. આત્મહત્યા કા પ્રયત્ન ૩. ભાગ્ય ૪. કિસ્મત ૫. પરાયા

૧. દ્વાર ૨. કરિશ્મા ૩. હિમ્મત કે ધની ૪. હાર ૫. વાદા ભૂલને વાલા ૬. ભાગ્ય લિખનેવાલા ૭. પ્રસન્ન ૮. ખિન્ન

તનહાઈ (એકલતા)

અનજાને લોગોં કો હર સૂ^૧ ચલતા-ફિરતા દેખ રહા હૂં
કેસી ભીડ હૈ ફિર ભી ખુદ કો કબ સે તનહા દેખ રહા હૂં

અસરાર જૈદી

દિલ કી તનહાઈ કા મુઝ કો ખુદ ભી અંદાજા નહીં
યે એક ઐસા ઘર હૈ જિસ કા કોઈ દરવાજા નહીં

કતીલ શિફાઈ

બેચૈન 'કતીલ' ઉન બિન ઇક હમ હી નહીં તનહા
ઉનકો ભી જરૂરત હૈ, હમ ચાહનેવાલોં કી

કતીલ શિફાઈ

તુમ નહીં, ગમ નહીં, શરાબ નહીં
ઐસી તનહાઈ કા જવાબ નહીં

સઈદ રાહી

હાય 'કતીલ' ઇસ તનહાઈ મેં ક્યા સૂઝી હૈ મૌસમ કો
જિસ દિન સે વહ પાસ નહીં, ઉસ દિન સે બાદલ છાએ હૈં

કતીલ શિફાઈ

આજ તનહા હૂં તો કિતના અજનબી માહૌલ હૈ
એક ભી રાસ્તે ને તેરે શહર મેં રોકા નહીં

અમજદ ઈસ્લામ અમજદ

કભી-કભી તનહાઈ મેં યૂં લગતા હૈ
જૈસે કિસી કા હાય હૈ મેરે શાનોં પર^૨

નઝીર કૈસર

જબ પાસ ન થા કોઈ, તૂ પાસ રહી મેરે
અલ્લાહ તુઝે રખે ખુશ, ઐ મેરી તનહાઈ

હાફિઝ અનવર કામટવી

તુમને તો થક કે દશત^૧ મેં ખેમે^૨ લગા દિયે
તનહા કટે કિસી કા સફર તુમ કો ઇસ સે ક્યા ?

પરવીન શાકિર

શજર ઉદાસ હૈ, ચિડિયોં કે ચહચહે ગુમસુમ
કિ તેરે બાદ યે તનહા સી જિંદગાની હૈ

કહા મૈંને તનહાઈ મેં બાત સુન લો
કહા, હૂંસ કે તુમકો તો સૌદા હુઆ હૈ

નસીમ દેહલવી

ઈસી દિલ કી કિસ્મત મેં તનહાઈયાં થી
કભી જિસને અપના પરાયા ન જાના

ફિરાક ગોરખપુરી

તનહાઈ કે અબ દિન હૈં, તનહાઈ કી અબ રાતેં
અબ હોને લગીં ઉન સે ખલવત^૩ મેં મુલાકાતેં

જૈહર

ગૌર સે સુનકર તેરી તનહાઈયોં કી દાસ્તાં
સર ઝુકા કર દેર તક, ક્યા જાનિએ, સોચા કિએ

નઝીર બનારસી

યૂં તો તનહાઈ મેં ઘબરાયે બહુત
મિલ કે લોગોં સે ભી પછતાએ બહુત

વકીલ અખ્તર

૧. ચારોં તરફ ૨. કંધોં પર

૧. જંગલ ૨. તંબૂ ૩. એકાંત

न मिट सकेंगी ये तनछाईयाँ मगर औ दोस्त
जो तू भी हो तो तबीयत जरा बहल जाये

मजरूह सुल्तानपुरी

यादों के दरीयों^१ से तुझे जब भी पुकारा
तनछाई के टूटे हुए पत्थर निकल आये

आदिल मन्सूरी

जो थोड़ी देर न आता भयाले-तनछाई
तुम्हारे शहर की हद से निकल गये होते

जमील नज़र

अँधेरे ले गये साया भी छीन कर मेरा
निगल लिया मुझे तनछाईयों के सहरा ने

सहभा अप्पत्त

काँप उठती हूँ मैं यह सोच के तनछाई में
मेरे खेद पर तेरा नाम न पढ ले कोई

परवीन शाकिर

तनछाई में तो झूल भी युत्नता है आँप में
तेरे बगैर गोशा-ओ-गुलज़ार^२ क्या करूँ

अनवर शाहिर

सारी दुनिया हमें पढयानती है
कोई हम-सा भी न तनछा डोगा

अहमद नदीम कासमी

तुम से बिछड़ कर जिँदा है
जान ! बहुत शर्मिँदा है

ईक़्तिआर आरिफ़

जिन की नज़दीकी में हमने काट दी तनछाईयाँ
हूँदते हैं उनसे मिलने का बहाना आजकल

बलबीरसिंह रंग

तेरे जलवों ने^१ मुझे घेर लिया है औ दोस्त
अब तो तनछाई के लमहे^२ भी हसीं होते हैं

सीमाब अकबराबादी

“कह, ‘निजाम’ अब क्या तेरे ज में है, कह दे मुझ से”
डाय ! पूछे वो कभी मुझ से यह तनछा हो कर

निजाम रामपुरी

रात भर यौँद की ठंडक में सुलगता है बदन
कोई तनछाई के दोजब से निकाले मुझ को

मुहसिन ओहसान

देबिये तो है कारवाँ, वनी
हर मुसाफ़िर सफ़र में तनछा है

जमील नज़र

बारिश में क्या तनछा भीगना लडकी !
उसे बुला, जिस की यादत में तेरा तन-मन भीगा है

परवीन शाकिर

१. पिंडकी २. भाग का अंकांत

१. रूप की शोभा ने २. क्षण

मुर्गे-दिल^१ तेरी जुदाई में पडा तउपे है
उसको क्या हुकम है, आजाद करूँ या न करूँ ?

आजाद मुर्शिदाबादी

जुदा किसी से किसी का गरज हबीब^२ न छो
ये दाग वो है कि दुश्मन को भी नसीब न छो

नजीर अकबराबादी

अकेला सुबह तक तउपा मरीजे-शामे-तनछाई^३
न वो आये, न यैन आया, न मौत आई, न नींद आई

सिद्धक जायसी

बेजब्र अन्जुमने-नाज^४ में सोनेवाले !
रात भर तुज को पुकारा मेरी तनछाई ने

आसी उलदनी

तू तो कटी हँ सैकड़ों रातों फिराक^५ की
लेकिन कुछ आज शाम से नकशा ही और है

शोहरत जुजारी

कोई अफसाना छोड तनछाई
रात कटती नहीं जुदाई की

फिराक गोरभपुरी

कोई आये शबे-तनछाई में
तेरी बातों में लगा दे मुज को

सईद कैस

आ, मेरे काटे अब नहीं कटतीं
बेवफा ! तेरे छिज की घडियाँ

असर लजनवी

शायद उस ने मुज को तन्हा देष लिया है
दुष ने मेरे घर का रास्ता देष लिया है

परवीन शाकिर

तमन्ना

अभी जिंदा हूँ लेकिन सोयता रहता हूँ भिलवत^१ में
कि अब तक किस तमन्ना के सडारे जू लिया मैंने

साहिर लुधियानवी

हर एक दागे-तमन्ना को कलेजे से लगाता हूँ
कि घर आई हुई दौलत को हुकराया नहीं जाता

मजमुर देहलवी

जो तमन्ना दिल में थी वो दिल में घुट कर रह गई
उसने पूछा भी नहीं, हमने बताया भी नहीं

सिराज लजनवी

तमन्नाओं में उलजाया गया हूँ
भिलौने दे के बडलाया गया हूँ

शाह अजीमाबादी

१. दिल का पंछी २. मित्र ३. वियोग की शाम का रोगी ४. नाज की महकिल ५. वियोग

१. अंकांत

જબ તક મિલે ન થે તો જુદાઈ કા થા મલાલ^૧
અબ યે મલાલ હૈ કિ તમન્ના નિકલ ગઈ

જૈફ

મિલ ગયા થા સુકૂં^૨ નિગાહોં કો
કી તમન્ના તો અશક ભર આએ

જોહરા નિગાહ

કિતની મુદત ગુજરી, ઉનસે રબ્તે-તમન્ના^૩ ટૂટ ચુકા
સામને અબ ભી આતે હૈ જબ, ધક સે જ હો જાતા હૈ

ગુલામ રબ્બાની તાબાં

પહલે કુછ ઓર થે અરમાન મરીઝે-ગમ^૪ કે
અબ તો બસ એક તમન્ના હૈ કિ આરામ ન હો

અંદલીબ શાદાની

તર્કે-દુનિયા ભી કરૂં, તર્કે-તમન્ના^૫ ભી કરૂં
તૌબા-તૌબા યહ મુસીબત મુઝે મંજૂર નહીં

જોશ મલસિયાની

ઉન સે હમ તર્કે-તગાફુલ કા^૬ તકાજા ન કરે
ઈસકા મતલબ હૈ કિ જીને કી તમન્ના ન કરે

જોશ મલસિયાની

મેરી યહ જિન્દગી હૈ કિ મરના પડા મુઝે
ઈક ઓર જિન્દગી કી તમન્ના લિયે હુએ

હફીઝ જાલંધરી

હે કામચાબ વહી ઈસ જહાને-ફાની^૧ મેં
જો બેનિયાજે-તમન્ના^૨ હૈ જિન્દગાની મેં

અલમ મુઝફ્ફરનગરી

કહતે હૈ કિ ઉમ્મીદ પે જીતા હૈ જમાના
વો ક્યા કરે, જિસ કો કોઈ ઉમ્મીદ નહીં હૈ

આસી ઉલ્લની

તુમ જો પૂછો કિ તમન્ના ક્યા હૈ
મેં યે સોચૂં, મુઝે કહના ક્યા હૈ

મુશ્ફિક ખવાજા

જિન્દગી આ તુઝે કાતિલ કે, હવાલે કર દૂં
મુઝ સે અબ ખૂને-તમન્ના^૩ નહીં દેખા જાતા

શકીલ બદાયૂની

કમબખ્ત કભી જ સે ગુજરને નહીં દેતી
જીને કી તમન્ના મુઝે મરને નહીં દેતી

ગૃહ નારવી

લિપટ જાઓ આ કર ગલે સે હમારે
યહી હૈ તમન્ના, યહી મુદ્દા હૈ

હસન

અબ કિસ કે આગે દસ્ત-એ-તમન્ના^૪ કરેં દરાજ^૫
વો હાથ સો ગયા હૈ સરહાને ધરે ધરે

મેહર

૧. દુઃખ ૨. ચૈન ૩. પ્યાર કા સંબંધ ૪. ગમ કે બીમાર ૫. તમન્ના કા ત્યાગ
૬. ઉપેક્ષા કે ત્યાગ કા

૧. નાશવંત દુનિયા ૨. તમન્ના કી જિસે કામના ન હો ૩. ખવાહિશોં કા કતલ ૪. ઈચ્છારૂપી હાથ
૫. ફૈલાના

अगर कुछ थी तो बस यही तमन्ना आबिरी अपनी
कि तुम साखिल^१ पे छोते और कश्ती^२ डूबती अपनी

हसरतें दिल की मुझ से रो ली युकीं देर छुई
आप अब पूछते हैं, मेरी तमन्ना क्या है ?

असर लजनवी

ईस जगह लाई है अब तेरी तमन्ना मुझ को
देख सकता हूँ मैं दुनिया को, न दुनिया मुझ को

कदीर लजनवी

पहले कुछ थे अरमान मरीज-अ-गम के
अब तो बस एक तमन्ना है कि आराम न छो

अंदलीज शाहानी

कब हमने गुलिस्ताँ याहा था, कब हमने बहारें भोंगी थीं
एक गुल की तमन्ना थी हम को, वो ली तो यमन में पा न सके

परवीन इना सैयद

मैं तुम से क्या कहूँ दिल की तमन्ना
तुम्हारा दिल ली कुछ कहता तो होगा

हसन आबिद

सिवा ईस के कोई तमन्ना नहीं है
इकत आप को देना याहते हैं

नीता चाँद

नज्म^३ में उसने ईस अंदाज से देखा मुझ को
भरते-भरते छुई जाने की तमन्ना मुझ को

सालिक

अब तमन्ना तो कोई दिल में नहीं
भगर एक इज्तिराब^१ बाकी है

असर सहबाई

कहते हैं जते हैं उम्मीद पे लोग
हमको जाने की ली उम्मीद नहीं

गालिब

जिन से कोई उम्मीद न थी उन से क्या उम्मीद ?
जिन से उम्मीद थी वो दगा दे गये मुझे

हकीम जलन्धरी

तमन्ना है यही 'अफ्तर' कि भाभोशी से जल जाँ
मुजस्सिम ईशक^२ बन जाँ, मैं शम्मा बन के जल जाँ

'अफ्तर' बेगम कुशैशी

एक कूजे में समा जायेगा दरिया क्यों कर
किस तरह रज के लिफाके में तमन्ना भेजूँ ?

अदा जफरी

तेरे दिल की तमन्ना ली कइ तो किस बरोसे पर
मैं भुद दरगाह^३ में तेरी ये तोहफा^४ ला नहीं सकता

गोपाल भित्तल

नजर आती नहीं दिल में तमन्ना कोई
बाद मुदत के तमन्ना मेरी बर^५ आधी है

हाली

पी लिया करते हैं जाने की तमन्ना में कभी
उगमगाना ली जइरी है सँभलने के लिअे

वामिक जैनपुरी

१. किनारा २. नौका ३. भरते समय साँस तोड़ना

१. बेथैनी २. साकार प्रेम ३. मजर ४. सौगात ५. पूछ

હમ તુમ મિલે ન થે તો જુદાઈ કા થા મલાલ^૧
અબ યે મલાલ હૈ કિ તમન્ના નિકલ ગઈ

જલીલ માનિકપુરી

તર્કે-તમન્ના સે યે સચ હૈ, યાસો^૨ અલમ^૩ સે છૂટે હમ
શૌક^૪ કા કારોબાર નહીં તો ખાલી ખાલી લગતા હૈ

અબ ઘર ભી નહીં, ઘર કી તમન્ના ભી નહીં હૈ
મુદત હુઈ, સોચા થા કિ ઘર જાએંગે એક દિન

‘સાકી’ ફારૂકી

ઉનકી યાદ, ઉનકી તમન્ના, ઉન કા ગમ
કટ રહી હૈ જિન્દગી આરામ સે

શકીલ બદાયૂની

હમ અહલે ગમ^૫ કી તમન્ના હી ક્યા, નિગાહ તેરી
ન હો તો ખૈર, અગર હો સકે તો અચ્છા હૈ

ફિરાક ગોરખપુરી

યે કૌન જેરે - જમીં^૬ ઈસ કો ગુદગુદાતા હૈ
કિ મુસ્કુરાતી હુઈ હર કલી નિકલતી હૈ

આગા શાયર દેહલવી

નાકામે - તમન્ના - દિલ^૭ ઈસ સોચ મેં રહતા હૈ
યૂં હોતા તો ક્યા હોતા, યૂં હોતા તો ક્યા હોતા ?

ચિરાગ હસન હસરત

યાસો - ઉમ્મીદ^૧ સે કામ ન નિકલા,
દિલ કી તમન્ના દિલ મેં રહી
તર્કે - તમન્ના^૨ કર ન સકે,
ઈઝહારે - તમન્ના^૩ હો ન સકા

ફાની બદાયૂની

જબ કશ્તી સાબિતો - સાલિમ^૪ થી સાહિલ^૫ કી તમન્ના કિસ કો થી
અબ એસી શિકસ્તા^૬ કશ્તી પર સાહિલ કી તમન્ના કૌન કરે ?

મોઈબ હસન જઝબી

એક બાર સુની થી સો મેરે દિલ મેં હૈં મૌજૂદ
એ જાને-તમન્ના^૭ તેરી તકરીર^૮ અભી તક

હસરત મોહાની

ન પૂછ આહ દુનિયા તિરી અંજુમન સે
તમન્નાએં ક્યા-ક્યા લિએ જા રહી હૂં

શાયરા:

ઉમ્મીદ વક્ત કા સબસે બડા સહારા હૈ
જો હૌસલા હો તો મૌજોં મેં ભી કિનારા હૈ

સબા અફગાની

નિગાહે-શૌક^૯ થી શાયદ નિગાહે આખિરી^{૧૦} અપની
કિ ઉનકે જાતે હી નબ્જે-તમન્ના^{૧૧} છુટ ગયી અપની

માહિર ઉલ કાદરી

૧. દુ:ખ ૨. નિરાશા ૩. દુ:ખ ૪. લાલસા ૫. શોકવાલે ૬. ઘરતી કે નીચે ૭. કામનાઓં મેં અસફલ દિલ

૧. આશા-નિરાશા ૨. કામના કા ત્યાગ ૩. ઈચ્છા કા બયાન ૪. પૂર્ણ સાબૂત ૫. તટ ૬. ટૂટી હુઈ ૭. તમન્નાઓં કા પ્રાણ ૮. ભાષણ ૯. ઈચ્છા પૂર્ણ નજર ૧૦. આખિરી દૃષ્ટિ ૧૧. લાલસાઓં કી નાડી

વો ભી હૈ એક મુકામે - ઈશક જહાં
હર તમન્ના ગુનાહ હોતી હૈ

જિગર મુરાદાબાદી

અબ ન વો હૈં ન વો તૂ હૈં ન વો માજી^૧ હૈ 'ફરાજ'
જૈસે દો શખ્સ તમન્ના કે સરાબોં મેં^૨ મિલે

અહમદ ફરાજ

ના-મુરાદી^૩ કા યે આલમ હૈ કિ અબ યાદ નહીં
તૂ ભી શામિલ થા કભી મેરી તમન્નાઓં મેં

અહમદ ફરાજ

અજલ^૪ ને મુંહ પે મુંહ રખકર દમે-આબિર^૫ કહા મુઝ સે
'ઈધર તો દેખ, આંખેં ખોલ, મેં તેરી તમન્ના હૂં'

બેખુદ દેહલવી

હમારી હી તમન્ના ક્યોં કરો તુમ ?
તુમ્હારી હી તમન્ના ક્યોં કરેં હમ ?

જૈન ઈલિયા

આઈના ટૂટ કે બિખરા હૈ તમન્નાઓં કા
કિરચિયાં યુનતે હુએ ઉમ્ર ગુઝર જાએગી

સલાહુદ્દીન નદીમ

અબ તો યહ તમન્ના હૈ કિસી કો ભી ન દેખૂં
સૂરત જો દિખા દી હૈ તો લે જાઓ નઝર ભી

અસગર ગોણ્ડવી

તર્ક- ઉમ્મીદ^૧ બસ કી બાત નહીં
વરના ઉમ્મીદ કબ બર આતી^૨ હૈ ?

કુછ મુઝે જુરઅત^૩ હુઈ કુછ ઉનકી આંખેં ઝુક ગઈ
હોતે-હોતે યૂં હી ઈઝહારે-તમન્ના^૪ હો ગઈ

'હફીઝ' હોશયારપુરી

તમન્ના દર્દ-દિલ કી હો તો કર બિદમત ફકીરોં કી
નહીં મિલતા યે ગૌહર^૫ બાદશાહોં કે ખજાનોં મેં

ઈકબાલ

અબ તો ઈસ રાહ સે વો શખ્સ ગુજરતા ભી નહીં
અબ કિસ ઉમ્મીદ પે દરવાજે સે ઝાંકે કોઈ

પરવીન શાકિર

તબસ્સુમ (સ્મિત)

ગુલ ઉનકા તબસ્સુમ^૬ યુરાને લગે હૈં
સબા^૭ ઉનકા પૈગામ^૮ લાને લગી હૈ

બેગમ મેયર

મુદત કે બાદ એક તબસ્સુમ મિલા હમેં
વો ભી કુછ ઐસા તલખ^૯ કિ આંસૂ નિકલ પડે

અદમ

૧. ભૂતકાલ ૨. મૃગતૃષ્ણા મેં ૩. દુર્ભાગ્ય ૪. મૃત્યુ ૫. આબિરી સાંસ

૧. તમન્ના કા ત્યાગ ૨. પૂર્ણ હોના ૩. હિંમત ૪. તમન્ના જાહિર હોના ૫. મોતી ૬. મુસ્કરાહટ ૭. પ્રભાત કે સમય ચલનેવાલી પૂરબ કી હવા ૮. સંદેશ ૯. કડુવા

ਯੂੰ ਟੇਖ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਮੁਸਕੁਰਾਨਾ
ਫਿਰ ਤੁਮ ਕੋ ਮੈਂ ਭੇਖਭਰ ਕਛੁੰਗਾ

ਨਿਠਾਮ ਰਾਮਪੁਰੀ

ਏ ਉਦਾਸ ਉਦਾਸ ਏਫਰਾ, ਏ ਫਰੀ ਫਰੀ ਤਭਰਸੁਮ
ਤੇਰੀ ਅੰਯੁਮਨ ਮੈਂ ਸ਼ਾਯਫ ਕੋਠੀ ਆਠੀਨਾ ਨਫੀ ਫੈ

ਸ਼ਕੀਲ ਭਫਾਯੂਨੀ

ਤਭਰਸੁਮ ਉਨਕੇ ਲਭ ਪਰ ਐਕ ਫਿਨ ਵਕਤੇ-ਅਫਾਭ^੧ ਆਯਾ
ਉਸੀ ਫਿਨ ਸੇ ਫਮਾਰੀ ਝਿੰਫਗੀ ਮੈਂ ਠੰਠਿਲਾਭ^੨ ਆਯਾ

ਨਾਫਿਕ ਲਾਮਨਵੀ

ਫਾਯ ਵੋ ਤੇਰੇ ਤਭਰਸੁਮ ਕੀ ਅਫਾ ਵਕਤੇ-ਸਫਰ^੩
ਸੁਭਫ ਕੇ ਫਾਰੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਝਾਨ ਤਕ ਕਰ ਫੀ ਨਿਸਾਰ^੪

ਮੁਠਭਫਸਭ ਝਝਭੀ

ਤੁਮ ਤੋ ਨਿਗਾਫ ਕੇਰ ਕੇ ਨਾਝ^੫ ਸੇ ਮੁਸਕੁਰਾ ਫਿਐ
ਸ਼ੀਸ਼-ਐ-ਆਰਝੂ^੬ ਮਗਰ ਟੂਟ ਕੇ ਕ੍ਯਾ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਫੁਆ

ਅਸਰ ਸਫਭਾਠ

ਸਭਭ ਖੁਲਾ ਏ ਫਮੇਂ, ਉਨਕੇ ਮੁੱਫ ਈਪਾਨੇ ਕਾ
ਉਫਾ ਨ ਲੇ ਕੋਠੀ ਅੰਫਾਝ ਮੁਸਕੁਰਾਨੇ ਕਾ

ਫਾਯ

ਫਰ ਮੁਸੀਭਫ ਕਾ ਫਿਯਾ ਐਕ ਤਭਰਸੁਮ ਸੇ ਝਵਾਭ
ਠਸ ਫਰਫ ਗਫਿਸ਼ੇ-ਫੈਰਾਂ ਕੋ ਰੁਲਾਯਾ ਮੈਂਨੇ

ਫ਼ਾਨੀ ਭਫਾਯੂਨੀ

ਆਭਿਰੀ ਟੀਸ ਆਝਮਾਨੇ ਕੋ
ਞ ਤੋ ਯਾਫਾ ਥਾ ਮੁਸਕੁਰਾਨੇ ਕੋ

ਅਫਾ ਭਾਫ਼ਰੀ

ਮੈਂ ਕਭੀ ਨ ਮੁਸਕੁਰਾਫਾ ਞੋ ਮੁਝੇ ਏ ਠਲਮ^੧ ਫੋਫਾ
ਕਿ ਫਝਾਰ ਗਮ ਮਿਲੇਂਗੇ ਮੁਝੇ ਠਕ ਖੁਸ਼ੀ ਸੇ ਪਫਲੇ

ਝੈਯਾਝ ਫਾਝਮੀ

ਕਿਸੀ ਮਾਸੂਮ ਭਯਏ ਕੇ ਤਭਰਸੁਮ ਮੈਂ ਉਫਰ ਆਭੋ
ਤੋ ਸ਼ਾਯਫ ਏ ਸਮਝ ਪਾਭੋ, ਖੁਫਾ ਐਸਾ ਭੀ ਫੋਫਾ ਫੈ

ਝਫ਼ਰ ਗੋਰਭਪੁਰੀ

ਫੈਸਲੇ ਫਿਰ ਭਫ ਗਏ, ਟੂਟਾ ਫੁਆ ਫਿਲ ਝੁਝ ਗਯਾ
ਉਫ਼ ਧਫ ਝਾਫਿਮ ਮੁਸਕੁਰਾ ਫੇਨਾ ਭਫਾ ਫੋਨੇ ਕੇ ਭਾਫ

ਆਰਝੂ ਲਾਮਨਵੀ

ਵੋ ਤੋ ਕੁਝ ਮੁਸਕੁਰਾ ਕੇ ਫੋ ਗਏ ਯੁਪ
ਐਕ ਉਲਝਨ ਮੈਂ ਪਝ ਗਯਾ ਫੁੰ ਮੈਂ

ਆਰਝੂ ਲਾਮਨਵੀ

ਠਕ ਤਭਰਸੁਮ, ਠਕ ਨਝਰ, ਠਕ ਫਰਫ, ^੨ ਕੁਝ ਕਮ ਤੋ ਨਫੀ
ਕੈਨ ਫੇਫਾ ਫੈ ਕਿਸੀ ਕੇ ਫਿਲ ਕੀ ਕੀਮਫ ਠਸ ਕਫਰ ?

ਝੈਂਨਿਸਾਰ ਅਭਫਰ

ਖੁਫ ਉਨਕੀ ਆੱਭੋਂ ਸੇ ਆੱਸੂ ਨਿਕਲ ਪਝੇ ਆਭਿਰ
ਵੋ ਅਪਨੇ ਐਕ ਤਭਰਸੁਮ ਕਾ ਭੋਝ ਉਫਾ ਨ ਸਕੇ

ਭਾਭੋਸ਼ ਗਾਞਪੁਰੀ

ਯੂੰ ਮੁਸਕੁਰਾਐ ਝਾਨ ਸੀ ਕਫਿਯੋਂ ਮੈਂ ਪਝ ਗਠ
ਯੂੰ ਲਭ-ਕੁਸ਼ਾ^੩ ਫੁਐ ਕਿ ਗੁਫਿਸ਼ਫੈਂ ਭਨਾ ਫਿਯਾ

ਅਸਗਰ ਗੌਫਵੀ

੧. ਆਵੇਸ਼ ਕੇ ਸਮਯ ੨. ਪਰਿਵਰਫਨ ੩. ਪ੍ਰਾਫ:ਕਾਲ ੪. ਨਿਈਾਵਰ ੫. ਗਰਵ ੬. ਠਝਝਾਝੋਂ ਕਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ

੧. ਝਾਨ ੨. ਸਭਫ ੩. ਫੋਠ ਭੋਫੇ

मुस्कुराने का यही अंदाज था
जब कली यटकी तो वो याद आ गये

क्या पूछते हो हम से तबस्सुम की लज्जतें^१
हमको तो मुस्कुराये जमाना गुजर गया

आरिफ़-उल-कादरी

मेरा जो डाल हो सो हो, बर्क-नजर^२ गिराये जा
में यूँ ही नावाकश^३ रहुँ, तू यूँ ही मुस्कुराये जा

जिगर मुरादाबादी

हमने अक हसरते-तबस्सुम को
कितने आँसू पिला के पाला है

अदीब

हाथ में ले के जामे-मय^४ उसने जो मुस्कुरा दिया
अकल को सर्द कर दिया, रूह को जगमगा दिया

असगर गोंडवी

घर से मस्जिद बहुत दूर है, यलो यूँ कर लें
किसी रोते हुये बच्चे को हँसाया जाये

निदा इजली

जिस तरह आप मुस्कुराते हैं
ऐसे कोई कली नहीं ખिलती

मुनव्वर लખनवी

सितम भी करता है, उस का सिला^५ भी देता है
कि मेरे डाल पे वह मुस्कुरा भी देता है

मुश्किफ़ प्याज़

तूने फुद अपने तबस्सुम से जगाया है जिन्हें
उन तमन्नाओं का ँजहार^१ करूँ या न करूँ ?

साहिर लुधियानवी

झूलों की बहार और सितारों की जवानी
उर थीज तेरे मस्त तबस्सुम पे लुटा दी

नजमा तसद्दुक

ये कौन जेरे जमी^२ ँस को गुदगुदाता है
कि मुस्कुराती लुई उर कली निकलती है

आगा शायर देहलवी

अपने येहरे पे तबस्सुम के उजाले रખना
सारे गम हिल में सँभाले रખना

आ गया कुछ याद, हिल लर आया, आँसू गिर पड़े
हम न रोये थे तुम्हारे मुस्कुराने के लिये

एए

अजब डौसला हमने गुँयों का देखा
तबस्सुम पे सारी जवानी लूटा दी

जलील माबिकपुरी

बिजलियों ने सीप ली उनके तबस्सुम की अदा
रंग जुल्फों का युवा लार्घ घटा बरसात की

सभा अङ्गानी

उसने जब मुस्कुरा के देखा लिया
तम्कनत^३ रल गई धरी की धरी

सिफंदर अली पञ्च

१. पुशी २. नजरोँ की बिजली ३. आर्तनाद ४. शराब का प्याला ५. बढला

१. प्रकट करना २. धरती के नीचे ३. गर्व, धमक

બેહતર તો યહી હૈ હસતા રહ, તૂ કોહ^૧ હૈ, ખુદ કો કાહ^૨ ન કર
યહ બન ન પડે તો કમ સે કમ, ખામોશ હી રહ, આહ ન કર

જેશ

એક તબસ્સુમ મેં કિયા ખલક^૩ કો સારી તસ્ખીર^૪
મુસ્કુરાના હૈ તેરા યા કિ કોઈ અફસૂં^૫ હૈ

જિયાઉદીન 'જિયા'

ગજબ વો દેખના નીચી નજર સે
સિતમ વો મુસ્કુરાના મુંહ ફિરા કર

નિઝામ શાહ રામપુરી

ગુજર રહા હૈ ઈધર સે તો મુસ્કુરાતા જા
ચિરાગે-મજલિસે-રૂહાનિયોં^૬ જલાતા જા

જેશ મલિહાબાદી

યે તો ઠીક હૈ કિ તેરી જફા^૭ ભી હૈ એક અતા^૮ મેરે વાસ્તે
મેરી હસરતોં કી^૯ કસમ તુજે, કભી મુસ્કુરા કે ભી દેખ લે

આનંદ નારાયણ 'મુલ્લા'

લો તબસ્સુમ ભી શરીકે-નિગાહે-નાઝ^{૧૦} હુઆ
આજ કુછ ઔર બઢા દી ગઈ કીમત મેરી

ફાની બદાયૂની

ઔરોં કો કમ મુઝી કો તાજજુબ બહુત હુઆ
આયા હૈ ગર લબોં પે તબસ્સુમ કભી કભી

૧. પહાડ ૨. તિનકા ૩. દુનિયા ૪. મુગ્ધ ૫. જાદૂ ૬. કલ્પનાનગર કે નિવાસિયોં કી સભા કે દીપક ૭. જુલ્મ ૮. દેન ૯. તમન્નાઓં કી ૧૦. નાઝબરી દૃષ્ટિ મેં શામિલ

અરે ઓ પૂછને વાલે સબબ^૧ મેરે ન હસને કા
મુઝે રોના ભી અબ મુદત હુઈ આતા હૈ મુશ્કિલ સે

જેશ મલિહાબાદી

સમઝે ન થે કિ એક દિન ઐસા ભી આએગા
હસને પે અપને આપ હી રોયા કરેંગે હમ

ઉમીદ ઉમેઠવી

ઈતના રોયા હૂં ગમે-દોસ્ત જરા સા હસ કર
મુસ્કુરાતે હુએ લમ્હાત^૨ સે જી ડરતા હૈ

નઈમ હસન

તુમ્હારે લબ હૈં બાગે-હુસ્ન^૩ કે ફૂલ
તબસ્સુમ ઉનકી નાજુક પંખુરી હૈ

અમીર મીનાઈ

હમારા તુમ્હારા અજબ હાલ હૈ
નઝર મિલ ગઈ, મુસ્કુરાને લગે

કરીમ ફઝલી

સુકૂં મિલા ન તબસ્સુમ મુઝે કભી દમ ભર
તમામ ઉમ્મ મેરે સાથ હાદસાત^૪ યલે

તબસ્સુમ

એક ઐસા ભી વક્ત હોતા હૈ
મુસ્કુરાહટ ભી આહ હોતી હૈ

જિગર

આપ સે હમ કો રંજ હી કેસા
મુસ્કરા દીજિએ સફાઈ સે

જેશ

૧. વજહ ૨. ક્ષણ ૩. ખૂબસૂરતી કા બાગ ૪. શાંતિ ૫. દુર્ઘટનાએં

मुलाकात की कौन-सी है यह सूरत
न तुम मुस्कराये, न हम मुस्कराये

भांडी

जान लेनी थी साफ़ कल देते
क्या जरूरत थी मुस्कराने की

अनवर

दिल में तूफ़ान हो गया बरपा^१
तुमने जब मुस्करा के देज लिया

साजन पेशावरी

शामिल नहीं हैं जिस में तेरी मुस्कराहटें
वो जिंदगी किसी भी जहन्नुम से कम नहीं

अस ऐक लतीफ़^२ तबस्सुम, अस ऐक हसीन नजर
मरीजे-दिल^३ की ये डालत सम्बल तो सकती है

सलाम मछली शहरी

ऐक पर्दा है गमों का जिसे कलते हैं भुशी
हम तबस्सुम में नेहों^४-अशके-रवों^५ देभते हैं

अफ़्तर शिरानी

अब और इस के सिवा यादते हो क्या 'मुल्ला'
ये कम है, उसने तुम्हें मुस्करा के देज लिया

आनंद नारायण 'मुल्ला'

नमक भरकर मेरे जभ्मों में तुम क्या मुस्कराते हो
मेरे जभ्मों को देभो, मुस्कराना इस को कलते हैं

जेभुए देहलवी

१. पैदा २. कोमल ३. दिल का रोगी ४. छिपा हुआ ५. बलते आँसू

कहा मैंने गुल को है कितना सबात^१
कली ने ये सुन कर तबस्सुम किया

मीर

मेरे लबों का तबस्सुम तो सबने देज लिया
जो दिल पे भीत रही है वो कोई क्या जाने ?

ईकबाल शहीपुरी

वो आप अपनी नजर में समाये जाते हैं
सँवरते जाते हैं और मुस्कराये जाते हैं

मुज्तर मुज्फ़्फ़रपुरी

दो बार लफ़्ज कल के मैं फामोश हो गया
वो मुस्करा के बोले, बलुत बोलते हो तुम

अहमद 'बर्क'

ऐक डलका-सा तबस्सुम ऐक गहरा सा फुमार
छाये वो आँभें कि तारे देभते हों कोई फ्वाब

जौनिसार अफ़्तर

जब से मेरी आँभों में तेरी जल्वागरी^२ है
दुनिया मेरे नजदीक तबस्सुम से भरी है

जिगर मुरादाबादी

भोभीनो, लाभ जन्नतें कुरबाँ
ऐक बर्ये की मुस्कराहट पर

किराक गोरभपुरी

हँसते हुअे कूलों पे नज़र है, मगर इन में
हम तेरे तबस्सुम की अदा ढूँढ रहे हैं

जमन्ना जलाली

१. स्थिरता २. रूप की शोभा

कुछ डो लेकिन ये मेरी आदत है
जब वो आये तो मुस्कुरा देना

जेश मलिहाबादी

तसल्ली (घैर्य, आस्वासन)

ये तो नहीं कलता कि सयमुय डो एन्साइ
जूही भी तसल्ली डो तो जता डी रडू में

सौदा

जाओ भी, अब न दो मुझे जूही तसल्लियाँ
मर जायेंगे तउप के तुम्हारी बला से डम

हकीम जौनपुरी

यूँ तसल्ली दे रहे हैं डम दिले-बीमार को
जिस तरड था मे कोई गिरती डुई दीवार को

कतील शिक्षाई

कुंजे - तनडाई में देता डूँ दिलासे क्वा-क्वा
दिले-बेताब को में, और दिले-बेताब मुजे

जौक

देते क्वा-क्वा हैं दिलासे शबे-कुर्कत में^१ बडम^२
दिले-बीमार को में और दिले-बीमार मुजे

मुहम्मद हुसैन आजाड

१. विरड की रात में २. परस्पर

तसल्ली जाक डो वारों से उनकी चितवनें उनकी
ईशारों से ये कलती हैं कि देओ यूँ मुकरते हैं

अमीर मीनाई

जिन्हें उसने लिक्भा डे डई-तसल्ली^१
वो कमबअत बरसों तउपते रहे हैं

एए

तितली (पतंगियुं)

मेरी गिरिक्त^२ में आ कर निकल गयी तितली
परों के रंग मगर रड गये हैं युटकी में

शिकेज जलाली

आज भी शायद कोई डूलों का तोडडा^३ बेज दे
तितलियाँ मँडला रडी हैं काँय के गुलदान पर

शिकेज जलाली

काँटों में बिरे डूल को यूम आयेगी लेकिन
तितली के परों को कभी छिलते नहीं देजा

परवीन शाकिर

कोई कागज न था लिक्का में
सिई तितली का अेक पर निकला

अशीर अद्र

धूप में शजर यमके
तितलियों के पर यमके

१. दिलासे का शब्द २. पकड ३. सौगात

દર્દ

જો મેરે દર્દ કો સુનકર ભી ન રોયા હોગા
મુઝ સે જ્યાદા વો મેરા હાલ સમઝતા હોગા

ઝફર ગોરખપુરી

વો ક્યા હૈ ઓર હકીકત મેં ક્યા લગે હૈ મુઝે
કિ ઉસકા દર્દ ભી તો દિલરુબા^૧ લગે હૈ મુઝે

શહવાર બેગમ

એક તો દર્દ મિલા ઉસ પે યહ શાહાના મિઝાજ
હમ ગરીબોં કો ભી ક્યા તોહફે દિયે જાતે હેં

યાસ યગાના ચંગેઝી

સુન ચુકે જબ દાસ્તાને - દર્દ તો કહને લગે
'ઔર ભી ઈસકે સિવા કુછ આપ ફરમાયેંગે ક્યા ?'

અલમ મુઝફફરનગરી

ઉસ જુલ્મ પે કુર્બા લાખ કરમ^૨, ઉસ લુલ્ક^૩ પે સદકે^૪ લાખ સિતમ
ઉસ દર્દ કે કાબિલ હમ ઠહરે, જિસ દર્દ કે કાબિલ કોઈ નહીં

બાસિત ભોપાલી

મુદતે^૫ દર્દ કી લૌ કમ તો નહીં કર સકતીં
જખ્મ ભર જાએ મગર દાગ તો રહ જાતા હૈ

અહમદ ફરાઝ

દર્દ, વો આગ કિ બુઝતી નહીં, જલતી ભી નહીં
યાદ, વો જખ્મ કિ ભરતા નહીં, રિસતા ભી નહીં

અહમદ રાહી

જિગર મેં દર્દ તો હૈ, દિલ મેં ઇજ્તિરાબ^૧ તો હૈ
તુમ્હારે ગમ મેં મેરી ઝિંદગી ખરાબ તો હૈ

નસીર આરઝૂ

અગર ન દર્દ મેરી રુહ મેં ઉતર જાતા
મેં જૈસા બેખબર આયા થા, બેખબર જાતા

અહમદ નદીમ કાસમી

કોઈ સુખ-ચૈન કા નગ્મા^૨, કોઈ દુઃખ દર્દ કા ગીત
રાત કટ જાયેગી, કુછ સુન લો, સુના લો યારો

ફરીદ જાવેદ

'જિગર' મેંને છુપાયા લાખ અપના દર્દ-ગમ લેકિન
બયાં કર દી મેરી સૂરત ને સબ કેફિયતે^૩ દિલ કી

જિગર મુરાદબાદી

યે હમીં હેં કિ તેરા દર્દ છુપા કર દિલ મેં
કામ દુનિયા કે બદસ્તૂર^૪ કિયે જાતે હેં

સબા મુરાદબાદી

દિલેનાદાં તુઝે હુઆ ક્યા હૈ ?
આખિર ઈસ દર્દ કી દવા ક્યા હૈ ?

ગાલિબ

આદત કે બાદ દર્દ ભી દેને લગા હૈ લુલ્ક^૫
હસ હસ કે આહ આહ કિયે જા રહા હૂં મેં

આરઝૂ લખનવી

ઈસ કુર્બ સે^૬ તો દર્દ-ફિરાક^૭ ઓર બઢ ગયા,
'ઘર જબ બના લિયા તેરે દર પે કહે બગૈર'

ફિરાક ગોરખપુરી

૧. પ્રિયપાત્ર ૨. કૃપા ૩. મઝા ૪. નિછાવર ૫. અવધિ

૧. વ્યાકુલતા ૨. ગીત ૩. સ્થિતિયાં ૪. નિયમાનુસાર ૫. મઝા ૬. સામીપ્ય સે ૭. વિરહ કા દર્દ

दर्द-अ-दिल की उन्हें जबर क्या हो
जानता कौन है पराई योत

शानी

भीमार-अ-गम है, दूर से आये हैं सुन के नाम
कहते हैं दर्द-अ-दिल की दवा क्या है तुम्हारे पास

हररत मोहानी

हम से पूछो वो कहाँ है और किस मस्कन^१ में है
दर्द की बेताबियों में^२ कल्ल^३ की धडकन में है

जिगर मुरादाबादी

दर्द मिनत-कशे-दवा^४ न हुआ
में न अरुण हुआ, बुरा न हुआ

गालिब

भीते हुआ दिनों की उलावत^५ कहाँ से लायें
अक भीठे-भीठे दर्द की राहत कहाँ से लायें

मुहंन हसन जजबी

जिस को भी याहा उसे शिदत से याहा है 'फ़राज'
सिलसिला टूटा नहीं है दर्द की जंजूर का

अहमद 'फ़राज'

अभी कमसिन^६ हैं, जिदें भी हैं निराली उनकी
ईस पे मयले हैं कि हम दर्द-जिगर देखेंगे

फ़साहन

हर एक दर्द को अपना जानें, हर अक गम को अपनाओं
ज्वाह^७ किसी की दौलत-अ-गम हो^८ दिल को मालामाल करें

ताबिश देहलवी

१. घर २. बेचैनियों में ३. दुःख ४. दवा का आभारी ५. मिठाश ६. कम उम्र का ७. याह
८. कष्ट की सम्पत्ति

पहले एक दर्द दिल में रहता था
अब तो वो दर्द भी कहाँ है भियाँ ?

फ़िराक गोरभपुरी

वह कौन है कि गमों से नवाजता^१ है मुझे
गमों को सहने का फ़िर डौसला भी देता है

मुश्किल ज्वाला

अक किरन भी तो नहीं गम की अँधेरी रात में
कोई जुगनू, कोई आँसू, कोई तारा, कुछ तो हो

सलीम वाहिद

गाना ऐसे समझ कर भुश हो न सुनने वाले
दुपते हुआ दिलों की फ़रियाद ये सदा^२ है

ईकबाल

दिल दिया, दर्द दिया, दर्द में लज्जत दी है
मेरे अल्लाह ने क्या-क्या मुझे दौलत दी है

जेमुद अदायूनी

हम ने गजल का कर्ज चुकाना याहा तो ये राज भुला
दुनिया भर का दर्द भुद अपने दिल पे उठाना पड़ता है

भलील धनतेजवी

सीने में दर्द तेरा, गम दिल में पालते हैं
हम क्या बतायें, कैसे भुद को सँभालते हैं

आमीन ई.अरीज़ा

लोग कहते हैं कि यह दर्द बुरा है
भगर 'अन्वर' को ईस में भुदा मिला है

अनवर आगेवान

१. कृपा करना २. आवाज़

दई का मेरे यकी^१ आप करें या न करें
अरुं एतनी है कि इस राज^२ का यर्या न करें

मुर्दन हसन जउनी

कडते छो कि डम दई किसी का नहीं सुनते
मैंने तो रकीभों से^३ सुना और डी कुछ है

अमीर मीनाई

कौन डमारा दई बटाअें, कौन डमारा थामे डथ
उनके नगर में जगमग जगमग, अपने देश में रात डी रात

जमील मलिक

तारीकियाँ^४ यमक गई आवाजे-दई से
मेरी गजल से रात की जुल्के^५ सँवर गई

डिराक गोरजपुरी

दई-मन्दों से^६ तुम्हीं दूर डिरा करते छो
पूछने वरना सभी आते हैं बीमार के पास

मीर

तबीभों से क्या मैं पूछूँ एलाज-अे-दई-अे-दिल
मरज जब जिंदगी छो तो डिर उसकी दवा क्या है

अकबर ईलाहाबादी

अै दई ये युटकियाँ कछाँ तक
उठ और जिगर के पार छो ज़ा

शानी भदायूनी

दई-अे-दिल का नहीं छोता है मसीहा से एलाज
'मुसडई' यड तबी अजब तरड की बीमारी है

मुसडई

आने वाली है क्या बला सर पर
आज डिर दिल में दई है कम कम

जेश मलिहाबादी

अपने दिल से कडता हूँ कि अब तो दई कुछ कम है
मेरा दिल मुज से कडता है कि अकसर यों तबी छोता है

आसी उल्लनी

सुकून जब से है अतरा यड दिल को है डरडम
कडी वो पूछ न बैठें कि दई क्यों कम है

हकीम नातिक

ईस दई का एलाज अजल^१ के सिवा तबी है
क्यों यारासाज^२ तुजको उम्मीद-अे-शिक^३ तबी है

शानी भदायूनी

दई सीने में जरा जगा तो आँभें फुल गई
दिल में कुछ योटें उभर आई तो आँसू आ गये

शायर अमरोठी

अंजाम छो तो उस से कोई दई-अे-दिल कडे
जो जानता है, मैं उसे आगाड^४ क्या करूँ ?

तासीर^५ दई-अे-दिल में यारभ^६ कछाँ की त्र दई
उसने तबी आभिर आज युपके से आड कर दई

असर लभनवी

बहुत एलाज किया दई-अे-ईशक का लेकिन
वडी मआल हुआ जो मआल छोना था

आसी उल्लनी

१. विश्वास २. रडय ३. दुश्मन ४. अँधेरा ५. लटें ६. पीडितों से

१. भौत २. वैद्य ३. आरोग्य की आशा ४. वाकिफ ५. असर ६. छे ईश्वर

यह दर्द-अ-ईशक है, मेरा नहीं ईलाज तबीब
उजार कोई दवायें करें, हुआ सो हुआ

अब्दुल हर्ष 'ताबॉ'

किस से जा कर माँगते दर्द-अ-मुहब्बत की दवा
यारागर अब फुट ली बेयारे नजर आने लगे

शकील अदायूनी

कौन से ज़प्म का फुला टॉका
आज फिर दिल में दर्द होता है

जियाउद्दीन 'जिया'

बडा है दर्द का रिश्ता, यह दिल गरीब सही
तुम्हारे नाम पे आयेंगे गमगुसार^१ यत्ने

इंज अहमद 'इंज'

फिर वही दर्द है दिल में, वही तन्हाई है
जिंदगी मौत के पल्लू^२ में सिमट आई है

सैलानी

जिंदगी दर्द है ईस दर्द का दरमाँ क्या है
मुज को कुरसत ली कल्लों है कि यह सब कुछ सोयूँ

जियाउद्दीन 'जिया'

ईक जवानी क्या गई सौ दर्द पैदा हो गये
तू ही अै पीरी^३ बता हम क्या थे और क्या हो गये

अनीस

काबे में हम गये, न गया ईन जुतों का ईशक
ईस दर्द की फुटा के ली घर में, दवा नहीं

यकील

में रो रो कर कलने लगा दर्द-अ-दिल
वो मुँह फेर कर मुस्कराने लगे

शकील अदायूनी

मेरी मासूम मुहब्बत की लकीकत मत पूछ
दर्द की लहर है अहसास के पैमाने में

अहम

थी यों तो शबे-खिजा^१ मगर पहली रात की
वो दर्द उठा 'किराक' कि मैं मुस्करा दिया

किराक गोरभपुरी

भंजर यले किसी पे तउपते हूँ हम 'अमीर'
सारे जहाँ का दर्द हमारे जिगर में है

अमीर मीनाई

मुस्कराहट, दर्द, लडजा, सादगी
बेयकर में सारे जेवर^२ भा गया

वाकिफ रायभरेलवी

ईशरते-कतरा^३ है दरिया में फना हो जाना
दर्द का उद से गुजरना है दवा हो जाना

गालिब

दर्द सा उठ के न रह जाये कहीं दिल के करीब
मेरी कश्ती^४ न कहीं गर्क^५ हो साहिल^६ के करीब

हादी मछली शहरी

ईशक की ईन्तिहा^७ तो छोती है
दर्द की ईन्तिहा नहीं छोती

शमशेर अहादुर सिंह

१. हमदर्द २. तरफ ३. बुढापा

१. विरह की रात्रि २. गहना ३. भूँद की सार्थकता ४. नाव ५. डूबना ६. किनारा ७. अंत

यश्म^१ पुरनम^२, जुल्क^३ भी बिजरी दुई, येडरा उदास
तेरी सूरत से तुझे, दर्द-आशना^३ समझे थे हम

कुछ तेरा दर्द याद गया मेरा बदन
कुछ जिंदगी ने पी लिया अंदर तलक मुझे

अतीक ताबिश

अब ये भी नहीं ठीक कि हर दर्द मिटा दें
कुछ दर्द कलेजे से लगाने के लिये हैं

जौनिसार अप्तर

मुदत से किसी दर्द का तोड़फाँद नहीं आया
क्या गदिशो-अय्याम^४ हमें भूल गई है

सैयद इज्जुल मतीन

थी जटक दर्द की पड़ले से भिरे दिल में मगर
तुम भिरे पास से उठे कि कियामत आई

अमीर मीनाई

एतनी अर्जा^५ तो न थी दर्द की दौलत पड़ले
जिस तरफ़ जाईये ज़म्भों के लगे हैं बाजार

अहमद नदीम कासमी

ईक डूक^६ सी दिल में उठती है, ईक दर्द जिगर में होता है
मैं रात को उठ कर रोता हूँ, जब सारा आलम^७ सोता है

मीर

धोका न भाओ यारागरो^१ वाकिआत से^२
पडलू में दिल नहीं है, तो क्या दर्द भी नहीं

आसी उल्लनी

बड़े अजब हैं ये दर्द-गम के रिश्ते भी
कि जिसको देखिये, अपना दिमाई देता है

भुशीद अहमद 'जमी'

दर्द-दिल कड़ने की ताकत थी कभी
और अब सुनने की भी ताकत नहीं

शम्सुदीन 'शम्स'

मैं अपने दिल से कड़ता हूँ कि अब तो दर्द कुछ कम है
मेरा दिल मुझ से कड़ता है कि अक्सर यूँ भी होता है

आसी उल्लनी

कब ठहरेगा दर्द-अ-दिल, कब रात बसर होगी
सुनते थे वो आअेंगे, सुनते थे सहर^३ होगी

मैं वो साफ़ ही न कड़ हूँ, जो है फ़र्क मुझ में, तुझ में
तेरा दर्द दर्द-तनछाँ, मेरा गम गमे-जमाना^४

जिगर मुरादाबादी

ज़म्म गडरे नहीं थे जब दिल के, दर्द में ईस कदर मिठास न थी
आप ही का ये कैज़^५ है वर्ना, जिंदगी ईस कदर उदास न थी

नरेश कुमार शाह

उसे तो अपने गुलदस्ते की रौनक से ही मकसद^६ है,
कहाँ गुलथी^७ को फ़ुरसत है कि दर्द-गुलसिताँ^८ समझे

नीरज जैन

१. आँख २. गीली, भीगी ३. हमदर्द ४. सौगात ५. समय का यक ६. सस्ती ७. डर ८. संसार

१. उपचारको २. घटनाओं से ३. सुबह ४. अकलता का दुःख ५. सांसारिक पीडा ६. उपकार ७. कामना ८. गुलशन का दर्द

‘ताबाँ’ किसी से ईशक उमारा छिपा नहीं
आती है बूझे दर्द हमारे सुषन^१ के बीच

मीर अब्दुल हई ‘ताबाँ’

आज तो दर्द-छिञ्ज^२ भी कम है
आज तो कोई आया होता

झिराक गोरजपुरी

कोई ये पूछ ले दर्द नेछाँ^३ से
तुझे दिल ढूँढ लाया है कछाँ^४ से

जलाल

ऐसा न हो ये दर्द बने दर्द-ला-दवा^५
ऐसा न हो कि तुम भी मुदावा^६ न कर सको

सूझी तबस्सुम

कुछ ऐसी भी गुजरी हैं तेरे छिञ्ज में रातें
दिल दर्द से जाली हो मगर नींद न आये

झिराक गोरजपुरी

अरे, जिले छुअे झूलों के तोडनेवाले
यमन में कोई नहीं दर्द-आशनाये-बहार^७

अज्जीज लजनवी

पहुँचा न आह दर्द को मेरे कोई तबीब
यारब^८, अजब तरह का कुछ आज़र^९ है मुझे

पुंदापन शक्तिम

न दर्द-मुहब्बत, न जोशे जवानी
यह जन्नत^१ है ! तो डाय ! दुनिया-अे-झानी^२

हईज जालंधरी

जो मुमकिन हो जगह दिल में न दे दर्द-मुहब्बत को
घडीभर की जलीश^३, फिर उअ्र भर मावूम होती है

सीमाज अकबराबादी

कलियों के अंग-अंग में भीठा - सा दर्द है
भीमार नकलतों को^४ जरा गुदगुदाईअे

अदम

अगर दर्द-अे-मुहब्बत से न ईसाँ आशना^५ होता
न मरने का अलम^६ होता, न जने का मज्जा होता

यकबस्त

बर्गे-छिना^७ पे लिभेंगे हम दर्द-दिल की बात
शायद कि रफ़ता-रफ़ता लगे गुलबदन^८ के डाय

अकबर ईलाहाबादी

भीता दीद-उमीद^९ का मौसम, जाक उडती है आँषों में
कब भेजोगे दर्द का बादल, कब बरपा बरसाओगे

ईज अहमद ईज

जो दर्द से वाकिफ़ है, वो ખૂબ समजते हैं
राहत में तुझे जोया, तकलीफ़ में पाया है

असर लजनवी

१. कविता २. वियोग का दुःख ३. छिपा हुआ ४. असाध्य रोग ५. ईलाज ६. वसंत के दुःख को समझनेवाला ७. हे ईश्वर ८. भीमारी

१. स्वर्ग २. नश्वर दुनिया ३. पीडा ४. सुगंधो को ५. परिचित ६. दुःख ७. मेंहदी का पत्ता ८. परम सुंदर ९. दर्शन की आश

उन मरीजों में मेरे ईसाने रक़्मा है मुझे
जिन के डक में दर्द अच्छा है, दवा अच्छी नहीं

हज़ीज़ जौनपुरी

कभी तो याहने वालों से मश्वरा कर लो
हमारे दर्द का अहसास भी जरा कर लो

अनवर आगेवान

मेरी बर्बादियों का हमनशीनो^१
तुम्हें क्या जुद मुझे भी गम नहीं है

मज़ाज़

दर्द से वाकिफ़^२ न थे, गम से शनासाई^३ न थी
हाय ! क्या दिन थे, तबीयत जब कहीं आयी न थी

जलील मानिकपुरी

कहाँ कम हुआ दर्द 'ईशाई' का
नज़रिया बदलने से राहत हुई

यितु मोदी 'ईशाई'

दामन (पालव)

मुझ को पामाल कर गया है अम्मी
ये जो दामन^४ उठाये जाता है

मुसहड़ी

यूँ तो दर दर पे लडकते नज़र आये दामन
भीयते नाज़ से जिस को वह दामन न मिला

अफ़्तर शीरानी

शायद वो ज़माना तुम्हें अब न याद हो
दामन को भिरे थाम लिया था तुमने

कादरी

नज़र बया के गुज़र जायें मुझ से वो लेकिन
भिरे जयाल से दामन बया नहीं सकते

अरशद सिद्दीकी

मेरे दामन से लिपटना आप शायद भूल जायें
मुझ को अब तक आपका दामन छुड़ाना याद है

नफ़्शाब ज़ार्यवी

हाथ डाला मैंने दामन पर तो बोले नाज़ से
मेरा दामन छोड़िये, अपना ग़रेबों^१ फ़ाड़िये

अमीर मीनाई

कितना कडा था उस से कि दामन समेट ले
अब वो भी मेरे साथ परेशानियों में है

मुमताज़ राशिद

कब लौटा है बहता पानी, बिछडा साजन, रुठा दोस्त
हमने उस को अपना जाना जब तक हाथ में दामों था

ईप्ने-ईशा

शक्क^२, धनुक, महताब^३, घटाओं, तारे, नग्मे^४, बिजली, झूल
उस दामन में क्या-क्या कुछ है, वो दामन हाथ में आये तो !

अंदलीब शादान्नी

१. दोस्तो २. परिचित ३. परिचय ४. पल्ला

१. कुरते में गले पर का भाग २. आकाश की लालिमा ३. थॉँद ४. गीत

वही हम थे न छोडा तार तक अपने गरेबाँ का
वही हम हैं कि अब टुके लिये दामन के फिरते हैं

रियाज पैराबादी

छाओ उस यार गिरह^१ कपडे की किस्मत 'गालिब'
जिस की किस्मत में हो आशिक का गिरेबाँ होना

गालिब

सौ बार तेरा दामन छाथों में मेरे आया
जब आँख खुली देखा अपना ही गिरेबाँ था

असगर गोंडवी

ईरशाद^२ हो तो मैं ईसे आँखों पे केर लूँ
बीगा हुआ है आप का दामन शराब से

दामन जो छू लिया है किसी गुल-ओ-ज़ार^३ का
मिलता नहीं दिमाग नसीमे-बहार^४ का

अमीर मीनाई

गिरते-गिरते उनका दामन थाम ले
गिरनेवाले लगज़िनों^५ से काम ले

भैरव ईलाहाबादी

बाद अक उम्र के मयजाने में आये हैं 'रियाज'
आप बैठे हैं बयाओ हुओ दामन कैसा

रियाज पैराबादी

पानी तो अब मिलेगा नहीं रेगज़ार^६ में
मौका है फूब, देख लो दामन नियोड कर

मोहम्मद 'अलवी'

ईस दिल के दरीदा^१ दामन को, देओ तो सही, सोयो तो सही
जिस जौली में सौ छेद हुओ, उस जौली का झैलाना क्या

ईप्जे ईन्शा

जिंदगी में अभी फुशियाँ भी हैं, रानाई^२ भी
जिंदगी से अभी दामन न छुडा, मान भी जा

'शहरयार'

लोग तो दामन सी लेते हैं
जैसे हो ज लेते हैं
'आबिद' हम दीवाने हैं जो
बाल बिपेरे फिरते हैं

सैयद आबीदखली

बैठे हुओ देते हैं वो दामन से हवाओं
अल्लाह करे, हम न कभी होश में आओ

गृह नारवी

बडी भिन्नतों से^३ आकर वो मुझे मना रहे हैं
मैं बया रहा हूँ दामन मेरा ईतिकाम^४ देया ?

शकील बदायूनी

मेरा दामन बहुत साँझ है
कोई तुहमत^५ लगा दीजिये

राज ईलाहाबादी

हम से दामन छुडा के जानेवाले
जा-जा गर तू नहीं, तेरी याद सही

अमजद हैदराबादी

१. गॉठ २. हुकम, आजा ३. झूल जैसा कपोलवाला ४. वसंत का प्रातः समीर ५. झिसलने की झिया ६. रेतीले क्षेत्र में

१. झटा हुआ २. सुंदरता ३. प्रार्थनाओं से ४. प्रतिशोध ५. अपराध

दामन उस यूसुफ़^१ का आया पूरजे छो कर हाथ में
उस गँई सोने की थिडिया रल गये पर हाथ में

आरजू लभनवी

द्वैरो-हरम^२ भी कूय ये - जना में^३ आये ये
पर शुक्र है कि बढ गये दामन बया के डम

असगर गोंडवी

गुल^४ का क्या जिक कि औ दोस्त मेरे दामन पर
अक मुदत से किरी आर^५ का अेडसां भी नहीं

मन्जूर हुसैन

हाथ निकले अपने दोनों काम के
दिल को थामा उनका दामन थाम के

दग

अब कडिये तो उनसे क्या कडिये, कुछ याद नहीं, सब लूल गये
दामन तो यल कल कर थामा था- 'कुछ आप से डम को कलना है'

अर्शा लोपाली

उस के दामन में भी जम्भों के सिवा कुछ न मिला
डमने जिस शप्स को समजा था मसीहा सब का

जलिश बडौदवी

काँटों से गुजर जाता हूँ दामन को बया कर
झूलों की सियासत^१ से मैं बेगाना नहीं हूँ

शकील भदायूनी

क्या हुआ मैंने अगर हाथ बढाना याहा
आपने फुद ही तो दामन न बयाना याहा

मन्जूर

दीया-यिराग

अब हवाअें फुद करेगी रौशनी का झैसला
जिस दीये में जान होगी वो दीया रल जायेगा

महशर भदायूनी

कुछ बातें, कुछ रातें, कुछ बरसातें अपना समया^२
माञ्छ^३ के अँधियारे में ये जलते दीप डमारे हैं

जमील मलिक

बुलते हुअे यराग भी हैं, काम के 'असर'
शम्माअें नई उन्हीं से जलाते यले यलो

असर लभनवी

देभूँ तेरे हाथों को तो लगता है तेरे हाथ
मंदिर में इक्त दीप जलाने के लिये है

जौनिसार अफतर

१. डरत याकूब के पुत्र जो बलुत ही भूबसूरत थे । मिस्र की जुलेभा उन पर आसक्त छो गँई थी ।
ईन्हींने बलुत दिनों तक मिस्र पर राज्य किया था । २. मन्दिर, मसजिद ३. प्रिया की गली के मार्ग
में ४. झूल ५. काँटा

१. राजनीति २. पूँछ ३. अतीत

હમને હર ગામ^૧ પે સજદો^૨ કે જલાયે હૈં ચિરાગ
અબ તિરી રાહગુજર^૩, રાહગુજર લગતી હૈ

જૌનિસાર અપ્તર

ન મેરી રાહ મેં તારે, ન મેરે પાસ ચિરાગ
વો મેરે સાથ સફર અખ્તિયાર^૪ ક્યોં કરતે ?

જુહૂર નઝર

દીયે જલાએ ઉમીદોં કે દિલ કે ગિર્દ^૫ બહુત
કિસી તરફ સે ન ઈસ ઘર મેં રૌશની આઈ

અર્શ મલસિયાની

એક રાત આપને ઉમીદ પે ક્યા રખા હૈ
આજ તક હમને ચિરાગોં કો જલા રખા હૈ

શાઝ તમકનત

‘અનીસ’ દમ કા ભરોસા નહીં, ઠહર જાઓ
કહાં ચિરાગ લિએ સામને હવા કે ચલે

અનીસ

તૂને સદા આસ કે મુઝ મેં જલાએ દીયે
મેરી સિયહ^૬ રાત મેં તૂને ઉજાલે કિએ

કતીલ શિકાઈ

સોચતા હૂં કિ બુઝા હૂં મેં યે કમરે કા દીયા
અપને સાયે કો ભી ક્યોં સાથ જગાઉં અપને

અનવર મસ્ઉદ

યે કહના હાર ન માની કભી અંધેરે સે
બુઝે ચિરાગ તો દિલ કો જલા લિયા કહના

આલમતાબ તિશના

ચાંદ કી આખિરી રાતોં મેં બહુત લાઝિમ હૈ
એક મિટ્ટી કા દીયા રાહગુજર મેં રહના

પરવીન શાકિર

ઉસ ને સારે શહર કે ગુલ કર દિયે ઈક-ઈક ચિરાગ
ફિર ભી સીને કા મેરે સૂરજ ચમકતા રહ ગયા

પાશા રહમાન

દિલ એક ઔર હજર આજમાઈશેં ગમ કી
દીયા જલા તો થા લેકિન હવા કી જદ^૭ પર થા

મુશ્ફિક ખ્યાજા

જબ તક દીયે મેં તેલ રહા રૌશની રહી
ખૂને-જિગર^૮ નિસાર^૯ કિયા ઔર જલ બુઝે

સહબા અપ્તર

સર ઝુકાયે તેરે કૂચે સે ગુઝર આયે મગર
જો દીયે હમ કો જલાને થે જલા તો આયે

અહમદ હમદાની

ભુલા ભી દે ઉસે જો બાત હો ગઈ પ્યારે
નયે ચિરાગ જલા, રાત હો ગઈ પ્યારે

હબીબ જાલિબ

દિયા ખામોશ હૈ લેકિન કિસી કા દિલ તો જલતા હૈ
ચલે આઓ જહાં તક રૌશની માલૂમ હોતી હૈ

ગુશૂર વાહિદી

આયા હૈ હમ કો હાથ યહ મઝમૂં^{૧૦} ચરાગ સે
રૌશન ઉસી કા નામ રહે જો જલાયે દિલ

અસીર

૧. કદમ ૨. પ્રણામ ૩. માર્ગ ૪. શુરૂ ૫. ચારોં ઓર ૬. કાલા

૧. ચોટ, લક્ષ્ય ૨. હૃદય કા રક્ત ૩. નિછાવર ૪. એક વિષય

तिरे यिराग अलग छों, भिरे यराग अलग
भगर उजाला तो फिर भी जुदा नहीं होता

फरीम नरेलवी

यिराग घर का छो, मडकिल का छो, कि मंदिर का
हवा के पास कोई मसलहत^१ नहीं होती

फरीम नरेलवी

कहाँ तो तय था यिरागों घर अक घर के लिअे
कहाँ यिराग भयस्सर^२ नहीं शहर के लिअे

दुष्यंत कुमार

दीये अगर वो तिरे शहर के बुजा देते
सितारे हम भी कहीं से तुझे भंगा देते

पज़ीर आगा

यिराग एक दिन अल्लादीन का बनेगा
अभी वो जलता बुजता एक दीया है

पज़ीर आगा

तू अक था मेरे अशआर में हज़ार हुआ
ईस एक यराग से कितने यराग जल उठे

फ़िराक गोरभपुरी

मत कह शबेविसाल^३ कि ठंडा न कर यिराग
जलिम ! जला है मेरी तरह उम्रभर यिराग

मोमिन

शबे विसाल है गुल कर दो इन यिरागों को
भुशी की भजम में क्या काम जलने वालों का ?

दाग

तमाम उम्र मेरा हम ईसी धुअें में घुटा
वो एक यराग था, मैंने उसे बुजाया है

अशीर नदर

यिराग बन के जले हैं तुम्हारी मडकिल में
वो जिन के घर में कभी रौशनी नहीं होती

नरेशकुमार शाह

हवा घरों में कहाँ ईतनी तेज चलती है
उसे तो सिर्फ हमारा दीया बुजाना था

सागर आज़मी

सूरज को रौशनी से अदावत जरूर है
ईसने किसी यराग को जलने नहीं दिया

अंजुम नारायणकी

उन यरागों में तेल ही कम था
क्यूँ गिला फिर हमें हवा से रहें ?

जावेद अफ़्तर

अक यिगारी कहीं से ढूँढ लाओ दोस्तो
ईस दीये में तेल से भीगी हुई जाती तो है

दुष्यन्त कुमार

जलता कब तक वो एक दीया आभिर
तेज थी वक्त की हवा आभिर

मोहसिन जैदी

जिस दीये की रौशनी में हमने लिफ्फ़ी थी तुम्हें
उस दीये ने ही जला डाली तुम्हारी चिड़ियाँ

कुँवर नैयन

१. अप्रकट शुभ हेतु २. प्राप्त ३. मिलन की रात्रि

દીપ સે દીપ જલાઓ તો કોઈ બાત બને
ગીત પર ગીત સુનાઓ તો કોઈ બાત બને

રશીદ કેસરાની

મંદિરોં કે દીપક તો કોઈ ભી જલા દેગા
ઑંધિયોં કે દર પે હમેં ઇક દીયા જલાના હે

રંજના અગ્રવાલ

યૂં હી કામ દુનિયા કા ચલતા રહા હે
દીયે સે દીયા યૂં હી જલતા રહા હે

દાલી

યે ચિરાગે-અંજુમન^૧ તો હેં બસ એક શબ્દ^૨ કે મેહમોં
તૂ જલા વો શમા ઐ દિલ જો બુઝે કભી ન જલ કે

ખુમાર બારહાંકવી

યોં આયે વો રાત ઢલે
જેસે જલ મેં જોત જલે

શાદ અઝીમાબાદી

ઑંસુઓં સે જો બુઝે જાતે હેં ઑંખોં કે ચિરાગ
ખૂને-દિલ દે કે ઉન્હેં ફિર સે જલાના હોગા

અલી સરદાર જફરી

હમને ઉન તુંદ^૩ હવાઓં મેં જલાયે હેં ચિરાગ
જિન હવાઓં ને ઉલટ દી હૈ બિસાતોં^૪ અક્સર

જૌનિસાર અખ્તર

મસરફ^૫ કે બગૈર જલ રહા હૂં
મેં સૂને મકાન કા દીયા હૂં

હમીદ અલ્માસ

૧. મહફિલ કા દિયા ૨. રાત્રિ ૩. તૂફાની ૪. જમીન ૫. ઉપયોગિતા

૩૫૮ ૦ ગુલિસ્તાં - એ - શાયરી

રાહોં મેં એક સાથ યે ક્યોં જલ ઉઠે ચિરાગ
શાયદ તેરા ખયાલ મેરા હમસફર હુઆ

મુઝતર અકબરાબાદી

વો કહ ગએ થે કિ આએંગે હમ ચિરાગ જલે
તમામ રાત ચિરાગોં સે અપને દાગ જલે

નાસિખ

બુઝ રહે હેં એક-એક કર કે અકીદોં કે^૧ દીયે
ઈસ અંધેરે કા ભી લેકિન સામના કરના તો હૈ

સાહિર લુધિયાનવી

શબે - વિસાલ હૈ, રૌશન કરો ચિરાગોં કો
ખુશી કી બઝમ હૈ, જલને દો જલનેવાલોં કો -

કેફી આઝમી

જો કભી જલાયા થા
વહ દીયા બુઝાના હૈ

ચિત્તુ મોદી 'ઈશાદ'

દિલ

શામ હોતે હી ચરાગોં કો બુઝા દેતા હૂં
દિલ હી કાફી હૈ તેરી યાદ મેં જલને કે લિયે

મજરૂહ સુલતાનપુરી

૧. યકીન કે

૩૫૯ ૦ ગુલિસ્તાં - એ - શાયરી

કિતને હસીન લોગ થે, જો મિલ કે ઇક બાર
ઑંખોં મેં જઝબ^૧ હો ગયે, દિલ મેં સમા ગયે

અદમ

સપ્ત તારીક^૨ હૈ દિલ કી દુનિયા
ઐસે આલમ મેં અગર તૂ ચમકે

અહમદ ફરાઝ

કી જમાને ને જફા, તુમ સે જફા ભી ન હુઈ
દિલ ઇસ અંદાજ સે તોડા કિ સદા ભી ન હુઈ

ફેફી આઝમી

જલા હૈ જિસ્મ^૩ જહાં દિલ ભી જલ ગયા હોગા
કુરેદતે હો જો અબ રાખ જુસ્તજૂ^૪ ક્યા હૈ

ગાલિબ

આપ કે કદમોં કે નીચે દિલ હૈ
એક જરા આપ કો જહમત^૫ હોગી

સિરાજ લખનવી

દિલ હી તો હૈ ન સંગ-ઓ-ખિશત^૬ દર્દ સે ભર ન આએ ક્યોં
રોઝેંગે હમ હજાર બાર, કોઈ હમેં સતાએ ક્યોં ?

ગાલિબ

દુનિયા કી બલાઓં કો જબ જમા કિયા મૈંને
ધુંધલી-સી મુઝે દિલ કી તસ્વીર નઝર આઈ

ફાની બદાયૂની

અભી કમસિન^૭ હો રહને દો કહીં ખો દોગે દિલ મેરા
તુમ્હારે હી લિએ રકખા હૈ લે લેના જવાં હો કર

દિલ પરેશાન હુઆ જાતા હૈ
ઔર સામાન હુઆ જાતા હૈ

દાગ

ખરાબ ક્યોં કર ન હો શહરે-દિલ કી આબાદી
હમેશા લૂટને વાલે હી ઇસ દયાર^૧ મેં આયે

જુરખત

કિસી ને ફિર મેરે દિલ કા દીયા જલા તો દિયા
યે ઔર બાત હૈ પહલે સી રૌશની ન રહી

હુંસી હૈ ઉનકો હર સૂરત સે દિલ કાબૂ મેં કર લેના
બિગડ કર, મુસ્કુરા કર, ગર્મ હો કર, મહરબાં હો કર

હફીઝ જૉનપુરી

હજાર ગમ સહી દિલ મેં ખુશી મગર યહ હૈ
હમારે હોઠોં પર માંગી હુઈ હુંસી તો નહીં

ફૃષ્ટા બિહારી નૂર

અગર દિલ સલામત રહેગા તો ‘આસી’
બહુત મિલ રહેંગે દગા દેને વાલે

આસી ઉલદની

કબ નિકલતા હૈ કોઈ, દિલ મેં ઉતર જાને કે બાદ
ઇસ ગલી કે દૂસરી જાનિબ^૨ કોઈ રસ્તા નહીં

ખુશિદ રિઝવી

સબક ઐસા પઢા દિયા તૂને
દિલ સે સબ કુછ ભૂલા દિયા તૂને

દાગ

૧. આકર્ષણ ૨. ઐધેરી ૩. શરીર ૪. તલાશ ૫. કષ્ટ ૬. ઈટ ઔર પત્થર ૭. કમ ઉમ્મ કા

૧. દેશ ૨. ઔર

જિતને મુંઢ હેં ઉતની બાતેં, દિલ કા પતા ક્યા ખાક ચલે
જિસને દિલ કી ચોરી કી હૈ, એક ઉસી કા નામ નહીં

ફાની બદાયૂની

ઈલાજે-દર્દ-દિલ^૧ તુમ સે મસીહા^૨ હો નહીં સકતા
તુમ અચ્છા કર નહીં સકતે, મેં અચ્છા હો નહીં સકતા

મુઝતર ખૈરાબાદી

વો દિલ હી ક્યા તેરે મિલને કી જો દુઆ ન કરે
મેં તુઝે ભૂલ કે જિંદા રહૂં, ખુદા ન કરે

કતીલ શિક્કાઈ

દિલ કી ગહરાઈયોં કા રાઝ કિસી સે ન કહો
આજ જો દોસ્ત હે, દુશ્મન કભી હો સકતા હૈ

ડૉ.સલામ સન્ટેલવી

જિગર કિસી કા જલે, દિલ જલે, દિમાગ જલે
વો કહ ગએ હેં આએંગે હમ ચરાગ જલે

ચકરંગ

શીશા ટૂટે ગુલ મચ જાયે
દિલ ટૂટે આવાઝ ન આયે

હફીઝ મેરઠી

મેં હૂં, દિલ હૈ, તનહાઈ હૈ
તુમ ભી જો હોતે તો અચ્છા હોતા

ફિરાક ગોરખપુરી

હર એક કે લિએ ન ખુલા રખ ઈસે 'કતીલ'
યે દિલ હૈ એક ઘર, ઈસે બાઝાર મત બના

કતીલ શિક્કાઈ

ખામોશી સે મુસીબત ઔર ભી સંગીન હોતી હૈ
તડપ ઔ દિલ તડપને સે જરા તસકીન^૧ હોતી હૈ

શાદ અઝીમાબાદી

જિસ કા દિલ મુઝાં ચુકા હો ઔ સબા^૨, ઉસ કે લિએ
ફરલે-ગુલ^૩ આઈ તો ક્યા, અબ્રે-બહાર^૪ આયા તો ક્યા ?

શાદ અઝીમાબાદી

મુઝે દિલ કી ખતા પર 'યાસ', શરમાના નહીં આતા
પરાયા જુર્મ અપને નામ લિખવાના નહીં આતા

ચગાના ચંગેઝી 'યાસ'

કીમયા-એ-દિલ^૫ ક્યા હૈ, ખાક હૈ, મગર કેસી ?
લીજિએ તો મહંગી હૈ, બેચિએ તો સસ્તી હૈ

ચગાના ચંગેઝી

હમને કિસ્સા બહુત કહા દિલ કા
ન સુના તુમને માજરા^૬ દિલ કા

આસિફ

કમ હોગી જબ ચિરાગે-મુહબ્બત કી રૌશની
દિલ કો જલા-જલા કર ઉજાલા કરેંગે હમ

બેદિલ

૧. દિલ કે દર્દ કા ઉપચાર ૨. ઈસા મસીહ

૧. તસલ્લી ૨. ઠંડી હવા ૩. વસંત ઋતુ ૪. બારિશ કા મૌસમ ૫. દિલ કા રસાયન ૬. ઘટના

दिल को कल तक यैन था छासिल,
आज क्या हो गया, फुदा जाने

जेश मलसियानी

कोई यल पूछ ले दई-अ-निहाँ से^१
तुजे दिल ढूँढ लाया है कहाँ से

जलाल

दिल फुदा जाने किसके पास रला
ईन दिनों ज बहुत उदास रला

मीर हसन

भुलता किसी पे क्यों मेरे दिल का मुआमला
शेरो के ईन्तजाब^२ने रुस्वा^३ किया मुजे

गालिब

दिल क्या मिलाओगे कि हमें हो गया यकीन
तुमसे तो जाक में भी मिलाया न जायगा

दर

हम तो क्या भूलते उन्हें 'हसरत'
दिल से वो भी हमें भूला न सके

हसरत मोहानी

दिल में आते हुअे शरमाते हैं
अपने जलवों में^४ छुपे जाते हैं

शानी भदायूनी

दिल के कलने पे यलूँ, अकल का कलना न करूँ
में ईसी सोयमें हूँ, क्या करूँ और क्या न करूँ

पहशत कलकतवी

अैसे दो दिल भी कम मिले होंगे
न कशाकश^१ हुई, न जत न डार

यगाना रंगेजी

दिल को क्या-क्या सकून^२ होता है
जब कोई आसरा नहीं होता

जिगर मुरादाबादी

दिल की बाजी है जान की बाजी
दिल लगाना कोई मजाक नहीं

इरहत कानपुरी

तुम पास नहीं हो तो अजब डाल है दिल का
यूँ जैसे मैं कुछ रज के कहीं भूल गई हूँ

अदा जाइरी

दिल दे तो ईस मिजाज का परवरदिगार दे
जो रंज की घडी भी फुशी में गुजार दे

दर

अय्यण है दिल के पास रहे पासबाने अकल^३
लेकिन कभी-कभी ईसे तनडा^४ भी छोड दे

ईकबाल

दैरो-डरम^५ में बडस रही दिल कहाँ रहे
आभिर ये तय हुआ कि ये बेभानुमाँ^६ रहे

नातिक लमनवी

१. छिपे हुअे गम से २. युनाव ३. बदनाम ४. रूप की शोभा में

१. भीया-तानी २. शांति ३. बुद्धि का पडरेदार ४. अकेला ५. मंदिर और मस्जिद ६. गृहविहीन

दिल, कि जिसकी जाना वीरानी^१ का तुम को गम नहीं
क्या बतायें हम तुम्हें, इस घर में कौन आबाद था

साकिम लणनी

लाभों में इन्तजाब^२ के काबिल बना दिया
जिस दिल को तुमने देभ लिया, दिल बना दिया

जिगर मुरादाबादी

दिल तो सब को तेरी सरकार से मिल जाते हैं
दरद जब तक न मिले, दिल नहीं छोने पाते

झानी भदायूनी

आने वाली है क्या बला सर पर
आज फिर दिल में दरद है कम कम

जोश मलिहाबादी

मैंने ही कुछ न समझा, मेरी ही थीं जताओं^३
वो दिल की धडकनों से देते रहे सदाओं^४

माहिरुल कादरी

आप कहें तो गुलशन है
वरना दिल एक मदन^५ है

अहमद जफर

अजनबी शहर की गलियों में 'अदा'
दिल कहाँ, लोग ही मिलते होंगे

अदा जफरी

कोई आइट, कोई आवाज, कोई याप नहीं
दिल की गलियाँ बड़ी सुनसान हैं, आये कोई

परवीन शाकिर

असर से जिस के निभरती है जिंदगी 'जवेद'
वो थोट दिलने तुम्हारे अत्मी सही त्मी नहीं

इरीद जवेद

आओ, आपस में समझ लें, गैर काहे को सुने
तुम कछो दिल से हमारे कुछ, तुम्हारे दिल से हम

नसीम देहलवी

दिल की बात लबों पर ला कर, अब तक हम दुःख सहते हैं
हमने सुना था इस बस्ती में दिल वाले त्मी रहते हैं

हबीब 'जलिब'

दिल में रहो किसी को, दिल में रहो किसी के
सीधो अत्मी तरीके कुछ रोज दिलबरी के

रसा देहलवी

इस का रोना नहीं क्यों तुमने किया दिल बर्बाद
इस का गम है कि बहुत देर में बर्बाद किया

जोश मलिहाबादी

दिल के झंकोले जल उठे सीने के द्राग से
इस घर को आग लग गयी, घर के चिराग से

ताहीर अजमेरी

मेरा दिल किसने लिया, नाम बताओ किसका
मैं हूँ या आप हैं घर में, कोई आया न गया

हमदाहमली बहर

दिल बुझा शमअ^१ कायनात^२ गयी
जिंदगी की उजाली रात गयी

आनंद नारायण मुल्ला

१. घर उजड़ जाना २. सुनने योग्य ३. अपराध ४. आवाज ५. दफन किया हुआ

१. दीपक २. सृष्टि

લે ગયા છીન કે કૌન આજ તેરા સબ્રોકરાર^૧
બેકરારી તુઝે ઐ દિલ, કભી ઐસી તો ન થી

બહાદુરશાહ જફર

કુછ ઠહરતી નહીં કિ ક્યા હોગી
ઇસ દિલે - બેકરાર^૨ કી સૂરત

શાહ મુબારક આરઝૂ

કાસિદ^૩ આયા હૈ વહાં સે, તૂ જરા થમ તો સહી
બાત તો કરને દે ઉસ સે દિલે-બેતાબ^૪ મુઝે

તસ્કીલ

ઝુટપુટા વક્ત હૈ, બહતા હુઆ દરિયા ઠહરા
સુબહ સે શામ હુઈ, દિલ ન હમારા ઠહરા

આગા હજો શરફ

વો દિલ લે કર હમેં બેદિલ ન સમઝેં, ઉન સે કહ દેના
જો હેં મારે હુએ નઝરોં કે, ઉનકી હર નઝર દિલ હૈ

સીમાબ

જબ્ર^૫ હૈ, કહર^૬ હૈ, કયામત^૭ હૈ
દિલ જો બે-ઇખ્તિયાર^૮ હોતા હૈ

મીર

કલ જહાં સે ઉઠા લાઝે થે અહબાબ^૯ મુઝે
લે ચલા આજ વહીં ફિર દિલે-બેતાબ મુઝે

જૌક

૧. ધૈર્ય, સંતોષ ૨. વ્યાકુલ દિલ ૩. પત્રવાહક ૪. બેચૈન દિલ ૫. મુસીબત ૬. વિપત્તિ ૭. આફત
૮. જિસકે હાથ મેં કોઈ અધિકાર ન હો ૯. દોસ્ત